



---

**Kommunfullmäktiges ledamöter och ersättare kallas till sammanträde torsdagen den 11 maj 2023 kl. 13.00 i Kommunfullmäktiges sessionssal, Sturegatan 42**

**Ärenden**

- 1 Upprop
- 2 Val av justerande ledamöter
- 3 Anmälningssärenden
- 4 Avsägelse av förtroendeuppdrag, entledigande och fyllnadsval
- 5 Inkomna interpellationer, frågor samt svar på frågor
- 6 Svar på interpellation från Tomas Brandberg (SD):  
Närproducerade eller ekologiska livsmedel? (Nr 56)
- 7 Svar på interpellation från Ann-Charlotte Blomqvist (SD):  
Arbetsplatser i Borås stad får inte bli språkskolor för migranter. (Nr 57)
- 8 Revisionsberättelse och redogörelse för 2022 års granskning. (Nr 58)
- 9 Årsredovisning Borås Stad 2022. (Nr 59)
- 10 Personalekonomisk redovisning 2022. (Nr 60)
- 11 Redovisning av kommunalt partistöd för Centerpartiet i Borås. (Nr 61)
- 12 Redovisning av kommunalt partistöd för Moderaterna i Borås Stad. (Nr 62)
- 13 Redovisning av kommunalt partistöd för Sverigedemokraterna i Borås Stad. (Nr 63)
- 14 Redovisning av kommunalt partistöd för Liberalerna i Borås Stad. (Nr 64)
- 15 Redovisning av kommunalt partistöd för Kristdemokraterna i Borås. (Nr 65)
- 16 Taxa för rengöring och brandskyddskontroll. (Nr 66)

2023-05-02

Per Olof Höög  
Kommunfullmäktiges ordförande

Carl Morberg  
Kommunsekreterare



---

## Nr 56

# Svar på interpellation från Tomas Brandberg (SD): Närproducerade eller ekologiska livsmedel?

2023-05-01 Dnr KS 2023-00259 1.1.1.1

Från Kommunstyrelsen  
Till Kommunfullmäktige

Den 16 mars 2023 inkom Tomas Brandberg, Sverigedemokraterna, med en interpellation till ansvarigt kommunalråd med rubriken Närproducerade eller ekologiska livsmedel? Tomas Brandberg avslutar sin interpellation med följande frågor:

1. Avser styret tillse att andelen närproducerade livsmedel ska finnas kvar?
2. Är Borås Stads styre berett att konkretisera kraven på närproducerade livsmedel i kostpolicyn samt implementera dessa?
3. Om svaret på fråga 2 är ja, i så fall hur?

Enligt Statens lantbruksuniversitet (SLU) saknas en officiell standardiserad definition av vad krävs för att en produkt ska få marknadsföras som närproducerad eller lokalproducerad. Det är därmed upp till kommuner och regioner att själva definiera vad som menas med närproducerat och vad som definieras som närområdet. Det finns heller inga regler om huruvida råvaror eller insatsvaror till odling måste ha producerats i närområdet eller om dessa kan importeras och hur långt bort produktionen i så fall får ha skett.

Borås Stad har valt att definiera närproducerat som livsmedel som producerats, förädlats och distribuerats till Borås Stad inom en radie på 15 mil från Borås tätort. Denna definition slogs fast 2017.

I kostpolicyn framgår att andelen närproducerade livsmedel ska öka, men de senaste åren har andelen i stället minskat i Borås Stad; 2022 var andelen 17,74 procent, jämfört med 18,47 procent 2021. Samma negativa utveckling kan även ses när det gäller andelen svenskproducerade och ekologiska livsmedel. Detta kan delvis bero på pandemin och världsläget men det är viktigt att hålla koll på utvecklingen.

Vad gäller kraven i kostpolicyn gäller den nuvarande policyn till och med 2023. En revidering pågår för närvarande och vi ser ingen anledning att föregå den hanteringen.

Ylva Lengberg (S)  
Kommunalråd

## Närproducerade eller ekologiska livsmedel?

Närproducerade livsmedel handlar om lokal och regional utveckling, kvalitet och miljö. Man kan fråga nästan vem som helst, de allra flesta anser att maten ska transporteras så kort väg som möjligt från producent till konsument. Många väljer också aktivt produkter från Sverige när man handlar mat.

Ur ett ekonomiskt perspektiv handlar det om att återföra offentliga medel till den lokala ekonomin, vilket som ringar på vattnet genererar skatteintäkter, sysselsättning – och ännu mer skatteintäkter, alltså ett sätt att stärka den offentliga ekonomin i Borås och Sjuhärad med omnejd. Inte som gåva eller bidrag, utan genom lokal produktion, handel och arbete.

Vad gäller kvalitet så är vi nog överens om att vi har större förtroende för kedjan av kvalitetskontroller om produkten kommer från Dalsjöfors – jämfört med, exempelvis, en producent 300 mil bort.

Det finns dessutom en annan miljöaspekt. Genom att gynna lokala producenter så bevarar vi det västsvenska, varierade kulturlandskapet. Ställ er frågan, vill vi stärka lantbruket i Sjuhäradstrakten, eller inte?

Om svaret är nej, säg det högt. Om svaret är ja, är ni beredda att verkligen vidta åtgärder för att gynna lokala producenter?

Som kommun har Borås stad möjlighet att arbeta för en hög andel närproducerade livsmedel. En definition på 15 mils radie från Borås har förekommit i diskussionen. Det är bra att man använder en tydlig definition. Och då hamnar man inte bara i Sverige, utan i den närliggande regionen.

Det framgår också av Borås Stads kostpolicy att "Möjligheten för närproducenter att leverera livsmedel ska öka". Det är en positiv med egentligen till intet förpliktigande formulering som inte säger något om utfallet.

Det visar sig nämligen att implementeringen av denna kostpolicy lämnar en del övrigt att önska.

För när man går till nämnderna så är bilden i bästa fall blandad. Någon entydig bild av ökande andel närproducerade livsmedel går inte att utläsa.

Med anledning av ovanstående vill jag ställa följande frågor:

1. Avser styret tillse att indikatorer för andelen närproducerade livsmedel ska finnas kvar?
2. Är Borås stads styre berett att konkretisera kraven på närproducerade livsmedel i kostpolicy, samt implementera dessa?
3. Om svaret på fråga 2. är ja, i så fall hur?

För Sverigedemokraterna,

Tomas Brandberg (SD)

Ledamot, kommunfullmäktige

## Nr 57

# Svar på interpellation från Ann-Charlotte Blomqvist (SD): Arbetsplatser i Borås stad får inte bli språkskolor för migranter

2023-05-01 Dnr KS 2023-00258 1.1.1.1

Från Kommunstyrelsen  
Till Kommunfullmäktige

Den 16 mars 2023 inkom Ann-Charlotte Blomqvist, Sverigedemokraterna, med en interpellation till ansvarigt kommunalråd om språkkunskaper hos Borås Stads anställda. Ann-Charlotte Blomqvist avslutar sin interpellation med tre frågor:

1. Vilka krav ställs generellt avseende språkkunskaper för att bli anställd i Borås Stad?
2. Genomgår alla presumtiva anställda, såväl tillsvidareanställda som vikarier och timanställda, vilka har ett annat modersmål än svenska, språktester i Borås Stads olika förvaltningar?
3. Hur ser styret på att medarbetare som bott i Sverige i flera år och arbetat här ändå inte behärskar svenska språket?

Det ligger i befattningarnas krav att på olika nivåer klara av att uttrycka sig i tal och skrift på svenska. Dessutom har vissa förvaltningar särskilda krav vad gäller kunskaper i svenska språket. Det gäller framför allt yrken där kontakt med barn, vuxna och äldre är vanliga.

**Sociala omsorgsförvaltningen** har ofta med formuleringar om kommunikationsförmåga och språkkunskaper i sina annonser, bland annat formuleringar likt: ”Då arbetet kräver god kommunikativ förmåga i både tal och skrift har du mycket goda svensk-kunskaper samt god datavana.”

Inom **Förskoleförvaltningen** finns flest medarbetare med språksvårigheter inom gruppen tim-vikarier. Gruppen är väldigt varierad, där många har begränsad utbildningsbakgrund och dessutom saknar behörighet som barnskötare. Här finns möjligheten att läsa till barnskötare på en ettårig digital utbildning där förvaltningen samarbetar med Almåsgymnasiet, med möjlighet till språkstöd under utbildningstiden.

Vad gäller tillsvidareanställda inom förskolan rekryterar rektor på respektive enhet utifrån Borås Stads rekryteringsprocess. Här krävs intyg på studier och arbetserfarenhet, och man tar referenser och håller intervjuer där rektor bedömer om den intervjuade är lämplig för jobbet; språkkunskaper ingår



självklart i helhetsbedömningen av personens lämplighet. I år betalas dessutom statsbidrag ut för att utveckla personalens språk och förvaltningen för en dialog med Skolverket och Hermods (som är utförare) för att hitta en modell som kompletterar och förstärker det man redan gör.

Vid anställning som timvikarie via Bemanningseenheten ställs krav på avslutad svenska för invandrare (SFI) nivå D. Dessutom genomförs såväl telefonintervju som fysisk intervju för att bland annat stämma av språkkunskaper. Efter 30 dagar har enheten uppföljningssamtal med rektor om hur den timanställda fungerar; om språket då visar sig utgöra ett hinder framkommer detta vid samtalet. Informationen förmedlas till vikarien, där uppmaning att söka vidareutbildning lyfts som krav för fortsatt uppdrag.

Inom **Vård- och äldreförvaltningen** krävs generellt minst gymnasiekompetens, vilket inkluderar svenska på gymnasial nivå, för att få en tillsvidareanställning. För visstidsanställning som exempelvis utbildat vårdbiträde krävs muntliga och skriftliga språkkunskaper i svenska enligt Europarådets språkskala nivå B2, vilket motsvarar grundskolans årskurs 9. De medarbetare som anställs via Vård- och äldreförvaltningens bemanningseenhet genomgår ett språktest om de saknar svenska på gymnasial nivå; ibland förekommer dock visstidsanställningar direkt ute på enheterna utan språktest. För tillsvidareanställning krävs minst gymnasiekompetens, således svenska på gymnasial nivå.

Frågeställaren tar även upp **Färdtjänsten** specifikt. Färdtjänsten i Borås Stad har inga egna anställda chaufförer utan handlar upp transportföretag. I upphandlingen krävs att ett språktest utförs som säkerställer att förarens språkkunskaper uppfyller minst Europarådets nivåskala B1. Vid misstanke på bristande språkförståelse görs stickprov på chaufförers språkkunskaper och då kan språktest förekomma av läsförståelse, skrivförståelse, hörförståelse och muntlig kommunikation. Vid ett par tillfällen har chaufförer blivit avstängda på grund av språkbristning.

Frågeställaren undrar om alla presumtiva anställda med ett annat modersmål än svenska genomgår språktester i Borås Stads olika förvaltningar. Nej, språktest används när och om det behövs. I övrigt bedöms nödvändiga formella och faktiska språkkunskaper av respektive förvaltning.

En av de stora utmaningarna inför framtiden är att rekrytera personal inom inte minst vård, skola och omsorg. Frågeställaren ser systemet med språkombud som något slags språkskola, men det är ett trångsynt sätt att se på verksamheten. Vi ser det i stället som en vinn-vinn-situation där medarbetare med annat modersmål än svenska kan utvecklas i svenska språket samtidigt som staden får tillgång till personal. Med tanke på de utmaningar vi står inför vad gäller framtida kompetensförsörjning ska vi tacksamt ta emot alla dem som vill arbeta i våra viktiga verksamheter. Här får eller bör ingen åtgärd vara oprövad.

Sammanfattningsvis görs många insatser för att säkerställa språkkunskaperna hos Borås Stads anställda. Vi får inte glömma att det i många yrken är en fördel med mångspråkighet, men självklart ska de som kommer i kontakt med vår personal i olika verksamhet alltid kunna känna sig trygga med att de förstår vad som sägs och kan göra sig förstådda och också känner sig säkra i alla tänkbara situationer.

Ulf Olsson (S)  
Kommunstyrelsens ordförande

## Arbetsplatser i Borås stad får inte bli språkskolor för migranter

Jag vill referera till tidigare motioner och initiativärenden avseende bristande språkkunskaper i vården. Det har emellertid fortsatt med klagomål från partier och anhöriga, att anställda, särskilt inom vård- och omsorg inte kan kommunicera på svenska. Många kommuner har, liksom Borås, kläckt idén med språkombud genom att utbilda befintliga anställda som behärskar språket till tolkar och kommunikatörer. Språkombuden har ofta själva invandrarbakgrund.

På detta sätt kan kommunen fortsätta ta in nyanlända migranter inom vården och omsorgen oavsett kunskaper i svenska språket. Språkombuden ska utöver sina ordinarie arbetsuppgifter hjälpa migranter med språket. **Man vill således stödja språkutvecklingen på arbetsplatsen genom att låta denna bli en språkskola.** Språkombuden själva är kritiska. Det framkommer att många som inte behärskar svenska språket inte ber om hjälp utan mörkar sina bristande språkkunskaper. Kvalitén på arbetet blir därför sämre och följderna blir att särskilt äldre och funktionshindrade blir lidande. Det finns språkrav i Borås stad för att vara anställningsbar men dessa åsidosätts.

Lidande blir brukare och svensktalande personal. Det finns också personal som trots att de bott i Sverige i flera år och arbetat i kommunen fortfarande inte behärskar svenska språket tillfredställande. Hur fångar man upp dessa och ser till att det får adekvat kompletterande språkutbildning?

Det är inte enbart inom vård- och omsorg som personal saknar kunskaper i svenska språket. Som exempel har Färdtjänsten anställt ett flertal chaufförer, vilka har mycket dåliga kunskaper i svenska.

Det verkligt stora problemet är således att det i Borås stad anställs personer med bristande kunskaper i svenska språket. Det har inte förändrats genom införandet av språkombud. Tvärtom kan det fungera som incitament för kommunen att anställa ännu fler som saknar adekvata språkkunskaper. Utmaningen tycks vara att det saknas personal som vill arbeta i Borås stad. Då behöver vi emellertid säkerställa att även de som inte är fullfjädrade i svenska språket ändå uppfyller kraven före anställningen. Medarbetare bör också kraftfullt uppmuntras till att ständigt vidareutveckla sina språkkunskaper, även efter att de anställts.

Till följd av ovanstående önskar jag ställa följande frågor till ansvarigt kommunalråd.

FRÅGA 1: Vilka krav ställs generellt avseende språkkunskaper för att bli anställd i Borås stad?

FRÅGA 2: Genomgår alla presumtiva anställda, såväl tillsvidareanställda som vikarier och timanställda, vilka har ett annat modersmål än svenska, språktester i Borås stads olika förvaltningar?

FRÅGA 3: Hur ser styret på att medarbetare som bott i Sverige i flera år och arbetat här ändå inte behärskar svenska språket?

För Sverigedemokraterna,

Ann-Charlotte Blomqvist (SD)  
Ledamot

# **Nr 58**

## **Revisionsberättelse och redogörelse för 2022 års granskning**

# Nr 59

## Årsredovisning Borås Stad 2022

2023-04-17 Dnr KS 2023-00039 1.2.4.1

Från Kommunstyrelsen  
Till Kommunfullmäktige

### Kommunstyrelsen föreslår Kommunfullmäktige besluta

Följande dispositioner i Bokslut 2022 föreslås att göras:

Sommarlovskort i kollektivtrafiken förlängs till och med sommaren 2026. 15 000 000 kr "öronmärks" och beräknas tas i anspråk först under 2024.

Avsättning till resultatutjämningsreserven RUR görs med ytterligare 250 000 000 kr i kommunens balanskravsutredning. RUR är en del av kommunens egna kapital och specificeras där.

Åtgärderna påverkar inte Borås Stads bokförda resultat för 2022.

Akkumulerade resultat i driftredovisningen på sammanlagt 285 551 000 kr överförs från tidigare år till 2023 enligt Kommunstyrelsens förslag under avsnittet Nämndernas resultat och verksamhet.

Ej förbrukade investeringsmedel 2022 på sammanlagt 281 893 000 kronor omdisponeras från tidigare år till 2023 enligt Bilaga till årsredovisning, investeringar.

Lista över uppdrag och ärenden som behandlas i samband med årsredovisning 2022 godkänns och läggs till handlingarna.

I övrigt godkänns Årsredovisning 2022 för Borås Stad.

Notera Kommunstyrelsens beslut att verksamheterna under 2022 i Borås Stadshus AB, Borås Energi och Miljö AB, Borås Elnät AB, Borås Djurpark & Camping AB, Borås kommuns Parkerings AB, Industribyggnader i Borås AB, BoråsBorås TME AB, Akademiplatsen AB, Inkubatorn i Borås AB, AB Bostäder i Borås, Fristadbostäder AB, AB Sandhultsbostäder, AB Toarpshus, Viskaforshem AB samt i förekommande fall dotterbolag till dessa bolag, bedöms ha bedrivits i enlighet med de ändamål och befogenheter som anges i respektive bolags bolagsordning och övriga direktiv.

Årsredovisningarna för Borås Stadshus AB, Borås Energi och Miljö AB, Borås Elnät AB, Borås Djurpark & Camping AB, Borås kommuns Parkerings AB, Industribyggnader i Borås AB, BoråsBorås TME AB, Akademiplatsen AB, Inkubatorn i Borås AB, AB Bostäder i Borås, Fristadbostäder AB, AB Sandhultsbostäder, AB Toarpshus och Viskaforshem AB läggs till handlingarna.

### **Reservation**

Mot beslutet reserverar sig Annette Carlson (M), Marie Jöreteg (M), Niklas Arvidsson (KD), Helena Ishizaki (KD), Andreas Exner (SD) och Martin Sörbom (SD) till förmån för Annette Carlson (M), Niklas Arvidsson (KD) och Andreas Exners (SD) yrkande.

### **Protokollsanteckning**

Stefan Lindborg (V) lämnar en anteckning till protokollet.

### **Beslutsunderlag**

1. Årsredovisning 2022
2. Omdisponeringar investeringar 2022
3. Lista över uppdrag och ärenden som behandlas i samband med Årsredovisning 2022
4. Kommunfullmäktiges uppdrag med kommentarer 2022

Ulf Olsson

Kommunalråd

Magnus Widén

Ekonomichef



# BORÅS STAD

## Årsredovisning 2022



# Innehållsförteckning

<b>Kommunstyrelsens ordförande</b> .....	<b>3</b>
<b>Årsredovisningens syfte och mål</b> .....	<b>4</b>
<b>Året som gick i Borås</b> .....	<b>6</b>
<b>Förvaltningsberättelse</b> .....	<b>8</b>
Översikt över verksamhetens utveckling .....	8
Den kommunala koncernen.....	10
Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning.....	17
Händelser av väsentlig betydelse.....	31
Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten .....	32
God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning.....	43
Balanskravsresultatet .....	63
Väsentliga personalförhållanden .....	63
Förväntad utveckling .....	68
<b>Sammanställda räkenskaper</b> .....	<b>70</b>
Resultaträkning.....	70
Balansräkning .....	71
Kassaflödesanalys.....	72
Redovisningsprinciper och noter .....	73
<b>Drift- och investeringsredovisning</b> .....	<b>91</b>
Driftredovisning.....	91
Investeringsredovisning .....	92
<b>Nämndernas resultat och verksamhet</b> .....	<b>98</b>
Ekonomiska mål och ekonomiskt ansvar .....	98
<b>Bolagens resultat och verksamhet</b> .....	<b>113</b>
Stadshuskoncernen.....	114
Bostadsbolagen .....	121
Förbunden .....	126
<b>Hållbart Borås</b> .....	<b>127</b>
Välfärdsbokslut - en jämlikhetsrapport för ett socialt hållbart Borås .....	127
Jämställdhetsperspektivet .....	130
Gemensamt ansvar och agerande för en hållbar framtid.....	132
<b>Kommunfullmäktiges beslut</b> .....	<b>135</b>
<b>Stadsrevisionens sammanfattande bedömning av Borås Stads årsredovisning 2022</b> .....	<b>136</b>

# Kommunstyrelsens ordförande

Ännu ett år har gått, och det är dags att lägga 2022 bakom oss – ett år som i mångt och mycket har varit ett post covid-år. Inledningsvis handlade mycket om att återgå till det nya normala både som boråsare och som kommun, och allt blev sakta men säkert nästan som vanligt igen. Men sedan kom kriget, och det går inte att sammanfatta 2022 utan att minnas den 24 februari med den oro som vi alla kände där och då. Europa var åter i krig och det påverkade oss alla – både direkt och indirekt.

## Det ekonomiska resultatet

Borås Stad redovisar ett resultat för 2022 på 150 miljoner kronor, efter avsättning till resultatutjämningsreserven. Framför oss har vi dock en lågkonjunktur på ingång samt hög inflation och ökade kostnader. Det påverkar kommunens verksamheter i hög grad, även om vi i dag inte vet i vilken omfattning. Den ekonomiska situationen inför framtiden är alltså oviss och årets överskott kommer att behövas för att vi även framöver ska kunna bedriva en väl fungerande kommunal verksamhet som sätter boråsarna främst.

## Händelser under året

Kriget i Ukraina har fått effekter även för oss i Borås. Bland annat tog Borås Stad emot ukrainska flyktingar och vi har gjort insatser på flera områden för att de som kommit till vår stad ska känna sig så välkomna som möjligt. Exempelvis vet vi att språket är nyckeln till delaktighet i samhället och för möjligheten att komma ut på arbetsmarknaden. Därför erbjöd vi utbildning i svenska för invandrare (SFI), trots ukrainska flyktingar inte har rätt till det enligt EU:s massflyktsdirektiv.

Grundskolan har ställt om och i slutet av året gick cirka 40 ukrainska elever i de kommunala skolorna. Därutöver har föreningslivet öppnat upp för aktiviteter runt om i staden, och inte minst våra mötesplatser fyller en viktig funktion för att skapa gemenskap och sprida information.

Det långsiktiga arbetet med Socialt hållbart Borås fortsätter. Under året har boende på Norrby intervjuats om hur de själva vill att områdena ska utvecklas, i syfte att insatserna ska vara både viktiga och riktiga för dem som bor i området. Det handlar till exempel om att öka inflytandet i stadsutvecklingen och förbättra den fysiska miljön. Arbetet sker i samverkan mellan Borås Stad, fastighetsägare som har hyreshus i området, föreningslivet och de boende själva.

Även arbetet med ekologisk hållbarhet måste vara brett och långsiktigt, och under året skrev Borås Stad under ett klimatkontrakt där vi åtar oss att öka takten i klimatomställningen. Dessutom fortsätter produktionen av solenergi på stadens tak att öka.

Vård och omsorg har under året hanterat situationen under och efter pandemin, vilket inneburit att mycket fokus legat på frågor om bemanning och antalet platser på vård- och omsorgsboenden. Förutom detta har äldreomsorgen satsat mycket på förebyggande arbete, och Borås Stad utsågs av Anhörigas Riksförbund till Årets anhörigkommun 2022.

Borås ska vara en stad som växer och välkomnar, och bland flera andra projekt under året har Borås Stad tagit första spadtaget för ett nytt bostadsområde i Tosseryd. Vi har även arbetat vidare med strategier för den långsiktiga utvecklingen av Fristad, Dalsjöfors, Viskafors och Sandared.

Vad gäller förskolan öppnade Lillsjöns förskola under året och Torgets förskola på Hulta utökades med cirka 40 platser, och inom grundskolan sker om- och tillbyggnad av Byttorpskolan och Myråsskolan. Dessutom har bygget av Fredriksborgskolan F-9 påbörjats, liksom ombyggnationen av Särilaskolan 7-9.

Avslutningsvis, pandemin har fortsatt påverkat Borås Stad på många områden, om än inte i samma utsträckning som tidigare. Men äntligen har föreningslivet återupptagit många av sina aktiviteter och även kulturens verksamheter har präglats av återstart. Det är glädjande att människor åter får möjlighet att mötas!

Detta var ett xplock av alla de spännande saker som hänt i Borås under året, och jag vill passa på att rikta ett stort och varmt tack till alla medarbetare för de insatser ni gör varje dag för att göra en bra stad ännu bättre!

Ulf Olsson, Socialdemokraterna  
Kommunstyrelsens ordförande

# Årsredovisningens syfte och mål

## Politiskt beslutsunderlag

En årsredovisning kan se ut på olika sätt avseende innehåll, utformning mm. Avgörande är vilket syfte årsredovisningen har. Detta beror i sin tur bland annat på vem som redovisar och vem man redovisar för, det vill säga vem som är redovisningsskyldig respektive redovisningsmottagare. I vissa fall handlar det om att ge korrekt och rättvisande redovisningsinformation om den ekonomiska ställningen och utvecklingen, i andra fall kan årsredovisningen vara ett informationsinstrument med syftet att förmedla en viss bild över kommunens organisation och verksamhet.

Såsom framgår nedan väljer Kommunstyrelsen att hålla kvar årsredovisningsdokumentet som ett politiskt beslutsunderlag. Det hindrar inte att vissa förändringar görs för att göra dokumentet lättillgängligare samt analysen mer intressant för andra målgrupper. Huvudperspektivet i årsredovisningen behålls där dokumentet i första hand utgör ett analyserande beslutsunderlag för Kommunfullmäktige. Årsredovisningen ska:

- tillsammans med nämndernas och bolagens årsredovisningar och revisionsberättelser ligga till grund för fullmäktiges prövning av ansvar för det gångna årets förvaltning,
- ge fullmäktige en rättvisande bild över kommunkoncernens samlade finansiella ställning och utveckling,
- ligga till grund för Kommunfullmäktiges beslut om hur nämndernas resultat ska regleras och
- successivt utvecklas för att kunna ge information till en vidare målgrupp.

Utgångspunkten är att respektive nämnd är redovisningsskyldig inför fullmäktige. Det är nämnderna och bolagen som har huvudansvaret för att årsredovisningen till sitt innehåll motsvarar ovanstående krav. Nämnderna och bolagens egna årsredovisningar med kommentarer och analyser förelägges Kommunfullmäktige som särskilda bilagor. Årsredovisningen är i sin analys också framåtsyftande. Den ekonomiska utvecklingen gör sällan halt vid årsskiftet varför redovisningen av året som gått tillsammans med de första skatteprognoserna för det nya året kan ge värdefullt underlag för nya slutsatser.

## Avstämning mot mål och resurser

Utvecklingen mot målstyrning och ramanslag på nämndnivå, med stor frihet för nämnderna att själva avgöra hur resurserna ska användas, ökar kraven på kontroll i form av uppföljning, utvärdering och analys av verksamhetens resultat med avseende på måluppfyllelse, resursanvändning, prestationer och effekter. Detta innebär att Kommunfullmäktige av årsredovisningen måste kunna få information om hur nämnderna följt Kommunfullmäktiges riktlinjer för verksamheten, om de mål som fastställts i budgeten uppnåtts och hur effektivt anvisade resurser använts. Detta tillbakablickande syfte ställer krav på nämndvisa avstämningar mot budget såväl vad gäller ekonomiska mått i form av kostnader och intäkter m.m. som prestationer.

Årsredovisningen ska också ge Kommunfullmäktige underlag för planering och utveckling av verksamheten. Detta framåtsyftande motiv ställer bland annat krav på att det i verksamhetsanalyserna redovisas problem och utvecklingstendenser, som bland annat kan beaktas i kommande budgetarbete.

## Samlad bild

Årsredovisningen har ett viktigt syfte i att ge Kommunfullmäktige en så rättvisande bild som möjligt över kommunkoncernens finansiella ställning och utveckling. Med kommunkoncernen menas i detta sammanhang inte bara den verksamhet som drivs under så kallade offentlighetsrättsliga former. Även sådan verksamhet som bedrivs i form av aktiebolag, stiftelser, ekonomiska föreningar, ideella föreningar eller handelsbolag ska ingå i redovisningen. Motivet bakom kravet på sammanställda räkenskaper är att en stor del av verksamheten i landets kommuner idag drivs under så kallade privaträttsliga former och att bilden av kommunens ekonomiska ställning därmed påverkas av om de kommunala företagen tas med

eller inte. Kommunen och dess företag måste ses som en ekonomisk beslutsenhet, för vilken Kommunfullmäktige har det yttersta ansvaret, såväl ekonomiskt som politiskt. De förtroendevalda måste därför ges möjlighet att göra en samlad bedömning av kommunens totala ekonomiska engagemang.

## **Utveckling**

För att årsredovisningen också ska kunna bli en tillgång för en vidare målgrupp kommer dokumentet successivt att utvecklas. Förutom en tydligare struktur så eftersträvas analys och ökad tillgänglighet. Ett mål i kommande årsredovisningar blir att utveckla beskrivningen av kvalitet. Inte minst är det externa perspektivet viktigt, det vill säga hur medborgaren upplever verksamheten. Medborgarperspektivet stärks också av den utveckling av verksamhetsmål som lagstiftningen ställer. Verksamhetsmålen innebär ett arbete med att kunna beskriva och koppla ekonomi, verksamhet och kvalitet med utgångspunkt från medborgarna och brukarna.

## **Ackumulerat resultat**

Vid behandling av årsredovisningen ska Kommunfullmäktige också besluta om hur nämndernas resultat för det gångna året ska regleras. Enligt kommunens regler för budget- och verksamhetsuppföljning ska nämndernas resultat, såväl positiva som negativa, balanseras över till nästkommande år. Nämnderna redovisar i samband med nämndbudgeten eller i årsbokslutet hur de planerar använda sina ackumulerade resultat, under förutsättning att kommunfullmäktige fastställer dem i årsredovisningen. Hur de ackumulerade resultaten behandlas kan anpassas efter konjunkturläge och grundbudgetens styrka och säkerhet.

# Året som gick i Borås

Egentligen är det omöjligt att på några få sidor teckna en översikt över ett helt år i en hel kommun – med landsbygden, serviceorterna och staden – alla de 114 445 människor som lever här (antalet invånare 31/12 2022), med organisationen Borås Stad och alla dess verksamheter, företagen och företagarna, högskolan, organisationerna, civilsamhället och föreningarna. Därtill djur, växter - varelser i skog, vatten och berg - upptagna med sina liv.

Nej, under just den här rubriken måste det bli de verkligt stora penseldragen.

Det betyder inte att det vardagliga arbetet får glömmas – av alla yrkesgrupper i skolorna, i äldreomsorgen och den sociala omsorgen och i hela den bredd av verksamheter som speglas längre fram i denna årsredovisning – tvärtom: Det är här vi finner nyckeln till varför kommuner finns och behövs. För att erbjuda välfärd och service åt invånare, bidra till att utveckla demokratin och samhället, och sträva efter att göra detta som en god arbetsgivare.

Låt oss nu göra några nedslag under 2022, utifrån stora skeenden i vår omvärld och några av dess följder här.

\* \* \*

”Hög personalfrånvaro ger ett väldigt ansträngt läge. Personalfrånvaron är på den högsta nivån sedan pandemins start” (boras.se 19 januari 2022).

Det går att spåra årets stora händelser, milstenar och vändpunkter genom att bläddra sig tillbaka i nyhetsflödet på Borås Stads egen webbplats, boras.se. Meningen ovan tar oss tillbaka början av 2022 – då när vi ännu inte hade facit: många var fullvaccinerade, men många var också sjuka i just covid-19. Vart skulle pandemin ta vägen? Det visade sig att resten av året blev oerhört mycket lugnare än vi nog i förväg vågade hoppas. Pandemin klingade av, personalläget blev mer stabilt och Borås Stad kunde meddela:

”Måndagen den 14 februari slår mötesplatser för seniorer upp dörrarna igen och välkomnar stadens seniorer till olika aktiviteter.”

\* \* \*

”Med anledning av kriget i Ukraina vill kommunerna i Sjuhärad gemensamt visa sympati med landets befolkning. Därför hissas den ukrainska flaggan i alla Sjuhäradskommuner torsdagen den 10 mars. I Borås hissas den ukrainska och svenska flaggan på Stora torget”.

Nog hade vi önskat oss ett mera vanligt år, men Ryssland ville annorlunda. Anfallskriget mot Ukraina satte igång febril verksamhet också i Borås. Ingen kunde veta mycket om hur stor flyktingströmmen skulle bli, och hur kriget i övrigt skulle inverka på våra liv. Redan i slutet av mars stod ett evakueringsboende klart på Kyllared.

”På fredagskvällen den 11 mars rullade den första bussen med cirka 60 personer som flytt kriget i Ukraina in på Borås Camping där allt var förberett för att möta dem på bästa sätt. 200 sängplatser har förberetts och fler är på gång. Många medarbetare i Borås Stad har erfarenheter från flyktingmottagandet 2015, som nu kommer till nytta.”

\* \* \*

”Ny utställning om Norrbybor visas på Norrby”, kunde man läsa på boras.se i augusti. ”Syftet med utställningen är att med bilder och personliga berättelser skildra åtta norrbybor som berättar om sina drömmar för sitt område.”

Bildutställningen var en del i det stora, långsiktiga och omfattande arbetet Socialt hållbart Borås som intensifierades under 2022. Avsikten är att skapa mer jämlika livsvillkor och bättre hälsa för invånare i staden. Arbetet sker inom tre områden: en god start i livet, boende och närmiljö, samt förutsättningar för arbete.

\* \* \*

Centerpartiet, Liberalerna, Miljöpartiet och Socialdemokraterna kom efter valet i september överens om att leda Borås tillsammans de kommande fyra åren genom Mittsamverkan. När samverkan presenterades hade nästan precis en månad gått sedan Sverige gick till riksdags-, region- och kommunval, en månad av samtal och förhandlingar. Samma partier ingick i den nya ledningen efter valet, och hade redan styrt i fyra år sedan 2018. De fyra partierna presenterade en gemensam plattform, vilken utgjorde grunden för innehållet i den budget för Borås Stad 2023 som Kommunfullmäktige antog i december.

\* \* \*

Kriget i Ukraina och sanktionerna mot Ryssland ledde till en europeisk energikris, med elpriser som sköt i höjden även i Sverige. Livsmedelspriserna steg och många boråsare drabbades av svårigheter att klara sin privatekonomi. Också Borås Stad och alla dess verksamheter påverkades och kommer att påverkas av inflation och stigande priser.

Ett sätt att mildra effekterna var att försöka minska förbrukningen av elektricitet. Alla delar av Borås Stad har, av många skäl, i uppdrag att spara på kort sikt, och att investera klokt så att än mer energi kan sparas långsiktigt. En del av detta stora arbete beskrevs på boras.se i slutet av oktober.

”Tänd gatubelysningen en halvtimme senare och släck en halvtimme tidigare (...) Isbanan i Stadsparken kommer inte att sättas igång med vatten och kylslingor. Andra aktiviteter planeras där istället. (...) I investeringsbudgeten för 2023 prioriteras energieffektivisering av gatubelysningen.”

\* \* \*

Borås Stad ska spara energi, inte bara för att bidra till att klara den europeiska energikrisen och för att spara pengar – det ingår också i stadens arbete för att göra sin del i att motverka klimatkrisen. Mot slutet av 2022 skrev Borås Stad under sitt första klimatkontrakt, i ett stort och ambitiöst sällskap.

”Den politiska ledningen från 23 svenska städer samt generaldirektörerna från sex myndigheter signerar Klimatkontrakt 2030 under en ceremoni i Stockholm” – så beskrevs händelsen på boras.se den 8 december. ”Genom kontraktet åtar sig städerna att snabba på omställningen till klimatneutralitet och hållbarhet”.

# Förvaltningsberättelse

## Översikt över verksamhetens utveckling

### Kommunkoncernens resultat och finansiella ställning

Med koncernens resultat och ställning avses hela kommunkoncernen, där Borås Stad tillsammans med samtliga bolag inkluderas i en sammanställd redovisning där koncerninterna mellanhavanden är eliminerade.

#### Nyckeltal kommunkoncernen, mnkr

	2022	2021	2020	2019	2018
Resultat före skatt	578	592	443	89	380
Verksamhetens nettokostnader	6 829	6 435	6 261	6 291	5 821
Soliditet, %	37	35	34	33	34
Soliditet inkl. pensionsåtaganden inom linjen, %	30	28	27	25	25
Balansomslutning	20 829	20 304	19 129	18 624	17 630
Nettoinvesteringar	1 549	1 524	1 229	2 048	3 002
Självfinansieringsgrad, %	88,3	94,6	95,2	41,7	31,0
Total låneskuld	9 708	10 131	9 724	9 538	8 520
Antal anställda	11 591	11 227	11 163	11 038	11 006

Årets skattekostnad redovisas inte separat utan ingår i nettokostnader.

Omsättningen för kommunkoncernen uppgick till 11,5 miljarder kronor (mdkr). Enskilt före eliminering av koncerninterna poster uppgick kommunens omsättning till 9,4 mdkr och bolagens till 2,6 mdkr. Det sammanställda resultatet före skatt för hela Borås Stads kommunkoncern blev 578 mnkr. Enskilt före eliminering redovisas resultat från Borås Stad på 401 mnkr, bolagskoncernen Borås Stadshus 128 mnkr och bostadsbolagen 27 mnkr.

Det sammanställda resultatet landar på nästan samma höga nivå som 2021. Jämfört med föregående år har kommunens resultat belastats med stora avsättningar samt att realisationsvinsterna är något lägre i år. Stadshuskoncernen redovisar ett bättre resultat än föregående år, främst till följd av kraftigt ökad omsättning i Borås Energi och Miljö AB till följd av hög elproduktion. Bostadsbolagen redovisar ett lägre resultat än 2021, främst då Viskaforshem AB skrivit ned två fastigheter, men bolagen påverkas även av ökade driftskostnader, höjda materialpriser samt ökade räntekostnader.

Den sammanställda eliminerade balansomslutningen var 20,8 mdkr. Balansomslutningen ökar årligen i takt med fortsatta investeringar. Nettoinvesteringarna uppgick under 2022 till 1,5 mdkr.

Investeringstakten är fortsatt hög, både i bolagen och i kommunen, men medan den ökat i kommunen jämfört med 2021 har den minskat något i bolagen.

Stora delar av bolagens investeringar lånefinansieras men då flera bolag visar bättre resultat 2022 är det en större andel av investeringarna som bolagen klarar att finansiera själva. Den totala låneskulden har minskat något och uppgick per 2022-12-31 till 9,7 mdkr, varav den räntebärande skulden uppgick till 9,4 mdkr (9,9 mdkr föregående år).

## Kommunens resultat och finansiella ställning

### Nyckeltal kommunen, mnkr

	2022	2021	2020	2019	2018
Årets resultat	401	472	284	99	318
Resultat i % av skatter och bidrag	5,4	6,7	4,2	1,5	5,1
Verksamhetens nettokostnader	7 116	6 662	6 532	6 409	5 998
Soliditet exkl internbanken, %	73	75	72	72	74
Soliditet inkl pensionsåtaganden inom linjen, %	58	57	53	52	53
Balansomslutning	8 559	7 764	7 482	7 062	6 723
Nettoinvesteringar	750	632	419	620	821
Självfinansieringsgrad investeringar, %	107	137	152	52	32
Långfristig låneskuld	0	0	0	0	0
Antal anställda	10 540	10 370	10 296	10 173	10 172
Folkmängd	114 445	114 091	113 714	113 179	112 178
Skattesats, %	21.31	21.31	21.31	21.31	21.31

Omsättningen för kommunen uppgick under året till 8,7 miljarder kronor. Det är en ökning med 5,6 % jämfört med förra året. Ser man till verksamhetens nettokostnader är ökningen höga 6,8 % men inom budget. Nämndernas nettokostnader ökade med 5,1 % tack vare ett stort tillgängligt budgetutrymme under 2022.

Resultatet för Borås Stad blev hela 401 mnkr och är 301 mnkr bättre än budget och klart över vårt finansiella mål som ligger i intervallet 2-3 % av skatter- och generella statsbidrag. År 2022 uppgick nivån till 5,4 % och beror till stor del på ökade skatteintäkter till följd av förbättrade skatteunderlagsprognoser löpande under året och en hög nivå på realisationsvinster även under 2022.

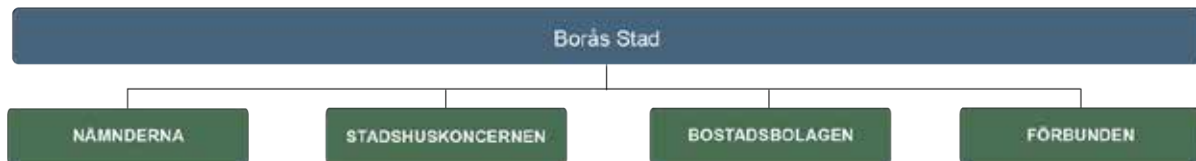
Investeringsnivån ökade under året med 118 mnkr till 750 mnkr och beror dels på en relativt hög nivå på investeringsbudgeten men också på att flera objekt blev försenade p.g.a. pandemin och fick då flyttas framåt i tid. Den långfristiga låneskulden för kommunen är fortsatt noll men utvecklingen med en förmodat högre investeringsnivå framåt kan ge ett krympande rörelsekapital som kan innebära att även kommunen kan behöva viss långfristig lånefinansiering framöver. I dagsläget finns det dock ett visst rörelsekapital att ta av.



## Den kommunala koncernen

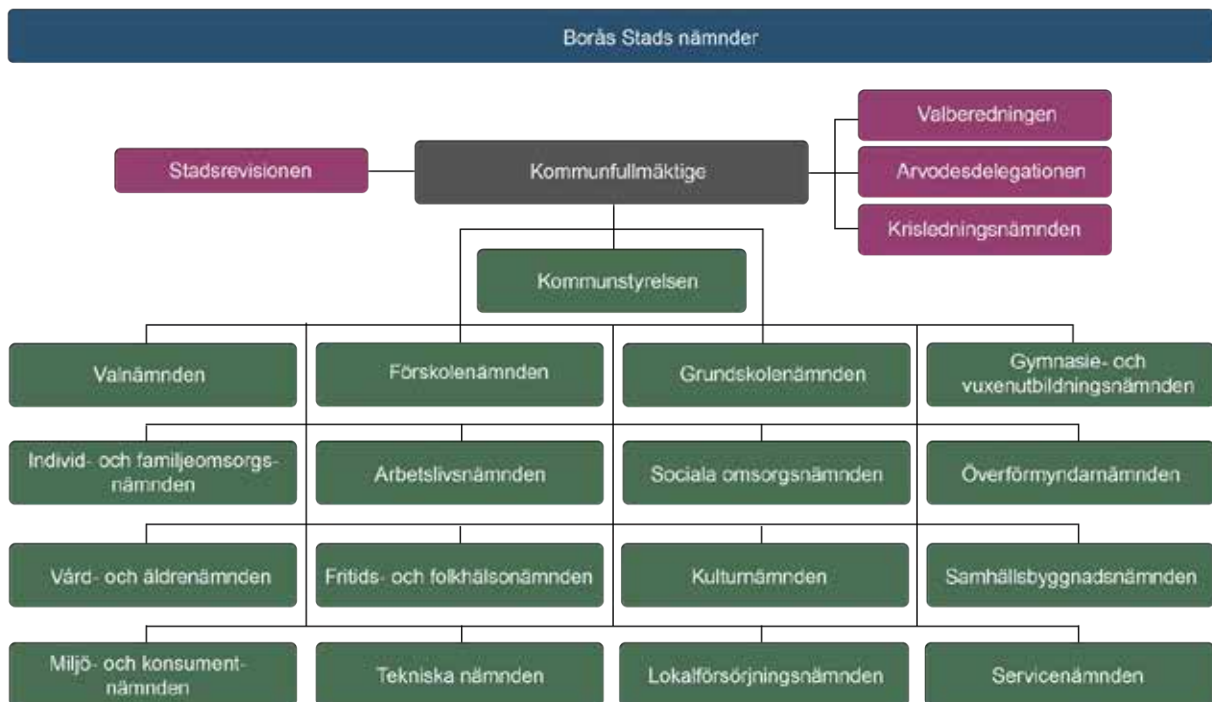
I nedanstående bild framgår den kommunala koncernen per 2022-12-31. Koncernen utgörs av Borås Stads nämnder, de kommunala bolagen samt de förbund i vilka Borås Stad har ekonomiska åtaganden överstigande 20 %.

Bolagsformen är vald för att verksamheten antingen bedrivs på konkurrensutsatt marknad, kommersiell marknad och/eller att bolagsformen anses utgöra en lämplig organisationsform av andra skäl. Bolagens ekonomi är tydligt avgränsad från stadens. Bolagen leds av politiskt tillsatta styrelser med undantag för Inkubatorn i Borås AB som har en professionell styrelse, och BoråsBorås TME AB där hälften av ledamöterna utses av minoritetsägaren.



## Nämnderna

Borås Stad bedriver huvuddelen av sin verksamhet genom 17 olika nämnder samt Stadsrevisionen.



Kommunen anlitar privata utförare inom följande områden: hemtjänst, äldreboenden, gruppboheter LSS, daglig verksamhet, boenden IFO vuxen samt företagshälsovård.

## Stadsrevisionen

Stadsrevisionen är kommunfullmäktiges och medborgarnas kontrollorgan när det gäller efterlevnaden av kommunala beslut och aktuell lagstiftning. Revisorernas uttalanden i revisionsberättelser ligger till grund för ansvarsprövning.

## Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen är kommunens ledande politiska förvaltningsorgan. Den har ett helhetsansvar för kommunens verksamheter, utveckling och ekonomiska ställning. Styrelsen ska leda och samordna förvaltningen av kommunens angelägenheter och ha uppsikt över övriga nämnders verksamhet. Styrelsen ska också ha uppsikt över kommunal verksamhet som bedrivs i kommunala företag, stiftelser och kommunalförbund.

## Valnämnden

Nämnden verkställer kommunens uppgifter vid val till riksdagen, val till landstingsfullmäktige och Kommunfullmäktige, val till Europaparlamentet samt folkomröstningar.

## Förskolenämnden

Förskolenämnden ansvarar för uppgifter avseende kommunal förskola och kommunal pedagogisk omsorg som åligger kommunen enligt skollagen och andra skolförfattningar. I detta ansvar ingår ansvaret för förskolan och annan pedagogisk omsorg avseende barn i åldrarna 6 månader och längst till den ålder som gäller för respektive insats jämlikt skollagen.

## Grundskolenämnden

Grundskolenämnden har hand om de uppgifter avseende kommunal förskoleklass, grundskola, grundsärskola och fritidshem samt övriga uppgifter som åligger kommunen enligt Skollagen och andra skolförfattningar. Grundskolenämnden ansvarar även för elevhälsan inom det offentliga skolväsendet för barn och ungdom som nämnden ansvarar för.

## Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden är nämnd för och ansvarar i enlighet med skollagen för den del av kommunens utbildning inom skolväsendet som omfattar skolformerna gymnasieskola, gymnasiesärskola, kommunal vuxenutbildning (grundläggande och gymnasial nivå), särskild utbildning för vuxna, utbildning i svenska för invandrare samt inom yrkeshögskolan. Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden ansvarar för ledningen av den kommunala hälso- och sjukvården inom elevhälsan i gymnasieskola och gymnasiesärskola.

## Individ- och familjeomsorgsnämnden

Individ och familjeomsorgsnämnden ska fullgöra kommunens uppgifter inom Socialtjänsten och vad som i lag sägs om Socialnämnd vad avser kommunens individ- och familjeomsorg. Ansvaret gäller med undantag av de uppgifter beträffande ekonomiskt bistånd som enligt Kommunfullmäktiges beslut åvilar Arbetslivsnämnden eller annan uppgift enligt Socialtjänstlagen som Kommunfullmäktige har beslutat ska åvila, Sociala omsorgsnämnden, Vård- och äldrenämnden eller annan nämnd. Individ och familjeomsorgsnämnden utövar ledningen för den kommunala hälso- och sjukvården inom sitt område.

## Arbetslivsnämnden

Arbetslivsnämnden fullgör kommunens arbetsmarknads- och sysselsättningspolitiska insatser. Vidare ansvarar nämnden för att bidra till att motverka arbetslösheten i kommunen. Nämnden ansvarar även för kommunens insatser och åtgärder vid flyktingmottagning och invandring samt integration i samhället och på arbetsmarknaden samt insatser gällande nationella minoriteter och förvaltningsområde för finska. Arbetslivsnämnden utövar ledningen av den kommunala hälso- och sjukvården inom sitt verksamhetsområde.

## Sociala omsorgsnämnden

Sociala omsorgsnämnden utövar ledningen av kommunens verksamhet enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). Finns behov av kompletterande insatser för målgruppen enligt socialtjänstlagen ansvarar Sociala omsorgsnämnden för detta. Nämnden fullgör också kommunens uppgifter enligt socialförsäkringsbalken 51 kap, rörande assistentersättning. Sociala omsorgsnämnden ska fullgöra kommunens uppgifter inom socialtjänsten och vad som i lag sägs om socialnämnd vad avser barn och unga upp till 18 år och personer med psykiska funktionsnedsättningar inkl. hemsjukvård. För boendestöd som enda insats ansvarar Sociala omsorgsnämnden. Sociala omsorgsnämnden utövar ledningen av hälso- och sjukvården inom sin verksamhet.

## Överförmyndarnämnden

Överförmyndarnämnden fullgör kommunens uppgifter inom överförmyndarverksamheten enligt föräldrabalken, samt vad som i övrigt åvilar överförmyndare eller överförmyndarnämnd enligt annan lag och författning.

## Vård- och äldrenämnden

Vård- och äldrenämnden ansvarar för kommunens uppgifter inom socialtjänsten vad avser äldre och personer med demenssjukdom och andra personer från 18 år och äldre och som endast har behov av bistånd i form av hemtjänst, vård- och omsorgsboende, korttidsboende, trygghetslarm, dagverksamhet och bostadsanpassningsbidrag. För boendestöd som enda insats ansvarar Sociala omsorgsnämnden. Vård- och äldrenämnden ansvarar för icke biståndsbedömt anhörigstöd i Borås Stad vilket även omfattar barn- och unga under 18 år. Vård- och äldrenämnden utövar ledningen av den kommunala hälso- och sjukvården inom sitt verksamhetsområde. I nämndens uppgifter ingår förebyggande hälsoarbete för äldre. Nämnden ansvarar, med undantag för de uppgifter som åvilar Kommunstyrelsen, för kost-, lokalvård- och vaktmästeriorganisationen inom sitt verksamhetsområde.

## Fritids- och folkhälsonämnden

Fritids- och folkhälsonämnden till huvuduppgift att ansvara för kommunens övergripande folkhälsoarbete, främja fritidsverksamheten i kommunen och tillgodose allmänhetens och organisationers behov av anläggningar för motion, rekreation och tävlingsverksamhet

## Kulturnämnden

Kulturnämndens verksamhet syftar till att göra Borås till en bra och attraktiv stad att leva i. En stad som ger alla invånare möjligheter till information, kunskap och upplevelser för att kunna ta aktiv del i den demokratiska processen och utvecklas som människa. Kulturnämnden ska i detta syfte bedriva biblioteksverksamhet, musei- och utställningsverksamhet, teater, dans- och musikverksamhet inklusive kulturskola, filmverksamhet och annan kulturell verksamhet.

## Samhällsbyggnadsnämnden

Samhällsbyggnadsnämnden fullgör kommunens uppgifter inom plan- och byggnadsväsendet och har det närmaste inseedet över byggnadsverksamheten enligt PBL (plan- och bygglagen). Nämnden fullgör också de övriga uppgifter som enligt annan lag ska fullgöras av den kommunala nämnden inom plan- och byggväsendet.

## Miljö- och konsumentnämnden

Miljö- och konsumentnämnden fullgör kommunens uppgifter inom miljö- och hälsoskyddsområdet samt de övriga uppgifter som enligt lag ska fullgöras av den kommunala nämnden inom miljö- och hälsoskyddsområdet med undantag för det som enligt Kommunfullmäktiges beslut ska fullgöras av annan nämnd.

## Tekniska nämnden

Tekniska nämnden ansvarar för kommunens gator, vägar, broar och parker samt iordningsställd allmän platsmark inom detaljplanelagt område samt oexploaterad mark där kommunen är markägare. Nämnden ansvarar också för förvaltning av kommunens innehav av skog samt frågor om jakt och fiske, samordning av samhällsbetalda persontransporter inom kommunen som färdtjänst, resor till och från daglig verksamhet, planering och samordning av skolskjutsar samt uppgifter enligt lag om färdtjänst och lag om riksfärdtjänst.

## Lokalförsörjningsnämnden

Lokalförsörjningsnämnden har till huvuduppgift att svara för Borås Stads lokal- och anläggningsförsörjning där det inte särskilt ankommer på annan. Nämnden ska ansvara för den tekniska och ekonomiska förvaltningen och vara samordnande och verkställande organ vid ny- och ombyggnationer av verksamhetsfastigheter samt anläggningar för motion, rekreation och tävlingsverksamhet.

## Servicenämnden

Servicenämndens huvudarbetsuppgifter är bl.a. att utföra tjänster rörande anläggnings- och underhållsarbeten för gator och vägar, broar, parker samt övriga allmänna platser, anläggning och underhåll av ledningsnät för vatten och avlopp. Servicenämnden tillhandahåller också service beträffande utskriftsenheter, kopiering o dylikt samt administrativ service till kommunens nämnder (IT, redovisning, personal- och löneadministration)

## Uppdragsföretag

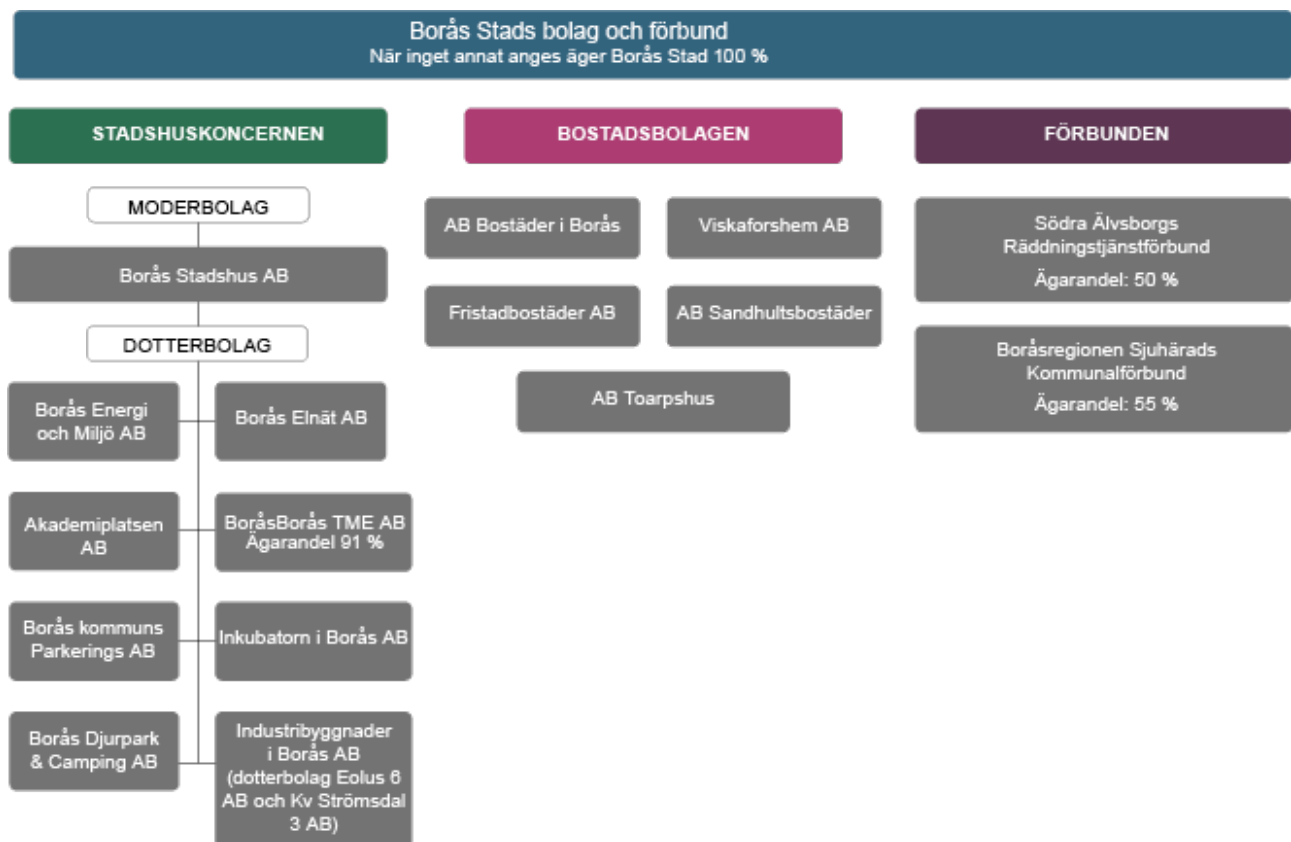
Ett uppdragsföretag är en annan juridisk person till vilken kommunen med stöd av kommunallagen 3:12 överlämnat vården av en kommunal angelägenhet, men där överlämnandet skett så att ett betydande inflytande inte erhållits. Överlämnandet kan ske genom upphandling enligt Lag om offentlig upphandling, Lag om valfrihetssystem eller på annat sätt. I följande tabell har nämnda kommunala entreprenader bedrivits inom Borås Stad 2022. Friskolor definieras inte som kommunala entreprenader eftersom de tillkommer genom avtal med staten.

### Uppdragsföretag 2022

Verksamhetsområde	Bruttokostnad Uppdragsföretag , tkr	Andel uppdragsföretag	Bruttokostnad totalt inkl uppdragsföretag, tkr
Gruppbostad LSS	59 174	19,9 %	297 103
LOV Hemtjänst	41 500	10,9 %	380 943
Äldreboenden	85 563	14,0 %	611 294
Boende IFO Vuxen	6 501	35,6 %	18 258
LOV Daglig verksamhet	23 697	33,9 %	69 845

## Bolagen

Borås Stad äger, direkt eller indirekt via moderbolaget Borås Stadshus AB, 13 bolag samt har ekonomiska åtaganden i två kommunalförbund.



Bolagen utgör organisatoriska enheter i kommunens verksamhet och är underordnade Kommunfullmäktige i Borås. Bolagen står i sin verksamhet under Kommunstyrelsens uppsikt. Förhållandet till kommunen regleras genom bolagsordning, specifikt ägardirektiv samt gemensamt ägardirektiv.

Moderbolaget Borås Stadshus AB har fått i uppdrag att främja en aktiv ägarstyrning av Borås Stads samtliga hel- och majoritetsägda bolag. Bolaget ska tillsammans med stadens övriga verksamheter skapa nytta för staden och dess invånare samt medverka i utvecklingen av staden.

Förutom i ovanstående bolag och förbund har kommunen även ägarandelar och/eller ägarintresse i följande organisationer som inte räknas in i kommunkoncernen:

- Inera AB 0,2 %
- Kommentus-Gruppen AB
- Kommuninvest Ekonomisk förening 1,5 %
- PROTEKO
- Blå Stjärnans Djursjukhus
- Tolkförmedling Väst

## **Stadshuskoncernen**

### **Borås Stadshus AB - moderbolaget**

Syftet med bolagets verksamhet är att leda, samordna och effektivisera den verksamhet som bedrivs genom dess dotterbolag.

### **Borås Energi och Miljö AB**

Det grundläggande motivet för Borås Stad att äga bolaget är att trygga en viktig infrastruktur för kommuninvånarna. Bolagets syfte är att enligt god teknisk praxis och med optimalt resursutnyttjande främja en god och långsiktigt hållbar avfallshantering, energiförsörjning samt vatten- och avloppsverksamhet.

### **Borås Elnät AB**

Det grundläggande motivet för Borås Stad att äga bolaget är att trygga en viktig infrastruktur för kommuninvånarna. Syftet med bolaget är att främja distribution av el samt utbyggnad av datakommunikation inom Borås Stad.

### **Borås Djurpark & Camping AB**

Föremålet för bolagets verksamhet är att inom Borås Stad driva djurpark och camping och i samband därmed idka annan besöksstimulerande verksamhet.

### **Borås Kommuns Parkerings AB**

Syftet med bolagets verksamhet är att utveckla parkeringsverksamheten och verka för goda parkeringsmöjligheter.

### **Industribyggnader i Borås AB med dotterbolag**

Syftet med bolagets verksamhet är att tillhandahålla lämpliga industrilokaler för näringslivets behov samt utbildningslokaler. Bolaget ska kunna vara en aktör i den kommunala exploateringsverksamheten.

## **Borås Borås TME AB**

Bolagets syfte är att verka för att Borås framstår och upplevs som en mycket attraktiv stad för invånare och besökare inom turism, möten och evenemang. Bolaget ägs till 9 % av Borås Näringslivs Ekonomisk Förening.

## **Akademiplatsen AB**

Bolagets syfte är att driva och utveckla området kring Akademiplatsen. Bolaget ska ha en samordnande funktion för Borås Kongress och arbeta med ett centrum, Textile Fashion Center. Bolaget ska samverka för att attrahera möten, besökare, skapa tillväxt, initiera förnyelse och företagsutveckling.

## **Inkubatorn i Borås AB**

Syftet med bolagets verksamhet är att främja skapandet av fler företag i Boråsregionen.

## **Bostadsbolagen**

### **AB Bostäder i Borås**

Bolaget ska i allmännyttigt syfte och med iakttagande av kommunallagens lokaliseringsprincip främja bostadsförsörjningen i Borås Stad.

### **Fristadbostäder AB**

Bolaget ska i allmännyttigt syfte och med iakttagande av kommunallagens lokaliseringsprincip främja bostadsförsörjningen i Borås Stad (Fristad med omnejd).

### **AB Sandhultsbostäder**

Bolaget ska i allmännyttigt syfte och med iakttagande av kommunallagens lokaliseringsprincip främja bostadsförsörjningen i Borås Stad (Sandhult, Sjömarken och Sandared).

### **AB Toarpshus**

Bolaget ska i allmännyttigt syfte och med iakttagande av kommunallagens lokaliseringsprincip främja bostadsförsörjningen i Borås Stad (Dalsjöfors, Gånghester, Målsryd, Aplared, Dannike och Rångedala).

### **Viskafors hem AB**

Bolaget ska i allmännyttigt syfte och med iakttagande av kommunallagens lokaliseringsprincip främja bostadsförsörjningen i Borås Stad (Viskafors, Rydboholm och Svaneholm).

## **Förbunden**

### **Södra Älvsborgs Räddningstjänstförbund**

Södra Älvsborgs Räddningstjänstförbund är ett kommunalförbund med syfte att driva räddningstjänsten i en gemensam organisation för kommunerna Bollebygd, Borås, Mark, Svenljunga, Tranemo och Ulricehamn. Borås Stads ägarandel är 50 %.

## Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund

Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund är ett samverkansorgan för kommunerna Bollebygd, Borås, Herrljunga, Mark, Svenljunga, Tranemo, Ulricehamn och Vårgårda. Varbergs kommun är medlem utan beslutanderätt. Förbundet ska stärka Sjuhärad som attraktiv och konkurrenskraftig tillväxtregion, stödja kommunerna i deras samverkan samt samverka med nationella organ liksom Västra Götalandsregionen. Borås Stads ägarandel är 55 %.

## Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning

### Koncernens förutsättningar

I detta avsnitt beskrivs Borås samhällsutveckling utifrån ett omvärldsperspektiv med utgångspunkt i olika faktorer i samhällsekonomin som har påverkan på koncernen och som bedöms som viktiga för Borås Stads utveckling.

Svensk och global konjunktur har varit inne i en period av återhämtning efter pandemin men nu syns en försvagning i konjunkturen. Den europeiska ekonomin har drabbats hårt av kriget i Ukraina. Sverige går in i en lågkonjunktur 2023, med förväntad negativ tillväxt, minskad efterfrågan av arbetskraft och stigande arbetslöshet som följd. Sveriges Kommuner och Regioner antar i sin samhällsekonomiska prognos att centralbankerna kommer att vinna kampen mot den höga inflationen genom ytterligare räntehöjningar under 2023. Men det kommer dröja betydligt längre innan konjunkturen åter kommer att stärkas och först 2026 bedöms konjunkturen i Sverige nå balans. Kommuner och regioner har haft höga resultat de senaste åren och det stärker utgångsläget och är en viktig faktor för att sektorn ska kunna klara de kostnadsökningar som väntar till följd av den samhällsekonomiska utvecklingen med såväl hög inflation som höjda räntor och fallande värden på finansiella placeringar. Inflationen, som är den högsta på 30 år, leder till successivt ökade livsmedels- och byggkostnader, fortsatt höga energi- och drivmedelspriser och inflationen leder också till kraftigt ökade pensionskostnader för kommuner och regioner. Den högre nivån på räntor och inflation kommer troligtvis finnas kvar under flera år, något som kommer få stora konsekvenser för samhällsekonomin. Sverige har dock goda förutsättningar i och med att vi fortfarande har en bra sysselsättning och starka offentliga finanser.

Borås är den näst största staden i folktäta Västra Götalandsregionen. 1,5 miljoner människor bor inom en 10-milsradie. Med 114 445 invånare är Borås landets fjortonde största kommun. Förutom centralorten finns det 20 tätorter i kommunen, de största är Dalsjöfors, Fristad, Sandared och Viskafors. Borås fortsätter att växa och kommunen ökade under året med 354 personer. Det föddes 1 131 barn vilket är 167 barn färre än under 2021. Antalet avlidna ökade under 2022 och uppgick till 1 063 personer jämfört med 1 043 personer under föregående år. Under året har 5 902 personer flyttat till kommunen samtidigt som 5 703 personer flyttade från kommunen. Det ger ett positivt flyttnetto på 199 personer vilket är bättre jämfört med föregående år då flyttnettot var 65 personer.

En god ekonomi är viktig för koncernen och är ett grundläggande villkor för att kunna uppnå de sociala och välfärdspolitiska mål som är syftet med koncernens verksamhet. En balanserad finansiell utveckling är en förutsättning för att kommunens service ska kunna behållas och utvecklas. Med en fortsatt positiv befolkningsutveckling kommer Borås att behöva göra fortsatt stora investeringar, bland annat inom infrastruktur, offentliga verksamhetslokaler och bostäder. I takt med att befolkningen ökar ställs förändrade krav på utökad kommunal service. Dessutom behöver anpassningar göras för att möta de demografiska förändringar som förväntas påverka de kommande årens skatteintäkter. Detta innebär att prioriteringar blir nödvändiga.

De senaste årens investeringar har inneburit att koncernens låneskuld har ökat mycket och vid utgången av år 2022 uppgick den räntebärande låneskulden till 9,8 mdkr. En ökad låneskuld innebär en ökad känslighet för ränteförändringar och de stora investeringsvolymerna tar i anspråk resurser från



verksamheterna i form av avskrivningar och räntekostnader. Det har blivit tydligt under 2022 då räntenivåerna har förändrats till att vara på en betydligt högre nivå än tidigare. Vi har under en längre period befunnit oss i en miljö med låga räntor och prognoserna framöver visar på att räntor framöver kommer vara på en högre nivå än tidigare. Det blir allt tuffare att uppnå de finansiella målen inom både kommunen och bolagen och det ställer högre krav på positiva resultat framöver. Det innebär förändrade krav på verksamheterna och det blir viktigt att ständigt se över och anpassa verksamheterna till dessa förutsättningar.

## Pensionsförpliktelser

Kommunkoncernen har ett omfattande pensionsåtagande som uppgår till 2 727 mnkr, varav kommunens åtagande är 2 670 mnkr. För att möta kommande pensionsutbetalningar har kommunen tidigare avsatt medel i pensionsförsäkring.

Pensionsförpliktelsen redovisas sedan 1998 enligt den så kallade blandmodellen där pensioner intjänade före 1998 inte skuldförs utan redovisas som ansvarsförbindelse. Förpliktelsen som redovisas som ansvarsförbindelse uppgår till 1 361 mnkr.

	2022	2021
<b>Total pensionsförpliktelse i balansräkningen</b>		
<b>a) Avsättning inkl. särskild löneskatt</b>	925	831
<b>b) Ansvarsförbindelse inkl. särskild löneskatt</b>	1 361	1 418
Pensionsförpliktelse som tryggats i pensionsförsäkring	439	432
Pensionsförpliktelse som tryggats i pensionsstiftelse	2	2
<b>Summa pensionsförpliktelser (inkl. försäkring och stiftelse)</b>	<b>2 727</b>	<b>2 683</b>
<b>Förvaltade pensionsmedel - marknadsvärde</b>		
<b>Totalt pensionsförsäkringskapital</b>	<b>557</b>	<b>588</b>
-varav överskottsmedel	0	0
<b>Totalt kapital pensionsstiftelse</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
<b>Finansiella placeringar avseende pensionsmedel (egen förvaltning)</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
<b>Summa förvaltade pensionsmedel</b>	<b>557</b>	<b>588</b>
<b>Finansiering</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
<b>Återlånade medel</b>	<b>167</b>	<b>175</b>
<b>Konsolideringsgrad %</b>	<b>92</b>	<b>92</b>

## Finansverksamheten

Kommunfullmäktige har fastställt riktlinjer för finansverksamheten för hela Borås kommunkoncern, vilket inkluderar både verksamheten som bedrivs inom stadens förvaltningsorganisation och bolag som staden äger. Riktlinjerna reglerar ramarna för den totala finansverksamheten. Kommunstyrelsen har också fastställt regler för finansverksamheten.

## Internbanken

Det övergripande målet med finansverksamheten inom kommunkoncernen är att medverka till god ekonomisk hushållning främst genom att säkerställa betalningsförmågan och trygga tillgången på kapital med betryggande riskkontroll.

Finansverksamheten bedrivs utifrån Kommunfullmäktiges styrdokument "Riktlinjer för finansverksamhet- Borås kommunkoncern". Enligt dessa riktlinjer ska det under Kommunstyrelsen finnas en internbank. Internbanken, som är samma juridiska enhet som Borås Stad, ansvarar för kapital-

och räntebindning samt för all upplåning för kommunkoncernen. För de löpande likviditetsflödena i staden finns ett gemensamt koncernkontosystem som är förutsättning för att samla upp och nettoredovisa bolagens kapitalflöden. Det innebär att det är först när det totala saldot i koncernkontosystemet blir negativt som det uppstår ett behov av extern finansiering. Internbanken eftersträvar att låna ut till kommunens bolag till en marknadsmässig räntesats.

Internbanken följer månadsvis upp verksamheten genom en finansrapport till Kommunstyrelsen.

### Internbankens resultat, mnkr

	2022	2021
Ränteintäkter utlåning till bolagen*	141,2	118,8
Räntekostnad internbankens upplåning	-111,3	-86,4
Internbankens administrativa omkostnader	-1,7	-1,6
Resultat Internbanken	28,3	30,8

Det positiva resultatet för internbanken är en följd av att bolagen ska finansieras med marknadsmässiga villkor. Det innebär att prissättningen ska spegla den skillnad i kostnad som respektive bolag bedöms ha för att finansiera sig på egna meriter jämfört med kommunen och har sin grund i lagkrav på konkurrensneutralitet. Skillnaden i resultatet mellan åren förklaras av förändringar i den marknadsmässiga prissättningen, förändringar i lånevolym men i år främst på att de snabbt ökade räntenivåerna gett ökade kostnader för finansieringen och att detta inte i samma takt kunnat speglas i utlåningen till bolagen då räntesättning av koncernkontot sker en gång i månaden.

### Kreditbetyg

Under året har Borås Stad behållit sin rating på AA+ från Kreditvärderingsföretaget Standard & Poor. Kommunen har en rating främst för att få tillgång till kapitalmarknaden, dels genom kortfristig upplåning i certifikatprogram och dels genom långfristig upplåning i obligationsprogram. Den nuvarande ratingen innebär att det för en extern långgivare är förknippat med en låg risk att låna ut pengar till Borås stad och det ger staden goda förutsättningar till kapitalanskaffning med fördelaktiga lånevillkor utifrån kreditvärdigheten.

### Likviditet

Enligt Kommunfullmäktiges antagna riktlinjer för finansverksamheten är ett av internbankens syfte att tillgodose verksamhetens behov av finansiering och trygga tillgången på kapital. Det innebär att minst 100 % av de närmsta 12 månaders kapitalförfall ska täckas av kreditlöften och tillgänglig likviditet. Dessutom följs koncernens verksamhet löpande genom likviditetsprognoser avseende framtida kassaflöden för att kunna planera koncernens upplåning och på så vis säkerställs tillgången på kapital.

Internbanken tecknar kreditlöften med olika banker för att säkra tillgången på likviditet som beredskap för störningar på kapitalmarknaden. Den 31 december 2022 uppgick tecknade kreditlöften till 3,0 miljarder kronor och kreditlöftena är fördelade på fyra olika motparter. Därutöver finns också en kontokredit på 0,4 miljarder kronor.

## Upp- och utlåning

Internbankens upplåning sker främst genom extern upplåning samt till en mindre del inlåning från de bolag och förbund i kommunkoncernen som har positiv kassa. Den externa upplåningen består främst av emissioner av certifikat och obligationer på kapitalmarknaden samt finansiering hos Kommuninvest. Internbankens upp- och utlåning uppgick 2022 till följande:

### Internbankens upp- och utlåning, mnkr

	2022-12-31	2021-12-31	Förändring
Internbankens utlåning till bolagen *	9 792,0	9 570,5	221,5
Internbankens upplåning, intern	-430,3	224,6	-654,9
Internbankens upplåning, extern *	-9 361,7	-9 795,1	433,4

\* Varav 195,1 (195,1) mnkr avser direktfinansiering mellan bolag och Kommuninvest.

Internbankens utlåning ökade med drygt 200 mnkr till följd av att främst AB Bostäder i Borås och Borås Elnät AB ökade sina skulder.

Av internbankens externa upplåning utgörs 2,8 miljarder kronor av så kallade gröna lån. Det innebär att cirka en tredjedel av den totala upplåningen är gjord med Borås Energi och Miljö AB:s gröna tillgångar som bas.

### Nyckeltal

	2022	2021
Genomsnittlig marknadsränta, 3 mån STIBOR, %	0,88	-0,04
Genomsnittlig reporänta, Riksbanken, %	0,77	0,00
Genomsnittlig ränta upplåning, %*)	1,44	1,00
Genomsnittlig ränta utlåning till bolagen, %*)	1,88	1,34
Kapitalbindning per 31 december, år	4,65	4,86
Räntebindning per 31 december, år	4,64	4,85

Inklusive kommunens samtliga räntederivat

Enligt Kommunfullmäktiges riktlinjer ska prissättningen på utlåningen till stadens bolag baseras på marknadsmässiga villkor. Detta har sin grund i lagstiftning för allmännyttiga kommunala bostadsbolag och EU:s konkurrenslagstiftning. Under året har varje bolag betalat ett individuellt satt marknadsmässigt pris utifrån sina förutsättningar och andel konkurrensutsatt verksamhet.

Kommunstyrelsens regler för finansverksamheten innehåller ett intervall för genomsnittlig kapitalbindnings- och räntebindningstid mellan 1,5 år - 3,5 år med ett riktvärde på 2,5 år, EMC exkluderad. Vid utgången av 2022 var den genomsnittliga kapitalbindningstiden 2,46 år och den genomsnittliga räntebindningstiden var 2,45 år.

### Avstämning mot finanspolicy, exklusive EMC

Nyckeltal	Mål	Mandat	Utfall	Uppfylld
Kapitalbindning	2,5 år	1,5 - 3,5 år	2,46	Ja
Räntebindning	2,5 år	1,5 - 3,5 år	2,45	Ja
Räntjustering	< 1-år	0 -50 %	30 %	Ja
Likviditet 12 m	> 100 %	> 100 %	141 %	Ja

## Riskhantering

Finansiell verksamhet är förknippad med risktagande, dels i form av finansiella risker och dels i form av operativa risker. Internbankens målsättning är att minimera riskerna till en rimlig kostnad med utgångspunkt i uppsatta riskmandat.

## Finansieringsrisk

Med finansieringsrisk avses risken att vid någon tidpunkt inte ha tillgång till, eller endast mot en ökad kostnad ha tillgång till medel för betalningar. Risken hanteras genom av Kommunstyrelsen beslutade riskmandat för kapitalbindning som innebär att förfallen sprids för att säkra tillgång till ny finansiering. Det är fortsatt viktigt att ha tillgång till olika finansieringskällor och det ställer andra krav jämfört med tidigare. Investerare på kapitalmarknaden ställer i allt större utsträckning krav på hållbara tillgångar jämfört med tidigare och detta är något som ställer andra krav på vår organisation i vårt gemensamma klimatomställningsarbete.

## Ränterisk

Med ränterisk avses risken för att en snabb förändring av marknadsräntorna påverkar kommunkoncernens finansnetto negativt, ränteförändringar kan innebära ökade upplåningskostnader för koncernen. Risken hanteras genom av Kommunstyrelsen beslutade riskmandat för räntebindningar och ränteförfall. Den del av ränterisken som har hanterats med ränteswappar har för hela kommunkoncernen inneburit en ökad räntekostnad under året med 2,0 (18,2) mnkr jämfört med helt rörlig ränta. Det motsvarar en ökad räntesats på cirka 0,02 % (0,2 %).

## Motpartsrisk

Med motpartsrisk avses risken för att motparten inte kan fullfölja de förpliktelser som avtalet innebär. Risken hanteras genom Kommunstyrelsens beslutade riskmandat för derivatinstrument. Internbanken har avtal med flera motparter med hög kreditvärdighet.

Ränteswappar	Nom belopp	Värde	Rating	Nya derivat
Nordea bank	600	14,6	AA-	Ja
Danske bank	640	26,2	A	Ja
Skandinaviska enskilda banken	300	3,4	A+	Ja
Svenska Handelsbanken	300	14,5	AA-	Ja

## Valutarisk

Med valutarisk avses risken för att drabbas av ökade kostnader till följd av valutakursförändringar. I finansverksamheten uppkommer valutarisker om upplåning eller placering sker i utländsk valuta. Valutarisker i finansverksamheten ska omedelbart valutasäkras. Interbanken har per 2022-12-31 inga valutarisker.

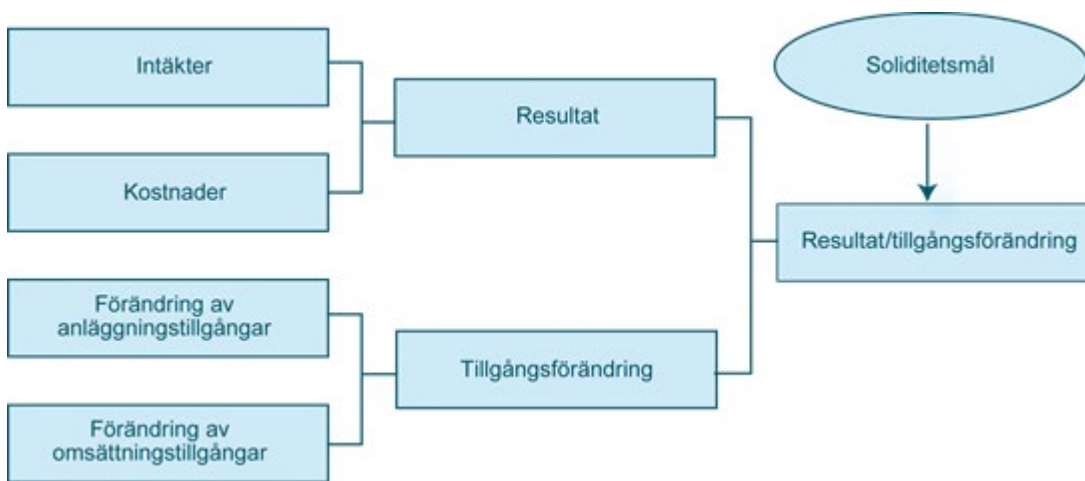
## Operativ risk

Med operativ risk avses risken att drabbas av förluster till följd av bristfälliga interna processer, fel orsakade av den mänskliga faktorn eller felaktiga system. De operativa riskerna begränsas av intern kontroll, uppföljning och rapportering.

# Kommunens förutsättningar

## Den övergripande finansiella strategin

Borås Stads övergripande finansiella mål är att soliditeten, med det menas den del av kommunens tillgångar som finansieras med egna medel, ska uppgå till ca 80 %. Soliditetens utveckling beror på två faktorer, dels det årliga resultatet, dels tillgångsökningen. Soliditeten sjunker om tillgångarna ökar i snabbare takt än det egna kapitalet. En sänkt soliditet innebär en ökad lånefinansiering och på sikt högre finansiella kostnader. En ökad soliditet innebär å andra sidan en ökad internfinansiering av tillgångarna och lägre finansiella kostnader. En balanserad finansiell utveckling förutsätter en bibehållen relation mellan det egna kapitalet och tillgångarna. Sambandet mellan resultat, tillgångsökning och soliditet illustreras i nedanstående bild.

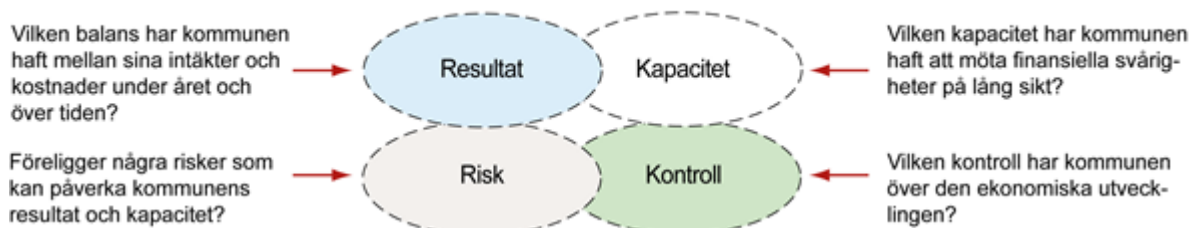


Konkret innebär soliditetsmålet vid en normal investeringsvolym, att 80 % av den årliga tillgångsökningen finansieras internt med överskott från verksamheten (resultat + avskrivningar) och resterande 20 % med externa medel, dvs. med lån. Med hänsyn till det årliga investeringsbehov som normalt finns, krävs därför för en balanserad finansiell utveckling att resultatet upprätthålls på en acceptabel nivå. Ger inte verksamheten ett överskott att användas till intern finansiering av nettoinvesteringarna eller annan ökning av tillgångarna, tvingas kommunen till en allt högre lånefinansiering med ökad belastning i form av ökade finansiella kostnader. Då kommunala investeringar normalt inte ger någon ekonomisk avkastning som kan användas för att betala dessa kostnadsökningar, leder detta så småningom till att det ekonomiska utrymmet för den egentliga verksamheten minskar. Ett effektivare utnyttjande av befintliga investeringar och en minskad kapitalanvändning reducerar istället resultatkravet, och skapar därmed utrymme för ökade verksamhetskostnader. En huvudpunkt i den finansiella strategin är därför att genom en kontrollerad tillväxt och en hög effektivitet i resursanvändningen minimera det kapital som används i verksamheten.

## Finansiell analys av Borås Stad

Borås Stads finansiella analys utgår från den så kallade RK-modellen som utvecklats av Kommunforskning i Västsverige. Modellen bygger på fyra aspekter som är viktiga ur ett finansiellt perspektiv när kommunens ekonomi ska bedömas. Syftet med modellen är att genom analys av de fyra aspekterna på ett sammanhållet sätt kunna beskriva och identifiera kommunens finansiella styrkor och svagheter. Grundfrågan som ställs är om Borås Stad har en god ekonomisk hushållning eller ej. Var och en av de fyra aspekterna analyseras med hjälp av ett antal finansiella nyckeltal. I analysen har Internbanken exkluderats för att få en mer rättvisande bild. Bolagens kortfristiga upplåning och förmedlade lån via kommunen är därför ej medräknade.

### Fyra aspekter vid finansiell bedömning

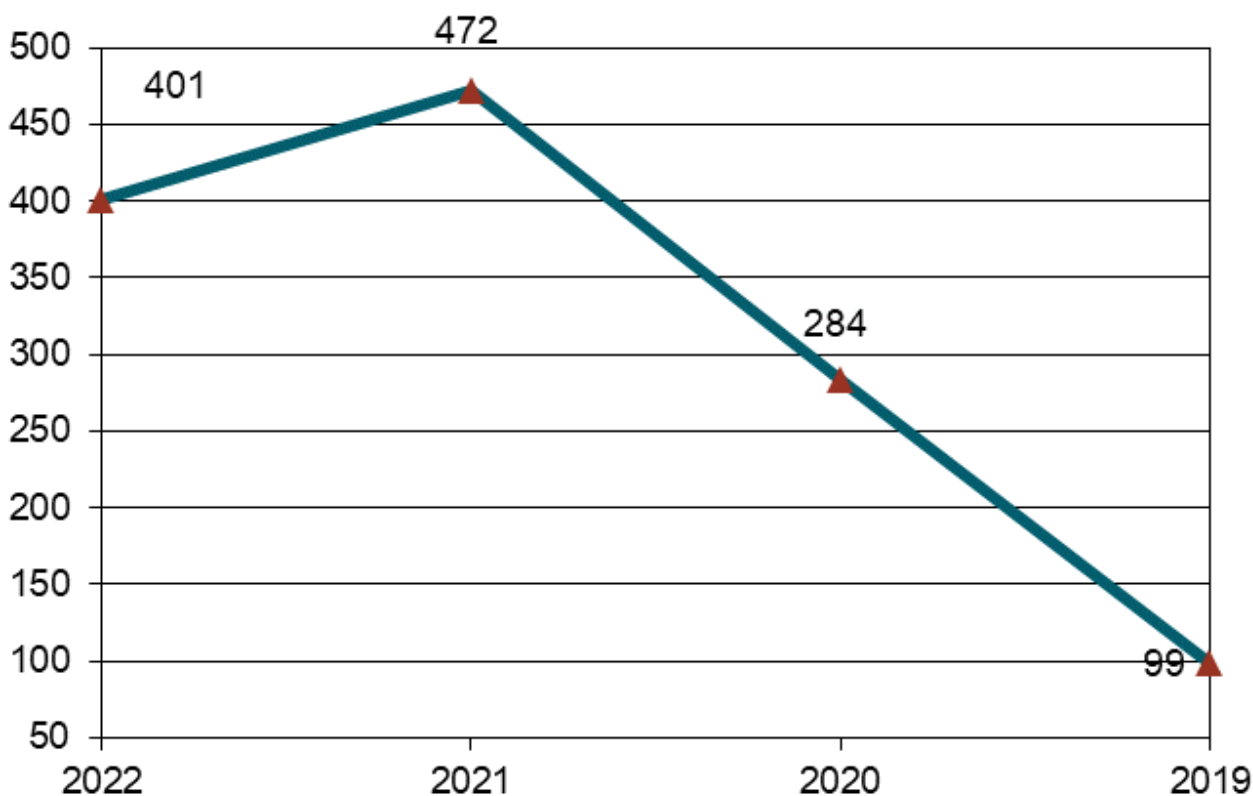


## Resultat

### Resultat

	2022	2021	2020	2019
Årets resultat, mnkr	401	472	284	99
Årets resultat/eget kapital, %	6,4	8,1	5,3	1,9
Årets resultat/skatteintäkter, %	5,4	6,7	4,2	1,5

### Årets resultat

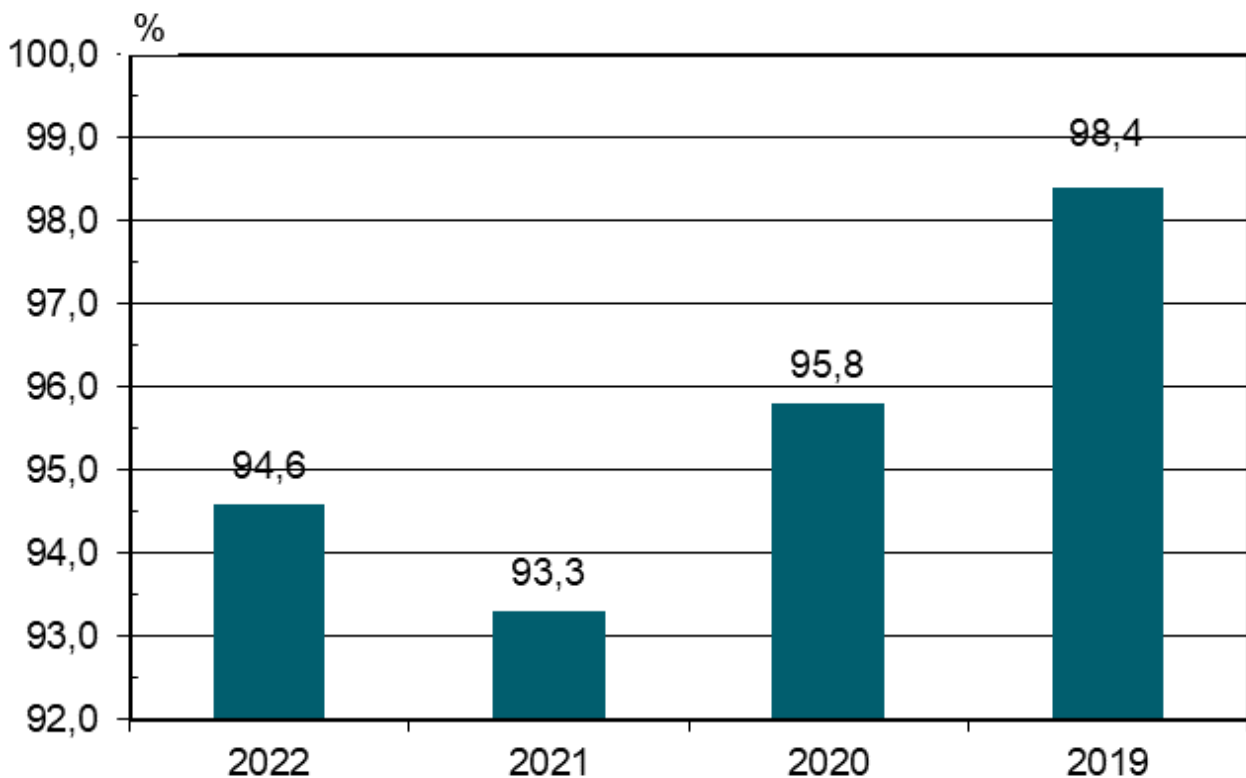


Resultaten under 2019-2022 har varit positiva varje år men på en varierad nivå. Under perioden har det finansiella resultatmålet sammantaget uppfyllts med råge. För 2022 beror det höga resultatet likt förra året till stor del på en stark skatteunderlagsutveckling under året kopplat till ekonomisk återhämtning efter Coronapandemin. Andra poster som påverkat resultatet i positiv riktning är att nämnderna sammantaget lämnat ett överskott på 84 mnkr och att kommunen även detta år fått ersättning för sjuklönekostnader med 39 mnkr. Realisationsvinster som normalt inte är budgeterade har genomgående bidragit till Borås Stad resultat över tid och för 2022 uppgick dessa till 89 mnkr.

### Andel av skatter och generella statsbidrag

	2022	2021	2020	2019
Nettokostnader, %	90,9	89,4	92,0	95,2
Avskrivningar, %	4,1	4,5	4,4	4,1
Finansnetto, %	-0,4	-0,6	-0,6	-0,9
	94,6	93,3	95,8	98,4

### Verksamhetens nettokostnader inkl finansnetto - andel av skatteintäkter och generella statsbidrag



En viktig förutsättning för en god ekonomi är att verksamhetens nettokostnader inte ökar mer än vad den främsta inkomstkällan skatteintäkter och generella statsbidrag gör. För Borås del har nettokostnadernas andel av skatteintäkter och generella statsbidrag under perioden 2019-2022 mestadels legat bättre än den finansiella målsättningen på lägst 98 %. Finansnettot tar inte längre några skatteintäkter i anspråk utan bidrar till ett ökat verksamhetsutrymme. Borås Stad har än så länge ingen låneskuld inom den kommunala nämndverksamheten vilket innebär lägre finansiella kostnader och lägre finansiell risk. Totalt tog de löpande utgifterna inkl. finansnettot i anspråk 94,6 % av skatteintäkter och generella statsbidrag vilket är klart bättre än det finansiella målet.

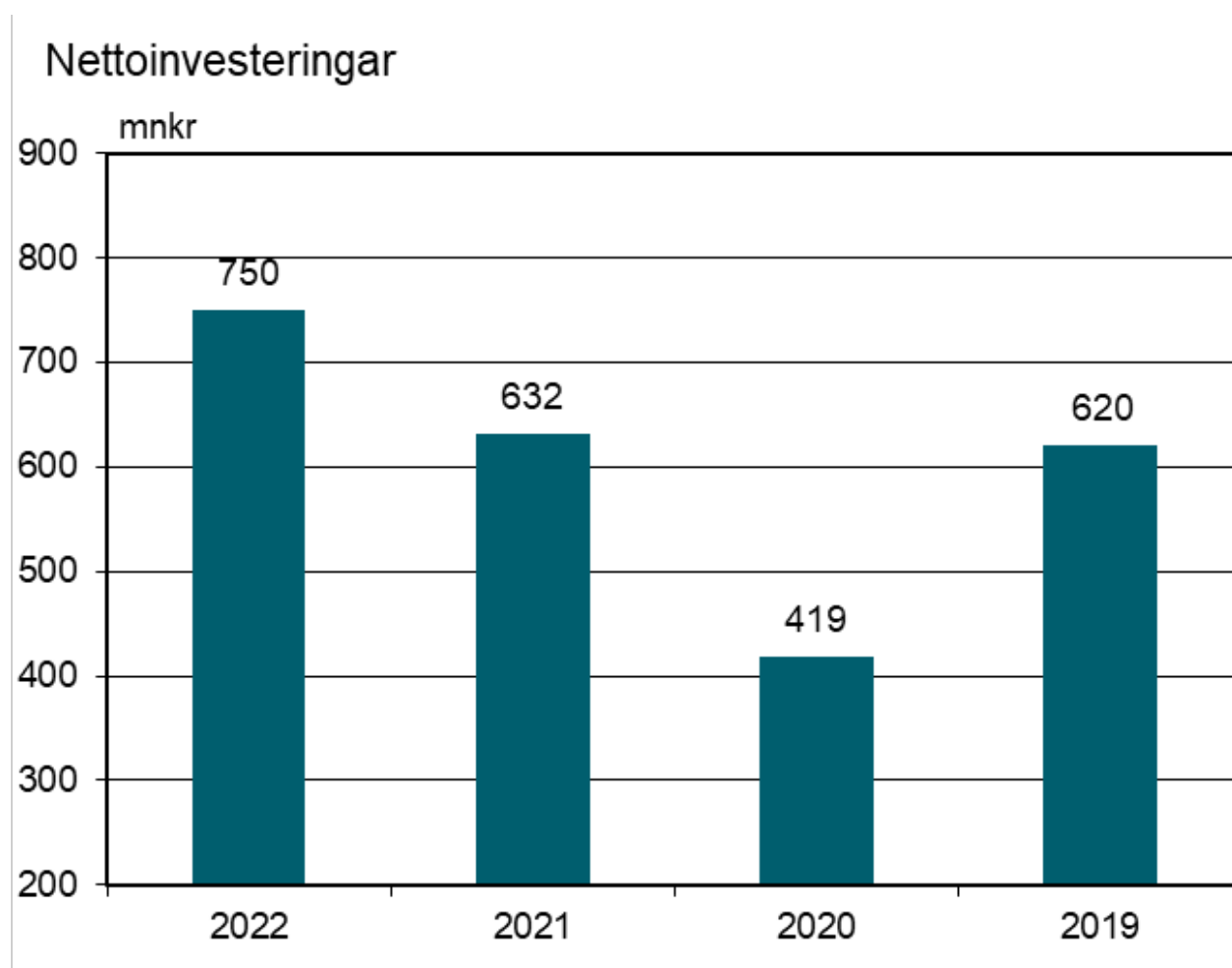
## Investeringsandel

	2022	2021	2020	2019
Nettoinvesteringar/nettokostnader, %	11,0	10,0	6,7	10,1
Nettoinvesteringar/avskrivningar, %	243	196	142	232

Investeringsvolymen är en viktig och kritisk faktor för kommunens ekonomiska utveckling. Nettoinvesteringarna har under 2022 uppgått till 750 (632) mnkr vilket är rimliga 11,0 (10,0) % i förhållande till kommunens nettokostnader. Genomsnittligt under perioden har nettoinvesteringarna årligen legat på ca 600 mnkr. Under den kommande 3-års-perioden beräknas nettoinvesteringarna uppgå till en betydligt högre nivå, ca 800 mnkr årligen. Ett annat mått är hur nettoinvesteringarna förhåller sig till avskrivningarna. För att bibehålla anläggningstillgångarnas värde behöver nettoinvesteringarna över tiden vara minst lika stora eller något högre än avskrivningarna. För Borås del har nettoinvesteringarna årligen i genomsnitt legat på ca 200 % av avskrivningarna.

## Finansiering av nettoinvesteringarna

	2022	2021	2020	2019
Överskott från verksamheten, mnkr	876	865	637	321
Årets nettoinvesteringar, mnkr	750	632	419	620
Självfinansieringsgrad, %	117	137	152	52



Nettoinvesteringarna uppgick under 2022 till 750 mnkr. Samtidigt tillfördes kassaflöde från den löpande verksamheten med netto 876 mnkr. Självfinansieringsgraden uppgick till 117 % vilket innebär att nettoinvesteringarna till fullo kunnat finansieras med egna medel från den löpande verksamheten. Värdet under 100 % innebär att nettoinvesteringarna måste finansieras med andra medel, till exempel extern upplåning eller försäljning av fastigheter/mark. Viktigt att staden även framöver upprätthåller en

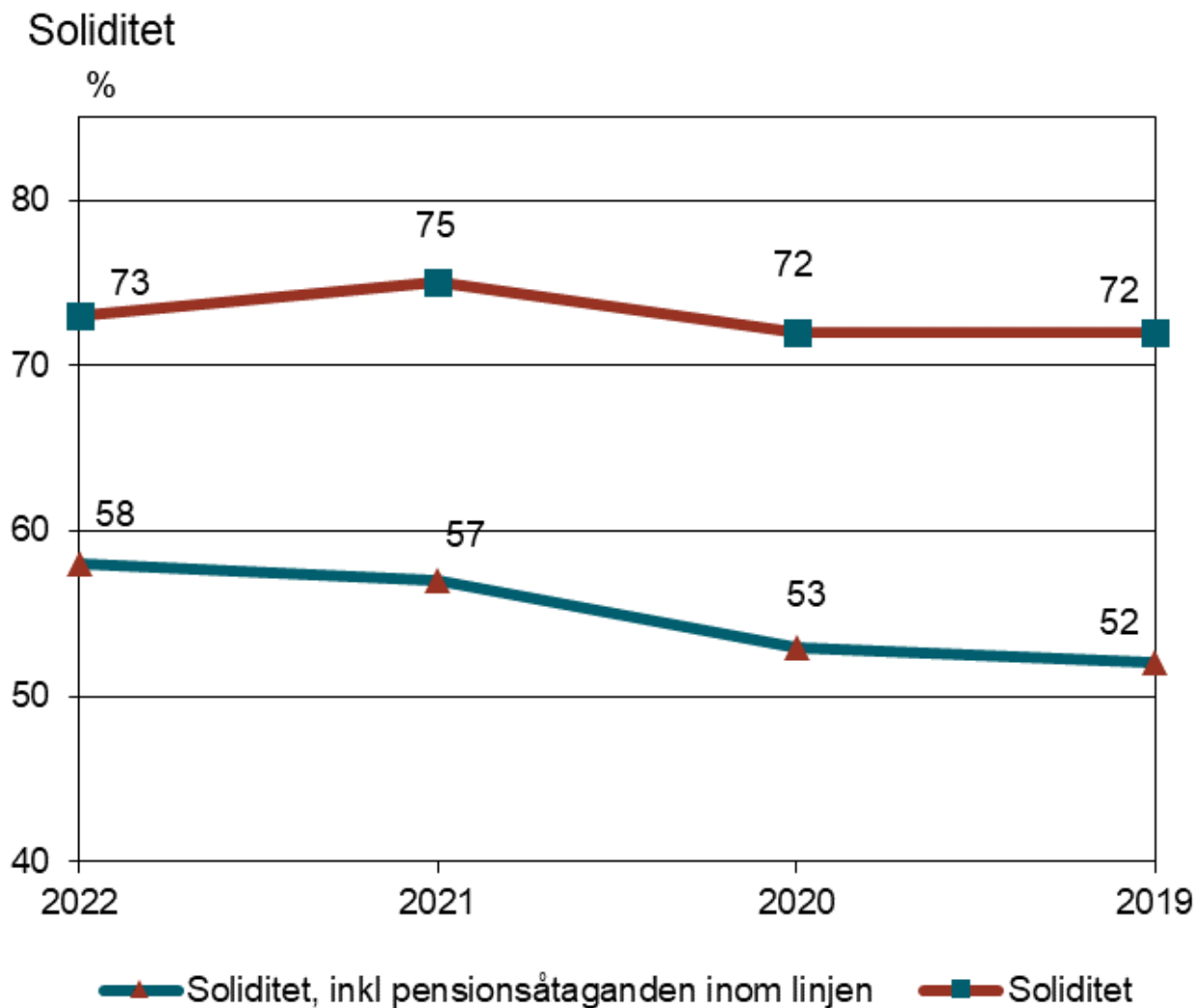


rimlig balans om vi ska kunna hålla tillbaka en skuldsättning givet en förmodat högre investeringsnivå.

## Kapacitet

### Soliditet

	2022	2021	2020	2019
Soliditet, %	72,7	74,9	71,5	71,7
Tillgångsförändring, mnkr	795	282	420	338
Förändring av eget kapital, mnkr	401	472	284	99
Självfinansiering av tillgångsförändring, %	50	167	68	29



Soliditeten är ett mått på kommunens långsiktiga finansiella styrka. Den visar hur mycket av tillgångarna som har finansierats med egna medel. Soliditeten har under hela perioden legat på ca 73 % vilket är en hög nivå. Under 2022 minskade soliditeten något på grund av att tillgångarna ökade mer än det egna kapitalet. En anledning är en relativt hög investeringsnivå. Kommunens övergripande långsiktiga finansiella mål är att soliditeten ska uppgå till 80 %. Om hela pensionsskulden inkl. ansvarsförbindelsen teoretiskt läggs in i balansräkningen uppgår soliditeten till 58 %.

## Skuldsättningsgrad

	2022	2021	2020	2019
Total skuldsättningsgrad, %	27,3	25,1	28,5	28,3
- varav kortfristiga skulder	17,5	16,4	20,5	20,6
- varav långfristiga skulder	0	0	0	0
- varav avsättningar	9,9	8,7	8,1	7,7

Den andra sidan av soliditeten är skuldsättningsgraden som beskriver hur stor del av tillgångarna som finansierats med främmande kapital. Skuldsättningsgraden har under perioden varit ganska konstant. Avsättningarna har tidigare minskat något tack vare frivillig inlösen av pensionskulden intjänad t.o.m. 1997-12-31. De långfristiga skulderna är fortsatt noll.

## Risk

### Likviditet

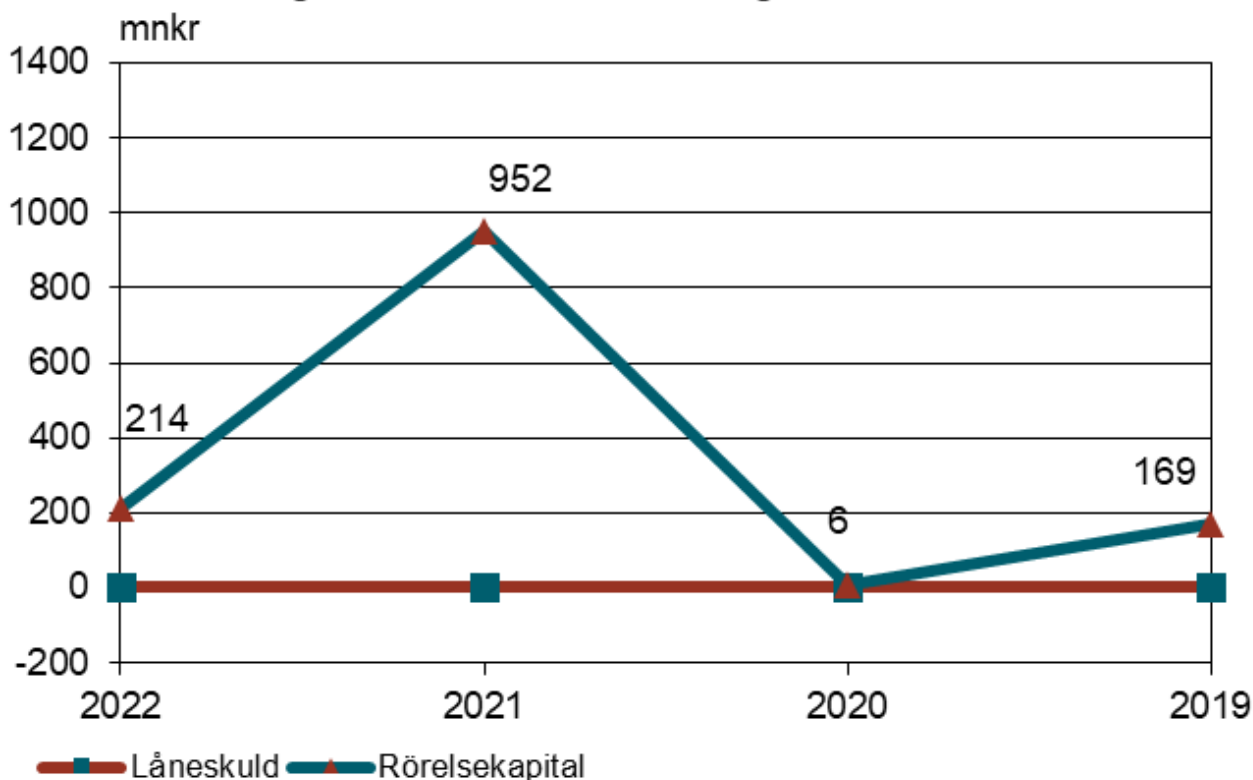
	2022	2021	2020	2019
Kassalikviditet, %	102	159	86	98
Rörelsekapital, mnkr	214	952	6	169

Likviditeten speglar kommunens kortfristiga betalningsberedskap. De löpande utgifterna måste kunna betalas med antingen de månatliga skattebetalningarna, avgifter och ersättningar eller andra omsättningsbara tillgångar. Kassalikviditeten som mäter förhållandet mellan omsättningstillgångar och kortfristiga skulder uppgår i bokslut 2022 till 102 (159) %. Kassalikviditet under 100 % innebär att de kortfristiga skulderna överstiger omsättningstillgångarna. Inom internbanken kan både kommunen och de kommunala företagen tillgodose behovet av kortfristig och långfristig finansiering genom att utnyttja den gemensamma likviditeten. Kommunen har genom goda resultat de senaste åren skapat egen likviditet. Denna är externt ränteplacerad på marknaden och som pensionsinlösen. Tidigare utlånades stor del av den egna likviditeten till de kommunala bolagen.

## Extern upplåning

	2022	2021	2020	2019
Total låneskuld, mnkr	0	0	0	0

## Låneskuld och rörelsekapital exkl förmedling till kommunens företag

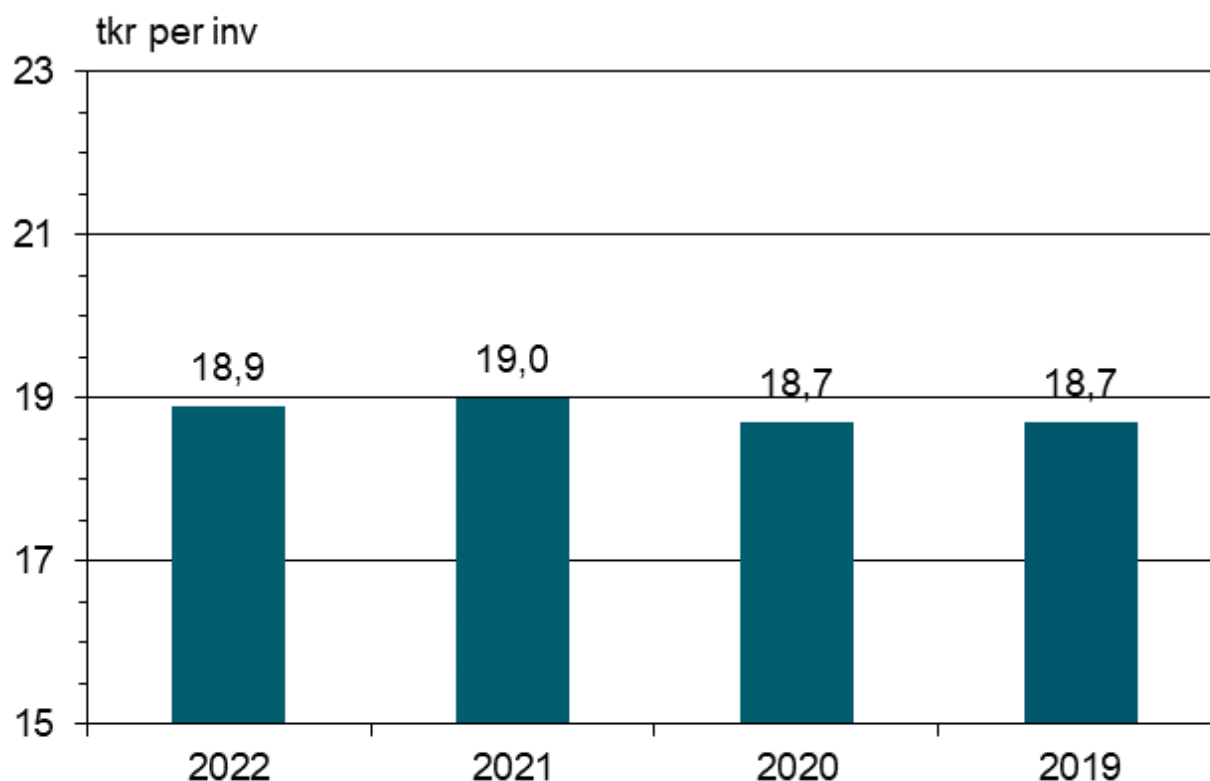


Kommunens externa låneskuld exklusive förmedling av lån till de kommunala företagen och andra har sedan mitten av 1990-talet minskat från 600 mnkr till att i dag vara helt amorterad. Effekten visar sig på finansnettot som fr.o.m. 2001 är positivt. Kommunen har således för egen del än så länge ingen exponerad risk för ränteförändringar.

## Pensionsåtagande

	2022	2021	2020	2019
Avtalspension som kortfristig skuld, mnkr	167	163	160	160
Avsättning för pensioner, mnkr	559	485	420	405
Pensionsskuld t o m 1997 inom linjen avräknat egen frivillig avsättning, mnkr	1 018	1 092	1 118	1 128
Visstidspensioner inom linjen, mnkr	0	8	8	8
Löneskatt på pensionsåtaganden, mnkr	423	424	414	412
Total pensionsskuld, mnkr	2 166	2 171	2 121	2 114
Pensionsåtagande per invånare, tkr	18,9	19,0	18,7	18,7
Soliditet inkl. samtliga pensionsåtaganden, %	57,9	57,3	52,8	51,7

## Pensionsåtagande



En ytterligare riskfaktor för kommunens ekonomi är de åtaganden/förpliktelser som inte syns i den direkta redovisningen. Inom linjen till balansräkningen tas bl.a. upp den del av pensionsskulden som intjänats t.o.m. 1997-12-31. I bokslut 2022 beräknas skulden till 1 018 (1 092) mnkr. Skulden som finansieras genom årliga utbetalningar som belastar resultaträkningen har för nionde året i följd substantiellt minskat oräknat tidigare regeleffekter eller frivillig inlösen som påverkat skuldens storlek. Minskningen 2022 är 74 mnkr och beror på att den indexerade uppräknings av skulden är mindre än effekten av att skulden minskar på grund av att fler går i pension eller avlider. Kommunens totala pensionsåtagande inkl. särskild löneskatt uppgår till 2 166 (2 171) mnkr eller 19 tkr/invånare. Om pensionsåtagandena inom linjen läggs in i balansräkningen sjunker kommunens soliditet från 73 % till 58 %.

## Borgensåtagande

	2022	2021	2020	2019
Borgensåtagande, mnkr	585	595	603	543
Borgensåtagande per invånare, tkr	5,1	5,2	5,3	4,8

En annan post som redovisas inom linjen är kommunens borgensåtaganden. Här finns bl.a. moderbolaget i stadshuskoncernen Borås Stadshus AB:s externa lån på 195 mnkr. Andra större poster är Borås Arena 189 mnkr och den kooperativa hyresrättsföreningen Skogslid 57 mnkr. Borgensåtagandet per invånare har sjunkit från 10,1 tkr till 5,1 tkr de senaste 10 åren. I takt med att internbanken övertagit de kommunala bolagens direkta upplåning från långivarna har också borgensåtagandena kunnat avvecklas. Den faktiska lånerisken kvarstår dock.

## Kontroll

### Budgetavvikelse

	2022	2021	2020	2019
Kommunen, mnkr	+212	+288	+114	-5
Nämnder/förvaltningar, mnkr	+84	+64	-43	-119
Nettokostnadsutveckling nämnderna, %	5,1	1,7	3,7	4,8

En grundläggande förutsättning för att uppnå en god ekonomi och tillfredsställande kontroll över verksamheten är att nämnderna klarar av att bedriva sin verksamhet inom tilldelade kommunbidrag. Tabellen ovan beskriver budgetavvikelsen dels för kommunen som helhet i form av resultat efter finansnetto exklusive realisationsvinster och dels nämndernas utfall i förhållande till sina kommunbidrag. Kommunen som helhet har under perioden haft varierade budgetavvikelser. För 2022 redovisas en stor positiv budgetavvikelse på +212 (+288) mnkr efter finansnetto och beror främst på en stark återhämtning av skatteunderlaget efter pandemin.

Nämnderna redovisade under 2018 och 2019 stora negativa avvikelser jämfört med tilldelade kommunbidrag. Underskotten har främst stått att finna inom den sociala sektorn men även gymnasieverksamheten och lokalförsörjningsverksamheten har uppvisat negativa resultat. För 2022 redovisas ett positivt nämndöverskott på +84 (+64) mnkr. Skälet till det starka ekonomiska nämndresultatet kan även detta år delvis förklaras av Coronapandemin genom att kommunala tjänster som till exempel barnomsorg och hemtjänst inte utnyttjats i lika hög grad som ett normalår. Å andra sidan har intäktsberoende verksamheter som bad, idrottsanläggningar och teater haft intäktsbortfall om än inte lika stora som 2021. En förbättrad kostnads kontroll hos nämnderna är också en bidragande förklaring.

### Avslutande kommentarer

Borås Stad kan för 2022 uppvisa ett positivt ekonomiskt resultat på 401 mnkr vilket är högt över vårt finansiella mål. Staden är medveten om att resultatet har kunnat hållas så högt bl.a. tack vare kvarstående effekter av Coronapandemin men även realisationsvinster från försäljning av mark och fastigheter bidrar. Inom resultatet redovisar nämnderna även detta år ett klart bättre resultat jämfört med tilldelade kommunbidrag. Detta är ett bra utgångsläge i en period framöver med troligtvis snävrare marginaler.

Under 2013 tog Kommunfullmäktige beslut om att inrätta Resultatutjämningsreserv RUR. Vid utgången av 2021 uppgick Resultatutjämningsreserven till 250 mnkr. I bokslut 2022 avser Borås att sätta av ytterligare 250 mnkr till RUR för att ha större handlingsberedskap inför en osäker framtid. Kommunfullmäktiges regelverk anger att RUR får användas om skatteunderlaget är på en låg nivå. KF beslutade i samband med antagandet av Budget 2023 att som komplement gäller att Resultatutjämningsreserven alltid får användas vid ett negativt resultat för Borås Stad.

Borås Stad har en extern pensionsskuld inom linjen på 1 090 mnkr kr exkl. löneskatt som finansieras med årliga utbetalningar som belastar resultaträkningen. Dessa utbetalningar förväntas att öka framöver i takt med stora pensionsavgångar. Sammantaget har Borås Stad gjort avsättningar på 832 mnkr till pensionsskulden intjänad t.o.m. 1997-12-31. Under 2019 genomfördes den senaste inlösen genom försäkring hos KPA. Efter det återstår ingen egen avsättning till pensionsskulden i kommunens balansräkning förutom reservering för indexering av inlösen på 72 mnkr innan överskottsfonden från försäkringen kan tas i anspråk. Avsättningarna och inlösen av delar av pensionsskulden har hållit nere de löpande årliga utbetalningarna av pensioner vilket var ett av syftena. Detta bidrar till att verksamheterna kan få ett större ekonomiskt utrymme.

Kommunen har under en lång period arbetat mycket med så kallade ”early warnings” och täta rapporteringar till kommunledningen för att ha snabb information om den ekonomiska utvecklingen hos verksamheten. Detta är nödvändigt för att kunna möta både inkomstminskningar och om

kostnaderna i verksamheten drar i väg. Den viktigaste förutsättningen för att lyckas med detta är ett tydligt ledarskap, kostnadsmedvetenhet, en samsyn när det gäller det ekonomiska läget och att inse vikten av att sätta in åtgärder i tid för att undvika drastiska oplanerade kostnadsnedskärningar. Sammantaget har åtgärderna bidragit till att Borås har en ekonomi i god ordning inför 2023 vilket är nödvändigt nu när ekonomin är betydligt mer ansträngd av hög inflation, elpriser och pensionskostnader.

Nyckeln till en fortsatt god ekonomi för Borås är att bibehålla en uthållig resultatnivå och en investeringsnivå som dels klarar reinvesteringsbehovet och dels inte genererar en alltför stor tillgångsökning. Borås Stad har haft en positiv befolkningsutveckling under en lång period dock sjunkande de senaste åren vilket är en rikstrend. Även en mindre ökning medför att efterfrågan på kommunens tjänster ökar och därmed också kostnaderna. Det är därför en stor utmaning för Borås att se till att verksamhetens nettokostnader relativt sett inte ökar mer än vad skatteintäkterna bär.

## Händelser av väsentlig betydelse

Året startade med fortsatt påverkan av Coronapandemin och stor sjukfrånvaro i många av koncernens verksamheter. Smittspridningen klingade dock snabbt av under tidig vår och återgången till "det nya normala" kunde påbörjas. I februari startade kriget i Ukraina vilket medförde arbete och beredskap för eventuella effekter som det kunde medföra. Som en del i detta har Servicenämnden fått ett utökad uppdrag gällande krisberedskap, som inkluderar att bygga upp ett krisberedskapslager. I följderna av kriget är det flera faktorer i omvärlden som påverkat verksamheterna, bland annat kostnadsökningar utifrån inflation och höjda material- och livsmedelspriser. För 2023 kommer pensionskostnaderna att öka kraftigt med anledning av den höga inflationen och ett nytt pensionsavtal som höjer nivån i grunden. Verksamheterna har även berörts av brist på varor och material, vilket bland annat påverkat kommunens och bostadsbolagens planerade underhåll och lett till lägre underhållskostnader.

Höga elpriser och risk för effektbrister har varit ett stort samtalsämne under året där verksamheterna fått i uppdrag att se över förbrukning och möjliga effektiviseringsåtgärder. Kommunen och flertalet av bolagen har haft bundna elavtal. Detta gäller även under 2023 men priset per kwh har i det närmaste tredubblats. Ett bostadsbolag med rörligt avtal har fått direkt resultat effekt 2022 av prishöjningarna. Samtidigt har Borås Energi och Miljö AB gynnats av de höga elpriserna och utökad sin elproduktion vilket lett till en kraftigt ökad omsättning som spås fortsätta under 2023.

Koncernens bolag har även påverkats av högre räntekostnader till följd av stigande marknadsräntor, men effekten av detta kommer bli ännu tydligare kommande år då internbanken, som sköter bolagens finansiering, har en genomsnittlig räntebindning på 2,5 år. Kommunen och Borås Energi och Miljö AB har gjort avsättning i bokslutet för framtida åtgärd för slamlagunen på Gässlösa, enligt ansvarsutredningens fördelning med 90 % för kommunen och 10 % för bolaget. Kommunen har också gjort en avsättning enligt lagen om medfinansiering av statlig infrastruktur. Avtalet avser en ny vägport under väg 40, väster om Brodalsmotet som ansluter till de två kommunala vägarna Petersbergsgatan och Brodalsgatan.

Efter höstens val till riksdag och kommunfullmäktige bildade S, L, C och MP ett styrande block under namnet Mittsamverkan. Dessförinnan hade samtliga partier som är representerade i Kommunfullmäktige tecknat en partiöverenskommelse för mandatperioden 2023-2026, som bland annat innebar utredningsuppdrag gällande förändringar i organisationen för vissa nämnder och bolag. Bland annat utgörs en del av Samhällsbyggnadsprocessen, med syfte att samordna de mest centrala delarna av samhällsbyggnadsprocessen i en gemensam linje för att möta ökande komplexitet, ge större helhetssyn till politiken och bygga en mer gemensam organisationskultur mot ett samlat uppdrag gentemot de som bor och verkar i Borås. En annan del omfattar sammanslagning av bolag.

### Tvister

Borås Stad har en pågående rättstvist med ett företag angående återställningsarbeten för fiberdragningar i våra gator och vägar. Totalt utestående fakturerat belopp uppgår i bokslut 2022 till 66,5 mnkr varav kommunen har reserverat 39,4 mnkr som en säkerhetsmarginal vid en eventuell kundförlust. Huvudförhandling i Tingsrätten har genomförts och dom har avkunnats till Borås Stads fördel men

utslaget har överklagats.

Borås Energi och Miljö AB gick segrande ur det skiljeförfarande gällande en tvist med den entreprenör som uppförde kraftvärmeverket i EMC-projektet. Domen innebär att bolaget ersätts med 52 mnkr för att byta ut isoleringen i väggarna.

### Investeringar

Koncernens investeringar i anläggningstillgångar under året uppgick till 1 549 (1 524) mnkr. Kommunen står för 750 mnkr och bolagen för 799 mnkr. I kommunen byggdes Lillsjöns förskola (fd Strandvägens förskola) klart. Förskolan kunde öppnas hösten 2022 och har plats för 120 barn uppdelat på 6 hemvister. Om- och tillbyggnad pågår av Särilaskolan och Myråsskolan. Särilaskolan beräknas vara klar i februari 2025 och kommer då att ha plats för 500 elever i årskurs 7-9. Myråsskolan kommer att vara klar sommaren 2023 och elevantalet kommer då att ha utökats till 750. Om- och tillbyggnad av Byttorpskolan färdigställdes i december och invigning skedde i februari 2023. Skolan kan nu ta emot cirka 570 elever i årskurs F-6 och är 3-parallellig. Det nya SOL-boendet på Skogsfrugatan med 10 lägenheter, var klart redan under 2021 men kostnaderna kunde slutregleras först 2022.

Bland bolagen har AB Bostäder i Borås slutfört nybyggnationen av 144 lägenheter i Regementsstaden och ombyggnationen av Glesvingen i Knalleland till 107 studentlägenheter. Borås Elnät AB har fortsatt mätarbytesprojektet FRAMM samt utbyggnaden av ny elledningsinfrastruktur i form av en 130 kilovoltsring runt Borås för en tryggad elnätsinfrastruktur. Andra stora pågående projekt, som varit uppe för Kommunfullmäktiges ställningstagande, är Viskaforshem AB:s byggnation av ett trygghetsboende i centrala Viskafors, Borås Energi och Miljö AB:s projekt med nytt insamlingssystem för hushållsavfall, uppförandet av ett trygghetsboende i Fristadbostäder AB samt ett nytt parkeringshus i Borås kommuns Parkering AB, som dock är försenat på grund av en överklagan. Borås Energi och Miljö AB genomför även projektering för ett nytt vattenverk där Kommunfullmäktige beslutat att Tolken ska bli ny dricksvattentäkt.

Viskaforshem AB har gjort nedskrivning av sina nybyggnationer, markbostäderna på Källsprångsvägen som var klara 2021, och trygghetsboendet Friskafors, som väntar på slutbesiktning. En extern värdering av Friskafors visar att marknadsvärdet understiger den prognostiserade investeringsutgiften med 25 mnkr, medan bolagets nedskrivning endast uppgår till 6 mnkr. Det kan innebära att fastigheten har ett fortsatt nedskrivningsbehov efter förnyad värdering efter utförd slutbesiktning.

Nedan redovisas slutförda projekt under året överstigande 30 mnkr.

### Större investeringsprojekt som är klara 2022, mnkr

Projekt	Godkänd utgift	Utfall 2022	Totalt utfall
Nya Fristadhallen	45 940	9 171	54 117
Skogsfrugatans SOL-boende	30 000	1 043	27 974
Lillsjöns förskola	39 450	19 687	40 913

## Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten

### Styrning

Kommunfullmäktige är kommunens högsta politiska organ. Kommunfullmäktiges ansvar är att styra kommunkoncernens verksamhet med utgångspunkt i gällande lagar, förordningar och annan statlig styrning. "Visionen om framtidens Borås" utgör också en viktig del för den övergripande målbilden för hela Borås Stads verksamhet och består av fyra strategiska målområden.

Budgetprocessen är central för kommunens styrning och Kommunstyrelsen bereder nämndernas förslag. I budget omsätts politiska prioriteringar till ramar för nämndernas verksamhet. Därefter

fastställer Kommunfullmäktige kommunens budget. Det ska finnas en koppling mellan budget och årsredovisning. Årsredovisningen är ett viktigt dokument för redovisning och analys av måluppfyllelsen. Det är dock av stor betydelse att måluppfyllelse diskuteras och analyseras löpande under verksamhetsåret och inte enbart blir en punkt i en årsredovisning. Därför genomförs månadsuppföljningar och tertialuppföljningar. Uppdragsdialoger genomförs kontinuerligt som en del i beredningsarbetet med fokus på omvärldsbevakning, jämförelse med andra verksamheter, analys av verksamheten och förutsättningarna för att genomföra sitt uppdrag. Kommunfullmäktige beslutade 2022-03-24 om revidering av Borås Stads styr- och ledningssystem. Förändringarna kommer att fasas in gradvis fr.o.m. Budget 2023 och med fullt genomslag i Budget 2024.

Kommunstyrelsen har uppsikt över de kommunala bolagen, med synsättet att det i princip inte är någon skillnad i ägarstyrningen mellan en nämnd och ett bolag. Ägarstyrningen sker med utgångspunkt från årsstämma, bolagsordning och ägardirektiv. Kommunstyrelsen utövar ägarrollen av Borås Stadshus AB. Kommunfullmäktige har även gett Kommunstyrelsen mandat att uppdra åt Borås Stadshus AB att utöva ägarrollen även för övriga av Borås Stad hel- och majoritetsägda bolag. Borås Stadshus AB ska främja en aktiv ägarstyrning av stadens bolag i enlighet med Kommunfullmäktiges direktiv med utgångspunkt i bolagens ägardirektiv, Kommunfullmäktiges budget, av Kommunfullmäktige beslutade särskilda direktiv eller uppdrag, beslut fattade av Kommunstyrelsen efter delegation av Kommunfullmäktige samt föreliggande gemensamma ägardirektiv. Ägardialoger genomförs kontinuerligt med fokus på omvärldsbevakning, förutsättningar för att genomföra sitt uppdrag och en analys av den egna verksamheten.

Bolagens årsredovisningar föreläggs för Kommunfullmäktige samtidigt som kommunens årsredovisning. För aktiebolagen gäller att frågan om ansvarsfrihet prövats av årsstämmorna. För kommunalförbunden Södra Älvsborgs Räddningstjänstförbund och Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund ankommer det på respektive förbundsmedlem att besluta om ansvarsfrihet för förbundsdirektionen.

I samband med granskningen av årsredovisningarna gör Kommunstyrelsen den lagstadgade prövningen om bolagens verksamhet under föregående kalenderår varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna.



## Nya styrmodellen

I mars 2022 beslutade Kommunfullmäktige om Borås Stads styr- och ledningssystem och under året påbörjades införandet av den nya styrmodellen. Styr- och ledningssystemets grundläggande styrprinciper: Helhet före delar; Fokus på väsentligheter och uppmärksamhet på risker; Långsiktighet i agerandet; Dialog, samverkan och öppenhet; samt God ekonomisk hushållning lägger tonen för stadens arbete med styr- och ledningsfrågorna.

Styrningen ska vara systematisk. Verksamheten ska utgå från planering, genomförande, uppföljning och förbättring. Den omfattar alla perspektiv, samtliga organisatoriska nivåer och all vår verksamhet. Styrningen sker nära de vi är till för. Varje organisatorisk nivå har tillit till att övriga nivåer är bäst på sina områden och uppdrag.

### Visionen om framtidens Borås

Visionen handlar om vår långsiktiga riktning – vart vi vill nå. Den utgår från ett ekonomiskt, socialt och ekologiskt hållbarhetsperspektiv och beskriver ett framtida önskat läge för alla som bor, arbetar, vistas och verkar i Borås.

Visionen om framtidens Borås		Våra uppdrag		
		Samhälls- utvecklare och demokratiaktör	Välfärdsaktör	Arbetsgivare
Visionsområden	Omsorg om varandra och miljön	Fokusområde	Fokusområde	Fokusområde
	Ett tryggt och snyggt Borås	Fokusområde	Fokusområde	Fokusområde
	Möjligheter och mod att utvecklas	Fokusområde	Fokusområde	Fokusområde
	Människor möts i Borås	Fokusområde	Fokusområde	Fokusområde

Kommunfullmäktiges budget är det övergripande styrdokumentet och anger politiska prioriteringar, samt tillgängliga resurser för det kommande året. Borås Stads budget utgör grunden för nämndernas och styrelsernas budget.

Målstyrningen i budgeten utgår från det kommunala uppdraget (samhällsutvecklare och demokratiaktör, välfärdsaktör samt arbetsgivare) och visionens områden enligt bilden nedan.

I varje skärningspunkt tar Kommunfullmäktige fram de fokusområden som utgör politiska prioriteringar för att nå visionen och uppfylla det kommunala uppdraget.

## Intern kontroll

Enligt av Kommunfullmäktige beslutade Regler för intern kontroll är det Kommunstyrelsen som har det övergripande ansvaret för att det finns en god intern kontroll. Syftet med reglerna är att säkerställa att kommunstyrelse, nämnder och bolagsstyrelser upprätthåller en god intern kontroll, som innebär:

- att verksamheten når sina mål - med effektivitet, säkerhet och stabilitet
- att informationen och rapporteringen om verksamheten och ekonomin är tillförlitlig och rättvisande
- att verksamheten efterlever lagar, regler, avtal m.m.

Den interna kontrollen syftar även till att ta fram förslag till förbättringar och förändringar av verksamheten. Intern kontroll är en integrerad del av kommunens samtliga rutiner, processer och system. Alla, såväl förtroendevalda som tjänstpersoner, är på olika sätt involverade i arbetet med intern kontroll och arbetet med att hantera risker som kan hindra att framtida målsättningar uppnås.

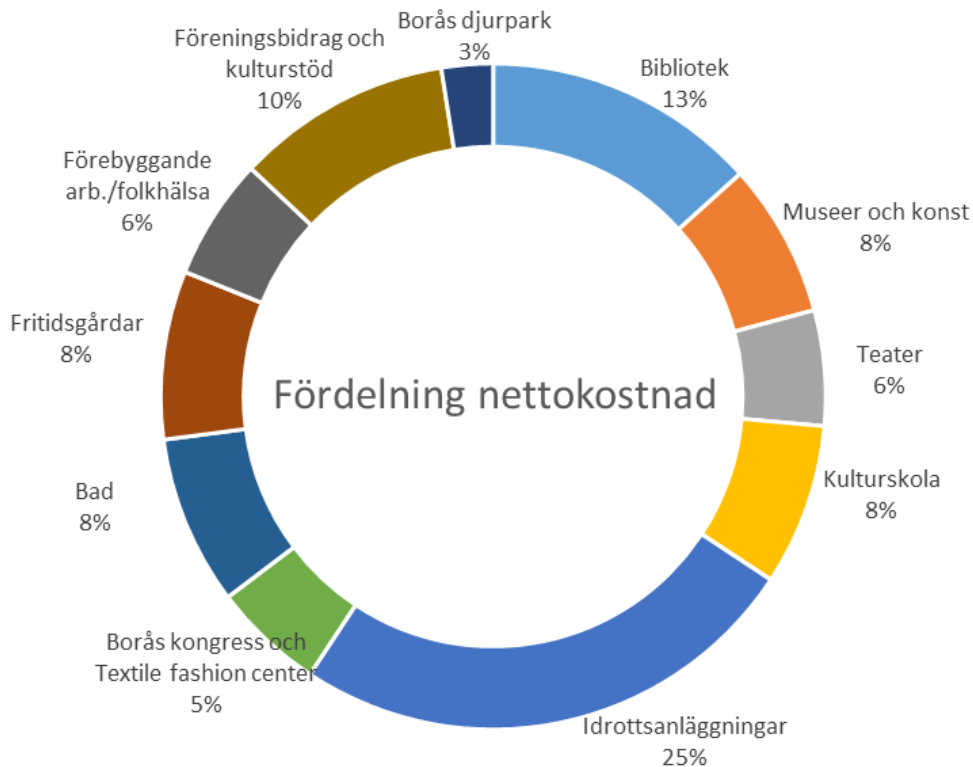
Det yttersta ansvaret för den interna kontrollen har nämnderna och bolagens styrelser inom respektive verksamhetsområde. Varje nämnd och styrelse ska upprätta en organisation för sin interna kontroll, anta regler och anvisningar för denna samt löpande följa upp det interna kontrollsystemet inom sitt verksamhetsområde.

Varje nämnd och styrelse ska i samband med budgeten redovisa riskanalys och plan för nästkommande år, och i samband med årsredovisningen redovisa resultatet av den interna kontrollen. Utifrån nämndernas och bolagens redovisningar ska Kommunstyrelsen årligen utvärdera den interna kontrollen.

## Uppföljning per verksamhetsområde

Här presenteras kommunkoncernens större verksamheter utifrån ett fokus på viktiga händelser under 2022.

### Kultur och fritid



### Händelser under året

Över 200 förskoleavdelningar har fått minibibliotek för att underlätta för föräldrar att enkelt få med sig en högläsningbok hem. Skolbibliotekarierna har fortbildat sig inom det viktiga och dagsaktuella kunskapsområdet Medie- och informationskunskap (MIK).

Satsning på kulturverksamhet utanför centralorten med verksamhet i Gånghester, stöd till Dalfestivalen, lördagsbarn i Fristad och Viskafors samt kultur för äldre i Sandared och Viskafors.

Textilmuseet fyllde 50 år och firade med den hyllade utställningen Mönstermani. En manifestation med hög igenkänningsfaktor av mönster och textil kreativitet från olika tider.

Stadsteatern har under året bjudit på scenkonst med både bredd och spets. Höstens uppsättning av klassikern Antigone bjöd på en modern tolkning med live-streaming och associativ scenografi.

Under året invigdes "Stadsrummet". Ett samarbete mellan Samhällsbyggnadsförvaltningen och tekniska förvaltningen och syftar till att bredda bilden och inbjuda till dialog och kunskapsutbyte när det gäller stadsbyggnadsprocessen.

Genom sitt breda folkhälsouppdrag bidrar Fritids- och folkhälsonämndens verksamheter bl.a. genom att ta ansvar för aktiviteter inom ramen för "Socialt Hållbart Borås". Förvaltningen har under året lett arbetet i ledningsgruppen för god start i livet och goda uppväxtvillkor. Satsningar har gjorts som läsäventyret på Norrby och Arena Skola på Sjöbo.

Föreningslivet har återupptagit de flesta aktiviteter efter pandemin men har påverkats och kommer fortsatt behöva stöd. Trots utmaningar har ett flertal evenemang genomförts såsom Linnemarschen, Vattendagen, Kretsloppet, U21- match i internationell fotboll och Världscup i sprintorientering. Evenemangen är viktiga då de stärker föreningslivet och främjar näringslivet och turismen i Borås.

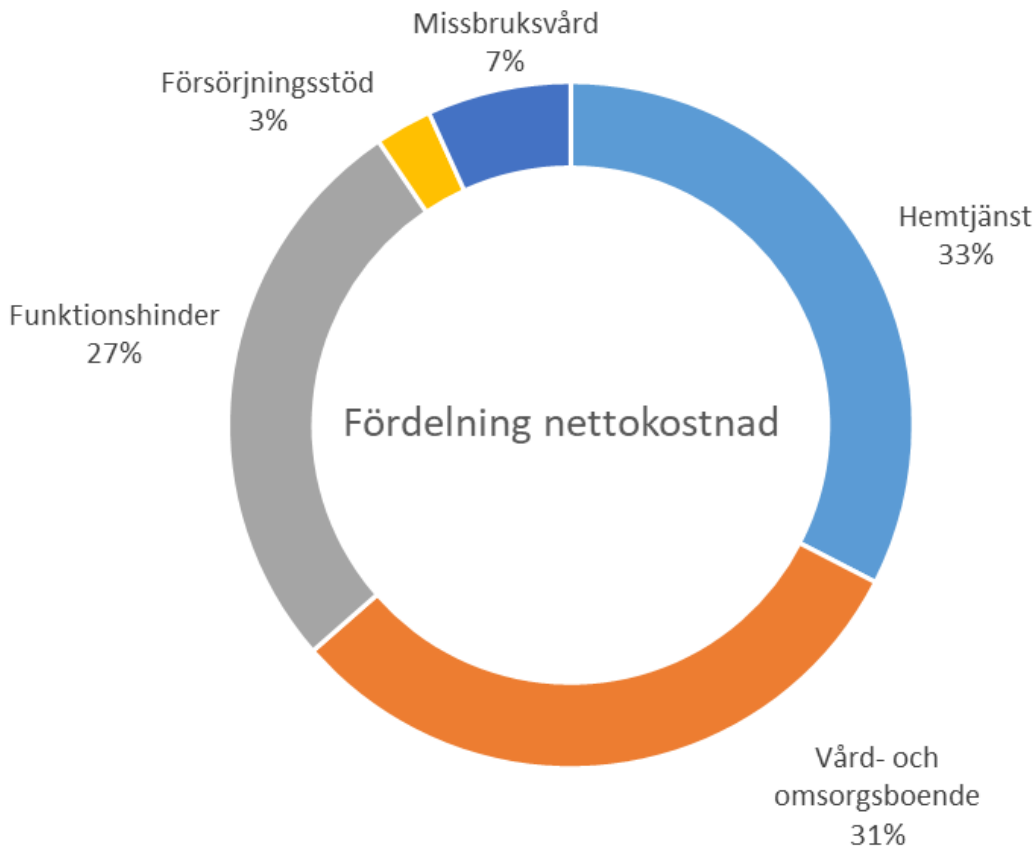
Den nya evenemangshallen i Fristad invigdes med ca 500 läktarplatser och samverkan pågår för att optimera verksamheten med café och andra goda förutsättningar. Nya Myråshallen är ett viktigt tillskott för att möta de prioriterade behoven av inomhusidrotter och även utomhusidrotter som söker halltider på vinterhalvåret.

Arbetet med att skapa nya isytor i Borås har tagit stora steg i och med beslutet att uppföra en helt ny hall med två isytor i Knalleland.

## Verksamhetsmått

	Utfall 2022	Utfall 2021	Utfall 2020
<b>Kultur</b>			
Andel kulturaktiviteter för barn och unga, %	57	51	52
Antal besökare Textilmuseet	64 576	30 794	34 089
Antal medialån hos biblioteken	795 641	683 803	836 215
Antal besökare på Kulturhuset	251 602	122 109	225 483
<b>Fritid</b>			
Bidragsberättigade ungdomar i föreningar	17 921	18 073	21 413
Antal aktiviteter ungdomar	64 576	57 250	64 773
Pojkar/flickor, %	59/41	59/41	59/41
Utnyttjade timmar på Borås Arena	2 964	2 970	1 915
Antal besökare Borås djurpark	186 000	220 000	197 000

## Vård och omsorg



### Händelser under året

Kriget i Ukraina ledde till att Arbetslivsförvaltningen under våren 2022 fick ställa om och ta hand om mottagandet av flyktingar från Ukraina

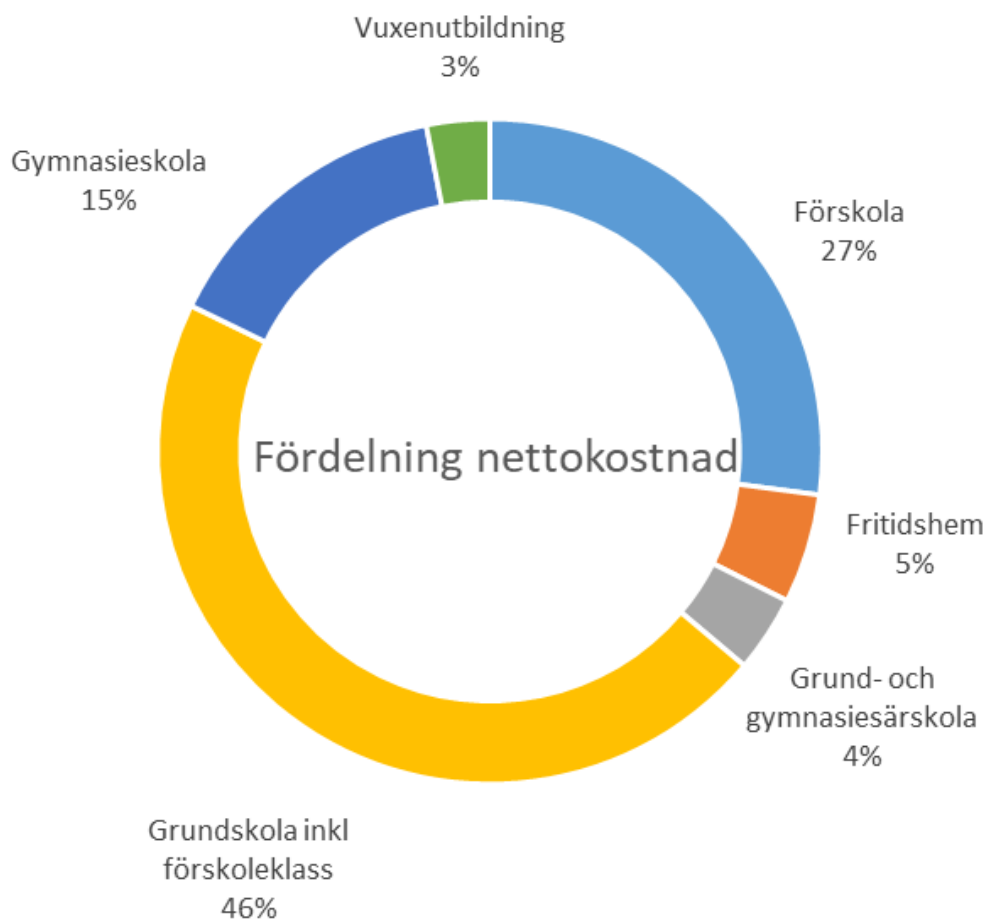
Den 1 juli lagstodgades fast omsorgskontakt inom hemtjänsten, vilket innebär att den som har hemtjänst ska erbjudas en fast omsorgskontakt. Den fasta omsorgskontakten ska tillgodose den enskildes behov av trygghet, kontinuitet, individanpassad omsorg och samordning när hemtjänstinsatser verkställs.

Avhopparverksamheten startade sent under hösten 2021 har vidareutvecklats och funnit sina former under 2022.

### Verksamhetsmätt

	Utfall 2022	Utfall 2021	Utfall 2020
<b>Vård och äldre</b>			
Antal personer med hemtjänst	3 127	3 055	3 042
<b>Försörjningsstöd</b>			
Antal hushåll med försörjningsstöd	651	719	705
<b>Social omsorg</b>			
Antal personer med LSS beslut	904	901	943

## Utbildning



### Händelser under året

Projektet Tidig upptäckt tidiga insatser - "Småbarnsteam" startar. Arbetet sker i samarbete mellan barnhälsan och VGR. Syftet är att tidigare ge stöd i samverkan runt barn med stora behov.

Flertalet förskolor skapar under året kapprumsbibliotek i syfte att öka möjligheterna för vårdnadshavarna att läsa tillsammans med sina barn.

Digitaliseringen fortsätter: Unikum; ny lärplattform, Tempus, närvarosystem inom fritidshemmen och på alla förskolor samt Magma; digitalt verktyg för matematikundervisning för alla elever i årskurs 1-9 införs under året.

Kriget i Ukraina: Mottagandet av flyktingbarn i grundskolan sker utan störning. I slutet av året går cirka 40 elever från Ukraina i de kommunala skolorna. I gymnasieskolan har en handfull ungdomar mottagits till språkintrouktion eller International Baccalaureate. Utöver regeringens beslut erbjuds en utbildning i svenska till flyktingar över 18 år. I december 2022 utökas uppdraget med att erbjuda flyktingar över 18 år möjligheten att ta del av en utbildning som motsvarar Svenska som andraspråk på grundläggande nivå.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden beslutar om ett professionsprogram "Akademisk utveckling"

som möjliggör för ett urval av lärare att kombinera sitt arbete med studier på forskarnivå.

Lillsjöns förskola i Sandared öppnas, Torgets förskola på Hulta utökas med ca 40 platser och Linneagårdens förskola stängs. Under hösten slås Rullans och Kullagårdens förskolor i Sandared ihop under det gemensamma namnet Sandbackens förskola.

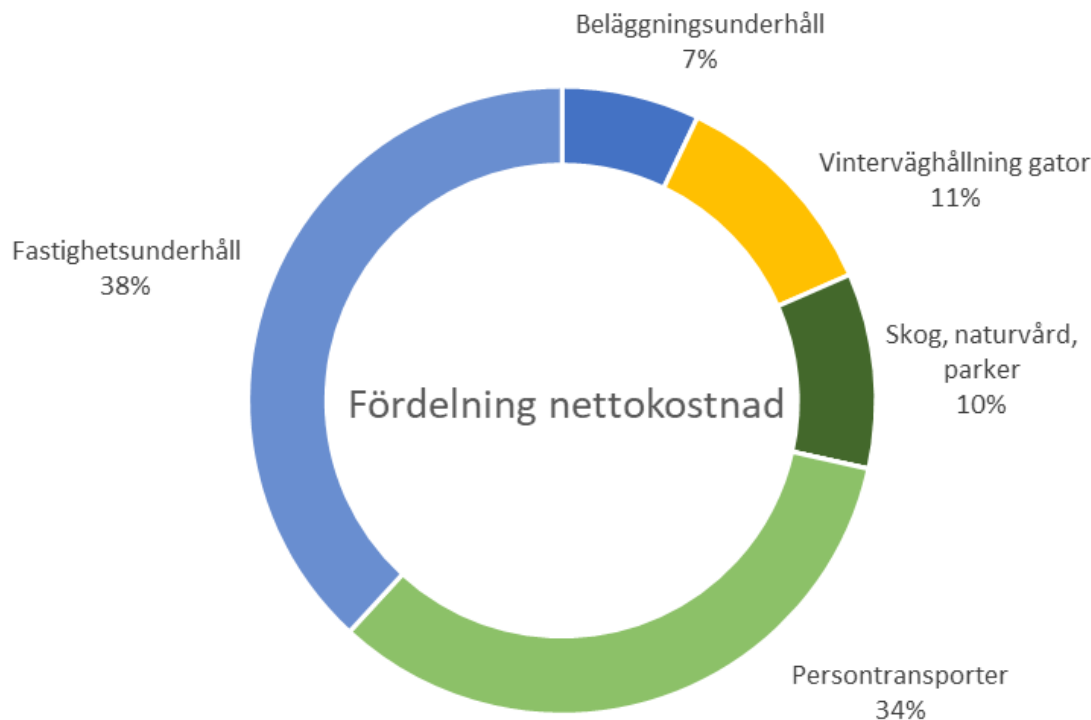
Projektering beslutas om tillbyggnad av Sven Eriksonsgymnasiet och utökning av Campus Bäckängsgymnasiet.

## Verksamhetsmått

	Utfall 2022	Utfall 2021	Utfall 2020	Liknande kommuner
<b>Förskola</b>				
Antal inskrivna Boråsbarn i förskola	5 701	5 781	5 841	-
Barn per personal	5,0	4,8	5,0	5,1
<b>Grundskola</b>				
Antal Boråselever i grundskola	12 378	12 348	12 346	-
Antal elever per lärare	11,9	12,0	12,1	11,9
<b>Gymnasium</b>				
Antal elever i Borås gymnasieskolor	4 421	4 362	4 321	-
Elever per lärare i kommunal gymnskola	11,9	12,5	12,3	11,9

*Liknande kommuner avser år 2021*

## Tekniska verksamheter



## Händelser under året

Antagande av Cykelplan för Borås 2022-2023.

Ombyggnad av Södra torget för bättre trafiksäkerhet och tillgänglighet.

Trafiksäkra miljöer kring förskolor och grundskolor.

Marknadsföring av Cykelns dag, Vintercyklings dag och Cykelvänligaste arbetsplatsen.

Bildande av Borås åttonde kommunala naturreservat - Gåshult.

Byggstart Kronängsparken. En ny stor park i stadsdelen Norrby.

Mottagande av Föreningen Sveriges Stadsträdgårdsmästares pris som "Sveriges utvecklingskommun".

Borås Stad har blivit utsedd till en "Vattensäker kommun" av Svenska livräddningssällskapet.

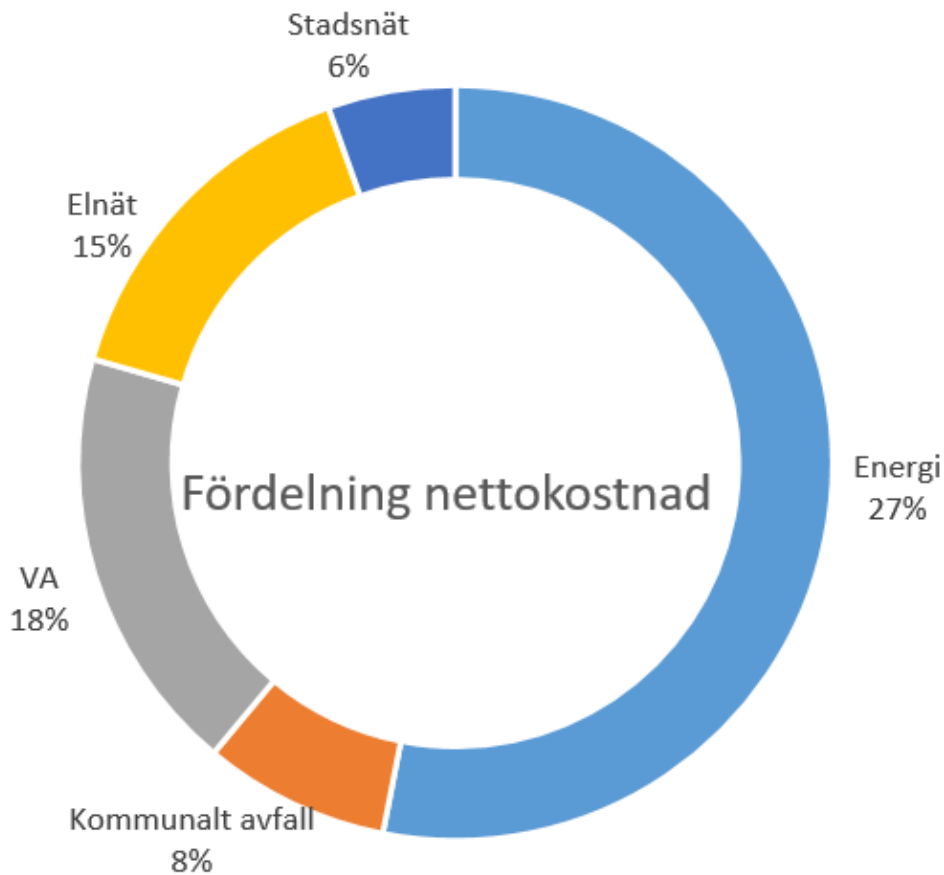
Under året startar nybyggnation av Fredriksborgskolan och Johannelundsgatan SoL, ombyggnad av Särilaskolan, Fullmäktigesalen och Wiskania, samt tillbyggnad av Brämhults IP.

## Verksamhetsmått

	Utfall 2022	Utfall 2021	Utfall 2020	Riket
Miljöbilar i kommunorganisationen (%)	62	61	63	
Antal färdtjänstillstånd/1000 invånare	36	37	38	
Väghållning huvudgator (kr/m <sup>2</sup> )	53,95	45,35	49,14	
-därav vinterväghållning	25,01	25,67	19,26	
Beläggningsunderhåll (m <sup>2</sup> )	107 070	119 508	145 224	
Planterade ytor total (m <sup>2</sup> )	65 000	64 900	65 700	
Externt inhyrda verksamhetslokaler (m <sup>2</sup> )	236 382	237 556	238 942	



## Energi och infrastruktur



### Händelser under året

Fjärrvärmestrategi har tagits fram.

Pilotprojekt inom läkemedelsrening har genomförts, tekniklösning har prövats för att rena bort läkemedelsrester i avloppsvattnet.

Slutredovisning av projektet Energi- och Miljöcenter Sobacken som omfattade ett nytt avloppsreningsverk och kraftvärmeverk.

Pågår ett projekt med ett nytt vattenverk, med syfte att säkra dricksvattentillförseln för framtiden i Borås.

Nytt inpasseringssystem på återvinningscentraler.

Fortsatt utbyggnad av fibernät på landsbygden, under året Aplared, Dalsjöfors/Råviken, Gånghester/Målsryd och Främgårde.

Fortsättning av mätarbytesprojektet, där ca 44 000 mätare ska vara utbytta.

Ny mottagningsstation Sandlid i västra Borås, den senaste mottagningsstationen i det stora projektet 2031 som är utrustning av hela elnätet.

# God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning

## God ekonomisk hushållning

Borås Stad arbetar utifrån kommunallagens regler om ”God ekonomisk hushållning”. Detta innebär att det för ekonomin och verksamheten ska anges mål och riktlinjer som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning. I Borås Stad har det under flera år arbetats med finansiella nyckeltal för att analysera kommunens övergripande ekonomi. Denna analys har sedan legat till grund för vilket verksamhetsutrymme kommunen kan tillåta inom fastställda finansiella mål. Detta har varit en framgångsrik och politiskt accepterad princip som lett till att kommunens resultat legat på en sådan nivå att balanskravet inte äventyrats. Vad gäller denna del har de nya lagkraven inte inneburit några större förändringar mer än att de fokuserade finansiella målen tydligare lyfts fram. Kommunen har även tagit ett samlat grepp om de övergripande verksamhets- och kvalitetsmålen. Dessa redovisas i ett särskilt avsnitt.

En god ekonomi är ett viktigt mål för Borås Stad. En god ekonomi är ett grundläggande villkor för att kunna uppnå de sociala eller välfärdspolitiska mål som är det primära syftet med kommunens verksamhet. På samma sätt är en svag ekonomi ett hinder eller en begränsning för kommunen, när det gäller att tillgodose angelägna behov inom olika verksamhetsområden. En balanserad finansiell utveckling är därför en förutsättning för att kommunens service kan behållas och utvecklas.

Kommunfullmäktige beslutade 2022-01-20 om riktlinjer för god ekonomisk hushållning som avser hela kommunkoncernen och de övergripande finansiella nyckeltal som Borås Stad och dess bolag ska förhålla sig till är årets resultat, självfinansieringsgrad för investeringar, soliditet, räntetäckningsgrad och nettolåneskuld.

Borås Stad har en god ekonomisk hushållning vad gäller såväl ekonomi som verksamhet. De viktigaste finansiella målen har uppnåtts under 2022. Även kommunkoncernens bolag har en god ekonomi och en väl fungerande verksamhet vilket förstärker bilden av god ekonomisk hushållning. För kommunkoncernen är mål för god ekonomisk hushållning att generera ett resultat på 2-3 % (årets resultat som andel av intäkter, skatteintäkter och generella statsbidrag) och detta uppfylls för 2022 då resultatet var 4,8 %. Kommunkoncernens mål gällande soliditet inklusive pensionsåtaganden är 25 %, vilket också är uppfyllt under 2022 då soliditeten inklusive pensionsåtaganden uppgick till 30 %. Målet för nettokoncernskulden är viktigt att följa framöver och det finns en risk att nettokoncernskulden kommer att öka per invånare med anledning av stora investeringar i infrastruktur och verksamhetslokaler.

# Resultat och ekonomisk ställning

## Kommunkoncernen

### Nyckeltal kommunkoncernen

	2022	2021	2020	2019	2018
Resultat före skatt, mnkr	578	592	443	89	380
Resultat i % av intäkter, skatter o bidrag	4,8	5,2	4,0	0,9	3,6
Soliditet, %	37	35	34	33	34
Soliditet inkl pensionsåtaganden inom linjen, %	30	28	27	25	25
Balansomslutning, mnkr	20 829	20 304	19 129	18 624	17 630
Nettoinvesteringar, mnkr	1 549	1 524	1 229	2 048	3 002
Självfinansieringsgrad, %	88,3	94,6	95,2	41,7	31,0
Total låneskuld, mnkr	9 708	10 131	9 724	9 538	8 520
Räntetäckningsgrad, ggr	5,2	6,6	4,6	1,9	6,0

Årets skattekostnad redovisas inte separat utan ingår i nettokostnader.

Det sammanställda resultatet före skatt för hela Borås Stads kommunkoncern blev 578 mnkr. Enskilt före eliminering redovisas resultat från Borås Stad på 401 mnkr, bolagskoncernen Borås Stadshus 128 mnkr och bostadsbolagen 27 mnkr. Omsättningen för kommunkoncernen uppgick till 11,5 mdkr. Enskilt före eliminering av koncerninterna poster uppgick kommunens omsättning till 9,4 mdkr och bolagens till 2,6 mdkr.

Årets sammanställda resultat är 14 mnkr lägre än 2021. Kommunen redovisar ännu ett år med starkt resultat, men som är 71 mnkr lägre än föregående år till följd av stora avsättningar för återställning av en slamlagun samt medfinansiering av Brodalsmotet. I kommunens resultat ingår även i år höga realisationsvinster, men på en lägre nivå än 2021. Stadshuskoncernen redovisar ett bättre resultat än föregående år, främst till följd av kraftigt ökad omsättning i Borås Energi och Miljö AB som en följd av hög elproduktion och gynnsamma elpriser. Bostadsbolagen redovisar ett lägre resultat än 2021, främst då med anledning av nedskrivning av två fastigheter som gjorts i Viskafors hem AB, men bolagen påverkas även av högre räntekostnader samt allmänna prisuppgångar som medför ökade drifts- och underhållskostnader. Enligt mål för god ekonomisk hushållning ska bolagen totalt generera ett resultat motsvarande 7 % av omsättningen. För 2022 visar resultatet 5,9 %, vilket med anledning av ovanstående orsaker inte uppfyller det uppsatta målet.

Totalt har koncernbidrag getts/mottagits inom koncernen Borås Stadshus AB på 63 mnkr avseende 2022 års resultat.

Borås Stad gav under 2017 ett aktieägartillskott på 450 mnkr till Borås Stadshus AB, som i sin tur gav ett aktieägartillskott på samma belopp till Borås Energi och Miljö AB. Syftet med tillskotten var att stärka och säkra Borås Energi och Miljö AB:s ekonomiska ställning till följd av den nedskrivning som bolaget behövde göra för sin fjärrvärmeverksamhet. Någon ytterligare nedskrivning har inte behövt göras sedan dess.

Bolagen står sammantaget för en betydande del av kommunkoncernens totala balansomslutning på 20,8 mdkr och bolagens balansomslutning utgör 63 % av totalen. Enskilt största balansräkningar bland bolagen har Borås Energi och Miljö AB 5,4 mdkr, AB Bostäder i Borås 4,1 mdkr och Borås Elnät AB 1,6 mdkr. Dessa tre bolag utgör tillsammans en betydande andel, cirka 80 %, av den totala bolagsvolymen.

Den sammanställda soliditeten exklusive pensionsåtaganden utanför balansräkningen uppgick 2022-12-

31 till 37 % (30 % inklusive pensionsåtaganden). Det höga resultatet gör att soliditeten stärks något trots fortsatt hög investeringsnivå. Utvecklingen av soliditeten är en viktig parameter för att avläsa koncernens långsiktiga kapacitet. Soliditeten påverkas av en förändrad balansomslutning samt hur resultatet utvecklas över tid. Det är av stor vikt att bolagen når soliditetsmålen i ägardirektiven, för annars riskerar kommunen såsom ägare att få skjuta till medel om bolagen får finansiella svårigheter.

En annan parameter för att hantera risken för tillskott är att bolagen har en tillräcklig räntetäckningsgrad, vilken visar förmågan att kunna betala räntekostnader. Med tanke på de stigande räntenivåerna blir detta nyckeltal extra viktigt att följa över tid. För att nå god ekonomisk hushållning ska bolagen ha en räntetäckningsgrad i genomsnitt på minst 2,5, vilket inte alla bolag uppfyller idag.

Årets investeringar uppgår till 1,5 mdkr, varav bolagens andel minskat något och nu står för 52 %. Bolagen finansierar stora delar av sina investeringar med lån, men den totala låneskulden har minskat med 0,4 mdkr. Att självfinansieringsgraden, den del av investeringarna som har finansierats med pengar som verksamheten har genererat, ligger på 88,3 % beror på att kommunen genererar ett högt resultat.

### Avvikelser från budgeterat resultat, mdkr

	Koncernen 2022	Kommunen 2022
Verksamhetens intäkter	+315	+90
Verksamhetens kostnader inkl avskr	-117	+27
Skatteintäkter och statsbidrag	+190	+190
Finansnetto	-11	-6
<b>Resultat</b>	<b>+377</b>	<b>+301</b>

*Avser totalt för kommunen och bolagen, ej eliminerat.*

En del i att förstå årets resultat men också för att bedöma koncernens förmåga att planera och genomföra verksamheten enligt plan är att utvärdera budgetföljsamheten. Det upprättas ingen gemensam koncernbudget utan jämförelse görs mot respektive budget, och den visar att koncernens resultat avviker kraftigt positivt mot totalen med 377 mdkr. I tabellen ovan framgår att verksamhetens intäkter tillsammans med högre skatteintäkter utgör stor del av budgetavvikelsen. Verksamhetens intäkter överskred budgeterade intäkter med 315 mdkr där Borås Energi och Miljö AB står för 225 mdkr till följd av högre elintäkter, och kommunens realisationsvinster utgör resterande del. Kostnaderna i koncernen överskred budget med 117 mdkr, främst till följd av ökade drifts- och räntekostnader i bolagen samt en större nedskrivning. För mer detaljerad genomgång av budgetavvikelser per nämnd hänvisas till avsnittet om driftredovisning.

Eftersom verksamheten som bedrivs i bolagsform är av betydande omfattning med stora investeringar och en hög andel lånefinansiering, är det av vikt att analysera resultat och finansiell ställning ur ett koncernperspektiv för att på bästa sätt kunna göra en helhetsbedömning av en kommuns totala finansiella risker och utmaningar.

Koncernperspektivet lyfts också fram vid externa bedömningar av kommunen. Såväl det av kommunerna ägda låneinstitutet Kommuninvest som kreditvärderingsföretaget Standard & Poor's riskbedömer Borås Stad utifrån koncernperspektivet. Kommuninvest gör löpande kommunanalyser av kommunerna och Kommuninvests analys av Borås Stad indikerar sammantaget ett bra betyg. De ser att det finns finansiella utmaningar framöver för Borås Stad avseende investerings- och finansieringsbehov samt framtida kostnadsutveckling. Liknande värdering framgår av Standard & Poor's, som sammantaget ger Borås Stad näst högsta betyg, AA+ med stabil utsikt. De bedömer i sin kreditvärdering kommunens ekonomi som stark, ekonomiskt resultat som genomsnittligt med en stigande lånebörda. Den finansiella styrningen anses vara stark.

Kommunstyrelsen delar analysen och sammantaget är kommunkoncernens ekonomi och finansiella ställning i grunden god med över tiden goda resultat i kommunen och en relativt stark soliditet även när pensionsåtaganden utanför balansräkningen räknas med. Bolagen visar överlag svagare resultatnivåer och har små marginaler att hantera kostnadsökningar med. Det gör att det framåt ser betydligt tuffare ut då flera omvärldsfaktorer, såsom inflationen, kriget och elmarknaden, driver upp kostnaderna. Framförallt blir det tydligt i bostadsbolagen som dessutom har en reglerad intäktssida som inte ger full kompensation för kostnadsökningarna, och med otillräckliga marginaler är det främst det planerade

underhållet som bolagen kan använda som regleringspost. Det medför att den underhållsskuld som redan finns i några av bolagen fortsätter att öka samtidigt som kommande år ser ut att bli väldigt resultatsvaga. Ytterligare en riskfaktor för bolagens resultat är i vilken omfattning som det förekommer vakanser, det vill säga tomställda lägenheter. Under året har detta inte varit något problem, men det kommer följas upp löpande. Det är av stor vikt att bolagen arbetar med sin lönsamhet och ser över samtliga kostnader samt utvärderar påverkan av eventuell nyproduktion extra noggrant.

Bolagen påverkas även av ökade räntekostnader, som kommer öka ytterligare de kommande åren då räntebindningen i snitt är 2,5 år och nivåerna på marknadsräntorna inte slagit igenom med full effekt än. Skuldsättningen förväntas öka då det finns ett fortsatt stort behov av ny- och reinvesteringar inom både bolagen och kommunen, i form av investeringar i infrastruktur och verksamhetslokaler. Kommunens investeringsplaner i kombination med budgeterat resultat visar att även kommunen framöver kan komma att behöva lånefinansiera delar av sina investeringar. Idag ligger all låneskuld inom bolagen. En annan faktor som troligtvis kommer påverka skuldökningen är kostnadsökningar på framförallt byggmaterial och tjänster.

Enskilt störst påverkan på skuldsättningen har Borås Energi och Miljö AB:s genomförda investering i nytt kraftvärme- och avloppsreningsverk. Bolaget arbetar med effektiviseringar och att skapa synergier utifrån investeringen för att öka lönsamheten. Elproduktionen, som är en del av fjärrvärmeproduktionen i kraftvärmeverket, har till följd av de höga elpriserna och den stora efterfrågan på el under året varit väldigt lönsam och är den största anledningen till bolagets höga resultat. Det är dock svårt att förutspå den fortsatta utvecklingen på elmarknaden och ett eventuellt införande av pristak skulle minska lönsamheten. Det råder också brist på flis som används som bränsle, vilket gör det svårare för bolaget att maximera produktionen. Fjärrvärmeverksamheten är stabil men samtidigt väderberoende och varmare vintrar slår direkt mot resultatet. En annan risk är priset på bränsle, vilket gör verksamheten känslig för flera faktorer som bolaget inte själva råder över. Då det planeras för fler stora investeringar framåt behöver bolaget arbeta med lönsamheten i samtliga rörelsegränar för att kunna fortsätta med den höga investeringstakten samt för att nå de ekonomiska målen.

Kommunstyrelsen konstaterar att det är mycket viktigt att framöver generera goda resultat för att behålla en god finansiell ställning och ha en god ekonomisk hushållning. Koncernen behöver detta för att hantera demografiska utmaningar med fler äldre samt fortsatt höga investeringsnivåer som bidrar till ökad skuldnivå. Kommande år innebär utmaningar och kommer kräva budgetföljsamhet och aktiv styrning och uppsikt över nämnder och bolag samt fortsatt fokus på finansiell riskanalys.

## Kommunen

### Finansiella mål

#### Årets resultat i förhållande till skatteintäkter och generella statsbidrag

	Bokslut 2022	Bokslut 2021	Bokslut 2020	Mål
Årets resultat, mnkr	401	472	284	
Årets resultat/skatteintäkter och generella statsbidrag, %	5,4	6,7	4,2	2-3

Att resultatet över tiden bör uppgå till lägst 2 % av skatteintäkter och generella statsbidrag är för Borås del grunden till ”God ekonomisk hushållning”. Målet innebär ett resultat som är ca 150 mnkr. Detta resultat behövs för att kunna finansiera nödvändiga investeringar utan att behöva låna till hela utgiften och ha en fallhöjdmarginal vid oförutsedda händelser. En annan viktig aspekt tidigare år har varit pensionsskulden intjänad t.o.m. 1997 som enligt redovisningslagen inte ska upptas i balansräkningen. För Borås del har den årliga skulduppräknigen tidigare normalt inneburit en årlig ökning. Utvecklingen nu är att skulden är på väg att plana ut eller minska när de årliga utbetalningarna ökar i högre takt. Under 2022 minskade pensionsskulden med 45 mnkr. Under åren 2004-2018 har sammanlagt 832 mnkr avsatts för att möta ökade pensionskostnader ur ansvarsförbindelsen. Avsättningarna följer pensionsstrategin som syftar till att få en jämnare och mer förutsägbar belastning på resultatet.

### Soliditet

	Bokslut 2022	Bokslut 2021	Bokslut 2020	Mål
Soliditet, %	72,7	74,9	71,5	
Medel från den egna verksamheten, mnkr	876	865	637	
Årets nettoinvesteringar, mnkr	750	632	419	
Självfinansiering av investeringarna, %	117	137	152	80-100

Det andra övergripande finansiella målet är att soliditeten, med det menas den del av kommunens tillgångar som finansieras med egna medel, ska uppgå till 80 %. För att nå dit behöver självfinansieringen av investeringarna ligga över gällande soliditetsnivå. Under 2022 kunde alla investeringar finansieras med egna medel från verksamheten. Den synliga soliditeten minskade dock under 2022 till 73 % på grund av en relativt stor nettoökning av anläggningstillgångarna som hänger samman med en ökande investeringsnivå. Då är internbankens poster analysmässigt eliminerade ur balansräkningen. Om pensionsåtagandena inom linjen läggs in i balansräkningen sjunker kommunens soliditet till 58 %.

## Visionen om framtidens Borås - Visionsområden

Under 2021 antogs en reviderad vision; Visionen om framtidens Borås.

I inledningen till visionen står det "*Vår vision ska ge oss inspiration och kraft att driva utvecklingen mot ett Borås där social, ekonomisk och ekologisk hållbarhet skapar ett gott liv för alla invånare. Här ska alla känna trygghet och tillit och våga utveckla både sig själva och det som är gemensamt.*"

Visionen utgår från från fyra visionsområden: Omsorg om varandra och miljön, Ett tryggt och snyggt Borås, Möjligheter och mod att utvecklas samt Människor möts i Borås.




### Indikatorer

Borås Stads budget 2022 var strukturerad efter visionens fyra strategiska målområden. Inom varje målområde fanns ett antal indikatorer.

I de flesta fall avser indikatorerna en nämnds verksamhet. I de fall indikatorerna avser verksamhet i flera nämnder ingår i den följande sammanställningen de uppnådda resultaten för kommunen i sin helhet. För att se de enskilda nämndernas analyser och kommentarer till resultaten hänvisas till nämndernas respektive årsredovisningar. *I sammanställningen redovisas indikatorerna med uppgifter om utfall 2020, 2021, samt 2022 samt en graf som visar utfall över en längre tid.*

### Uppdrag

I de fall uppdraget finns på flera nämnder ingår i den följande sammanställningen den uppnådda statusen för kommunen i sin helhet. För att se de enskilda nämndernas resultat hänvisas till nämndernas årsredovisningar. I sammanställningen redovisas uppdragen med status och om uppdraget ska avslutas eller inte.

Antal genomförda uppdrag		16
Antal delvis genomförda uppdrag		29
Antal ej genomförda uppdrag		1
Totalt antal uppdrag beslutade av Kommunfullmäktige		46

## Omsorg om varandra och miljön

Visionens text kring målområdet:

*I Borås tar vi ansvar genom att behandla varandra och vår miljö med omsorg. Vi lever i harmoni med en rik natur, vår omvärld och med andra människor. Social, ekonomisk och ekologisk hållbarhet är grunden för våra val och beslut.*

*Att människor i Borås är olika är en styrka. Samtidigt har alla likvärdiga förutsättningar. Oavsett ålder och livssituation får invånarna stöd för att kunna leva ett rikt liv. Alla i Borås är viktiga och kan vara delaktiga i hur vårt samhälle utvecklas. Vi tar gemensamt ansvar för varandra genom att visa tillit och bjuda in till dialog.*

*Vi tar gemensamt ansvar för miljön genom att återanvända och återvinna samt hantera energikällor och naturresurser på ett hållbart sätt. Insikt om det ömsesidiga beroendet mellan stad och landsbygd, människa, natur och omvärld finns hos oss alla. Lokalt är det enkelt att förflytta sig med kollektivtrafik, till fots och med cykel, men också längre resor kan vi göra klimatsmart.*

### Kommunfullmäktiges indikatorer till nämnderna

Kommunfullmäktiges indikatorer															
<p><b>Andelen hemtjänstagare som uppger att hemtjänstpersonalen alltid eller oftast tar hänsyn till den äldres egna åsikter och önskemål ska öka, %.</b></p> <p><b>Utfall 2020</b> 82</p> <p><b>Utfall 2021</b> -</p> <p><b>Utfall 2022</b> 84</p>	<table border="1"> <caption>Data for Indicator 1</caption> <thead> <tr> <th>År</th> <th>Utfall (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2017</td> <td>85</td> </tr> <tr> <td>2018</td> <td>82</td> </tr> <tr> <td>2019</td> <td>83</td> </tr> <tr> <td>2020</td> <td>81</td> </tr> <tr> <td>2021</td> <td>-</td> </tr> <tr> <td>2022</td> <td>84</td> </tr> </tbody> </table>	År	Utfall (%)	2017	85	2018	82	2019	83	2020	81	2021	-	2022	84
År	Utfall (%)														
2017	85														
2018	82														
2019	83														
2020	81														
2021	-														
2022	84														
<p>Målet är uppnått och andelen hemtjänstagare som upplever att hemtjänstpersonalen alltid/oftast tar hänsyn till dennes åsikter har ökat till 84%. Socialstyrelsens årliga brukarundersökning genomfördes inte under 2021 och jämförelseresultat är för 2020 och 2022. Verksamheten anpassade sitt arbetssätt och organisation av insatsplaneringen under slutet av 2020, vilket bland annat har inneburit att planeringen av insatserna nu sker ute i hemtjänstgrupperna. Det i sin tur har bidragit till närmare kontaktvägar och förenklad kommunikationen som antas ha lett till bättre måluppfyllelse och nöjdhet över att hänsyn tas till åsikter och önskemål. Verksamheten ser positivt på införandet av fast omsorgskontakt som pågår och fortsätts arbetas med under nästkommande år. Intentionen är att hemtjänstinsatserna ska vara individanpassade, ske med samordning och med god kontinuitet som skapar trygghet för den enskilde vilket förhoppningsvis ökar utfallet än mer.</p>															
<p><b>Andelen hemtjänstagare som uppger att det känns tryggt att bo hemma med stöd från hemtjänsten ska öka, %.</b></p> <p><b>Utfall 2020</b> 83</p> <p><b>Utfall 2021</b> -</p> <p><b>Utfall 2022</b> 84</p>	<table border="1"> <caption>Data for Indicator 2</caption> <thead> <tr> <th>År</th> <th>Utfall (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2017</td> <td>83</td> </tr> <tr> <td>2018</td> <td>81</td> </tr> <tr> <td>2019</td> <td>81</td> </tr> <tr> <td>2020</td> <td>84</td> </tr> <tr> <td>2021</td> <td>-</td> </tr> <tr> <td>2022</td> <td>84</td> </tr> </tbody> </table>	År	Utfall (%)	2017	83	2018	81	2019	81	2020	84	2021	-	2022	84
År	Utfall (%)														
2017	83														
2018	81														
2019	81														
2020	84														
2021	-														
2022	84														
<p>Målet är uppnått och andelen hemtjänstagare som uppger att det känns tryggt att bo hemma med stöd från hemtjänsten har ökat till 84%. Verksamheten ser positivt på införandet av fast omsorgskontakt som pågår och fortsätts arbetas med under nästkommande år. Intentionen är att hemtjänstinsatserna ska vara individanpassade, ske med samordning och med god kontinuitet som skapar trygghet för den enskilde vilket förhoppningsvis ökar tryggheten än mer. Verksamheten strävar efter att den enskilde ska ges möjlighet till delaktighet och kunna påverka hur insatser förläggs och utförs. Verksamheten har infört arbetssätt att säkra hemgången vid framförallt utskrivningar från slutenvården som sker allt snabbare. Målsättningen med "Trygg och säker hemgång" är att trygga hemgången utifrån varje persons olika individuella behov. Vården och omsorgen ska vara samordnad och sammanhållen, vilket innebär att kommunens hemtjänst och hemsjukvård samt primär- och specialistvård ska samverka runt de mest sjuka äldre för att uppnå så god livskvalitet och trygghet som möjligt. Utveckling av samarbetet mellan olika huvudmän där den enskilde ges möjlighet till en samordnad individuell plan (SIP) skulle kunna bidra till att öka tryggheten och förbättra utfallet resultatet än mer.</p>															











Kommunfullmäktiges indikatorer																											
<p><b>Andelen barn och unga som inte lever i hushåll med försörjningsstöd ska öka; %.</b></p> <p><b>Utfall 2020</b> 99</p> <p><b>Utfall 2021</b> 98</p> <p><b>Utfall 2022</b> 99</p>	<table border="1"> <caption>Data for: Andelen barn och unga som inte lever i hushåll med försörjningsstöd ska öka; %</caption> <thead> <tr> <th>År</th> <th>Utfall (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td>T1 2017</td><td>98</td></tr> <tr><td>År 2017</td><td>98</td></tr> <tr><td>T1 2018</td><td>98</td></tr> <tr><td>År 2018</td><td>98</td></tr> <tr><td>T1 2019</td><td>99</td></tr> <tr><td>År 2019</td><td>99</td></tr> <tr><td>T1 2020</td><td>98</td></tr> <tr><td>År 2020</td><td>99</td></tr> <tr><td>T1 2021</td><td>98</td></tr> <tr><td>År 2021</td><td>98</td></tr> <tr><td>T1 2022</td><td>98</td></tr> <tr><td>År 2022</td><td>99</td></tr> </tbody> </table>	År	Utfall (%)	T1 2017	98	År 2017	98	T1 2018	98	År 2018	98	T1 2019	99	År 2019	99	T1 2020	98	År 2020	99	T1 2021	98	År 2021	98	T1 2022	98	År 2022	99
År	Utfall (%)																										
T1 2017	98																										
År 2017	98																										
T1 2018	98																										
År 2018	98																										
T1 2019	99																										
År 2019	99																										
T1 2020	98																										
År 2020	99																										
T1 2021	98																										
År 2021	98																										
T1 2022	98																										
År 2022	99																										
<p>Andel barn som inte lever i hushåll med ekonomiskt bistånd var 99 % i slutet av år 2022. Föregående år 2021 var det 98 % och 2020, 99 %". Målet har därmed uppnåtts. Det har pågått ett tydligt arbete för att förebygga att barnfamiljer fastnar i ekonomiskt bistånd t.ex. genom barngruppens arbete som bevakar barnens rätt i de ärenden där barn förekommer. Målet framöver är att bibehålla en låg nivå av barnfamiljer beroende av ekonomiskt bistånd.</p>																											
<p><b>Antal hushåll som får försörjningsstöd i mer än tio månader under kalenderåret ska minska.</b></p> <p><b>Utfall 2020</b> 407</p> <p><b>Utfall 2021</b> 441</p> <p><b>Utfall 2022</b> 437</p>	<table border="1"> <caption>Data for: Antal hushåll som får försörjningsstöd i mer än tio månader under kalenderåret ska minska</caption> <thead> <tr> <th>År</th> <th>Utfall (antal)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td>T1 2017</td><td>550</td></tr> <tr><td>År 2017</td><td>500</td></tr> <tr><td>T1 2018</td><td>480</td></tr> <tr><td>År 2018</td><td>420</td></tr> <tr><td>T1 2019</td><td>420</td></tr> <tr><td>År 2019</td><td>400</td></tr> <tr><td>T1 2020</td><td>420</td></tr> <tr><td>År 2020</td><td>410</td></tr> <tr><td>T1 2021</td><td>440</td></tr> <tr><td>År 2021</td><td>440</td></tr> <tr><td>T1 2022</td><td>440</td></tr> <tr><td>År 2022</td><td>437</td></tr> </tbody> </table>	År	Utfall (antal)	T1 2017	550	År 2017	500	T1 2018	480	År 2018	420	T1 2019	420	År 2019	400	T1 2020	420	År 2020	410	T1 2021	440	År 2021	440	T1 2022	440	År 2022	437
År	Utfall (antal)																										
T1 2017	550																										
År 2017	500																										
T1 2018	480																										
År 2018	420																										
T1 2019	420																										
År 2019	400																										
T1 2020	420																										
År 2020	410																										
T1 2021	440																										
År 2021	440																										
T1 2022	440																										
År 2022	437																										
<p>Antal hushåll som fått ekonomiskt bistånd i mer än tio månader under kalenderåret var i slutet av år 2022 437 hushåll jämfört med år 2021 och 2020 där antalet uppgick till 441 hushåll respektive 407 hushåll. Andelen biståndshushåll som fått ekonomiskt bistånd under mer än tio månader under kalenderåret har stadigt minskat sedan 2016 och har sedan 2021 planat ut på nära samma nivå.</p>																											
<p><b>Andelen närproducerade livsmedel ska öka, %.</b></p> <p><b>Utfall 2020</b> 21</p> <p><b>Utfall 2021</b> 20,9</p> <p><b>Utfall 2022</b> 19,6</p>	<table border="1"> <caption>Data for: Andelen närproducerade livsmedel ska öka, %</caption> <thead> <tr> <th>År</th> <th>Utfall (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td>T1 2019</td><td>32</td></tr> <tr><td>T2 2019</td><td>32</td></tr> <tr><td>År 2019</td><td>22</td></tr> <tr><td>T1 2020</td><td>23</td></tr> <tr><td>T2 2020</td><td>12</td></tr> <tr><td>År 2020</td><td>21</td></tr> <tr><td>T1 2021</td><td>22</td></tr> <tr><td>T2 2021</td><td>21</td></tr> <tr><td>År 2021</td><td>21</td></tr> <tr><td>T1 2022</td><td>19</td></tr> <tr><td>T2 2022</td><td>19</td></tr> <tr><td>År 2022</td><td>19,6</td></tr> </tbody> </table>	År	Utfall (%)	T1 2019	32	T2 2019	32	År 2019	22	T1 2020	23	T2 2020	12	År 2020	21	T1 2021	22	T2 2021	21	År 2021	21	T1 2022	19	T2 2022	19	År 2022	19,6
År	Utfall (%)																										
T1 2019	32																										
T2 2019	32																										
År 2019	22																										
T1 2020	23																										
T2 2020	12																										
År 2020	21																										
T1 2021	22																										
T2 2021	21																										
År 2021	21																										
T1 2022	19																										
T2 2022	19																										
År 2022	19,6																										
<p>Andelen närproducerade livsmedel har minskat. Det som påverkar är att livsmedelspriserna stiger av pågående krig samt torkan och missväxt i Europa påverkar tillgången av grönsaker.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Kostnader för energi, transporter, djurfoder och förpackningsmaterial fortsätter stiga.</li> <li>- Tillgången och efterfrågan på råvaror (vissa råvaror finns inte att köpa eller har kostnaden ökat rejält)</li> </ul>																											
<p><b>Andelen ekologiska livsmedel ska öka, %.</b></p> <p><b>Utfall 2020</b> 43</p> <p><b>Utfall 2021</b> 41</p> <p><b>Utfall 2022</b> 38,9</p>	<table border="1"> <caption>Data for: Andelen ekologiska livsmedel ska öka, %</caption> <thead> <tr> <th>År</th> <th>Utfall (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td>T1 2020</td><td>45</td></tr> <tr><td>T2 2020</td><td>44</td></tr> <tr><td>År 2020</td><td>43</td></tr> <tr><td>T1 2021</td><td>42</td></tr> <tr><td>T2 2021</td><td>41</td></tr> <tr><td>År 2021</td><td>41</td></tr> <tr><td>T1 2022</td><td>39</td></tr> <tr><td>T2 2022</td><td>39</td></tr> <tr><td>År 2022</td><td>38,9</td></tr> </tbody> </table>	År	Utfall (%)	T1 2020	45	T2 2020	44	År 2020	43	T1 2021	42	T2 2021	41	År 2021	41	T1 2022	39	T2 2022	39	År 2022	38,9						
År	Utfall (%)																										
T1 2020	45																										
T2 2020	44																										
År 2020	43																										
T1 2021	42																										
T2 2021	41																										
År 2021	41																										
T1 2022	39																										
T2 2022	39																										
År 2022	38,9																										

Kommunfullmäktiges indikatorer															
<p>Andelen ekologiska livsmedel har minskat. Det som påverkar är att livsmedelspriserna stiger av pågående krig samt torkan och missväxt i Europa påverkar tillgången av grönsaker.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Kostnader för energi, transporter, djurfoder och förpackningsmaterial fortsätter stiga.</li> <li>- Tillgången och efterfrågan på råvaror (vissa råvaror finns inte att köpa eller har kostnaden ökat rejält)</li> </ul>															
<p><b>Den totala energiproduktionen från solenergi ska öka, MWh</b></p>															
<p><b>Utfall 2020</b> 663</p> <p><b>Utfall 2021</b> 909</p> <p><b>Utfall 2022</b> 1 077</p>	<table border="1"> <caption>Utfall</caption> <thead> <tr> <th>År</th> <th>Utfall (MWh)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2017</td> <td>100</td> </tr> <tr> <td>2018</td> <td>200</td> </tr> <tr> <td>2019</td> <td>200</td> </tr> <tr> <td>2020</td> <td>663</td> </tr> <tr> <td>2021</td> <td>909</td> </tr> <tr> <td>2022</td> <td>1077</td> </tr> </tbody> </table>	År	Utfall (MWh)	2017	100	2018	200	2019	200	2020	663	2021	909	2022	1077
År	Utfall (MWh)														
2017	100														
2018	200														
2019	200														
2020	663														
2021	909														
2022	1077														
<p>4 fastigheter i befintligt bestånd har inventerats under året för att kunna göra en bedömning av fastighetens lämplighet för installerande av solceller. Kriterierna som bedöms är elförbrukning, fastighetens placering och hållbarhet i takkonstruktionen. Av de objekt som är inventerade 2022 är 2 objekt driftsatta. Totalt sett är nu 39 objekt driftsatta.</p> <p>I samband med utredningen gällande solceller har även möjligheten till lagring av el analyserats. Detta har lett till att ett pilotprojekt genomförs på nya Fredriksborgsskolan där det, förutom solceller, även installeras ett batterilager med kapacitet för 100-105 kW.</p>															

## Kommunfullmäktiges uppdrag till nämnderna

Uppdrag	Status År 2022	Ansvarig nämnd/bolag	År som uppdraget startar	Avsluta
Kommunstyrelsen uppdras utreda kostnaderna för tillköp hos Västtrafik så att närtrafiken kan gälla även i de mindre tätorterna som vi har i Borås.	Delvis genomfört	Kommunstyrelsen	2017	Avslutas
Utveckling och förbättring av närtrafiken på landsbygden ska utredas.	Delvis genomfört	Kommunstyrelsen	2019	Avslutas
Hur hållbar mobilitet bäst kan uppnås ska utredas.	Delvis genomfört	Kommunstyrelsen	2019	
Kommunstyrelsen uppdras att genomföra en ny, politiskt ledd, utredning om framtidens kollektivtrafik genom stadens centrala delar.	Delvis genomfört	Kommunstyrelsen	2020	
En utredning om att minska användningen av engångsartiklar ska genomföras	Genomfört	Kommunstyrelsen	2018	Avslutas
Kostorganisationen ska i lämpliga verksamheter, till exempel gymnasierestauranger och stadens offentliga serveringar och restauranger, pröva att redovisa klimatpåverkan per portion offentligt i menyn.	Genomfört	Kommunstyrelsen	2018	Avslutas
Kommunstyrelsen får i uppdrag att utreda hur kommunen kan fortsätta arbetet med att optimera och samordna sina transporter, eventuellt i ett logistikcenter.	Delvis genomfört	Kommunstyrelsen	2022	
Sociala omsorgsnämnden får i uppdrag att se över behov, kostnad, placering, och innehåll för ett aktivitetshus för den målgrupp som omfattas av sociala omsorgsnämndens insatser.	Genomfört	Sociala omsorgsnämnden	2022	Avslutas, behandlad i samband med tertialuppföljning 2.
Kommunstyrelsen får i uppdrag att utreda både hur klimatkrav på byggande kan skärpas och hur byggande av socialt hållbara områden kan stimuleras, via markanvisningar, och utifrån detta föreslå ändringar i "Riktlinjer för markanvisningar för bostäder".	Delvis genomfört	Kommunstyrelsen	2022	

Uppdrag	Status År 2022	Ansvarig nämnd/bolag	År som uppdraget startar	Avsluta
Borås Stads mångåriga internationella arbete med kunskapsöverföring inom avfallsområdet bör fortsätta. Under 2020 ska Kommunstyrelsen utreda hur detta arbete ska bedrivas.	 Delvis genomfört	Kommunstyrelsen	2020	
Borås Energi och Miljö ska ta initiativ till en samägd solcellsanläggning, där såväl företag, föreningar och privatpersoner ska kunna köpa andelar. Detta skall förtydligas som en förändring i bolagets ägardirektiv och fastställas på bolagsstämma.	 Delvis genomfört	Borås Energi och Miljö AB	2018	
Kommunstyrelsen får i uppdrag att utreda hur stort effekt- och kapacitetsbehov Borås har för att klara, stadens, kommuninvånarnas och företagens framtida behov av el.	 Genomfört	Kommunstyrelsen	2021	Avslutas
Kommunstyrelsen får i uppdrag att lista möjliga kolsänkor som kommunen kan medfinansiera. Kolsänkorna ska rangordnas utifrån deras effektivitet i termer av minskad koldioxid per investerad krona.	 Delvis genomfört	Kommunstyrelsen	2021	
Kommunstyrelsen uppdras att 2015 ta fram en vindbruksplan som ett tillägg till översiktsplanen. Tysta områden ska utredas.	 Delvis genomfört	Kommunstyrelsen	2015	
Hur man kan stötta unga med NPF-diagnoser (neuropsykiatriska funktionsnedsättningar) så att deras möjlighet att delta i föreningslivet ökar ska utredas.	 Genomfört	Fritids- och folkhälsonämnden	2019	Avslutas, behandlad i samband med tertialuppföljning 1.
Förskolenämnden uppdras att tillsammans med Arbetslivsnämnden se till att samhällsintroduktion erbjuds på alla familjecentraler.	 Genomfört	Arbetslivsnämnden	2020	Avslutas
Individ- och familjeomsorgsnämnden ska under 2021 utreda förutsättningarna för att i högre grad kunna stötta unga, vars placering inom socialtjänsten kommer att upphöra, i deras sökande efter eget boende.	 Genomfört	Individ- och familjeomsorgsnämnden	2021	Avslutas

## Ett tryggt och snyggt Borås

Visionens text kring målområdet:

*Borås är en snygg och trygg plats. Vi som bor, verkar och möts här har nära till det vi behöver i vardagen.*

*Skulpturer och street-art ger Borås ett spännande yttre och internationell uppmärksamhet. Rena och snygga miljöer i våra gemensamma vardagsrum skapar trivsel och ger trygghet.*

*Vi utformar våra bostadsområden tillsammans, och i hela Borås finns boenden som passar olika livssituationer och olika åldrar. Här finns service, fritidsaktiviteter, kultur, företag och närhet till natur där människor bor och verkar.*

## Kommunfullmäktiges indikatorer till nämnderna

Kommunfullmäktiges indikatorer															
<p><b>Andelen föräldrar som känner sig trygga när de lämnar sitt barn på förskolan ska öka, %.</b></p> <p><b>Utfall 2020</b> 96</p> <p><b>Utfall 2021</b> 95,8</p> <p><b>Utfall 2022</b> 97,2</p>	<table border="1"> <caption>Utfall för indikator: Andelen föräldrar som känner sig trygga när de lämnar sitt barn på förskolan ska öka, %</caption> <thead> <tr> <th>År</th> <th>Utfall (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2017</td> <td>96</td> </tr> <tr> <td>2018</td> <td>95,8</td> </tr> <tr> <td>2019</td> <td>95,8</td> </tr> <tr> <td>2020</td> <td>96</td> </tr> <tr> <td>2021</td> <td>95,8</td> </tr> <tr> <td>2022</td> <td>97,2</td> </tr> </tbody> </table>	År	Utfall (%)	2017	96	2018	95,8	2019	95,8	2020	96	2021	95,8	2022	97,2
År	Utfall (%)														
2017	96														
2018	95,8														
2019	95,8														
2020	96														
2021	95,8														
2022	97,2														
<p>Den absoluta majoriteten av vårdnadshavare är nöjda med förskolan. 97 procent känner sig trygga när de lämnar sitt barn på förskolan. Sett över en femårsperiod kan en viss höjning ses för det senaste året då de tidigare resultaten har legat runt 96 procent. Nämnden anser att resultatet är väldigt positivt och det är svårt att nå 100 procent då vårdnadshavare kan svara utifrån faktorer som är utanför Förskolenämndens kontroll, som till exempel upplevd trygghet i närområdet eller familjens situation i övrigt. Respektive enhet analyserar sina resultat och vidtar vid behov åtgärder för att alla vårdnadshavare ska känna sig trygga. Arbetet följs upp på rektorernas kvalitetsdialoger.</p>															
<p><b>Andelen elever som känner sig trygga i grundskolan, åk 4-9 ska öka, %.</b></p> <p><b>Utfall 2020</b> 89,1</p> <p><b>Utfall 2021</b> 89,3</p> <p><b>Utfall 2022</b> 88,7</p>	<table border="1"> <caption>Utfall för indikator: Andelen elever som känner sig trygga i grundskolan, åk 4-9 ska öka, %</caption> <thead> <tr> <th>År</th> <th>Utfall (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2017</td> <td>91,5</td> </tr> <tr> <td>2018</td> <td>87,5</td> </tr> <tr> <td>2019</td> <td>87,5</td> </tr> <tr> <td>2020</td> <td>89,3</td> </tr> <tr> <td>2021</td> <td>89,3</td> </tr> <tr> <td>2022</td> <td>88,7</td> </tr> </tbody> </table>	År	Utfall (%)	2017	91,5	2018	87,5	2019	87,5	2020	89,3	2021	89,3	2022	88,7
År	Utfall (%)														
2017	91,5														
2018	87,5														
2019	87,5														
2020	89,3														
2021	89,3														
2022	88,7														
<p>Målet är inte uppnått då resultatet är något lägre jämfört med föregående år. Eleverna i årskurs 4-9 känner sig i stor utsträckning trygga. Resultatet har varit relativt stabilt sedan 2019, vilket går emot den nationella trenden som visar att tryggheten i skolan har minskat de senaste tio åren. Det genomförs ett medvetet och planerat arbete för elevers trygghet i skolenheterna. Samtidigt finns det en variation i resultaten mellan skolenheter. Flertalet av de skolorna med en lägre andel trygga elever har haft en personalomsättning och vikarier som kan ha bidragit till den minskade tryggheten. Utav de skolor där vi kan se en uppåtgående trend nämns nedanstående punkter som framgångsfaktorer i deras arbete kring trygghet:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Vuxennärvaro så som rastvärd, korridorvärd, kulturbärare (till exempel elevassistent som är kopplad till en klass som är en person som eleverna kan vända sig till när läraren byts ut) och att lärare på 7-9 har sin arbetsplats lättillgänglig för eleverna.</li> <li>• Rastaktiviteter.</li> <li>• Genomtänkt schemaläggning för att undvika negativa samlingar i otrygga miljöer.</li> <li>• Kafé och fritidsgård utgör en trygghet på skolan.</li> <li>• Aktiva föräldrar i föräldrarådet som jobbar med kränkande språkbruk.</li> </ul>															

Kommunfullmäktiges indikatorer															
<p><b>Andelen elever som känner sig trygga i gymnasieskolan ska öka, %.</b></p> <p><b>Utfall 2021</b> 94,6</p> <p><b>Utfall 2022</b> 95,3</p>	<table border="1"> <caption>Data for the line chart: Andelen elever som känner sig trygga i gymnasieskolan ska öka, %</caption> <thead> <tr> <th>År</th> <th>Utfall (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2017</td> <td>96,1</td> </tr> <tr> <td>2018</td> <td>95,0</td> </tr> <tr> <td>2019</td> <td>94,8</td> </tr> <tr> <td>2020</td> <td>94,6</td> </tr> <tr> <td>2021</td> <td>94,6</td> </tr> <tr> <td>2022</td> <td>95,3</td> </tr> </tbody> </table>	År	Utfall (%)	2017	96,1	2018	95,0	2019	94,8	2020	94,6	2021	94,6	2022	95,3
År	Utfall (%)														
2017	96,1														
2018	95,0														
2019	94,8														
2020	94,6														
2021	94,6														
2022	95,3														
<p>Årligen genomförs en skolklimatundersökning där elever och lärare värderar skolans pedagogiska och sociala klimat genom att ta ställning till påståenden inom fyra områden: värdegrund, undervisningens innehåll och kvalitet, inflytande och delaktighet samt rektor. Inom området värdegrund finns påståendet "Jag känner mig trygg". Över tid har en hög andel av eleverna svarat i elevenkäten att de känner sig trygga (utfall saknas för 2020, på grund av Covid-19 kunde inte enkäten genomföras fullt ut).</p> <p>Senaste sammanvägda resultat av elevenkäten för samtliga verksamheter (Gymnasieskola, gymnasiesärskola, vuxenutbildning) är 95,3 % (20/21 94,6 %). Trygghet ingår som en del i det goda pedagogiska och sociala klimatet.</p> <p>Utgångspunkten för fortsatt arbete är utvecklingsplanen Bildningsstaden Borås 2022-2026 och skolornas egna utvecklingsplaner. Varje skola och skolenhet analyserar sitt resultat och vidtar åtgärder i enlighet med angivna planer och gjorda analyser. I ljuset av den situation som verksamheten befunnit sig i under pandemin får de fortsatt höga värden på elevernas upplevelse av trygghet och trivsel ses som mycket positivt. Det finns mindre variationer mellan och inom skolor att fortsatt arbeta vidare med.</p>															

## Kommunfullmäktiges uppdrag till nämnderna

Uppdrag	Status År 2022	Ansvarig nämnd/bolag	År som uppdraget startar	Avsluta
Ett förslag för utveckling av Stora torget ska tas fram.	<span style="color: red;">■</span> Ej genomfört	Kommunstyrelsen	2019	Avslutas
Tekniska nämnden utreda möjligheten att göra ytterligare gångfartsområden.	<span style="color: green;">●</span> Genomfört	Tekniska nämnden	2020	Avslutas
Utbyggnadsstrategier för våra serviceorter med närområde ska tas fram.	<span style="color: yellow;">◆</span> Delvis genomfört	Kommunstyrelsen	2020	

## Möjligheter och mod att utvecklas

Visionens text kring målområdet:

*I Borås är vi kreativa och har mod att tänka och handla i nya banor. Här är det lätt att förverkliga idéer och drömmar.*

*Högklassig utbildning från förskola till universitet får människor och samhälle att växa. Tack vare samverkan mellan kommun, universitet, näringsliv och civilsamhälle finns det attraktiva utbildningar på alla nivåer. Goda möjligheter till bildning ger boråsarna möjlighet att utvecklas och lära livet ut.*

*Borås utveckling vilar på ett arv inom textil och handel. Vi ligger i topp inom miljöteknik, IT och digitalisering, och vågar satsa på nya områden. Bredden av branscher och en stark entreprenörsanda skapar möjlighet att ta tillvara på den kunskap som finns här och att utvecklas som person.*

## Kommunfullmäktiges indikatorer till nämnderna

Kommunfullmäktiges indikatorer															
<p><b>Andelen barn som får plats på förskola på önskat placeringsdatum, ska öka (%)</b></p> <p><b>Utfall 2020</b> 96</p> <p><b>Utfall 2021</b> 97</p> <p><b>Utfall 2022</b> 98</p>	<table border="1"> <caption>Utfall för indikator: Andelen barn som får plats på förskola på önskat placeringsdatum, ska öka (%)</caption> <thead> <tr> <th>År</th> <th>Utfall (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2018</td> <td>75</td> </tr> <tr> <td>2019</td> <td>80</td> </tr> <tr> <td>2020</td> <td>96</td> </tr> <tr> <td>2021</td> <td>97</td> </tr> <tr> <td>2022</td> <td>98</td> </tr> </tbody> </table>	År	Utfall (%)	2018	75	2019	80	2020	96	2021	97	2022	98		
År	Utfall (%)														
2018	75														
2019	80														
2020	96														
2021	97														
2022	98														
<p>När vårdnadshavare har anmält önskemål om förskola med offentlig huvudman ska kommunen erbjuda barnet förskola inom fyra månader. Barn som av fysiska, psykiska eller andra skäl har behov av särskilt stöd i sin utveckling i form av förskola ska skyndsamt erbjudas förskola.</p> <p>Under 2022 fick 98 % av barnen plats på förskola på önskat placeringsdatum. I genomsnitt fick de barn som inte fick plats på önskat placeringsdatum vänta i 12 dagar. För att fortsatt kunna erbjuda så många barn som möjligt plats på önskat placeringsdatum har förvaltningen under 2022 fokuserat på att göra handläggningen så effektiv som möjligt.</p>															
<p><b>Andelen elever i åk 9 som är behöriga till något nationellt gymnasieprogram ska öka, %.</b></p> <p><b>Utfall 2020</b> 84</p> <p><b>Utfall 2021</b> 81</p> <p><b>Utfall 2022</b> 82</p>	<table border="1"> <caption>Utfall för indikator: Andelen elever i åk 9 som är behöriga till något nationellt gymnasieprogram ska öka, %</caption> <thead> <tr> <th>År</th> <th>Utfall (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2017</td> <td>79</td> </tr> <tr> <td>2018</td> <td>80</td> </tr> <tr> <td>2019</td> <td>80</td> </tr> <tr> <td>2020</td> <td>86</td> </tr> <tr> <td>2021</td> <td>81</td> </tr> <tr> <td>2022</td> <td>82</td> </tr> </tbody> </table>	År	Utfall (%)	2017	79	2018	80	2019	80	2020	86	2021	81	2022	82
År	Utfall (%)														
2017	79														
2018	80														
2019	80														
2020	86														
2021	81														
2022	82														
<p>Målet är nått då gymnasiebehörigheten ökat med en procentenhet jämfört med 2021. Undervisningens kvalitet liksom förtroendefulla relationer mellan skola och elev/familj påverkar elevernas resultat. Vidare är det stora skillnader mellan skolors resultat, som bland annat beror på skolegregationen. På vissa skolor har elevrörlighet påverkar resultaten negativt. En faktor som dock påverkar resultaten negativt är elevfrånvaro. Konsekvenser av pandemin covid-19 har sannolikt också haft inverkan på elevernas resultat även för läsåret 21/22, vilket forskning har kommit fram till.</p> <p>Åtgärder för att bidra till en ökad måluppfyllelse:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Riktade insats för nyanlända och flerspråkiga elever</li> <li>• Matematik, till exempel införande av magma, matteapp.</li> <li>• Arbetet med ökad skolnärvaro i samverkan med socialtjänsten.</li> <li>• Förbättrade förutsättningar för rektorerna.</li> <li>• Riktade insatser för att förbättra verksamheter och funktioner.</li> </ul>															

Kommunfullmäktiges indikatorer															
<p><b>Det genomsnittliga meritvärdet i årskurs 9 ska öka.</b></p> <p><b>Utfall 2020</b> 223</p> <p><b>Utfall 2021</b> 225</p> <p><b>Utfall 2022</b> 219</p>	<table border="1"> <caption>Utfall</caption> <thead> <tr> <th>År</th> <th>Utfall</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2017</td> <td>212</td> </tr> <tr> <td>2018</td> <td>222</td> </tr> <tr> <td>2019</td> <td>220</td> </tr> <tr> <td>2020</td> <td>223</td> </tr> <tr> <td>2021</td> <td>225</td> </tr> <tr> <td>2022</td> <td>219</td> </tr> </tbody> </table>	År	Utfall	2017	212	2018	222	2019	220	2020	223	2021	225	2022	219
År	Utfall														
2017	212														
2018	222														
2019	220														
2020	223														
2021	225														
2022	219														
<p>Målet är inte uppnått då meritvärdet sänkts med 6 meritpoäng jämfört med föregående år. Detta innebär att det är en del elever som presterar lägre betyg och meritvärden, samtidigt som andelen elever som klarat gymnasiebehörighet har ökat.</p> <p>En orsak till denna utveckling kan troligtvis härledas till konsekvenser av pandemin covid-19. Hög frånvaro hos elever och lärare har trots insatser för att kompensera bortfallet lett till att många elever missat värdefull undervisningstid. Detta i kombination med en ökad psykisk ohälsa bland unga relaterat till pandemin, har sannolikt haft en negativ inverkan på elevernas resultat läsåret 20/21, vilket även bekräftas av forskningen. Det finns även många elever med stora behov. Vidare är det likt för gymnasiebehörigheten stora skillnader mellan skolors resultat, som bland annat beror på skolegregationen.</p> <p>Åtgärder för att bidra till en högre måluppfyllelse se åk 9 gymnasiebehörighet.</p>															
<p><b>Andelen elever med högskoleförberedande respektive yrkesexamen ska öka, %.</b></p> <p><b>Utfall 2020</b> 92</p> <p><b>Utfall 2021</b> 91,8</p> <p><b>Utfall 2022</b> 92</p>	<table border="1"> <caption>Utfall</caption> <thead> <tr> <th>År</th> <th>Utfall</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2017</td> <td>93</td> </tr> <tr> <td>2018</td> <td>93</td> </tr> <tr> <td>2019</td> <td>91</td> </tr> <tr> <td>2020</td> <td>92</td> </tr> <tr> <td>2021</td> <td>92</td> </tr> <tr> <td>2022</td> <td>92</td> </tr> </tbody> </table>	År	Utfall	2017	93	2018	93	2019	91	2020	92	2021	92	2022	92
År	Utfall														
2017	93														
2018	93														
2019	91														
2020	92														
2021	92														
2022	92														
<p>Utfall - 92 % av eleverna avslutade sina studier med en gymnasieexamen vilket är i stort sett samma resultat som föregående år (91,8 %). Måluppfyllelsen är mycket god och står sig väl i jämförelse med Riket (90,9 %).</p>															
<p><b>Resultatet av det sammanfattande omdömet om näringslivsklimatet i Borås Stad ska öka. (Svar på fråga i Svenskt Näringslivs årliga enkät skala mellan 1 och 6).</b></p> <p><b>Utfall 2020</b> 3,5</p> <p><b>Utfall 2021</b> 3,39</p> <p><b>Utfall 2022</b> 3,44</p>	<table border="1"> <caption>Utfall</caption> <thead> <tr> <th>År</th> <th>Utfall</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2019</td> <td>3,5</td> </tr> <tr> <td>2020</td> <td>3,5</td> </tr> <tr> <td>2021</td> <td>3,39</td> </tr> <tr> <td>2022</td> <td>3,44</td> </tr> </tbody> </table>	År	Utfall	2019	3,5	2020	3,5	2021	3,39	2022	3,44				
År	Utfall														
2019	3,5														
2020	3,5														
2021	3,39														
2022	3,44														
<p>Det sammanfattande omdömet har ökat något jämfört med föregående år, men ligger relativt stabilt sett till senaste fyra åren.</p>															
<p><b>Rankingen i SKL:s öppna jämförelser, företagsklimat - Nöjd Kund Index (NKI) ska öka</b></p> <p><b>Utfall 2020</b> 72</p> <p><b>Utfall 2021</b> 78</p> <p><b>Utfall 2022</b> 77</p>	<table border="1"> <caption>Utfall</caption> <thead> <tr> <th>År</th> <th>Utfall</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2017</td> <td>66</td> </tr> <tr> <td>2018</td> <td>74</td> </tr> <tr> <td>2019</td> <td>72</td> </tr> <tr> <td>2020</td> <td>72</td> </tr> <tr> <td>2021</td> <td>78</td> </tr> <tr> <td>2022</td> <td>77</td> </tr> </tbody> </table>	År	Utfall	2017	66	2018	74	2019	72	2020	72	2021	78	2022	77
År	Utfall														
2017	66														
2018	74														
2019	72														
2020	72														
2021	78														
2022	77														

Kommunfullmäktiges indikatorer													
Det slutgiltiga utfallet för 2022 kommer i april 2023. Sett över en längre period har nöjdheten förbättras kraftigt. Från 62 år 2016 till 77 år 2022, även om det senast kända utfallet är något lägre än 2021 då utfallet var 78.													
<p><b>Andelen hushåll och företag som har tillgång till bredband om minst 100Mbit/s ska öka, %</b></p> <p><b>Utfall 2020</b> 86</p> <p><b>Utfall 2021</b> 87</p>	<table border="1"> <caption>Utfall</caption> <thead> <tr> <th>År</th> <th>Utfall (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2017</td> <td>75</td> </tr> <tr> <td>2018</td> <td>82</td> </tr> <tr> <td>2019</td> <td>81</td> </tr> <tr> <td>2020</td> <td>86</td> </tr> <tr> <td>2021</td> <td>87</td> </tr> </tbody> </table>	År	Utfall (%)	2017	75	2018	82	2019	81	2020	86	2021	87
År	Utfall (%)												
2017	75												
2018	82												
2019	81												
2020	86												
2021	87												
Senast kända statistik är från oktober 2021, 87%. Nästa tillgängliga statistik för 2022 publiceras i mars 2023. Andelen hushåll har ökat med en procentenhet från 2020 och målet går i rätt riktning. Ytterligare medel för bredbandsutbyggnad har anvisats från staten och därför är bedömningen att anslutningsgraden kommer fortsätta att öka.													

## Kommunfullmäktiges uppdrag till nämnderna

Uppdrag	Status År 2022	Ansvarig nämnd/bolag	År som uppdraget startar	Avsluta
Fritids- och folkhälsönämnden ska utreda förutsättningarna att införa ett riktat stöd till föreningar i utsatta områden som erbjuder läxhjälp.	<span style="color: green;">●</span> Genomfört	Fritids- och folkhälsönämnden	2021	Avslutas

## Människor möts i Borås

Visionens text kring målområdet:

*I Borås finns gott om platser för människor att mötas under dygnets flesta timmar. I Borås möts vi till vardags och till fest, spontant eller planerat.*

*De många mötesplatserna är våra offentliga vardagsrum som finns i stad, på landsbygd och digitalt. Här finns möjlighet att enkelt uppleva ett brett utbud av kultur, vår fina natur, att idrotta och att träffa andra människor.*

*Stora möten och evenemang, många internationellt uppmärksammade, sätter Borås på kartan som en mötes- och evenemangsstad.*

*I Borås är möten ett sätt att leva.*

## Kommunfullmäktiges indikatorer till nämnderna

Kommunfullmäktiges indikatorer																																					
Antal gästnätter i Borås ska öka.																																					
<p><b>Utfall 2020</b> 124 774</p> <p><b>Utfall 2021</b> 162 841</p> <p><b>Utfall 2022</b> 235 154</p>	<table border="1"> <caption>Utfall</caption> <thead> <tr> <th>Period</th> <th>Utfall</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>T1 2017</td> <td>200 000</td> </tr> <tr> <td>T2 2017</td> <td>200 000</td> </tr> <tr> <td>År 2017</td> <td>210 000</td> </tr> <tr> <td>T1 2018</td> <td>210 000</td> </tr> <tr> <td>T2 2018</td> <td>210 000</td> </tr> <tr> <td>År 2018</td> <td>210 000</td> </tr> <tr> <td>T1 2019</td> <td>210 000</td> </tr> <tr> <td>T2 2019</td> <td>210 000</td> </tr> <tr> <td>År 2019</td> <td>210 000</td> </tr> <tr> <td>T1 2020</td> <td>210 000</td> </tr> <tr> <td>T2 2020</td> <td>160 000</td> </tr> <tr> <td>År 2020</td> <td>120 000</td> </tr> <tr> <td>T1 2021</td> <td>100 000</td> </tr> <tr> <td>T2 2021</td> <td>160 000</td> </tr> <tr> <td>År 2021</td> <td>180 000</td> </tr> <tr> <td>T1 2022</td> <td>220 000</td> </tr> <tr> <td>T2 2022</td> <td>235 154</td> </tr> </tbody> </table>	Period	Utfall	T1 2017	200 000	T2 2017	200 000	År 2017	210 000	T1 2018	210 000	T2 2018	210 000	År 2018	210 000	T1 2019	210 000	T2 2019	210 000	År 2019	210 000	T1 2020	210 000	T2 2020	160 000	År 2020	120 000	T1 2021	100 000	T2 2021	160 000	År 2021	180 000	T1 2022	220 000	T2 2022	235 154
Period	Utfall																																				
T1 2017	200 000																																				
T2 2017	200 000																																				
År 2017	210 000																																				
T1 2018	210 000																																				
T2 2018	210 000																																				
År 2018	210 000																																				
T1 2019	210 000																																				
T2 2019	210 000																																				
År 2019	210 000																																				
T1 2020	210 000																																				
T2 2020	160 000																																				
År 2020	120 000																																				
T1 2021	100 000																																				
T2 2021	160 000																																				
År 2021	180 000																																				
T1 2022	220 000																																				
T2 2022	235 154																																				



**Kommunfullmäktiges indikatorer**

235 154 personer la sina huvuden på en hotellsäng i Borås förra året - ett historiskt rekord. Det visar SCB:s redovisning av 2022 års statistik för "Disponibel kapacitet och nyttjande" för kommersiella boenden. Covid-19 orsakade en halvering av gästnätter 2020, då besöksnäringen var näst intill obefintlig på grund av förbud mot att samlas för evenemang och möten, samt uppmaningar om att inte resa. 2021 vände siffrorna uppåt igen och tog igen hälften av tappet och näringen började återhämta sig. April till december 2022 hade Borås en rumsbeläggning på 68%.

**Kommunfullmäktiges uppdrag till nämnderna**

Uppdrag	Status År 2022	Ansvarig nämnd/bolag	År som uppdraget startar	Avsluta
Samhällsbyggnadsnämnden får i uppdrag att utreda utomhusbad på Boda så att möjligheten finns i detaljplan.	◆ Delvis genomfört	Samhällsbyggnadsnämnden	2022	
Fritids- och folkhälsönämnden får i uppdrag att utifrån "Utredning av förutsättningar för uppstart av Mötesplats på Göta" fortsätta att utreda vad som ytterligare krävs i form av kostnader, placering etc. för att möjliggöra en Mötesplats på Göta.	◆ Delvis genomfört	Fritids- och folkhälsönämnden	2022	
Fritids- och folkhälsönämnden får i uppdrag att tydliggöra förutsättningarna för stadsodling och förenkla för föreningar/invånare att odla. Kommunstyrelsen, genom Mark och exploateringsavdelningen, ska vara behjälplig när det gäller markfrågor.	◆ Delvis genomfört	Fritids- och folkhälsönämnden	2022	
Utreda ny yta för evenemangsområde	◆ Delvis genomfört	Kommunstyrelsen	2019	
Söka ny yta för evenemangsområde.	◆ Delvis genomfört	Kommunstyrelsen	2019	
Vård- och äldrenämnden ska i samverkan med Förskolenämnden pröva möjligheten att införa någon form av integrerad verksamhet för barn och äldre, till exempel på Kristineberg.	● Genomfört	Förskolenämnden Vård- och äldrenämnden	2021	Avslutas

**Egen organisation****Kommunfullmäktiges indikatorer till nämnderna**














Kommunfullmäktiges indikatorer																						
<p><b>Antal personer som en hemtjänsttagare möter, antal/14 dagar ska minska (medelvärde)</b></p> <p><b>Utfall 2020</b> 16</p> <p><b>Utfall 2021</b> 16</p> <p><b>Utfall 2022</b> 16</p>	<table border="1"> <caption>Data for the line chart: Antal personer som en hemtjänsttagare möter, antal/14 dagar ska minska (medelvärde)</caption> <thead> <tr> <th>År</th> <th>T1</th> <th>År</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2017</td> <td>16</td> <td>16</td> </tr> <tr> <td>2018</td> <td>16</td> <td>16</td> </tr> <tr> <td>2019</td> <td>16</td> <td>16</td> </tr> <tr> <td>2020</td> <td>16</td> <td>16</td> </tr> <tr> <td>2021</td> <td>16</td> <td>16</td> </tr> <tr> <td>2022</td> <td>16</td> <td>16</td> </tr> </tbody> </table>	År	T1	År	2017	16	16	2018	16	16	2019	16	16	2020	16	16	2021	16	16	2022	16	16
År	T1	År																				
2017	16	16																				
2018	16	16																				
2019	16	16																				
2020	16	16																				
2021	16	16																				
2022	16	16																				

Kommunfullmäktiges indikatorer																																							
<p>Resultatet är oförändrat mot föregående år. En förklaring till att resultatet är oförändrat antas vara avsaknad av kompetenser i verksamheten. Det krävs numera nästan alltid att samtliga medarbetare har delegation på att utföra hälso- och sjukvårdsinsatser. Vid exempelvis utökade volymer och behov av rekrytera nya medarbetare saknas dessa kompetenser vilket inneburit att medarbetare med rätt kompetenser har behövt utföra insatser till fler personer vilket påverkar kontinuiteten negativt. För att möjliggöra ökad kontinuitet har hemtjänsten ökat upp sin grundbemanning och har i mycket större utsträckning egna resurser att använda vid både planerad och oplanerad frånvaro än att använda sig av timvikarier. En utökad grundbemanning med högre andel tillsvidareanställningar och längre vikariat innebär färre timanställningar och möjliggör i högre utsträckning att medarbetarna har de kompetenser som behövs exempelvis körkort och få delegation på att utföra hälso- och sjukvårdsinsatser.</p> <p>En god schemaläggning är av vikt där medarbetarna är indelad i mindre grupper knutna till vissa brukare för att minska antalet personer runt brukarna. Nytt arbetssätt med schemaläggning kommer att prövas och utvärderas som påverkar kontinuiteten positivt. Införandet av fast omsorgskontakt som pågår inom hemtjänsten bör leda till antalet minskade kontakter en hemtjänsttagare möter.</p>																																							
<p><b>Andelen av ansökningarna om bygglov med fullständiga handlingar som fått beslut senast 8 veckor efter ansökan ska öka, %.</b></p> <p><b>Utfall 2020</b> 96</p> <p><b>Utfall 2021</b> 93</p> <p><b>Utfall 2022</b> 89</p>	<table border="1"> <caption>Data for Building Permit Decision Rate</caption> <thead> <tr> <th>Period</th> <th>Utfall (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td>T1 2017</td><td>75</td></tr> <tr><td>T2 2017</td><td>96</td></tr> <tr><td>År 2017</td><td>80</td></tr> <tr><td>T1 2018</td><td>96</td></tr> <tr><td>T2 2018</td><td>96</td></tr> <tr><td>År 2018</td><td>96</td></tr> <tr><td>T1 2019</td><td>96</td></tr> <tr><td>T2 2019</td><td>96</td></tr> <tr><td>År 2019</td><td>96</td></tr> <tr><td>T1 2020</td><td>96</td></tr> <tr><td>T2 2020</td><td>96</td></tr> <tr><td>År 2020</td><td>96</td></tr> <tr><td>T1 2021</td><td>93</td></tr> <tr><td>T2 2021</td><td>93</td></tr> <tr><td>År 2021</td><td>93</td></tr> <tr><td>T1 2022</td><td>89</td></tr> <tr><td>T2 2022</td><td>89</td></tr> <tr><td>År 2022</td><td>89</td></tr> </tbody> </table>	Period	Utfall (%)	T1 2017	75	T2 2017	96	År 2017	80	T1 2018	96	T2 2018	96	År 2018	96	T1 2019	96	T2 2019	96	År 2019	96	T1 2020	96	T2 2020	96	År 2020	96	T1 2021	93	T2 2021	93	År 2021	93	T1 2022	89	T2 2022	89	År 2022	89
Period	Utfall (%)																																						
T1 2017	75																																						
T2 2017	96																																						
År 2017	80																																						
T1 2018	96																																						
T2 2018	96																																						
År 2018	96																																						
T1 2019	96																																						
T2 2019	96																																						
År 2019	96																																						
T1 2020	96																																						
T2 2020	96																																						
År 2020	96																																						
T1 2021	93																																						
T2 2021	93																																						
År 2021	93																																						
T1 2022	89																																						
T2 2022	89																																						
År 2022	89																																						
<p>Antalen ärenden har ökat kontinuerligt sedan 2016 och 2021 var ärendeinflödet högre än någonsin. Under 2022 har antalet inkomna bygglov och förhandsbesked varit fortsatt hög och i nivå med 2020 och 2019. Nämndens arbete med att förkorta handläggningstiderna pågår fortlöpande och har medfört att handläggningstiden kortats ned de senaste åren. Bland annat följs samtliga pågående ärenden upp varje vecka och flera manuella moment i den interna hanteringen har tagits bort. Andelen fullständiga bygglovsansökningar som fått beslut inom 8 veckor är något lägre än föregående år. Detta kan förklaras av att bedömningen när ett ärende är komplett har tidigare lagts i vissa fall och att verksamheten har fått flera nya medarbetare under året.</p> <p>Medianvärdet för handläggning av komplett ansökan ligger på fyra veckor.</p>																																							
<p><b>Andel sjukfrånvaro av ordinarie arbetstid ska minska, %.</b></p> <p><b>Utfall 2020</b> 9,1</p> <p><b>Utfall 2021</b> 8,5</p> <p><b>Utfall 2022</b> 8,4</p>	<table border="1"> <caption>Data for Sick Leave Percentage</caption> <thead> <tr> <th>Period</th> <th>Utfall (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td>År 2017</td><td>9,1</td></tr> <tr><td>T1 2018</td><td>8,5</td></tr> <tr><td>T2 2018</td><td>8,5</td></tr> <tr><td>År 2018</td><td>8,5</td></tr> <tr><td>T1 2019</td><td>8,5</td></tr> <tr><td>T2 2019</td><td>8,5</td></tr> <tr><td>År 2019</td><td>8,5</td></tr> <tr><td>T1 2020</td><td>8,5</td></tr> <tr><td>T2 2020</td><td>8,5</td></tr> <tr><td>År 2020</td><td>8,5</td></tr> <tr><td>T1 2021</td><td>8,5</td></tr> <tr><td>T2 2021</td><td>8,5</td></tr> <tr><td>År 2021</td><td>8,5</td></tr> <tr><td>T1 2022</td><td>8,4</td></tr> <tr><td>T2 2022</td><td>8,4</td></tr> <tr><td>År 2022</td><td>8,4</td></tr> </tbody> </table>	Period	Utfall (%)	År 2017	9,1	T1 2018	8,5	T2 2018	8,5	År 2018	8,5	T1 2019	8,5	T2 2019	8,5	År 2019	8,5	T1 2020	8,5	T2 2020	8,5	År 2020	8,5	T1 2021	8,5	T2 2021	8,5	År 2021	8,5	T1 2022	8,4	T2 2022	8,4	År 2022	8,4				
Period	Utfall (%)																																						
År 2017	9,1																																						
T1 2018	8,5																																						
T2 2018	8,5																																						
År 2018	8,5																																						
T1 2019	8,5																																						
T2 2019	8,5																																						
År 2019	8,5																																						
T1 2020	8,5																																						
T2 2020	8,5																																						
År 2020	8,5																																						
T1 2021	8,5																																						
T2 2021	8,5																																						
År 2021	8,5																																						
T1 2022	8,4																																						
T2 2022	8,4																																						
År 2022	8,4																																						
<p>Borås Stad minskar från 8,5 till 8,4 procent. Den genomsnittliga sjukfrånvaron i Sveriges kommuner ökar däremot från 7,5 till 8,1 procent.</p> <p>Miljö- och konsumentnämnden, Samhällsbyggnadsnämnden, Förskolenämnden och Vård- och äldreomsorgsnämnden visar på en lägre sjukfrånvaro. Kommunstyrelsen tillsammans Tekniska nämnden och Lokalförsörjningsnämnden har däremot ökat sin sjukfrånvaro. Vid uppdelning av sjukfrånvaron i korttidssjukfrånvaro och långtidssjukfrånvaro synliggörs det att män och kvinnor ligger relativt lika inom dag 1-14 men att fler kvinnor än män blir kvar i längre sjukskrivning. Den längre sjukfrånvaron över 15 dagar minskar något jämfört med förra året, något mer för kvinnorna än för männen. Den korta sjukfrånvaron ökar under året hos både kvinnor och män, något mer för männen. Inom detta intervall ligger kvinnor och män relativt lika.</p>																																							
<p><b>Arbetad tid för timavlönade omräknat till årsarbeten ska minska.</b></p> <p><b>Utfall 2020</b> 367,9</p> <p><b>Utfall 2021</b> 405,6</p> <p><b>Utfall 2022</b> 432,3</p>	<table border="1"> <caption>Data for Working Hours (Full-time equivalents)</caption> <thead> <tr> <th>Period</th> <th>Utfall</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td>År 2017</td><td>367,9</td></tr> <tr><td>T1 2018</td><td>405,6</td></tr> <tr><td>T2 2018</td><td>405,6</td></tr> <tr><td>År 2018</td><td>405,6</td></tr> <tr><td>T1 2019</td><td>405,6</td></tr> <tr><td>T2 2019</td><td>405,6</td></tr> <tr><td>År 2019</td><td>405,6</td></tr> <tr><td>T1 2020</td><td>405,6</td></tr> <tr><td>T2 2020</td><td>405,6</td></tr> <tr><td>År 2020</td><td>405,6</td></tr> <tr><td>T1 2021</td><td>405,6</td></tr> <tr><td>T2 2021</td><td>405,6</td></tr> <tr><td>År 2021</td><td>405,6</td></tr> <tr><td>T1 2022</td><td>432,3</td></tr> <tr><td>T2 2022</td><td>432,3</td></tr> <tr><td>År 2022</td><td>432,3</td></tr> </tbody> </table>	Period	Utfall	År 2017	367,9	T1 2018	405,6	T2 2018	405,6	År 2018	405,6	T1 2019	405,6	T2 2019	405,6	År 2019	405,6	T1 2020	405,6	T2 2020	405,6	År 2020	405,6	T1 2021	405,6	T2 2021	405,6	År 2021	405,6	T1 2022	432,3	T2 2022	432,3	År 2022	432,3				
Period	Utfall																																						
År 2017	367,9																																						
T1 2018	405,6																																						
T2 2018	405,6																																						
År 2018	405,6																																						
T1 2019	405,6																																						
T2 2019	405,6																																						
År 2019	405,6																																						
T1 2020	405,6																																						
T2 2020	405,6																																						
År 2020	405,6																																						
T1 2021	405,6																																						
T2 2021	405,6																																						
År 2021	405,6																																						
T1 2022	432,3																																						
T2 2022	432,3																																						
År 2022	432,3																																						

Kommunfullmäktiges indikatorer											
<p>Andelen timavlönade medarbetare ökade med motsvarande 28 årsarbeten jämfört med 2021. Ökningen är främst inom fyra förvaltningar. Sociala omsorgsnämnden har ökat antalet timavlönade med 13 årsarbeten, Vård- och äldreomsorgsnämnden har ökat med 10 årsarbeten., Förskolenämnden och Fritids och folkskolenämnden har ökat med vardera 5 årsarbeten. Grundskolenämnden har däremot minskat med 7 årsarbeten.</p> <p>Vård- och äldreomsorgsnämnden förklarar sitt ökade behov av timavlönade med att planeringsförutsättningarna i början av året påverkades av restriktionerna på grund av pandemin. Man ser också att en ökad andel frånvaro på grund av vård av barn påverkat och ökat behovet av timavlönade. Förskolenämnden beskriver att bemanningsenheten får svårare att täcka behoven av ersättare då sjukskrivningstalen ökar. Även timavlönade medarbetare blir sjuka. Sociala omsorgsnämnden har också ett fortsatt stort behov av timavlönade där en förklaring är att det är svårt att tillsätta vakanser då kompetensbristen är stor och komplexiteten i deras verksamheter ökar.</p>											
<p><b>Andel anställda som nyttjar Borås Stads friskvårdsbidrag ska öka, %</b></p> <p><b>Utfall 2020</b> 35,9</p> <p><b>Utfall 2021</b> 37</p> <p><b>Utfall 2022</b> 50</p>	<table border="1"> <caption>Utfall av indikator</caption> <thead> <tr> <th>År</th> <th>Utfall (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2019</td> <td>40</td> </tr> <tr> <td>2020</td> <td>35,9</td> </tr> <tr> <td>2021</td> <td>37</td> </tr> <tr> <td>2022</td> <td>50</td> </tr> </tbody> </table>	År	Utfall (%)	2019	40	2020	35,9	2021	37	2022	50
År	Utfall (%)										
2019	40										
2020	35,9										
2021	37										
2022	50										
<p>Friskvårdsbidraget är max 2 000 kr per person och år och erbjuds medarbetare oavsett förvaltningstillhörighet och sysselsättningsgrad. Under 2022 har två stora förändringar genomförts i linje med att öka nyttjandegraden. Friskvårdsbidraget har gjorts än mer förmånligt genom borttagning av den tidigare egeninsatsen på 50 procent samt att ansökningen har digitaliserats och nu finns tillgänglig i Heromaweb. Satsningarna har fallit väl ut och nyttjandegraden har ökat markant. Utfallet 2022 visar att nästan 5 100 medarbetare tagit ut sitt friskvårdsbidrag, vilket är en ökning med 1 300 medarbetare. Det ger en nyttjandegrad på nära 50 procent. Av dessa är 77 procent kvinnor och 23 procent män. Totalt har 8,7 miljoner kronor betalats ut i friskvårdsbidrag. Vilket är en ökning med 3,4 miljoner från förra året.</p>											

## Kommunfullmäktiges uppdrag till nämnderna

Uppdrag	Status År 2022	Ansvarig nämnd/bolag	År som uppdraget startar	Avsluta
Tekniska nämnden ska i samverkan med Borås Parkerings AB införa ett parkeringsledningssystem till årsskiftet 2015/16.	Delvis genomfört	Borås kommuns Parkerings AB	2015	Avslutas
Tekniska nämnden får i uppdrag att se över hur upphandlingsverksamheten skall finansieras av förvaltningarna. Här skall bland annat beaktas hur vinsthemtagning sker utifrån avtalstrohet och nya ramavtal. Uppdraget tas över av Kommunstyrelsen.	Delvis genomfört	Kommunstyrelsen	2015	
Tekniska nämnden får i uppdrag att arbeta fram en policy när det gäller inventarier som syftar till att i första hand använda det som Borås Stad redan äger. En för Borås Stad gemensam förmedling av inventarier ska starta och vara förstahandsalternativ, innan nyanskaffning sker. Uppdraget tas över av kommunstyrelsen.	Delvis genomfört	Kommunstyrelsen	2016	
Kommunstyrelsen får i uppdrag att se över upphandlingsverksamhetens prissättning till nämnder och förvaltningar i syfte att ömsesidigt dra nytta av de vinster som kan uppstå vid upphandlingar.	Genomfört	Kommunstyrelsen	2017	Avslutas
Vägföreningars/samfälligheters huvudmannaskap ska utredas med utgångspunkt från tidigare gjord utredning.	Delvis genomfört	Kommunstyrelsen	2019	
Stödet till första linjens chefer ska förstärkas. En plan med tydlig struktur för hur detta arbete ska bedrivas ska tas fram.	Delvis genomfört	Kommunstyrelsen	2019	

Uppdrag	Status År 2022	Ansvarig nämnd/bolag	År som uppdraget startar	Avsluta
Samordningsansvar för arbetet med att motverka psykisk ohälsa hos barn och unga ska fastställas.	 Delvis genomfört	Kommunstyrelsen	2020	Avslutas
Behovet och kostnaden för att även erbjuda fria arbets skor till de grupper som redan har fria arbetskläder ska utredas.	 Genomfört	Kommunstyrelsen	2020	Avslutas
Borås Stad ska inte upplåta utrymme för sexistisk reklam, och när nya avtal med reklamföretag tecknas ska utrymme heller inte upplåtas för spelreklam.	 Delvis genomfört	Tekniska nämnden	2020	
Kommunstyrelsen ska utreda hur Borås Stads budget och koldioxidbudgeten kan kopplas ihop.	 Genomfört	Kommunstyrelsen	2021	Avslutas
Kommunstyrelsen ska tillsammans med Samhällsbyggnadsnämnden och Miljö- och konsumentnämnden utreda hur samverkan kan underlättas mellan verksamheterna som idag ligger på Samhällsbyggnadsnämnden, Miljö- och konsumentnämnden (avseende strandskydd), Strategisk samhällsplanering och Mark och exploatering. Utredningen ska vara färdig under första halvan av 2021.	 Genomfört	Kommunstyrelsen	2021	Avslutas
Kommunorganisationen behöver arbeta med att förebygga att avfall inom den egna organisationen uppkommer. Kommunstyrelsen ska utreda och föreslå nämnd som ska ta det övergripande ansvaret för detta arbete.	 Delvis genomfört	Kommunstyrelsen	2021	
Kommunstyrelsen ska utreda Servicekontorets roll vid kriser samt vilka uppgifter som förvaltningen ska ansvara för.	 Genomfört	Kommunstyrelsen	2021	Avslutas Beslut om förändrat reglemente 2022-09-29 i KF
Kommunstyrelsen får i uppdrag att under första halvan av 2021 ta fram regelverk och informationsmaterial om intraprenader.	 Delvis genomfört	Kommunstyrelsen	2021	
Kommunstyrelsen får i uppdrag att klargöra ansvarsfördelningen inom Borås Stad i arbetet mot invasiva arter.	 Delvis genomfört	Kommunstyrelsen	2021	Avslutas
Kommunstyrelsen uppdras att utreda förutsättningarna för att införa utmaningsrätt i lämpliga verksamheter senast halvårsskiftet 2016.	 Delvis genomfört	Kommunstyrelsen	2015	Avslutas
Kommunstyrelsen får i uppdrag att utreda var kvarvarande tvätterverksamhet inom Vård- och äldreomsorgen skall vara placerad organisatoriskt.	 Delvis genomfört	Kommunstyrelsen	2022	Avslutas
Kommunstyrelsen får i uppdrag att utreda om införandet av distributionscentralen har lett till merkostnader för de nämnder som har tillagningskök.	 Delvis genomfört	Kommunstyrelsen	2022	
Tekniska nämnden får i uppdrag att utreda möjligheterna att införa en taxa för markupplåtelse för företag som bedriver uthyrning av elsparkcyklar.	 Genomfört	Tekniska nämnden	2022	Avslutas

## Bolagens måluppföljning

### Avstämmning avkastningskrav/resultatkrav i ägardirektiv

Bolag	Krav		Utfall 2022	Utfall 2021
Borås Elnät AB	4,0	Avkastning på totalt kapital, %	4,8	5,0
Borås Energi och Miljö AB	4,5	Avkastning på totalt kapital, %	3,5	2,6
Industribyggnader i Borås AB inkl db	3,5	Avkastning på totalt kapital, %	6,1	5,5
AB Bostäder i Borås	3,0	Direktavkastning markn.värde, %	2,7	2,6
AB Sandhultsbostäder	3,5	Direktavkastning markn.värde, %	4,3	4,0
AB Toarpshus	3,5	Direktavkastning markn.värde, %	4,5	4,0
Fristadbostäder AB	3,5	Direktavkastning markn.värde, %	3,1	4,2
Viskaforshem AB	3,5	Direktavkastning markn.värde, %	2,4	2,5

Kommunfullmäktige beslutar årligen om ett avkastningskrav, i form av avkastning på totalt kapital eller direktavkastning, samt finansiella mål i form av soliditet för de bolag som det är relevant för. För underskottsbolagen sätts endast ett resultatkrav. Sammanställningen för 2022 visar att det är fyra bolag som inte uppfyller avkastningskravet och tre bolag som inte soliditetsmålet, vilket är en liten försämring jämfört med måluppfyllelsen föregående år. Bolagen behöver arbeta för att uppnå ställda krav för att klara kommande utmaningar och inte ytterligare försvaga sin finansiella ställning. Det är dock fler bolag som når sitt budgeterade resultat i år än 2021, och de negativa budgetavvikelserna är i de flesta fall små.

# Balanskravsresultatet

## Balanskravsutredning

Kommunens resultat på sista raden blev +401 mnkr vilket är 301 mnkr bättre än budgeterat. Balanskravsutredningen för 2022 får följande utseende:

	mnkr
<b>Årets resultat enligt resultaträkningen</b>	<b>400,8</b>
Realisationsvinster som inte står i överensstämmelse med god ekonomisk hushållning	-90,8
Realisationsförluster som inte står i överensstämmelse med god ekonomisk hushållning	
Orealiserade vinster och förluster i värdepapper	4,6
Återföring av orealiserade vinster och förluster i värdepapper	4,9
<b>Årets resultat efter balanskravsjusteringar</b>	<b>319,5</b>
Reservering av medel till RUR	-250,0
Användning av medel från RUR	
<b>Balanskravsresultat</b>	<b>69,5</b>
Hantering av "öronmärkningar"	
Sociala investeringar	1,0
Marketplace och E-handelsstaden	2,9
Organisationshälsa	5,1
Sommarlovskort i kollektivtrafiken	-15,0
<b>Resultat efter synnerliga skäl m.m.</b>	<b>63,5</b>

Kommunallagens balanskrav har därmed uppfyllts. Posterna under rubriken "Hantering av öronmärkningar" avser i detta och tidigare bokslut gjorda öronmärkningar som påverkar sista raden i Balanskravsutredningen. Efter reservering till Resultatutjämningsreserven RUR med ytterligare 250 mnkr uppgår RUR totalt till 500 mnkr vid utgången av 2022. Öronmärkningen avseende Sommarlovskort innebär att satsningen nu kan fortsätta t.o.m. sommaren 2026.

## Väsentliga personalförhållanden

### Personalredovisning 2022

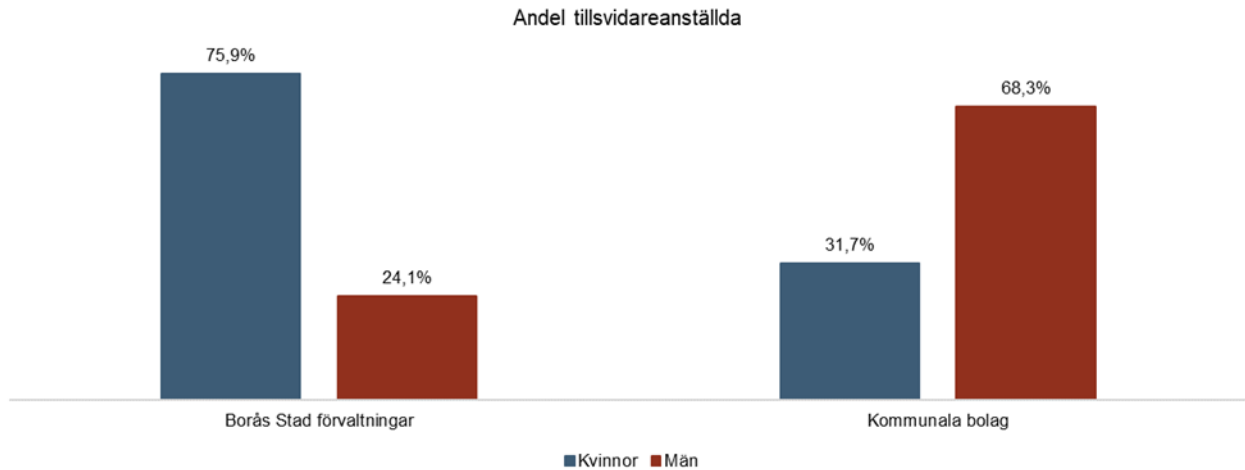
Den största utmaningen idag är att hitta rätt kompetens. Förvaltningarna rapporterar allt större svårigheter med att hitta personal inom olika verksamheter. Redan för flera år sedan startade Stadsledningskansliet, Personal- och förhandling upp ett arbete för att möta den demografiska utmaningen som handlar om att det blir färre personer i arbetsför ålder samtidigt som behovet av välfärd ökar. En ytterligare omständighet är den ökande personalomsättningen. Situationen är komplex men inte omöjlig att lösa.

Här är ett sammandrag av kommunens personalekonomiska redovisning. Den personalekonomiska redovisning redovisas i sin helhet som ett särskilt ärende till Kommunfullmäktige.

## Medarbetare

### Anställda

2022 fanns totalt 11 591 medarbetare anställda inom koncernen. Inom förvaltningarna är majoriteten av de anställda kvinnor medan det är det omvända inom bolagen.



### Utländsk bakgrund

Fler medarbetare med utländsk bakgrund har anställts, 2022 har 34,3 % av samtliga anställda utländsk bakgrund, några fler män än kvinnor. Chefer med utländsk bakgrund är densamma som år 2021 men i förvaltningarnas ledningsgrupper har antalet med utländsk bakgrund ökat från fem till nio personer.

### Hel- och deltidsanställda

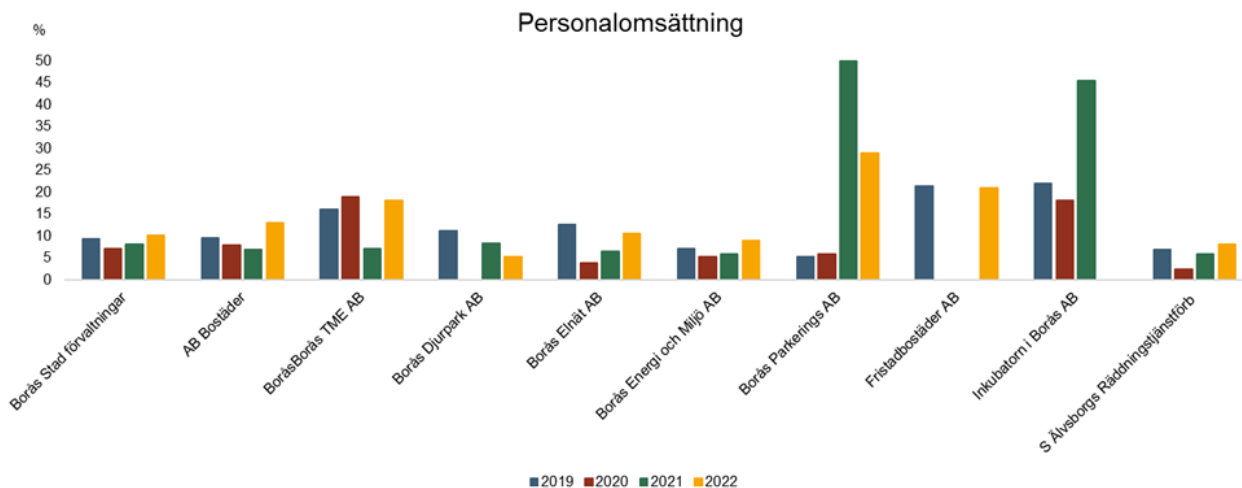
98 % av de tillsvidareanställda medarbetarna har heltidsanställning. Utifrån heltidsbeslutet har 11 % av kvinnorna och 3,9 % av männen beviljats partiell tjänstledighet. Genomsnittlig sysselsättningsgrad för dessa medarbetare är 80,4 %.

Fördelningen mellan tillsvidareanställda kvinnor och män som har heltidsanställning varierar i de kommunala bolagen. Borås kommuns Parkerings AB, Borås Elnät AB och IBAB är exempel på bolag där samtliga har heltidsanställning.

### Personalomsättning

Personalomsättningen ökar för andra året i rad till 10,1 %. Det har sannolikt att göra med att pandemin alltmer släppt sitt grepp vilket bidrar till ökad rörlighet. Framförallt är det en ökad rörlighet bland män.

Personalomsättningen i de kommunala bolagen varierar en hel del. Då antalet anställda också varierar mellan bolagen är det lämpligt att jämföra bolagen var för sig över tid.

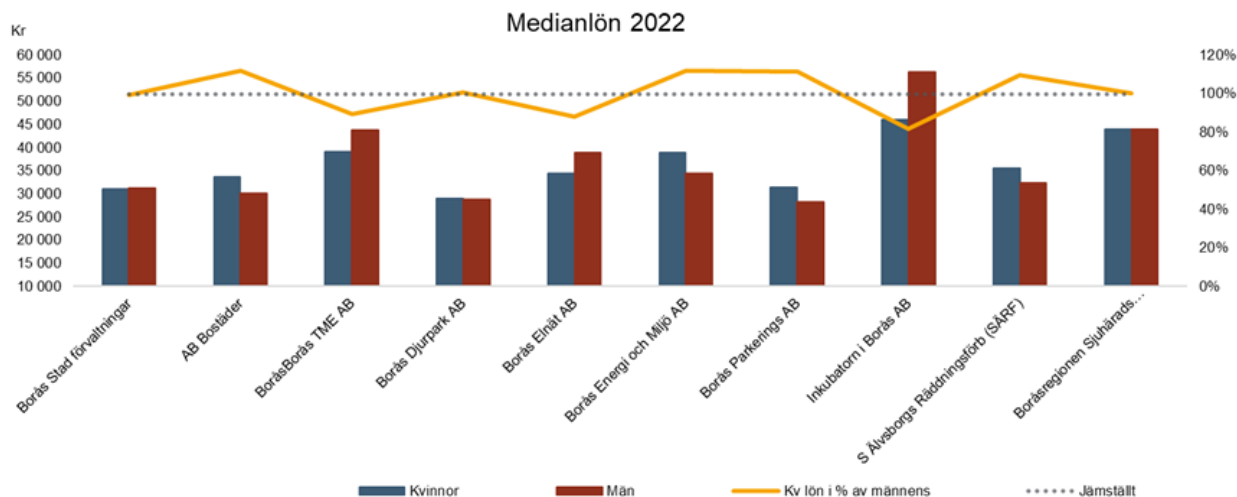


## Timavlönade

Antalet timavlönade har för tredje året i rad ökat och utfallet för 2022 blev 433 årsarbeten vilket är 28 årsarbeten fler än 2021.

## Lön

Medianlönerna för kvinnor och män kan betraktas som jämställd för Borås Stads förvaltningar och ett par kommunala bolag. I följande diagram har endast medianlön för de kommunala bolag som har minst sju anställda tagits med.



## Arbetsmiljö

Hur viktigt det är med arbetsmiljöarbete blev uppenbart under åren med pandemi. Men arbetsmiljöarbetet kommer få en än mer framskjuten roll när vi ska möta utmaningen att kompetensförsörja välfärden. Den arbetsgivare som kan erbjuda goda arbetsvillkor och en bra arbetsmiljö vinner kampen om framtidens arbetskraft.



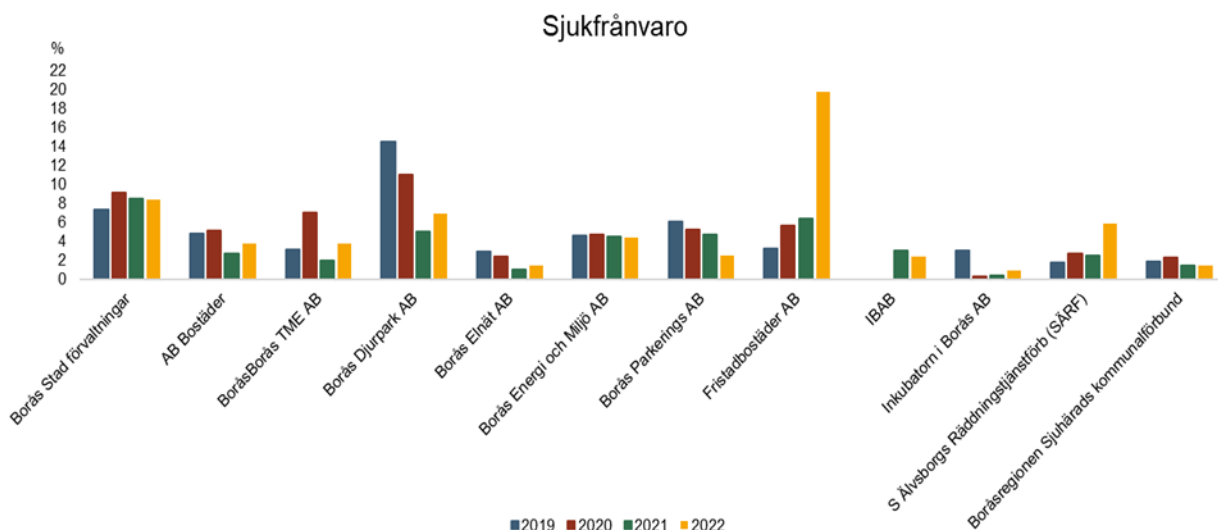
## Den friska arbetsplatsen

För att beskriva hälsa på arbetsplatsen och de faktorer som är med och skapar en frisk arbetsplats behövs flera nyckeltal som fångar in både mikro- och makroperspektiv. De ökar förståelsen för hur organisatoriska faktorer påverkar verksamhet, arbetsplats och individers mående. Vilket gör det möjligt att fatta beslut om riktning och nivå på insatser.

Nyckeltal	2019	2020	2021	2022 kvinnor	2022 män	2022 totalt
Hälsa	28,8	22,2	24,8	18,8	28,0	21,1
Långtidsfrisk	17,9	14,4	13,9	11,1	20,3	13,4
Frisktal	55,3	40,0	43,3	39,7	50,9	42,5

## Sjukfrånvaro

Sjukfrånvaron har tydligt påverkats av pandemin och det är en kraftig ökning mellan 2019 och 2020. Det skedde en minskning till 2021 men sen har Borås Stad legat kvar på höga nivåer. För 2022 var Borås Stads sjukfrånvaro 8,4 % att jämföra med den genomsnittliga sjukfrånvaron i Sveriges kommuner på 8,1 %.



När sjukfrånvaron redovisas fördelat i åldersintervall och kön framgår att i den yngre gruppen medarbetare 29 år och yngre ökar både mäns och kvinnors sjukfrånvaro. För gruppen mellan 30 – 50 år minskar kvinnornas sjukfrånvaro, och den förändringen skapar den totala minskningen. Sjukfrånvaron hos män i åldersgruppen 30 – 50 år ökar, samma sak gäller båda könen sjukfrånvaro i den äldsta åldersgruppen 51 år och uppåt. Totalt sett har kvinnorna de högsta siffrorna. Anmärkningsvärt är även att gruppen yngre medarbetare, för båda könen, ligger på höga nivåer. Det är en utveckling sedan några år tillbaka som inte verkar vända.

**Sjukfrånvaro % uppdelat per kön och åldersintervall**

	Kvinnor	Män	29 år o yngre	30-49 år	50 år o äldre
Borås Stad nämnder	9,0	6,5	8,0	7,7	9,5
AB Bostäder	1,5	2,3	0,2	1,7	1,9
BoråsBorås TME AB	3,0	0,7	iu	iu	iu
Borås Djurpark AB	9,8	2,9	4,1	4,2	13,4
Borås Elnät AB	1,8	1,4	0	1,4	1,3
Borås Energi och Miljö AB	5,7	4,0	5,5	3,5	5,2
Borås Parkerings AB	0,8	3,4	0	1,1	3,2
Fristadbostäder AB	8,4	26,5	0	1,7	23,8
IBAB	1,4	2,7	1,5	1,6	3,6
Inkubatorn i Borås AB	1,4	0	0	0,8	0,1
S Älvsborgs Räddningstjänstförbund (SÄRF)	3,1	6,2	5,1	5,1	7,2
Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund	1,2	2,1	0,9	1,1	2

Den längre sjukfrånvaron (över 60 dagar) fortsätter minska från 2020. Troligtvis är den riktigt långa sjukfrånvaron inte lika påverkad av pandemin. Däremot är det tydligt att både korttidssjukfrånvaron (dag 1-14) och inflödet i de längre sjukfallen (dag 15-60) påverkas av pandemin. De fortsätter minska om än från högre nivåer.

**Andel sjukfrånvaro per intervall i förhållande till total sjukfrånvaro uttryckt i procent**

	1-14 dgr	15-dgr eller mer	Varav 60 dgr eller mer
Borås Stad nämnder	45,4	54,6	44,1
AB Bostäder	69,7	30,3	29,7
BoråsBorås TME AB	83,3	14,5	0
Borås Djurpark AB	51,0	49,0	31,0
Borås Elnät AB	80,3	19,7	0
Borås Energi och Miljö AB	52,7	39,8	26,4
Borås Parkerings AB	51,0	iu	49,0
Fristadbostäder AB	23,0	iu	77,0
IBAB	78,6	21,4	21,4
Inkubatorn i Borås AB	56,0	38,0	0
S Älvsborgs Räddningstjänstförbund (SÄRF)	iu	iu	42,74
Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund	63,6	36,4	0

**Årlig uppföljning av de systematiskt arbetsmiljöarbete**

Arbetsmiljöverket har bedrivit inspektion på årlig uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet och gjort nedslag i samtliga Sveriges kommuner för att sätta fokus på arbetsgivarens roll i arbetsmiljöarbetet. Det har lett till ett nytt sätt att arbeta med årlig uppföljning. Inspektionen lyfte fram SAM-modulen som en bra bas för arbetet men tydliggjorde samtidigt att Borås Stad har ett arbete att göra för att skapa den samsyn som behövs från det som sker på enhetsnivå till det som politikerna beslutar om och ger förutsättningar för på högsta nivån.

## Frisk organisation

Projektet Frisk organisation förlängdes med ett år och sträcker sig nu över perioden (2019-2023) med syftet att öka förutsättningarna för att vara en attraktiv arbetsgivare som erbjuder ett hållbart arbetsliv.

## Friskvårdsbidraget

Under 2022 har två stora förändringar genomförts i linje med Kommunfullmäktiges syfte med ökad nyttjandegrad. Friskvårdsbidraget har gjorts än mer förmånligt genom borttagning av den tidigare egeninsatsen på 50 % och ansökningen har digitaliserats. Satsningarna har fallit väl ut och nyttjandegraden har ökat markant från 3 800 till 5 100 medarbetare. Samtliga bolag erbjuder friskvårdsbidrag och har en hög nyttjandegrad.

## Jämställdhet och likabehandling

För Borås Stads jämställdhetsarbete finns struktur och rutiner på plats. Den stora utmaningen är att omsätta det i praktiken och göra jämställdhetsarbetet till en självklarhet i det dagliga arbetet. Kvinnor och män måste ha samma förutsättningar och möjligheter till karriärutveckling, löneutveckling och att självständigt kunna forma sitt eget liv.

## Kompetensförsörjning och kompetensutveckling

Stora pensionsavgångar och demografiska förändringar är något som Borås Stad, liksom andra kommuner, har att brottas med. Konkurrensen om arbetskraft med rätt kompetens är hård och kommer med all sannolikhet att hårdna än mer under de närmsta åren. Befolkningsutvecklingen i Borås under perioden 2022-2031 utmärks av en ökning av både gruppen i gymnasieålder och gruppen äldre över 80 år.

Arbetet med kompetensförsörjning pågår i respektive förvaltning och är en fråga som är direkt knuten till förvaltningarnas verksamheter, mål och uppdrag. För en enhetlig struktur i arbetet med finns ett gemensamt arbetssätt. Strukturen bygger på stegen Kompetensanalys – Kompetensplanering – Genomförande – Uppföljning. Utgångspunkten för planering av aktiviteter är AR(i)UBA-modellen för att med rätt strategisk inriktning skapa förutsättningar för att verksamheten ska klara sina mål.

Arbetet med stadens arbetsgivarvarumärke är en viktig del av kompetensförsörjningen. Det syftar till att på ett enhetligt, tydligt och attraktivt sätt kommunicera Borås Stad som arbetsgivare till både framtida och nuvarande medarbetare.

Det strategiska arbetet med arbetsgivarvarumärket har under 2022 uppmärksammats genom utmärkelsen Årets karriärföretag.

## Förväntad utveckling

Koncernen gör ett starkt resultat på 578 mnkr vilket är 14 mnkr lägre än föregående år. Förklaringen till detta är främst att kommunen gjort avsättningar samt att realisationsvinsterna varit på fortsatt hög nivå, men lägre nivå jämfört med föregående år. Stadshuskoncernen visar ett bättre resultat till följd av hög elproduktion och gynnsamma elpriser, medan bostadsbolagen visar ett lägre resultat som förklaras av nedskrivningar av fastigheter, högre räntekostnader samt allmänna prisuppgångar.

Den ekonomiska utvecklingen inom kommunsektorn är osäker, långsiktiga utmaningar kvarstår och i närvaron av kriget i Ukraina är det svårt att se hur framtiden kommer att se ut. Koncernen har ställt om och i vissa delar anpassat verksamheterna för att hantera situationen. Vid ingången av 2022 var utgångspunkten att hitta ett normalläge som fungerar efter pandemin, vid ingången av 2023 gäller det att på nytt finna lösningar som fungerar i en annorlunda omvärld. Det finns samtidigt redan kända utmaningar kvar att möta, såsom den demografiska utvecklingen med framtida

kompetensförsörjningsbehov, inflation, höga elpriser och stigande räntor. Koncernen har en utmaning i att effektivisera verksamheter och samtidigt komma ikapp med det som inte genomförts med anledning av pandemin och kriget i Ukraina.

Befolkningsutvecklingen i Borås har varit positiv under de senaste åren och förväntas vara så även de kommande åren. Borås hade vid senaste årsskiftet 114 445 invånare, vilket var en ökning med 354 personer. Det är inte bara befolkningsstillväxten i sig som är intressant utan även fördelningen av den i olika åldersgrupper. Vi förväntar oss en ökning i där tillväxten är procentuellt störst för gruppen 65 år och äldre. Detta påverkar den framtida demografiska försörjningskvoten, det förväntas vara lägre andel av befolkningen som är i arbetsför ålder och en högre andel som efterfrågar olika välfärdstjänster. En konsekvens av den demografiska utvecklingen är att de framtida behoven av kompetens ökar och det är därmed viktigt att koncernen arbetar med strategier för att locka och behålla medarbetare för att säkra kompetensförsörjningen över tid.

Koncernens investeringar har ökat de senaste åren och i takt med detta har även låneskulden ökat, dock har omvärldsfaktorer påverkat investeringstakten under 2022. Det finns ett fortsatt stort behov av ny- och reinvesteringar, inom både kommunen och bolagen i form av verksamhetslokaler och investeringar i infrastruktur, som ytterligare kommer få en effekt i ökad låneskuld. Då en hög investeringsnivå påverkar resurserna till löpande drift i verksamheterna är det viktigt med en ständig avvägning mellan önskvärd resultatnivå och planerade investeringar. Under året har räntenivåerna ökat relativt snabbt och det har varit kännbart i koncernens bolag. Prognoser visar inte på någon närliggande räntenedgång utan räntenivån förväntas vara kvar på en högre nivå. Koncernens finansiella situation påverkas och det kommer att ställa högre krav på ekonomiska resultat för att ha en hållbar tillväxt i koncernen, dels för att möta de ökade kostnaderna för befintlig låneskuld samt ha beredskap för de kommande investeringarna.

När Kommunfullmäktige i december 2022 antog budgeten för kommunen 2023 var det i ett ekonomiskt osäkert läge i vår omvärld och vart konjunkturen och inflationen i Sverige tar vägen. Budgetläget inför 2023 är ansträngt med höga el- och pensionskostnader. Borås Stad har ett budgeterat resultat på -64 mnkr som förväntas täckas av resultatutjämningsreserven RUR om det blir ett underskott i bokslutet 2023. Verksamhetens nettokostnader beräknas öka med hela 7,3 %, varav nämnderna fick ett ökat utrymme med 6,9 %. Kommunstyrelsen kan konstatera en bit in på det nya året att de yttre ekonomiska förutsättningarna fortsatt är osäkra vad gäller inflation och räntenivåer. Det ytterst begränsade kostnadsutrymmet för 2023 som möttes med en underbalanserad budget samt även ett besvärligt läge inför 2024 är en utmaning för både verksamhet och ekonomi. Att konjunkturen vänder och att inflationen sjunker inom kort är en förutsättning för en god ekonomi och verksamhet i Sveriges kommuner de kommande åren. Till det kommer effekter av kriget i Ukraina och hur detta långsiktigt kommer påverka världskonjunkturen och då även Sveriges utsikter.

Sveriges Kommuner och Regioner konstaterar i sin senaste skatteunderlagsprognos i februari att den underliggande ökningstakten av skatteunderlaget kommer att ligga på ca 4 % i genomsnitt per år de närmaste åren. Med nuvarande inflation innebär det ett negativt ekonomiskt realutrymme. En framskrivning av Borås Stads ekonomi med de förutsättningarna ger då följande möjliga utveckling. Framskrivningen utgår i det här läget med oförändrade och ej inflationskompenserade generella statsbidrag vilket är brukligt.

## Framskrivning

	2023	2024	2025
Nettokostnadsökning, %	7,3	3,5	3,5
Resultat/skatteintäkter, %	-0,2	0,5	0,4
Resultat mnkr	-19	38	31

# Sammanställda räkenskaper

## Resultaträkning

Resultaträkning, mnkr	Koncern 2022	Koncern 2021	Kommun 2022	Kommun 2021	Not
Verksamhetens intäkter	4 035	3 829	1 906	1 913	1
Verksamhetens kostnader	-10 044	-9 394	-8 713	-8 253	2,3
Avskrivningar/Nedskrivningar	-820	-870	-309	-322	4
<b>Verksamhetens nettokostnader</b>	<b>-6 829</b>	<b>-6 435</b>	<b>-7 116</b>	<b>-6 662</b>	<b>5,6</b>
Skatteintäkter	5 775	5 491	5 775	5 491	7
Generella statsbidrag och utjämning	1 713	1 598	1 713	1 598	8
<b>Verksamhetens resultat</b>	<b>659</b>	<b>654</b>	<b>372</b>	<b>427</b>	
Finansiella intäkter	20	20	158	145	9
Finansiella kostnader	-131	-103	-129	-100	10
<b>Resultat efter finansiella poster</b>	<b>548</b>	<b>571</b>	<b>401</b>	<b>472</b>	
Extraordinära poster	0	0	0	0	
<b>Årets resultat</b>	<b>548</b>	<b>571</b>	<b>401</b>	<b>472</b>	<b>11</b>

# Balansräkning

Tillgångar, mnkr	Koncern 2022-12-31	Koncern 2021-12-31	Kommun 2022-12-31	Kommun 2021-12-31	Not
<b>Anläggningstillgångar</b>	<b>18 639</b>	<b>17 932</b>	<b>16 077</b>	<b>15 193</b>	
Immateriella anläggningstillgångar	4	7	1	2	12
<b>Materiella anläggningstillgångar</b>	<b>18 405</b>	<b>17 697</b>	<b>6 059</b>	<b>5 640</b>	
- mark,byggnader och tekniska anläggningar	17 794	17 088	5 683	5 275	13
- maskiner och inventarier	611	609	376	365	14
<b>Finansiella anläggningstillgångar</b>	<b>230</b>	<b>228</b>	<b>10 017</b>	<b>9 551</b>	
- aktier och andelar	129	118	585	575	15
- långfristig utlåning	21	19	9 432	8 976	16
- uppskjutna skattefordringar	80	91	0	0	
<b>Bidrag till infrastruktur</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	
<b>Omsättningstillgångar</b>	<b>2 190</b>	<b>2 372</b>	<b>1 888</b>	<b>2 424</b>	
Förråd,lager o exploateringsfastigheter	299	288	183	204	17
Kortfristiga fordringar	1 283	1 012	1 104	1 159	18
Kortfristiga placeringar	314	224	314	224	18
Kassa och bank	294	848	287	837	19
<b>Summa tillgångar</b>	<b>20 829</b>	<b>20 304</b>	<b>17 965</b>	<b>17 617</b>	

Eget kapital, avsättningar och skulder, mnkr	Koncern 2022-12-31	Koncern 2021-12-31	Kommun 2022-12-31	Kommun 2021-12-31	Not
<b>Eget kapital</b>	<b>7 630</b>	<b>7 082</b>	<b>6 219</b>	<b>5 819</b>	<b>20</b>
- därav årets resultat	548	571	401	472	
- därav resultatutjämningsreserv	500	250	500	250	
- därav övrigt eget kapital	6 582	6 261	5 318	5 097	
<b>Avsättningar</b>	<b>1 397</b>	<b>1 207</b>	<b>844</b>	<b>673</b>	
Avsättningar för pensioner	727	639	677	591	21
Andra avsättningar	670	568	167	82	22
<b>Skulder</b>	<b>11 802</b>	<b>12 015</b>	<b>10 902</b>	<b>11 125</b>	
Långfristiga skulder	7 693	7 597	7 396	7 220	23
Kortfristiga skulder	4 109	4 418	3506	3 905	24
<b>Summa eget kapital, avsättningar och skulder</b>	<b>20 829</b>	<b>20 304</b>	<b>17965</b>	<b>17 617</b>	

Panter och ansvarsförbindelser , mnkr	Koncern 2022-12-31	Koncern 2021-12-31	Kommun 2022-12-31	Kommun 2021-12-31	Not
Pensionsförpliktelser	1 353	1 420	1 353	1 420	25
Övriga ansvarsförbindelser	345	356	585	595	26
<b>Summa panter och ansvarsförbindelser</b>	<b>1 698</b>	<b>1 776</b>	<b>1 938</b>	<b>2 015</b>	

# Kassaflödesanalys

Kassaflödesanalys, mnkr	Koncern 2022	Koncern 2021	Kommun 2022	Kommun 2021	Not
<b><u>Den löpande verksamheten</u></b>					
<b>Årets resultat</b>	<b>548</b>	<b>571</b>	<b>401</b>	<b>472</b>	
Justering för ej likviditetspåverkande poster	924	966	566	392	27
Poster som redovisas i annan sektion	0	-11	-91	0	27
Justering för andra poster	0	0	0	1	
<b>Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital</b>	<b>1 472</b>	<b>1 526</b>	<b>876</b>	<b>865</b>	
Förändring av kortfristiga fordringar	-271	-239	55	-367	
Förändring av kortfristiga placeringar	-90	51	-90	-1	
Förändring av förråd och lager	-11	17	21	24	
Förändring av kortfristiga skulder	-587	916	-399	801	
<b>Förändring av rörelsekapital</b>	<b>-959</b>	<b>745</b>	<b>-413</b>	<b>457</b>	
<b>Kassaflöde från den löpande verksamheten</b>	<b>513</b>	<b>2 271</b>	<b>463</b>	<b>1 322</b>	
<b><u>Investeringsverksamheten</u></b>					
Investering i immateriella anläggningstillgångar	0	-2	0	0	
Investering i materiella anläggningstillgångar	-1 549	-1 522	-750	-636	
Försäljning av materiella anläggningstillgångar	110	12	25	4	
Investering i finansiella anläggningstillgångar	-11	0	-10	-11	
Försäljning av finansiella anläggningstillgångar	9	7	0	0	
<b>Kassaflöde från investeringsverksamheten</b>	<b>-1 441</b>	<b>-1 505</b>	<b>-735</b>	<b>-643</b>	
<b><u>Finansieringsverksamheten</u></b>					
Nyupptagna lån	300	0	300	0	
Övr ökning av långfristig skuld	74	36	11	7	
Amortering av långfristig skuld	0	-433	-133	-433	
Ökning av långfristiga fordringar	0	0	-456	0	
Minskning av långfristiga fordringar	0	8	0	116	
<b>Kassaflöde från finansieringsverksamheten</b>	<b>374</b>	<b>-389</b>	<b>-278</b>	<b>-310</b>	
<b><u>Bidrag till infrastruktur</u></b>					
Utbetalning av bidrag till statlig infrastruktur	0	0	0	0	
<b>Årets kassaflöde</b>	<b>-554</b>	<b>377</b>	<b>-550</b>	<b>369</b>	
Likvida medel vid årets början	848	471	837	468	
Likvida medel vid årets slut	294	848	287	837	
<b>Förändring av likvida medel</b>	<b>-554</b>	<b>377</b>	<b>-550</b>	<b>369</b>	

## Redovisningsprinciper och noter

Den kommunala redovisningen regleras av Kommunallagens kapitel elva samt i Lag om kommunal bokföring och redovisning (LKBR). Därutöver lämnar Rådet för kommunal redovisning (RKR) rekommendationer för kommunsektorns redovisning. Kommunens redovisning följer den nya lagen och de uppdaterade rekommendationerna om inte annat anges.

### Periodisering

Intäkter och kostnader periodiseras till den period de avser då de uppgår till väsentliga belopp. Vad som är väsentligt belopp prövas mot verksamhetens omsättning.

Intjänad men inte uttagen semester, ferielön och övertid har skuldförts. Ersättningar utbetalda till timanställda i januari 2023, men som avser december 2022, har skuldförts.

### Verksamhetens intäkter

Intäkter har värderats, periodiserats, klassificerats samt redovisats i enlighet med RKR R2.

### Realisationsvinster

Realisationsvinster vid försäljning av mark och andra anläggningstillgångar bokförs bland verksamhetens intäkter.

### Skatteintäkter

I redovisningen periodiseras skatteintäkterna, dvs de redovisas under det år då den beskattningsbara inkomsten intjänas av den skattskyldige. Detta innebär att skatteintäkterna består av tre olika delar

- de preliminära skatteintäkterna som löpande utbetalats till kommunen under inkomståret
- en prognos för avräkningslikviden för 2022 i enlighet med RKR R2 Intäkter
- justering av den slutliga skatteavräkningen för 2021 jämfört med den prognostiserade avräkning som gjordes i 2020 års bokslut

### Leasing- och hyresavtal

I RKR:s rekommendation R5 finns bestämmelser om hur redovisning ska ske beträffande leasing-/hyresavtal som löper på mer än tre år. Avtal om leasing/hyra kan innebära stora ekonomiska åtaganden beroende på avtalets längd och de förhyrda tillgångarnas värde. Om kriterierna i rekommendationen är uppfyllda ska värdet av leasade/hyrda tillgångar och framtida hyresavgifter tas upp i balansräkningen som tillgång respektive skuld.

Enligt R5 Leasing ska leasingavtal klassificeras som finansiella om de ekonomiska fördelar och risker som förknippas med ägandet av objektet i allt väsentligt överförs till leasetagaren. Tillgångar i avtal som är klassificerade som finansiell leasing hos leasetagaren ska redovisas som anläggningstillgång och förpliktelsen att i framtiden betala leasingavgifter redovisas som skuld i balansräkningen.

Borås Stad har ett stort antal hyresavtal. Vid en första bedömning kan konstateras att det finns svårigheter att få fram tillförlitliga uppgifter och då osäkerhetsfaktorerna är för stora redovisas samtliga leasing-/hyresavtal som operationella och kostnadsförs direkt. Av not 3 framgår totala externa hyreskostnader redovisade på Lokalförsörjningsförvaltningen och Fritids- och folkhälsoförvaltningen under 2022 fördelade på hyresvärdskategori, verksamhetsområde och återstående avtalslängd.

Under året har ett arbete påbörjats med att tillämpa RKR R5 Leasing. Det är ett omfattande arbete som kommer att genomföras i flera faser under 2023. Den första fasen innefattar en klassificering av samtliga leasade fordon och 20-talet hyreskontrakt avseende lokaler (motsvarar ca 50 % av totala hyreskostnader). Huvuddelen av hyreskontrakten avser olika typer av specialfastigheter i form av exempelvis skolor, förskolor, äldreboenden, lokaler för kulturell verksamhet samt Borås Arena. Den typen av fastigheter som i normalfallet kommer att presenteras som en finansiell leasing i



årsredovisningen, vilket även blev fallet för Borås Stad. I de fall avtalen har klassificerats som finansiell leasing har kommunen därefter uppskattat hyresperioden enligt följande: Kvarvarande avtalad period med tillägg för de förlängningsperioder/optioner som kommunen bedömer sig rimligt säker på att utnyttja. Framtida minimileasingavgifter avseende lokaler har i denna första fas diskonterats till kommunens marginella låneränta 1,3 %. För billeasing har den implicita räntan använts vid diskontering.

Målsättningen är att under 2023 gå igenom samtliga hyresavtal och göra en klassificering vad gäller operationella och finansiella avtal. Därutöver kommer, i de fall det är möjligt, den implicita räntan beräknas och användas som diskonteringsfaktor.

Nedan visas en uppställning som beskriver vilken effekt fas 1 hade haft på redovisningen och presentationen i årsredovisningen för 2022. Någon justering har dock inte gjorts av redovisningen för 2022 utan den totala effekten kommer redovisas och presenteras i årsredovisningen 2023. Då kommer även kompletta jämförelsetal för 2022 att presenteras.

Resultaträkning (tkr)	2022-01-01 - 2022-12-31	
Verksamhetens kostnader	+160 173	Bortbokning av lokalhyra och bilhyra
Avskrivningar	-136 793	Avskrivningar på anläggningstillgångar hänförliga till finansiella leasingavtal
Räntekostnader	-34 361	Räntekostnader kopplade till skulder hänförlig till finansiella leasingavtal
Effekt på årets resultat	-10 981	Negativ effekt på årets resultat

Balansräkning (tkr)*	2022-12-31	Notupplysning (tkr)	
Byggnader	1 880 719	Ansk.värde byggnad	2 009 997
		Ack. avskrivningar	<u>-129 278</u>
			1 880 719
Maskiner och inventarier	41 990		
		Ansk. värde M/I	49 505
		Ack. avskrivningar	<u>-7 515</u>
			41 990
Kortfristiga skulder	139 547		
Långfristiga skulder	1 760 741		
*Utöver ovanstående poster finns det även periodiseringsposter avseende leasing och räntor som vi valt att inte presentera i denna sammanställning.			

Avtalsenligt löptider	
Ett år (2023)	139 547
2-5 år (2024-2028)	518 092
5+ år (2029+)	1 244 649
<b>Summa</b>	<b>1 902 288</b>

## Lånekostnader

Vid större nybyggnation eller tillbyggnad av anläggningstillgång, som tar mer än ett års tid i anspråk, belastas anskaffningsvärdet med ränta under byggtid enligt RKR R4. I Borås Stad belastar lånekostnaderna resultatet direkt.

## Anläggningslån

Anläggningslån till föreningar utgår i form av 30-åriga amorterings- och räntefria lån, som efter 30 år avskrivs i sin helhet. Lånen redovisas som bidrag och kostnadsförs direkt. Dock gäller fortfarande att lånen i sin helhet ska återbetalas, om den ursprungliga och lånegrundande verksamheten upphör eller ändras och inte ersätts av annan motsvarande verksamhet.

## Immateriella anläggningstillgångar

RKR R3 har tillämpats vid klassificering, redovisning, värdering, avskrivning samt upplysning av immateriella tillgångar. Kommunen har endast förvärvade immateriella anläggningstillgångar. Inventarier som ska aktiveras som anläggningstillgång, ska ha ett anskaffningsvärde av minst ett prisbasbelopp (48 300 kr) och en varaktighet av minst tre år. Avskrivningstiden är 5 år. Avskrivningar påbörjas året efter investeringen är slutförd.

## Anläggningstillgångar

RKR R4 har tillämpats för redovisning, anskaffning, värdering, komponentavskrivning samt upplysningar av materiella anläggningstillgångar. Anläggningstillgångarna är upptagna till anskaffningsvärdet efter avdrag för gjorda avskrivningar. Anskaffningsvärdet beräknades, fram t.o.m. 2011, lika med utgiften minus eventuella investeringsbidrag. Fr.o.m. 2012 redovisas investeringsutgiften brutto bland anläggningstillgångarna. Eventuella investeringsbidrag redovisas fr.o.m. 2012 initialt som en skuld, för att sedan intäktsföras successivt i takt med att investeringsobjektet skrivs av. Inventarier som ska aktiveras som anläggningstillgång, ska ha ett anskaffningsvärde av minst ett prisbasbelopp (48 300 kr) och en varaktighet av minst tre år.

## Avskrivningar

Avskrivning påbörjas året efter en investering är slutförd. Detta gäller dock inte Servicekontorets fordon och maskiner, där avskrivning påbörjas under anskaffningsåret. Avskrivning av anläggningstillgångar sker linjärt efter den beräknade nyttjandeperioden. Kommunen tillämpar komponentavskrivning för sina anläggningar där detta är relevant i enlighet med RKR R4 Materiella anläggningstillgångar. Anläggningar färdigställda före 2014 har indelats i en modifierad komponentavskrivning där detta varit relevant. På tillgångar i form av mark, konst och pågående arbeten görs inga avskrivningar.

### Tillämpade avskrivningstider kommunen, anläggningar t o m 2013

Huvudgrupp tillgångsslag	Avskrivningstid vid komponentindelning	Avskrivningstid övrigt, ej komponentindelning
Gator, vägar, parker m.m.		10 -33 år
Verksamhetsfastigheter	3 -80 år	
Fordon och maskiner		3 -10 år
Inventarier i övrigt		3 -10 år

### Tillämpade avskrivningstider kommunen, anläggningar fr o m 2014

Huvudgrupp tillgångsslag	Avskrivningstid vid komponentindelning	Avskrivningstid övrigt, ej komponentindelning
Huvudgata	10 -100 år	
Lokalgata	30 -100 år	
Gång- och cykelvägar	30 -100 år	
Broar av betong	25 -70 år	
Broar av trä	10 -70 år	
Gågator/torg	15 -100 år	
Belysning	15 -30 år	
Parker/lekplatser	15 -100 år	
Nybyggnationer och större åtgärder enligt underhållsplan		
Verksamhetsfastigheter	10 -80 år	
Konstgräsplaner	8 -20 år	
Gator, vägar, parker m.m.		10 -33 år
Diverse åtgärder i verksamhetsfastigheter		10 -33 år
Fordon och maskiner		3 -10 år
Inventarier i övrigt		3 -10 år

## Bidrag till statlig infrastruktur

Bidrag till statlig infrastruktur som redovisas i balansräkningen ska upplösas med årliga enhetliga belopp under högst 25 år. Kommunen har hittills vid bidrag till statlig infrastruktur valt att upplösa/kostnadsföra bidragen i sin helhet direkt i resultaträkningen.

## Finansiella tillgångar

Kommunens placeringsportfölj är i enlighet med RKR R7 klassificerad som omsättningstillgång, kortfristiga placeringar, eftersom den kontinuerligt är föremål för köp och försäljning. Portföljens förvaltning regleras i av Kommunstyrelsen antagna ”Regler för finansverksamheten”. De finansiella tillgångar som kommunen har för att generera avkastning eller värdestegring värderas till verkligt värde.

## Avsättningar

Kommunens avsättningar, till de delar de inte är avsättningar för pensioner, är avsättningar för medfinansiering av statlig infrastruktur eller andra förpliktelser mot externa parter och är reglerade i avtal.

## Pensioner

Pensionskulden redovisas i överensstämmelse med redovisningslagen enligt blandmodellen. Pensionsrätt intjänad t.o.m. 1997 upptas således som ansvarsförbindelse inom linjen. Framtida förväntad särskild löneskatt tas också upp inom linjen. Intjänad individuell del som ska utbetalas efterföljande år upptas som kostnad i resultaträkningen och kortfristig skuld i balansräkningen. Avsättningen till pensioner i balansräkningen avser bl.a. kompletterande ålderspension och visstidspension. I balansräkningen finns också avsättningar till pensioner för förtroendemän. Både pensionsutbetalningar och avsättningar till intjänade pensioner belastas med löneskatt på 24,26 % och redovisas som kostnad i resultaträkningen.

Fram till och med 2018 har det gjorts extra avsättningar till pensioner intjänade till och med 1997-12-31, så kallad IPR, på sammanlagt 832 miljoner kronor.

Pensionsåtaganden för anställda i de bolag som ingår i kommunkoncernen redovisas enligt BFNAR 2012:1 (K3).

## Aktualiseringsgrad

Det är den andel av personakterna för anställd personal som är uppdaterad med avseende på tidigare pensionsgrundande anställningar.

## Finansiella skulder

All extern kreditanskaffning i koncernen samordnas vilket innebär att Borås Stad står för all kreditanskaffning till koncernens bolag, förutom för finansiering av aktier i dotterbolag där Borås Stadshus AB själva står för upplåningen med en kommunal borgen. All upplåning av Borås Stad vidareutlånas genom internbanken till bolagen. Se vidare förvaltningsberättelsens avsnitt Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten. Finansiella skulder redovisas som långfristiga eller kortfristiga poster beroende på deras karaktär.

## Säkringsredovisning

Säkringsredovisning i enlighet med RKR R8 tillämpas. Som säkringsinstrument används räntederivat. Syftet med säkringen är att eliminera variabiliteten i framtida kassaflöden avseende betalning av rörlig ränta och fixera räntekostnaderna.

Borås Stads internbank har till och med 2017 finansierat kommunkoncernen genom upplåning till rörlig ränta (Stibor 3m samt marknadsmässig marginal) och bolagen har beslutat om räntebindning och genomfört alla räntederivat med Borås Stad som motpart. Enligt beslut i Kommunfullmäktige 2017-02-23 har Borås Stad övertagit räntebindningsansvaret från bolagen. Beslutet innebär att de av bolaget ingångna räntebindningarna får löpa ut men att derivat ingångna därefter blir föremål för säkringsredovisning i Borås Stad.

Säkringsförhållandets effektivitet bedöms per varje balansdag genom att jämföra de huvudsakliga villkoren för säkringsinstrumenten med de huvudsakliga villkoren för den säkrade posten. De kritiska villkoren utgörs av nominellt belopp, ränteomsättningsdag samt räntebas.

Säkringsförhållandet anses vara effektivt så länge det inte sker någon väsentlig förändring av de huvudsakliga villkoren för antingen säkringsinstrumentet eller den säkrade posten. Borås Stad och kommunens bolag kvalificerar sig för säkringsredovisning per 2022-12-31.

## Exploateringsredovisning

Exploateringsområden, till de delar som är ämnade att avyttras, redovisas som omsättningstillgång.

## Avskrivning av kundfordringar

Kundfordringar som är äldre än ett år, har skrivits av i bokslutet. Avskrivningarna bokförs på berörd verksamhet. Fordringarna kvarstår dock för bevakning hos kommunens externa inkassopartner.

## Ansvarsförbindelser

Bland ansvarsförbindelserna ingår inte beloppsmässigt kommunens borgen för de kommunala bolagens pensionsåtaganden. För att dessa inte vid varje tidpunkt fullt ut ska behöva avsätta medel för framtida pensionsutbetalningar har kommunen åtagit sig borgensansvar för dessa. Borgensåtagandet för dessa pensionsåtaganden är till beloppet obestämt.

I ansvarsförbindelserna ingår pensionsförpliktelser intjänade t.o.m. 1997-12-31. Borås Stad har genom försäkringslösning försäkrat bort en viss del av dessa intjänade pensioner. Försäkringslösningen har då minskat beloppet under ansvarsförbindelserna. Förpliktelsen kvarstår dock om försäkringsbolagen inte skulle kunna infria försäkringen.

## Sammanställda räkenskaper

Aktiebolagen inom koncernen upprättar årsredovisning enligt Årsredovisningslagen (ÅRL) samt Bokföringsnämndens allmänna råd BFNAR 2008:1 (K2) för mindre aktiebolag respektive BFNAR 2012:1 (K3) för större aktiebolag. Bedömningen är att de bolag som tillämpar K2 utgör en liten och oväsentlig del av totalen och någon omräkning till K3 görs inte i den sammanställda redovisningen.

Enligt LKBR ska årsredovisningen även omfatta sådan kommunal verksamhet som bedrivs genom andra juridiska personer där kommunen har ett varaktigt betydande inflytande. Med hänvisning till RKR R16 upprättar Borås Stad sammanställda räkenskaper som utgår från underkoncernernas bokslut.

De sammanställda räkenskaperna upprättas enligt förvärvsmetoden med proportionell konsolidering. Med förvärvsmetoden menas att vid förvärvstillfället förvärvat eget kapital i kommunala bolag eliminerats, varefter intjänat eget kapital har räknats in i koncernens eget kapital. Den proportionella konsolideringen betyder att om de kommunala bolagen inte är helägda inkluderas endast ägda andelar av räkenskaperna i koncernredovisningen. Väsentliga koncerninterna kostnader och intäkter samt fordringar och skulder har eliminerats. Koncernföretagens bokslutsdispositioner faller bort och ingår i det redovisade resultatet efter avdrag för uppskjuten skatt. I den sammanställda balansräkningen fördelas koncernföretagens obeskattade reserver upp mellan uppskjuten skatteskuld och eget kapital.

De sammanställda räkenskaperna avser hela ”kommunkoncernen”, inkluderat kommunen Borås Stad, de majoritetsägda bolagen samt Borås Stads andel i kommunalförbundet Södra Älvsborgs Räddningstjänstförbund och Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund, i vilka kommunens ekonomiska åtagande uppgår till 50 % respektive 55 %. En uppställning av de majoritetsägda bolagen som ingår i koncernen återfinns i förvaltningsberättelsens avsnitt ”Den kommunala koncernen”.

Kommunstyrelsen har inte medtagit stiftelserna Blå Stjärnans Djursjukhus och Proteko. Stiftelsernas omslutning är av ringa betydelse och anses därför vara utan väsentlig betydelse för kommunen och behöver då inte omfattas enligt LKBR. I de sammanställda räkenskaperna ingår inte heller de olika donationsfonder, som sedan 1996 förvaltas som särskilda stiftelser.

De avskrivningsprinciper som bolagen tillämpar skiljer sig i väsentliga delar från de principer som tillämpas av Borås Stad. I bolagen tillämpas följande avskrivningstider:

Tillgångsslag	Avskrivningstid
Byggnader	5 -100 år
Markanläggningar	10 -25 år
Tekniska anläggningar	10 -35 år
Fordon	5 -12 år
Inventarier	3 -10 år

## Begreppsförklaringar

**Anläggningstillgångar** är avsedda för stadigvarande bruk eller innehav. T.ex. aktier i de kommunala bolagen, inventarier, transportmedel, fastigheter och anläggningar.

**Ansvarsförbindelse** är ett löfte att ta över någon annans skuld, om denne av någon anledning inte klarar av betalningen.

**Avskrivningar** är en planmässig värdeminskning av anläggningstillgångar och inventarier. Avskrivningen ska motsvara anläggningstillgångens värdeminskning på grund av ålder och förslitning och sker normalt enligt plan, dvs. en viss avskrivningstid för en viss typ av tillgång. Komponentavskrivning har tillämpats och kommer att tillämpas där det bedöms relevant.

**Nedskrivningar** kan göras av värdet på en materiell eller immateriell anläggningstillgång. För att en nedskrivning ska vara aktuell görs en prövning i två steg. Först bedöms om det finns indikationer som ger anledning till en prövning av tillgångens värde. Om så är fallet görs sedan en värdering som jämförs med redovisat värde. En nedskrivning kostnadsförs i resultaträkningen.

**Avsättningar** är skulder som är säkra eller sannolika till sin förekomst, men ovissa till belopp eller till den tid de ska infrias, dvs. ekonomiska förpliktelser vars storlek eller förfallotidpunkt inte är helt bestämda.

**Balansräkningen** visar den ekonomiska ställningen vid årets slut. Av den framgår hur kommunen har använt sitt kapital (i anläggnings- och omsättningstillgångar) och hur kapitalet har skaffats (lång- och kortfristiga skulder/avsättningar samt eget kapital).

**Driftredovisningen** omfattar kostnader och intäkter för den löpande verksamheten under året. Den utgör således en specifikation av verksamhetens nettokostnader i olika ansvar, verksamheter och kostnads- och intäktslag mm.

**Eget kapital** är skillnaden mellan kommunens tillgångar och skulder inklusive avsättningar.

**Finansnettot** är skillnaden mellan finansiella intäkter och finansiella kostnader.

**Investeringsredovisningen** omfattar utgifter för investeringar i byggnader och anläggningar, mark och inventarier.

**Kassaflödesanalysen** visar hur kommunen fått in pengar och på vilket sätt dessa använts under året.

**Kortfristiga skulder** är skulder som förfaller till betalning inom ett år efter balansdagen.

**Långfristiga skulder** är skulder som förfaller till betalning mer än ett år efter balansdagen.

**Verksamhetens nettokostnad** utgörs av driftkostnaden minskad med intäkter i form av avgifter, driftbidrag och ersättningar. Avskrivningar ingår också i verksamhetens nettokostnad.

**Omsättningstillgång** är en tillgång som relativt snabbt kan omsättas till likvida medel och som inte är avsedd för stadigvarande bruk.

**Pensionskulden** visar kommunens åtaganden för hittills intjänad pensionsrätt. Pensionsredovisningen i kommunen sker enligt den så kallade blandmodellen.

**Resultaträkningen** sammanfattar årets intäkter och kostnader och visar hur förändringen av kommunens eget kapital framkommit. Resultaträkningen redovisas exklusive interna poster.

## Nyckeltalsdefinitioner

**Vinstmarginal:** Resultat efter finansiella poster i procent av bruttoomsättning

**Avkastning på eget kapital:** Resultat efter finansiella poster i procent av genomsnittligt justerat eget kapital

**Avkastning på totalt kapital:** Resultat efter finansiella poster exklusive finansiella kostnader i procent av balansomslutning

**Direktavkastning:** Driftnetto i procent av bokfört värde på byggnader och mark

**Driftnetto:** Totala intäkter minus fastighetskostnader, exklusive avskrivningar

**Soliditet** anger hur stor del av tillgångarna som är finansierade med eget kapital. Soliditeten speglar betalningsförmågan på lång sikt och är ett uttryck för den finansiella styrkan. Beräkning: justerat eget kapital i procent av balansomslutning.

**Justerat eget kapital:** Eget kapital med tillägg för obeskattade reserver som reducerats med uppskjuten skatt

**Självfinansieringsgrad** visar hur stor del av investeringarna i materiella tillgångar som har finansierats med pengar som verksamheten har genererat. Beräkning: resultat efter finansiella poster plus avskrivningar i procent av nettoinvesteringar.

**Belåningsgrad:** Långfristiga skulder i procent av balansomslutning

**Räntetäckningsgrad** visar förmågan att kunna betala räntekostnader. Beräkning: rörelseresultat + finansiella intäkter dividerat med finansiella kostnader.

**Genomsnittlig nyttjandeperiod:** Anskaffningsvärdet för de materiella anläggningstillgångar som är föremål för avskrivning dividerat med årets avskrivning för varje post.

## Noter

Not 1 Verksamhetens intäkter	mnkr			
	Koncern 2022	Koncern 2021	Kommun 2022	Kommun 2021
Försäljningsintäkter	105	206	47	44
Taxor och avgifter	1 678	1 491	317	294
Hyror och arrenden	818	762	187	176
Bidrag från staten	532	595	519	588
EU-bidrag	11	4	10	4
Övriga bidrag	310	337	274	304
Försäljning verksamhet och konsulttjänster	354	265	388	363
Försäljning av anläggningstillgångar	91	79	91	78
Försäljning av exploateringsfastigheter	48	37	48	37
Övriga verksamhetsintäkter	88	53	25	25
<b>Summa verksamhetens intäkter</b>	<b>4 035</b>	<b>3 829</b>	<b>1 906</b>	<b>1 913</b>

Not 2 Verksamhetens kostnader	mnkr			
	Koncern 2022	Koncern 2021	Kommun 2022	Kommun 2021
Personalkostnader	-6 265	-6 046	-5 676	-5 485
- därav arbetsgivaravgifter	-1 317	-1 584	-1 191	-1 462
- därav pensionskostnad inkl löneskatt	-465	-500	-421	-143
- därav personalvård och personalutveckling	-83	-82	-89	-68
- därav tillfälligt inhyrd personal	-36	-15	-36	-15
Förbrukningsinventarier och förbrukningsmaterial	-226	-187	-201	-166
Energikostnader	-138	-77	-22	-16
Transiteringsavgifter	-28	-29	0	0
Reparation och underhåll av maskiner och anläggningar	-331	-232	-231	-149
Frakter och transporter	-144	-129	-131	-118
Inköp av varor och material	-584	-435	-219	-230
Bidrag och transfereringar	-280	-286	-291	-287
Lokal- och fastighetskostnader, hyror	-515	-429	-508	-482
Tele, IT, abonnemang och licenser	-229	-206	-121	-110
Avgifter och övriga tjänster	-77	-80	-123	-114
Köp av verksamhet	-824	-875	-869	-875
Övriga externa tjänster	-94	-90	-65	-48
Hyra av anläggningstillgångar	-119	-169	-137	-126
Övriga kostnader	-167	-103	-119	-47
Skattkostnad och uppskjuten skatt	-30	-21	0	0
<b>Summa verksamhetens kostnader</b>	<b>-10 051</b>	<b>-9 394</b>	<b>-8 713</b>	<b>-8 253</b>

#### Bidrag till statlig infrastruktur

	Totalbelopp, mnkr	Tid för upplösning	2022	2021
Brodalsmotet	53	3 år	53	0
CG-väg utmed länsväg 180	4,5	4 år	5	0
GC-väg Sandhult	0,8	1 år	0	1
GC-väg Frufällan - Sjöbo	12	1 år	0	12
Nabbamotet	14	2 år	0	14
<b>Summa bidrag till statlig infrastruktur</b>			<b>58</b>	<b>27</b>

#### Not 3 Externa hyreskostnader i kommunen

Nedanstående tabeller visar totala externa hyreskostnader redovisade på Lokalförsörjningsförvaltningen och Fritids- och folkhälsoförvaltningen under 2022 fördelade på hyresvärdskategori, verksamhetsområde och återstående avtalslängd. Avser hyresobjekt med en total årshyra per objekt över 500 tkr.

Verksamhet	Antal objekt	Återstående avtalstid, total årshyra 2022				Totalsumma
		1-5 år	6-10 år	11-20 år	mer än 20 år	
Gemensam verksamhet	1	1,4				1,4
Fritid- och kulturverksamhet	3		6,8	2,8	1,3	0,9
Barnomsorg	20	44	3,7	11,1		58,8
Grundskola	8	16,1				16,1
Gymnasieskola	1	11,7				11,7
Vård och omsorg	46	71,9	10,7	10,1	2,2	94,9
Flykting & Arbetsmarknadsinsatser	1	1,8				1,8
<b>Summa hyreskostnad 2022</b>	<b>80</b>	<b>146,9</b>	<b>21,2</b>	<b>24</b>	<b>3,5</b>	<b>195,6</b>



Hyresvärd Privata Bolag						mnkr
Verksamhet	Antal objekt	Återstående avtalstid, total årshyra 2022				Totalsumma
		1-5 år	6-10 år	11-20 år	mer än 20 år	
Gemensam verksamhet	2	1,1	3,7			4,8
Fritid- o kulturverksamhet	12	8,9	8,9		19,6	37,4
Barnomsorg	3	3,0				3,0
Gymnasieskola	1	26,4				26,4
Vård och omsorg	12	11,5				11,5
Flykting & Arbetsmarknadsinsatser	8	28,5				28,5
<b>Summa hyreskostnad 2021</b>	<b>38</b>	<b>79,4</b>	<b>12,6</b>	<b>0</b>	<b>19,6</b>	<b>111,6</b>

## Hyresobjekt med en total årshyra per objekt under 500 tkr

mnkr	
Antal objekt	Totalsumma
106	23,5

Not 4 Avskrivningar/Nedskrivningar					mnkr
	Koncern 2022	Koncern 2021	Kommun 2022	Kommun 2021	
Planenliga avskrivningar, immateriella tillgångar	-3	-4	-1	-1	
Planenliga avskrivningar, materiella tillgångar	-816	-804	-308	-316	
Nedskrivningar, materiella tillgångar	-1	-62	0	-5	
<b>Summa avskrivningar/nedskrivningar</b>	<b>-820</b>	<b>-870</b>	<b>-309</b>	<b>-322</b>	

Not 5 Verksamhetens nettokostnader (exkl avskrivningar)			mnkr
Nettokostnader per verksamhetsområde	Kommun 2022	Kommun 2021	
Gemensamma funktioner	-168	-196	
Politisk verksamhet	-79	-70	
Infrastruktur och skydd	-168	-104	
Gator vägar, parkering och parker	-133	-151	
Fritid	-267	-260	
Kultur	-174	-173	
Affärsverksamhet	-18	48	
Pedagogisk verksamhet	-3 123	-2 948	
Vård och omsorg	-2 768	-2 610	
Särskilt riktade insatser	-11	-81	
<b>Summa verksamhetens nettokostnader</b>	<b>-6 909</b>	<b>-6 545</b>	
Finansiering	203	205	
<b>Summa</b>	<b>-6 706</b>	<b>-6 340</b>	
- förändring %	5,7	1,7	

Not 6 Kostnad för räkenskapsrevision	mnkr	
	Kommun 2022	Kommun 2021
Den totala kostnaden för revision uppgår till	6 178	6 032
varav kostnad för räkenskapsrevision, som avser granskning av bokföring, delårsrapport samt årsredovisning	1 113	1 447
<b>Summa kostnad för räkenskapsrevision</b>	<b>6 178</b>	<b>6 032</b>

Not 7 Skatteintäkter	mnkr			
	Koncern 2022	Koncern 2021	Kommun 2022	Kommun 2021
Årets preliminära skatteintäkter	5 605	5 342	5 605	5 342
Preliminär slutavräkning	134	130	134	130
Slutavräkningsdifferens föregående år	36	19	36	19
<b>Summa skatteintäkter</b>	<b>5 775</b>	<b>5 491</b>	<b>5 775</b>	<b>5 491</b>
- förändring %	5,2	5,2	5,2	5,2
Skattesats %	21,31	21,31	21,31	21,31
Skatteunderlag	25 599	24 288	25 599	24 288
- förändring %	5,4	1,0	5,4	1,0

Not 8 Generella statsbidrag och utjämning	mnkr			
	Koncern 2022	Koncern 2021	Kommun 2022	Kommun 2021
Inkomstutjämning	1 160	1 063	1 160	1 063
Kostnadsutjämning	-5	0	-5	0
Regleringsavgift	315	338	315	338
Fastighetsavgift	222	214	222	214
Bidrag för LSS-utjämning	-5	-27	-5	-27
Övriga generella statsbidrag	26	10	26	10
<b>Summa generella statsbidrag och utjämning</b>	<b>1 713</b>	<b>1 598</b>	<b>1 713</b>	<b>1 598</b>

Not 9 Finansiella intäkter	mnkr			
	Koncern 2022	Koncern 2021	Kommun 2022	Kommun 2021
Utdelningar från koncernföretag	0	0	0	0
Utdelningar på aktier och obligationer	5	2	5	2
Räntor på utlåning internbanken	0	0	132	128
Övriga finansiella intäkter	15	18	21	15
<b>Summa finansiella intäkter</b>	<b>20</b>	<b>20</b>	<b>158</b>	<b>145</b>

*Kommunkoncernen har säkrat del av låneportfölj med räntederivat (s.k. ränteswap). Det har inneburit 2 mnkr i ökad räntekostnad, och per 22-12-31 har kommunkoncernen swappar till ett nominellt belopp av 1 840 mnkr med ett marknadsvärde på 58,6 mnkr. Vissa upplysningar ska lämnas i form av säkringsredovisning, som återfinns i förvaltningsberättelsens avsnitt Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning.*

Not 10 Finansiella kostnader	mnkr			
	Koncern 2022	Koncern 2021	Kommun 2022	Kommun 2021
Räntekostnader på lån	-107	-72	-106	-72
Finansiell kostnad, förändring av pensionsavsättningar	-6	-4	-5	-4
Räntederivat	-2	-18	-2	-18
Orealiserad värdeminskning placeringsmedel	-9	0	-9	0
Övriga finansiella kostnader	-7	-9	-7	-6
<b>Summa finansiella kostnader</b>	<b>-131</b>	<b>-103</b>	<b>-129</b>	<b>-100</b>

**Not 11 Upprättade särredovisningar**

Följande särredovisningar är upprättade enligt lag:

Transparensredovisning för Borås Energi och Miljö AB 2022

Finns tillgänglig hos Borås Energi och Miljö AB, tel 033-35 81 00, kund@borasem.se

2022 Årsrapport Elnät, Borås Elnät AB

Finns tillgänglig hos Borås Elnät AB, tel 033-35 72 40, kund@boraselnat.se

**Not 12 Immateriella tillgångar**

mnkr

	Koncern 2022	Koncern 2021	Kommun 2022	Kommun 2021
Förvärvade immateriella tillgångar				
Ingående anskaffningsvärde	35	33	5	5
Årets anskaffningar	0	2	0	0
<b>Utgående anskaffningsvärde</b>	<b>35</b>	<b>35</b>	<b>5</b>	<b>5</b>
Ingående ack avskrivningar	-28	-24	-3	-2
Årets avskrivningar	-3	-4	-1	-1
<b>Utgående ack. Avskrivning</b>	<b>-31</b>	<b>-28</b>	<b>-4</b>	<b>-3</b>
<b>Utgående redovisat värde</b>	<b>4</b>	<b>7</b>	<b>1</b>	<b>2</b>

Genomsnittlig nyttjandeperiod

5,7 år

8,1 år

5 år

5 år

*Linjär avskrivning tillämpas på alla tillgångar.***Not 13 Mark, byggnader och tekniska anläggningar**

mnkr

	Koncern 2022	Koncern 2021	Kommun 2022	Kommun 2021
Ingående anskaffningsvärde	25 756	24 374	8 399	7 874
Årets investeringar	1 442	715	647	529
Försäljningar/Utrangeringar	-91	-12	-18	-4
Omklassificeringar	-25	679	0	0
<b>Utgående anskaffningsvärde</b>	<b>27 082</b>	<b>25 756</b>	<b>9 028</b>	<b>8 399</b>
Ingående ack avskrivningar	-7 950	-7 246	-3 119	-2 879
Försäljningar/Utrangeringar	77	-5	0	-5
Årets avskrivningar	-696	-699	-226	-240
<b>Utgående ack. Avskrivning</b>	<b>-8 569</b>	<b>-7 950</b>	<b>-3 345</b>	<b>-3 124</b>
Ingående ack nedskrivningar	-718	-661	0	0
Årets nedskrivningar/återföringar	-1	-57	0	0
<b>Utgående ack nedskrivningar</b>	<b>-719</b>	<b>-718</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
<b>Utgående redovisat värde</b>	<b>17 794</b>	<b>17 088</b>	<b>5 683</b>	<b>5 275</b>

**Årets nedskrivningar**

- Byggnader	-1	-16	0	0
- Biogasanläggning	0	-41	0	0
<b>Summa nedskrivningar</b>	<b>-1</b>	<b>-57</b>	<b>0</b>	<b>0</b>

Genomsnittlig nyttjandeperiod

25,4 år

29,7 år

22,4 år

20,4 år

*Linjär avskrivning tillämpas på alla tillgångar.**Nedskrivning har gjorts av fastigheter då marknadsvärdering visat på lägre värde än det bokförda.**De allmännyttiga bostadsbolagens fastigheter har ett bedömt sammanlagt marknadsvärde på 10 686 mnkr, medan det totala bokförda värdet uppgår till 5 175 mnkr.*

<b>Not 14 Maskiner och inventarier</b>				<b>mnkr</b>
	<b>Koncern 2022</b>	<b>Koncern 2021</b>	<b>Kommun 2022</b>	<b>Kommun 2021</b>
Ingående anskaffningsvärde	1 586	1 458	1 237	1 130
Årets investeringar	125	119	103	107
Försäljningar/Utrangeringar	-18	0	-13	0
Omklassificeringar	7	9	0	0
<b>Utgående anskaffningsvärde</b>	<b>1 700</b>	<b>1 586</b>	<b>1 327</b>	<b>1 237</b>
Ingående ack avskrivningar	-977	-872	-872	-796
Försäljningar/Utrangeringar	8	0	3	0
Årets avskrivningar	-120	-105	-82	-76
<b>Utgående ack. avskrivning</b>	<b>-1 089</b>	<b>-977</b>	<b>-951</b>	<b>-872</b>
<b>Utgående redovisat värde</b>	<b>611</b>	<b>609</b>	<b>376</b>	<b>365</b>

Genomsnittlig nyttjandeperiod 7 år 7,7 år 7 år 6,8 år  
*Linjär avskrivning tillämpas på alla tillgångar.*

<b>Not 15 Aktier och andelar</b>				<b>mnkr</b>
	<b>Koncern 2022</b>	<b>Koncern 2021</b>	<b>Kommun 2022</b>	<b>Kommun 2021</b>
Borås Stadshus AB	0	0	460	460
AB Bostäder i Borås	0	0	11	11
Fristadbostäder AB	0	0	0	0
AB Sandhultsbostäder	0	0	1	1
AB Toarpshus	0	0	2	2
Viskaforshem AB	0	0	2	2
Aktier i övriga bolag	19	20	0	0
Kommuninvest Ekonomisk Förening	107	96	107	96
Andelar i övriga föreningar	3	2	2	3
<b>Summa aktier och andelar</b>	<b>129</b>	<b>118</b>	<b>585</b>	<b>575</b>

<b>Not 16 Långfristig utlåning</b>				<b>mnkr</b>
	<b>Koncern 2022</b>	<b>Koncern 2021</b>	<b>Kommun 2022</b>	<b>Kommun 2021</b>
Ingående långfristig utlåning	19	19	8 976	9 092
- nya lån	2	0	639	196
- amorteringar	0	0	-183	-312
<b>Utgående långfristig utlåning</b>	<b>21</b>	<b>19</b>	<b>9 432</b>	<b>8 976</b>
<b>- Lån till kommunens bolag</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>9 413</b>	<b>8 957</b>
<b>- Övrig utlåning</b>	<b>21</b>	<b>19</b>	<b>19</b>	<b>19</b>
- varav Bosnäs Fritidsby	1	1	1	1
- varav Den ideela förening Gärdhem	1	1	1	1
- varav Åhagastiftelsen	15	15	15	15
- varav IF Elfsborg	2	2	2	2
- varav Borås Minigolfklubb	0	0	0	0

<b>Not 17 Förråd m.m.</b>				<b>mnkr</b>
	<b>Koncern 2022</b>	<b>Koncern 2021</b>	<b>Kommun 2022</b>	<b>Kommun 2021</b>
Exploateringsområden	170	189	170	189
Bränslelager	23	18	0	0
Servicekontorets förråd	6	5	6	5
Utsläppsrätter	45	22	0	0
Beredskapslager	0	10	0	10
Övrigt	55	44	7	0
<b>Summa förråd</b>	<b>299</b>	<b>288</b>	<b>183</b>	<b>204</b>

<b>Not 18 Kortfristiga fordringar</b>				<b>mnkr</b>
	<b>Koncern 2022</b>	<b>Koncern 2021</b>	<b>Kommun 2022</b>	<b>Kommun 2021</b>
Kortfristig utlåning	0	0	183	418
- koncernkontot	0	0	0	0
- kortfristig del av långfristig fordran	0	0	183	418
Kundfordringar	436	404	123	191
Momsfordran	135	76	77	68
Fordran på staten	66	19	17	19
Upplupen fastighetsavgift	153	82	153	82
Avräkning för skatter och avgifter	105	208	302	203
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	230	96	146	139
Kortfristiga placeringar	314	224	314	224
- varav räntefonder	314	224	314	224
Övriga kortfristiga fordringar	158	127	103	39
<b>Summa kortfristiga fordringar</b>	<b>1 597</b>	<b>1 236</b>	<b>1 418</b>	<b>1 383</b>

*Gällande kortfristiga placeringar uppgår årets realiserade värdeöverföring till -9,5 mnkr.*

<b>Not 19 Kassa och bank</b>				<b>mnkr</b>
	<b>Koncern 2022</b>	<b>Koncern 2021</b>	<b>Kommun 2022</b>	<b>Kommun 2021</b>
Kommunens likvida medel	287	837	287	837
Bolagens likvida medel	7	11	0	0
<b>Summa kassa och bank</b>	<b>294</b>	<b>848</b>	<b>287</b>	<b>837</b>

*Kommunen har en checkräkningskredit på 400 mnkr, som är outnyttjad.*

<b>Koncernkontot</b>		
	<b>Kommun 2022</b>	<b>Kommun 2021</b>
Bolagens inlåning	177	200
Bolagens lån	-7 090	-6 451
Borås Stads kassa	531	203
Extern upplåning	6 660	6 675
Saldo koncernkonto	278	627
Övriga likvida medel	9	210
<b>Summa kassa och bank</b>	<b>287</b>	<b>837</b>

Not 20 Eget kapital	mnkr			
	Koncern 2022	Koncern 2021	Kommun 2022	Kommun 2021
Ingående eget kapital	7 082	6 532	5 818	5 347
Rättelse från tidigare år	0	-21	0	0
Årets resultat	548	571	401	472
<b>Utgående eget kapital</b>	<b>7 630</b>	<b>7 082</b>	<b>6 219</b>	<b>5 819</b>

Eget kapital RUR	mnkr	
	Kommun 2022	Kommun 2021
Resultatutjämningsreserv 2010-2012	156	156
Resultatutjämningsreserv 2013	45	45
Resultatutjämningsreserv 2014	49	49
Resultatutjämningsreserv 2022	250	0
Total resultatutjämningsreserv	500	250
Övrigt eget kapital	5 719	5 569
<b>Utgående eget kapital</b>	<b>6 219</b>	<b>5 819</b>

Not 21 Avsättning för pensioner och liknande förpliktelser	mnkr			
	Koncern 2022	Koncern 2021	Kommun 2022	Kommun 2021
Ingående avsättning	639	557	591	512
Nya förpliktelser under året	88	82	86	79
- varav nyintjänad pension	64	15	74	12
- varav övrig post	0	52	0	52
- varav förändring löneskatt	24	15	12	15
Årets utbetalningar	0	0	0	0
<b>Utgående avsättning för pensioner och liknande förpliktelser</b>	<b>727</b>	<b>639</b>	<b>677</b>	<b>591</b>

**Fotnot:**

Årets resultat har belastats med en engångseffekt av ökat livstidsantagande enligt RIPS inkl löneskatt med 25 mnkr.

**Aktualiseringsgrad**

	Kommun 2022	Kommun 2021
Särskild avtalspension intjänad fr o m 1998	92,0	92,0
Antal förtroendevalda med rätt till visstidspension enligt PBF	2	2
Antal förtroendevalda med rätt till omställningsstöd enligt OPF-KL	5	5

<b>Not 22 Andra avsättningar</b>				mnkr	
	Koncern 2022	Koncern 2021	Kommun 2022	Kommun 2021	
Ingående avsättningar	568	565	82	91	
Nya avsättningar	135	37	111	14	
lanspråktaga avsättningar	-34	-34	-26	-23	
<b>Utgående avsättningar</b>	<b>670</b>	<b>568</b>	<b>167</b>	<b>82</b>	
<hr/>					
<b>Specifikation övriga avsättningar</b>	Koncern 2022	Koncern 2021	Kommun 2022	Kommun 2021	
<b>Återställning Sobackens deponi, Borås Energi o Miljö 1)</b>					
Ingående avsättning	27	26	0	0	
Ny avsättning	8	1	0	0	
<b>Utgående avsättning</b>	<b>35</b>	<b>27</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	
<hr/>					
<b>Investeringsfond VA, Borås Energi o Miljö 2)</b>					
Ingående avsättning	211	208	0	0	
Ny avsättning	0	11	0	0	
lanspråktagen avsättning	-8	-8	0	0	
<b>Utgående avsättning</b>	<b>203</b>	<b>211</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	
<hr/>					
<b>Återställning Gässlösa 3)</b>					
Ingående avsättning	13	27	13	27	
lanspråktagen avsättning	-10	-14	-10	-14	
<b>Utgående avsättning</b>	<b>3</b>	<b>13</b>	<b>3</b>	<b>13</b>	
<hr/>					
<b>Högskolan professurer 4)</b>					
Ingående avsättning	3	6	3	6	
lanspråktaga avsättningar	-3	-3	-3	-3	
<b>Utgående avsättning</b>	<b>0</b>	<b>3</b>	<b>0</b>	<b>3</b>	
<hr/>					
<b>Sommarlovskort kollektivtrafik 5)</b>					
Ingående avsättning	13	15	13	15	
lanspråktaga avsättningar	-5	-2	-5	-2	
<b>Utgående avsättning</b>	<b>8</b>	<b>13</b>	<b>8</b>	<b>13</b>	
<hr/>					
<b>MarketPlace Borås 6)</b>					
Ingående avsättning	7	11	7	11	
lanspråktagen avsättning	-2	-4	-2	-4	
<b>Utgående avsättning</b>	<b>5</b>	<b>7</b>	<b>5</b>	<b>7</b>	
<hr/>					
<b>Medfinansiering infrastruktur 7)</b>					
Ingående avsättningar	51	39	43	29	
Nya avsättningar	56	14	56	14	
lanspråktaga avsättningar	-3	-2	-3	0	
<b>Utgående avsättningar</b>	<b>104</b>	<b>51</b>	<b>96</b>	<b>43</b>	
<hr/>					
<b>Götalandsbanan samarbetsavtal 8)</b>					
Ingående avsättning	3	3	3	3	
lanspråktagen avsättning	-3	0	-3	0	
<b>Utgående avsättning</b>	<b>0</b>	<b>3</b>	<b>0</b>	<b>3</b>	
<hr/>					
<b>Återställning slamlagun 9)</b>					
Ingående avsättning	0	0	0	0	
Ny avsättning	60	0	54	0	
<b>Utgående avsättning</b>	<b>60</b>	<b>0</b>	<b>54</b>	<b>0</b>	
<hr/>					
<b>Skadeståndskrav, Akademiplatsen AB</b>					
Ingående avsättning	0	1	0	0	

lanspråktagen avsättning	0	-1	0	0
<b>Utgående avsättning</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
<b>Uppskjuten skatt på obeskattade reserver o från bolagen</b>				
Ingående avsättning	240	229	0	0
Nya avsättningar	12	11	0	0
<b>Utgående avsättning</b>	<b>252</b>	<b>240</b>	<b>0</b>	<b>0</b>

1) Avser beräknad kostnad för sluttäckning av deponin på Sobacken.

2) Avser två fonder för framtida investeringar då VA-verksamheten måste bedrivas till självkostnadspris enligt lagkrav. Ena fonden avser byggnation av nytt avloppsreningsverk med ett utgående värde på 193 mnkr, återförs sedan 2018 med 8 mnkr årligen i takt med avskrivningstiden och 27 år kvarstår. Den andra fonden på 11 mnkr var ny 2021 och avser kommande byggnation av nytt vattenverk.

3) Avser sanering och rivning av gamla avloppsreningsverket på Gässlösa. Borås Energi och Miljö AB ansvarar för återställandet och avropar succesivt de avsatta medlen, vilka väntas bli helt utbetalda under 2023.

4) Avser medel för forskning och utveckling till Högskolan i Borås under 10 år, har utbetalats med 2,8 mnkr årligen till och med 2022.

5) Avser 20 mnkr avsatta 2018 för sommarlovskort i kollektivtrafiken för skolungdomar under åren 2019-2024.

6) Avser verksamhetsstöd till MarketPlace Borås ekonomisk förening under åren 2021-2023.

7) Avser för kommunens räkning dels medfinansiering av Trafikverkets åtgärder i Nabbamotet och Brodalsmotet, en gångtunnel vid Fristads station, och dels gång- och cykelväg mellan Borås-Rydboholm, mellan Frufällan-Sjöbo samt utmed länsväg 180. I koncernen tillkommer 6 mnkr avseende Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbunds medfinansiering av utbyggnad E20 genom Västra Götaland, som upplöses på fem år.

8) Avser ett samarbetsavtal med andra kommuner kring Götalandsbanan, som avslutats 2022.

9) Avser dels 30 mnkr i uppskattade återställningskostnader för att säkra en slamlagun på Gässlösa, och dels löpande driftskostnader i 30 år framåt. Avsättning är gjord med 10 % i Borås Energi och Miljö AB och 90 % i kommunen.

<b>Not 23 Långfristiga skulder</b>	<b>mnkr</b>			
	<b>Koncern 2022</b>	<b>Koncern 2021</b>	<b>Kommun 2022</b>	<b>Kommun 2021</b>
Ingående skulder	7 597	7 994	7 220	7 646
Årlig förändring	96	-397	176	-426
<b>Summa långfristiga skulder</b>	<b>7 693</b>	<b>7 597</b>	<b>7 396</b>	<b>7 220</b>
- förmedlade lån till kommunens bolag	2 233	2 367	2 233	2 367
- inlåning till interbanken	5 100	4 800	5 100	4 800
- externa lån i bolagen	95	195	0	0
- skuldförda investeringsbidrag	63	53	63	53
- förutbetalda anslutningsavgifter	202	182	0	0

<b>Not 24 Kortfristiga skulder</b>	<b>mnkr</b>			
	<b>Koncern 2022</b>	<b>Koncern 2021</b>	<b>Kommun 2022</b>	<b>Kommun 2021</b>
Kortfristig upplåning	2 015	2 534	2 010	2 633
- från bolagen i koncernkontot	82	101	177	200
- upplånat till koncernkontot	1 833	2 433	1 833	2 433
- kortfristig del av långfristig skuld	100	0	0	0
Avtalspensioner	170	166	167	163
Löneskatt på pensioner	44	69	40	68
Leverantörsskulder	546	366	366	146
Personalens skatter, avgifter och avdrag	82	79	78	77
Semesterlöneskuld och övertidsskuld	345	370	334	342
Skatteavräkning	2	0	0	0
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	667	629	477	291
Övriga kortfristiga skulder	238	205	477	185
<b>Summa kortfristiga skulder</b>	<b>4 109</b>	<b>4 418</b>	<b>3 506</b>	<b>3 905</b>



Not 25 Pensionsförpliktelser	mnkr			
	Koncern 2022	Koncern 2021	Kommun 2022	Kommun 2021
Pensionsförpliktelser intjänade tom 1997	1 089	1 135	1 089	1 135
Visstidspensioner	0	8	0	8
Löneskatt på pensionsförpliktelser	264	277	264	277
<b>Summa pensionsförpliktelser</b>	<b>1 353</b>	<b>1 420</b>	<b>1 353</b>	<b>1 420</b>

Aktualiseringsgrad	Kommun 2022	Kommun 2021
Särskild avtalspension intjänad fr o m 1998	92,0	92,0

Not 26 Övriga ansvarsförbindelser	mnkr			
	Koncern 2022	Koncern 2021	Kommun 2022	Kommun 2021
Kommunens bolag	0	0	240	239
Bostadsföretag, ej kommunala	82	83	82	83
Övriga företag och föreningar	263	273	263	273
<b>Summa ansvarsförbindelser</b>	<b>345</b>	<b>356</b>	<b>585</b>	<b>595</b>

Borås Stads borgensåtaganden för externa motparter uppgår till 345 miljoner kronor och är fördelade på kooperativa byresrättsföreningar, stiftelserna Blå Stjärna och Bostäder för blinda, idrottsföreningar och fiberföreningar. Inga borgensåtaganden har behövts att infrias under året. Men med anledning av förändringar i omvärlden såsom inflation, stigande räntekostnader och en vikande konjunktur ökar risken för Borås Stad.

Borås Stad har i december 2011 ingått en solidarisk borgen såsom för egen skuld för Kommuninvest i Sverige AB:s samtliga nuvarande och framtida förpliktelser. Samtliga kommuner och landsting/regioner som per 2022-12-31 var medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingått likalydande borgensförbindelser. Mellan samtliga medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingåtts ett regressavtal som reglerar fördelningen av ansvaret mellan medlemmarna vid ett eventuellt ianspråktagande av ovan nämnd borgensförbindelse. Enligt regressavtalet ska ansvaret fördelas dels i förhållande till storleken på de medel som respektive medlem lånat av Kommuninvest i Sverige AB, dels i förhållande till storleken på medlemmarnas respektive insatskapital i Kommuninvest ekonomisk förening. Vid en uppskattning av den finansiella effekten av Borås Stads ansvar enligt ovan nämnd borgensförbindelse, kan noteras att per 2022-12-31 uppgick Kommuninvest i Sverige AB:s totala förpliktelser till 540 357 097 316 kronor och totala tillgångar till 537 006 752 858 kronor. Borås Stads andel av de totala förpliktelserna uppgick till 6 117 806 159 kronor och andelen av de totala tillgångarna uppgick till 6 068 391 194 kronor.

Not 27 Kassaflödesanalys, upplysningar	mnkr			
	Koncern 2022	Koncern 2021	Kommun 2022	Kommun 2021
<b>Justering för ej likviditetspåverkande poster</b>				
Avskrivningar	820	808	309	317
Nedskrivningar	1	62	0	5
Utrangeringar	1	0	3	0
Gjorda avsättningar	102	37	265	93
Återförda avsättningar	0	-34	-9	-23
Övriga ej likviditetspåverkande poster	0	93	-2	0
<b>Summa justering för ej likviditetspåverkande poster</b>	<b>924</b>	<b>966</b>	<b>566</b>	<b>392</b>

#### Övriga likviditetspåverkande poster som tillhör den löpande verksamheten

Utbetalning av avsättningar för pensioner	0	0	0	0
Utbetalning av övriga avsättningar (exkl infrastrukturbidrag)	0	0	0	0
<b>Summa övriga likviditetspåverkande poster som tillhör den löpande verksamheten</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>

#### Poster som redovisas i annan sektion

Realisationsvinst vid försäljning av anläggningstillgångar	0	-11	-91	1
<b>Summa poster som redovisas i annan sektion</b>	<b>0</b>	<b>-11</b>	<b>-91</b>	<b>1</b>

# Drift- och investeringsredovisning

## Driftredovisning

### Driftredovisning, tkr

Nämnd	Budget 2022	Bokslut 2022				Bokslut 2021	
	Netto	Kostnader	Intäkter	Netto	Budget- avvikelse	Kostnader	Intäkter
Kommunfullmäktige	16 100	-16 635	167	-16 468	-368	-15 527	78
Stadsrevisionen	6 200	-6 949	771	-6 178	22	-6 786	754
Kommunstyrelsen							
-stadsledningskansliet	146 590	-272 060	142 092	-129 968	16 622	-298 152	163 171
-kommungemensamt	128 550	-128 252	856	-127 396	1 154	-124 553	994
Valnämnden	7 350	-11 989	3 232	-8 757	-1 407	-1 530	0
Överförmyndarnämnden	9 200	-8 915	214	-8 701	499	-8 415	218
Lokalförsörjningsnämnden	38 950	-950 849	938 970	-11 879	27 071	-939 016	893 127
Fritids- och folkhälsonämnden							
-fritid- och folkhälsa	241 950	-306 574	58 855	-247 719	-5 769	-293 055	47 254
-föreningsbidrag	44 800	-43 590	19	-43 571	1 229	-47 607	3 231
Servicenämnden	4 800	-695 647	691 875	-3 772	1 028	-604 417	608 744
Samhällsbyggnadsnämnden	24 150	-79 620	53 249	-26 371	-2 221	-73 268	50 227
Tekniska nämnden							
-väghållning, parker mm	167 521	-262 900	103 375	-159 525	7 996	-255 390	99 634
-persontransporter	78 400	-101 042	20 164	-80 878	-2 478	-90 950	13 781
Miljö- och konsumentnämnden	35 650	-55 192	22 178	-33 014	2 636	-54 322	20 733
Kulturnämnden	196 800	-229 159	33 057	-196 102	698	-219 179	27 452
Gymnasie-och vuxenutbildningsnämnden	621 750	-896 207	286 993	-609 214	12 536	-842 806	268 387
Arbetslivsnämnden	252 950	-389 874	130 686	-259 188	-6 238	-404 963	159 166
Sociala omsorgsnämnden	758 750	-882 834	133 257	-749 577	9 173	-825 577	123 384
Förskolenämnden	861 700	-983 054	134 944	-848 110	13 590	-962 465	169 381
Grundskolenämnden	1 674 900	-2 022 527	348 716	-1 673 811	1 089	-1 908 206	321 328
Individ-och familjeomsorgsnämnden	365 450	-420 083	42 897	-377 186	-11 736	-393 471	47 059
Vård- och äldrenämnden	1 463 550	-1 641 498	196 319	-1 445 179	18 371	-1 559 006	191 024
Finansförvaltningen	-223 061	-505 092	760 496	255 404	32 343	-451 089	830 536
<b>Verksamhetens intäkter och kostnader</b>	<b>6 923 000</b>	<b>-10 910 542</b>	<b>4 103 382</b>	<b>-6 807 160</b>	<b>115 840</b>	<b>-10 379 750</b>	<b>4 039 663</b>

Verksamhetens intäkter och kostnader har ökat med 7,4 (1,7) % jämfört med förra året. De främsta orsakerna till detta är att det funnits ett relativt stort tillgängligt ekonomiskt utrymme.

Kostnadsökningarna har trots hög nivå legat inom budget. Realisationsvinster vid mark- och fastighetsförsäljningar uppgick till 89 mnkr att jämföras med 103 mnkr under 2021. Utöver det har kommunen fått tillfälliga sjuklöneersättningar under pandemin med 39 (51) mnkr samt att nämnderna klarat av att bedriva sin verksamhet inom sina kommunbidrag. Nämndernas verksamhet har ökat med 5,1 (1,7) % och givit ett överskott på +84 (+64) mnkr jämfört med budget. Sammantaget lämnar driftredovisningen ett budgetöverskott på 116 (186) mnkr.

## Investeringsredovisning

I investeringsbudgeten anvisas anslag projektvis. Varje investeringsanslag är bundet till ett givet projekt och kan inte användas till annat ändamål än det ursprungligen avsedda. Investeringsanslag beviljas antingen direkt i årsbudgeten eller genom särskilda beslut i Kommunfullmäktige eller Kommunstyrelsen. Anslag genom särskilda beslut ska grundas på inkomna anbud. Nettoinvesteringarna inklusive driftinvesteringar uppgick till 750 mnkr.

För att öka nämndernas handlingsfrihet kan nämnderna inom kommunbidraget i driftbudgeten anskaffa inventarier och göra mindre investeringar. Enligt god redovisningssed ska dock inventarier som har en ekonomisk livslängd på tre år och inte är av ringa värde anses som en tillgång, dvs. som en investering. För att externredovisningen ska bli rättvisande, lyfts därför i bokslutet anskaffningar av inventarier med en livslängd på tre år eller längre samt med ett värde överstigande ett basbelopp över från driftkostnaderna till nettoinvesteringarna. Under året har nämnderna på detta sätt anskaffat inventarier för 40 mnkr.

Hur investeringarna fördelas på de olika nämnderna redovisas i nedanstående tabell. I tabellen redovisas också de inventarieanskaffningar nämnderna finansierat inom kommunbidragen i internredovisningen, men som i externredovisningen redovisas som investeringar.

### Nettoinvesteringar och driftinventarier per nämnd, tkr

Nämnd	Nettoinvesteringar	Driftinventarier	Summa nettoinvesteringar
Kommunfullmäktige		2 798	
Kommunstyrelsen	28 929	207	29 136
Lokalförsörjningsnämnden	495 489		495 489
Servicenämnden	53 508	3 919	57 427
Tekniska nämnden	106 925	856	107 781
Miljö- och konsumentnämnden		41	41
Fritids- och folkhälsonämnden	13 765	459	14 224
Kulturnämnden	6 263	3 354	9 617
Förskolenämnden		1 980	1 980
Grundskolenämnden	2 972	6 803	9 775
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden	2 200	9 981	12 181
Individ- och familjeomsorgsnämnden		250	250
Sociala omsorgsnämnden		1 049	1 049
Vård- och äldrenämnden		7 936	7 936
<b>Summa</b>	<b>710 051</b>	<b>39 633</b>	<b>749 684</b>

## Investeringsredovisning, mnkr

	Utgifter sedan start				varav årets investeringar		
	Total godkänd utgift	Ack. utgift	Avvikelse	Prognos total utgift	Budget	Utgift	Avvikelse
<b>GEMENSAMMA FUNKTIONER</b>							
<b>Projekt med årliga anslag</b>					<b>158,0</b>	<b>142,5</b>	<b>15,5</b>
<b>Fleråriga projekt</b>	<b>99,2</b>	<b>37,2</b>	<b>62,0</b>	<b>96,4</b>	<b>89,9</b>	<b>27,8</b>	<b>62,1</b>
- varav utbyggnad av Pantängen	53,0	1,4	51,6	53,0	52,0	0,4	51,6
- varav * Wiskania, yttre renovering	14,0	13,3	0,7	13,3	12,8	12,2	0,6
- varav * Fullmäktigesalen ombyggnation	13,6	13,5	0,1	13,5	12,4	12,3	0,1
<b>GATOR, VÄGAR OCH PARKER</b>							
<b>Projekt med årliga anslag</b>					<b>136,4</b>	<b>100,7</b>	<b>35,7</b>
<b>Fleråriga projekt</b>	<b>179,5</b>	<b>22,2</b>	<b>157,3</b>	<b>179,5</b>	<b>54,6</b>	<b>6,2</b>	<b>48,4</b>
- varav Ny Nybro	56,0	17,1	38,9	56,0	29,2	2,3	26,9
- varav Kronängsparken	25,0	2,3	22,7	25,0	13,4	1,1	12,3
- varav Viskans park	90,0	2,6	87,4	90,0	5,0	2,6	2,4
<b>FRITID OCH KULTUR</b>							
<b>Projekt med årliga anslag</b>					<b>32,2</b>	<b>13,5</b>	<b>18,7</b>
<b>Fleråriga projekt</b>	<b>256,8</b>	<b>113,0</b>	<b>143,8</b>	<b>274,0</b>	<b>28,7</b>	<b>25,8</b>	<b>2,9</b>
- varav * Nya Fristadhallen	45,9	54,1	-8,2	54,3	1,0	9,2	-8,2
- varav Ny Isyta, Borås	120,0	3,4	116,6	120,0		2,7	-2,7
<b>FÖRSKOLA</b>							
<b>Projekt med årliga anslag</b>					<b>4,0</b>	<b>-4,5</b>	<b>8,5</b>
<b>Fleråriga projekt</b>	<b>213,9</b>	<b>105,2</b>	<b>108,7</b>	<b>215,9</b>	<b>74,9</b>	<b>71,9</b>	<b>3,0</b>
- varav * Lillsjöns förskola	39,4	40,9	-1,5	40,9	18,2	19,7	-1,5
- varav Stinebackens förskola	49,5	47,6	1,9	50,1	40,2	43,8	-3,6
- varav Äventyrets förskola	53,4	4,7	48,7	53,4	8,5	4,0	4,5
<b>GRUNDSKOLA</b>							
<b>Projekt med årliga anslag</b>					<b>8,0</b>	<b>4,1</b>	<b>3,9</b>
<b>Fleråriga projekt</b>	<b>980,2</b>	<b>502,9</b>	<b>477,3</b>	<b>1 020,1</b>	<b>265,7</b>	<b>229,5</b>	<b>36,2</b>
- varav Särilaskolan ombyggnad	246,9	45,8	201,1	246,9	57,7	41,1	16,6
- varav Myråsskolan om- och tillbyggnad	230,0	202,6	27,4	251,1	78,5	82,2	-3,7
- varav Byttorpskolan om- och tillbyggnad	153,8	160,1	-6,3	168,4	33,8	40,1	-6,3
- varav Fredriksborgskolan	326,5	91,1	235,4	332,6	91,3	65,6	25,7
<b>GYMNASIESKOLA</b>							
<b>Projekt med årliga anslag</b>					<b>2,5</b>	<b>2,2</b>	<b>0,3</b>
<b>Fleråriga projekt</b>	<b>213,5</b>	<b>22,5</b>	<b>191,0</b>	<b>214,3</b>	<b>7,1</b>	<b>4,1</b>	<b>3,0</b>
- varav * Almåsgymnasiet innergård	17,5	18,3	-0,8	18,3	0	0,7	-0,7
Bäckängsgymnasiet campus	140,0	2,2	137,8	140	4,2	1,4	2,8
<b>VÅRD OCH OMSORG</b>							
<b>Projekt med årliga anslag</b>					<b>0,5</b>	<b>0,0</b>	<b>0,5</b>
<b>Fleråriga projekt</b>	<b>451,5</b>	<b>108,7</b>	<b>342,8</b>	<b>451,2</b>	<b>82,0</b>	<b>38,3</b>	<b>43,7</b>
Kristinegränd vård- och omsorgsboende	190,0	8,4	181,6	190,0	3,5	7,4	-3,9

	Utgifter sedan start				varav årets investeringar		
	Total godkänd utgift	Ack. utgift	Avvikelse	Prognos total utgift	Budget	Utgift	Avvikelse
- varav * Färgargatans LSS-boende	18,2	18,3	-0,1	18,3	0,3	0,4	-0,1
- varav * Backhagsvägens LSS-boende	19,0	20,1	-1,1	20,1	0	0,2	-0,2
- varav * Skogsfrugatans SOL	30,0	28,0	2,0	28,0	3,1	1,1	2,0
<b>INKÖP AV FASTIGHETER</b>							
<b>Projekt med årliga anslag</b>					<b>40,0</b>	<b>32,3</b>	<b>7,7</b>
<b>AFFÄRSVERKSAMHET</b>							
<b>Projekt med årliga anslag</b>					<b>1,0</b>	<b>1,8</b>	<b>-0,8</b>
<b>Fleråriga projekt</b>	<b>40,4</b>	<b>18,8</b>	<b>21,6</b>	<b>39,7</b>	<b>25,6</b>	<b>13,9</b>	<b>11,7</b>
-varav * Guttasjön om- och tillbyggnad	18,9	18,2	0,7	18,2	14,1	13,4	0,7
<b>Driftinventarier</b>						<b>39,6</b>	
<b>SUMMA NETTOINVESTERINGAR</b>					<b>1 011,1</b>	<b>749,7</b>	<b>261,4</b>

\* Projektet är klart för ekonomisk slutredovisning

I tabellen ovan redovisas investeringarna uppdelat på projekt med årliga anslag samt fleråriga projekt. Årets investeringsutfall blev 750 mnkr inklusive driftinventarier. Jämfört med budget är det en positiv avvikelse på 261 mnkr. Avvikelsen beror på att flera projekt inte har kunnat starta som planerat. Nedan kommenteras större investeringsprojekt och orsaker till eventuell budgetavvikelse. Utfall, budget samt förslag till om-disponering finns redovisat per projekt i bilaga, Om-disponeringar investeringar 2022. Totalt föreslås 282 mnkr att om-disponeras till år 2023.

### Gemensamma funktioner

Den yttre renoveringen av fastigheten Wiskania och ombyggnationen av fullmäktigesalen blev klara under året. Båda projekten genomfördes inom budgeterade medel. Större orsaker till områdets budgetavvikelse är att byggnationen av nytt krisberedskapsförråd och att ombyggnationen av Pantängen inte har påbörjats.

### Gator, vägar och parker

Projektering inför utbytet av Nybron har gått vidare med framtagande av förfrågningsunderlag och kontrollprogram för byggskedet. Byggstart beräknas till hösten 2023. Under året har cykelbanor byggts ut, dock har flera större projekt försenats på grund av oförutsedda ökade kostnader. Fristads nya stationspark är försenad på grund av att Trafikverket först nu beslutat om hur gång- och cykelvägen ska passera spårområdet. Trafikverket beräknar att byggnation av ny gång- och cykelväg kan starta under mars månad 2023. Arbetet med att färdigställa Kronängsparken har pausats på grund av att misstänkt förorenade massor påträffats. Beslut om eventuell saneringsbehov krävs innan arbetet kan återupptas. Anläggandet av Viskans park håller på att projekteras och under vårvintern 2023 kommer projekteringen att starta inom Stadsparken och på Hallbergsbron. Byggstart planeras till våren och hösten 2023.

### Fritid och kultur

Inom område Fritid och kultur blev nybyggnationen av idrottshallen i Fristad färdigställd under 2022. Budgeten för Fristadhallen har överskridits med 8,2 mnkr vilket beror på beror på bristfällig geoteknisk undersökning samt ändrings- och tilläggsarbeten. Projektering av den nya ishallen pågår och inriktningen är att hallen ska kunna husera Borås konståkningsverksamhet. Hallen kommer att bestå av två fullstora isytor där en är anpassad för att kunna spela ishockey vid behov. Ishallen beräknas vara klar för slutbesiktning i maj 2024.

## Förskola

Under året byggdes Lillsjöns förskola (fd Strandvägens förskola) klart. Förskolan kunde öppnas hösten 2022 och har plats för 120 barn uppdelat på 6 hemvister. Slutgiltig kostnad för förskolan blev 40,9 mnkr vilket är 1,5 mnkr mer än budgeterade medel. Budgetavvikelsen beror bland annat på nya krav från arbetsmiljöverket som var nödvändiga att ta med i projektet.

Nybyggnationen av Stinebackens förskola var vid årsskiftet i det närmaste klar och kunde öppnas i februari 2023. Nybyggnationen av Äventyrets förskola kom igång senare än planerat på grund av försenad exploatering av området, främst gällande ombyggnaden av själva Vinkelvägen. Förskolan kommer troligtvis att tas i drift i mars 2024.

## Grundskola

Om- och tillbyggnad pågår på Särilaskolan, Myråsskolan samt Byttorpskolan. Eftersom bygglovets blev överklagat kunde inte ombyggnaden av Särilaskolan starta som planerat. Särilaskolan beräknas att vara klar i februari 2025 och kommer då att ha plats för 500 elever i årskurs 7-9. Om- och tillbyggnaden av Myråsskolan kommer att vara klar sommaren 2023. Skolan blir då en 4-parallellig skola med plats för ca 750 elever i årskurs F-6. Den totala avvikelsen på 21,1 mnkr gällande slutprognosen för Myråsskolan beror bland annat på att projekteringskostnaderna har överstigit budget samt att komplikationer har uppstått i rivningen och i produktionen. Det har även rått stora allmänna prisökningar i branschen generellt. Om- och tillbyggnad av Byttorpskolan blev färdigställd i december och invigning skedde i februari 2023. Skolan kan nu ta emot cirka 570 elever i årskurs F-6 och är 3-parallellig. Den totala kostnaden för Byttorpskolan prognostiseras till 168,4 mnkr vilket innebär att budgeten har överskridits med 14,6 mnkr. Avvikelsen beror på ändrings- och tilläggsarbeten, felaktiga konstruktionsritningar och ökade bygglidningskostnader. Kostnader har även tillkommit då den befintliga skolbyggnaden varit i betydligt sämre skick än förväntat. Byggnationen av den nya skolan på Gässlösa, Fredriksborgsskolan pågår. Elevkapaciteten på skolan kommer att bli cirka 1 000 elever i årskurs F-9 inklusive grundsärskola och kommunikationsklass. Eftersom länsstyrelsen överprövade detaljplanen försenades projektet med drygt ett år och slutbesiktningen är därför planerad till juni 2024.

## Gymnasieskola

Tillbyggnation av innergården på Almåsgymnasiet blev färdig i redan i augusti 2021 men slutfakturerades först under 2022. Förstudie för om- och tillbyggnad av Bäckängsgymnasiet campus pågår. Preliminär produktionsstart är satt till oktober 2023 med färdigställande december 2025.

## Vård och omsorg

Projektering av nytt vård- och omsorgsboende, Kristinegränd pågår. Boendet kommer att ha 73 platser och är beläget på Kristineberg. Entreprenörens detaljprojektering har startat tidigare än än planerat och preliminär byggstart blir i mars 2023 med färdigställande januari 2025. Färgargatans och Backhagsvägens LSS-boende blev klara redan under 2021 men kostnaderna kunde slutregleras först 2022. Båda boendena är nybyggnationer och rymmer 6 lägenheter respektive 5 lägenheter. Boendet på backhagsvägen översteg budget med 1,1 mnkr beroende på nya krav från arbetsmiljöverket samt ökade markarbeten. Skogsfrugatans SOL-boende, som är en nybyggnation med 10 lägenheter, blev också klart under 2021. Även här slutreglerades kostnaderna först 2022. Den totala kostnaden för boendet blev 2 mnkr lägre än budgeterade medel eftersom kostnaderna för ändrings- och tilläggsarbeten blev lägre än planerat. Andra byggprojekt som pågår inom området är tre LSS-boende och ett SOL-boende på Björkbo, Sörmarksliden, Rydsvägen och Johannelundsgatan. Projektering pågår också för Åsahagsvägens LSS-boende.

## Affärsverksamhet

I juni 2022 färdigställdes till- och ombyggnationen av Guttasjön. Den totala kostnaden för projektet blev 18,2 mnkr vilket innebär en positiv budgetavvikelse på 0,7 mnkr. Att ändrings- och tilläggskostnader blev lägre än planerat bidrog till den positiva budgetavvikelsen.

**Bolagens pågående investeringar, mnkr**

Projekt	Godkänd utgift	Akkumulerat utfall	Prognos totalt utfall	Prognos avvikelse
Insamlingssystem hushållsavfall, Borås Energi och Miljö	149	118	147	+2
Projektering nytt vattenverk, Borås Energi och Miljö	100	27	100	0
P-hus, Borås kommuns Parkering	81	1	81	0
Trygghetsboende, Viskafors hem	105	127	120 *	-15
Trygghetsboende, Fristadbostäder	73	62	73	0
<b>Summa</b>	<b>508</b>	<b>335</b>	<b>521</b>	<b>-13</b>

\* Prognosen inkluderar beviljat investeringsbidrag om 7 mnkr, men i ackumulerat utfall är bidraget inte medräknat.

I tabellen ovan redovisas investeringar i bolagen som har varit uppe för ställningstagande i Kommunfullmäktige.

**Bolagens pågående investeringar**

Projektet Sortera mera hemma med ett nytt bostadsnära insamlingssystem för hushållsavfall pågår under åren 2021-2023.

Projektering för Tolken som ny vattentäkt samt ett nytt vattenverk i Dalsjöfors pågår. Planeras att färdigställas under 2023 för framtagande av ett investeringsbeslut.

Beslut är taget gällande ett nytt p-hus, Makrillen, men projektet är försenat. Upphandling och byggstart är planerad till 2023.

Byggnation av trygghetsboendet Friskafors i centrala Viskafors med 30 lägenheter har slutförts, men projektet är inte slutredovisat än. Inflyttning gjordes i september 2022.

Byggnation pågår av ett trygghetsboende i Fristad, Prästhöjden, med 29 lägenheter. Inflyttning är planerad till maj 2023.

**Mark och exploatering**

Avdelningen för mark- och exploateringsverksamhet leder, utvecklar, följer upp och samordnar frågor som avser mark- och exploateringsverksamhet. Avdelningen utvecklar bostads- och industriområden. I de fall avsikten är att sälja en färdigställd exploateringsfastighet klassificeras och värderas denna som omsättningstillgång. De gator, parkmarker och belysning som finns inom exploateringsområdet och som kommer att finnas kvar i kommunens ägo redovisas som anläggningstillgångar och ingår i Borås stads investeringsredovisning.

**Exploateringsredovisning, mnkr**

	Utgift tom 2022	Intäkt tom 2022	Netto tom 2022	Status
<b><u>Försäljning av industrimark</u></b>				
<b>Omsättningstillgång (tomtmark)</b>				
Västra Viared	-337,2	325,8	-11,4	ca 260 000 m2 återstår
Norra Viared	-40,9	45,8	4,9	17 555 m2 återstår
Nordskogen	-74,3	62,3	-12,0	122 000 m2 återstår
Övergripande Viared	-24,4	30,9	6,5	20 000 m2 återstår
Östra Viared	-12,4		-12,4	detaljplan ej klar
<b>Anläggningstillgång (gatubyggnad, parkmark)</b>				
Västra Viared	-51,7	41,6	-10,1	
Norra Viared	-16,9	18,7	1,8	
Nordskogen	-7,0	5,3	-1,7	
<b><u>Försäljning av bostadsmark</u></b>				
<b>Omsättningstillgång (tomtmark)</b>				
Kadriljgatan, Brotorp	-0,2	6,4	6,2	10 av 10 tomter sålda
Kelvingatan, Hässleholmen	-0,2	6,3	6,1	12 av 12 tomter sålda
Dammsvedjan	0	8,0	8,0	2 av 2 tomter sålda
Svanängsvägen	0	0,4	0,4	1 av 8 tomter sålda
Hagtornsvägen	-2,6	0	-2,6	0 av 7 tomter sålda
Segloravägen	-3,3	0	-3,3	
<b>Anläggningstillgång (gatubyggnad, parkmark)</b>				
Kadriljgatan, Brotorp	-1,7	1,6	-0,1	
Kelvingatan, Hässleholmen	-1,8	1,9	0,1	
Pianogatan, Hestra	-2,9	0	-2,9	
Dammsvedjan	-5,1	5	-0,1	
Svanängsvägen	-1,6	0	-1,6	
Vinkelvägen, Paradis	-0,3	0	-0,3	
Spröddlingen	-0,1	0	-0,1	
Hagtornsvägen	-0,9	0	-0,9	

Utbyggnad av industriområden pågår i Viared Västra, Viared Norra och Nordskogen. Utbyggnad av övriga industriområden omfattar beredning av mark inom den gamla delen av Viareds industriområde. Under året har en tomt sålts på Västra Viared och en tomt på den gamla delen av Viared.

Utbyggnad av bostadsområden avser exploateringsarbeten inom villatomtsområdena Svanängsvägen, Sjöbo/Spröddlingen, Fristad/Hagtornsvägen och Sparsör/Paradis (blandade bostadsformer). Bostadsområdena Kadriljgatan, Kelvingatan och Dammsvedjan är färdigställda och samtliga tomter är sålda. När det gäller Pianogatan så har ingen aktivitet skett på detta område under 2022.

**Större beslutade inhyrningar under 2022**

Lokalisering	Syfte/Verksamhet	Årshyra, mnkr	Avtalslängd, år	Avtalsstart
Sparregatan 12	Lektionssalar till Bäckängsgymnasiet	0,98	10	2022-08-01

I tabellen ovan visas de inhyrningar som Kommunfullmäktige har fattat beslut om under 2022.



# Nämndernas resultat och verksamhet

## Ekonomiska mål och ekonomiskt ansvar

I driftbudgeten budgeteras nämndernas planerade intäkter och kostnader. Nettokostnaderna täcks när det gäller anslagsfinansierad verksamhet med kommunbidrag. Kommunbidraget motsvarar normalt den budgeterade nettokostnaden per nämnd.

Nämndernas ansvar omfattar samtliga intäkter och kostnader. Inom ramen för kommunens internhyressystem omfattar ansvaret även lokalkostnaderna. Nämnderna beslutar själva med vissa begränsningar om sin lokalanvändning. Begränsningarna avser att säkerställa ett för kommunen som helhet effektivt lokalutnyttjande. Ansvaret omfattar också kapitalkostnaderna. Detta innebär bl a att ökade kapitalkostnader p g a investeringar inkräftar på utrymmet för övriga verksamhetskostnader. En effektivare kapitalanvändning, d v s att mindre kapital binds i verksamheten, ger å andra sidan utrymme för ökad verksamhet.

Nämndernas ansvar gäller över tiden och är alltså inte begränsat till budgetåret. De årliga resultaten balanseras över till nästkommande år som ackumulerade resultat. Detta gäller såväl över- som underskott. Beslut om resultatöverföring fattas av Kommunfullmäktige vid behandlingen av årsredovisningen. En förutsättning för överföring av positiva budgetavvikelser är att fastställda verksamhetsmål uppnåtts. En nämnd kan begära att få använda sitt ackumulerade resultat. Detta skall då inte användas till att finansiera nivåhöjande kostnader. Beslut om användning av ackumulerat resultat fattas av Kommunfullmäktige/Kommunstyrelsen efter begäran från nämnden i nämndbudget, årsredovisning eller särskild skrivelse.

Det ekonomiska målet för respektive nämnd är det budgeterade resultatet efter kommunbidrag i den av Kommunfullmäktige fastställda årsbudgeten. Det budgeterade resultatet är i normalfallet 0, d v s budgeten baseras normalt på att kommunbidraget motsvarar nettokostnaderna. Vissa undantag förekommer dock. Det handlar då främst om att nämnderna i budgeten delvis finansierar verksamheten med överskott från tidigare år eller arbetar in underskott från tidigare år.

För att dels parera oförutsedda kostnader och dels göra kostnadsmassan mer flexibel till förändringar av intäkterna finns ett relativt omfattande buffertsystem som innebär att 1 % av kommunbidraget ska avsättas till oförutsedda kostnader.

I vissa fall är nämndernas verksamhet uppdelad i olika ansvarsområden. Det ekonomiska målet gäller då för respektive ansvarsområde. Om en nämnd tilldelas mer än ett kommunbidrag, kan inte kommunbidragen omfördelas mellan respektive ansvarsområde.

Det ekonomiska målet är överordnat andra verksamhetsmål. För att inte riskera att viktiga verksamhetsmål äventyras och för att undvika alltför dramatiska besparingar i verksamheten, bör inarbetning av underskott ske under planerade former. Inarbetning av större underskott kan ske över en längre period. Detta innebär att underskott i sin helhet inte måste täckas in redan under det följande året. Beslut om fördelning av underskottstäckning fattas av Kommunfullmäktige i samband med antagande av årsbudgeten

Nämnderna ska månatligen rapportera sina egna budgetuppföljningar till Kommunstyrelsen med en prognos över det ekonomiska utfallet för helåret. Om prognosen indikerar ett överskridande ska nämnden omedelbart besluta om korrigerande åtgärder. Förvaltningarna ska dessutom senast 10 dagar in på ny månad lämna en kortfattad och koncentrerad månadsuppföljning till Kommunstyrelsen. Syftet med denna rapport är att snabbt ge en överblick över det ekonomiska läget. Kompletterad med ett antal verksamhetsmått som beskriver de delar av verksamheten som innehåller störst ekonomisk risk förstärker uppföljningen Kommunstyrelsens kontroll över utvecklingen.

Nämndernas egna årsredovisningar redovisas som särskilda bilagor. Dessa är upprättade av nämnderna själva. Utgångspunkten är att respektive nämnd är den som är redovisningsskyldig inför Kommunfullmäktige.

## Nämndernas resultat, tkr

Nämnd	Ingående resultat	Kommunbidrag 2022	Nettokostnader	Årets resultat	Utgående resultat
Kommunfullmäktige	0	16 100	-16 468	-368	0
Stadsrevisionen	1 327	6 200	-6 178	22	1 349
Kommunstyrelsen					
-stadsledningskansliet	5 000	147 050	-129 970	17 080	5 585
-kommungemensamt	0	128 550	-127 396	1 154	0
Valnämnden	0	7 350	-8 757	-1 407	0
Överförmyndarnämnden	0	9 200	-8 701	499	0
Lokalförvaltningsnämnden	0	38 950	-11 879	27 071	27 071
Fritids- och folkhälsonämnden					
-fritid- och folkhälsa	1 562	241 950	-247 719	-5 769	0
-föreningsbidrag	0	44 800	-43 571	1 229	0
Servicenämnden	29 493	4 800	-3 772	1 028	29 822
Samhällsbyggnadsnämnden	22 330	24 150	-26 371	-2 221	20 109
Tekniska nämnden					
-väghållning, parker mm	31 820	167 521	-159 525	7 996	40 088
-persontransporter	0	78 400	-80 878	-2 478	0
Miljö- och konsumentnämnden	-996	35 650	-33 014	2 636	1 055
Kulturnämnden	6 616	196 800	-196 102	698	8 515
Gymnasie-och vuxenutbildningsnämnden	13 844	621 750	-609 214	12 536	26 380
Arbetslivsnämnden	3 000	252 950	-259 188	-6 238	3 000
Sociala omsorgsnämnden	17 383	758 750	-749 577	9 173	26 556
Förskolenämnden	26 128	861 700	-848 110	13 590	39 718
Grundskolenämnden	25 214	1 674 900	-1 673 811	1 089	26 303
Individ-och familjeomsorgsnämnden	-32 955	365 450	-377 186	-11 736	0
Vård- och äldreomsorgsnämnden	156 587	1 463 550	-1 445 179	18 371	30 000
<b>Summa</b>	<b>306 353</b>	<b>7 146 521</b>	<b>-7 062 566</b>	<b>83 955</b>	<b>285 551</b>

I den budget Kommunfullmäktige fastställde för 2022 uppgick Kommunbidragen för nämnderna till sammanlagt 7 092,3 mnkr. Därefter har tilläggsanslag beviljats med 54,2 mnkr. Härigenom höjdes budgeten till 7 146,5 mnkr. Nettokostnaderna blev 7 062,6 mnkr. Det samlade resultatet för nämnderna blev således ett överskott på +84,0 mnkr. Nämndernas ingående resultat 2022 var +306,4 mnkr. Efter årets resultat på +84,0 och diverse regleringar på netto -104,8 mnkr föreslår Kommunstyrelsen att sammanlagt +285,6 mnkr överförs till 2023.

## Kommunfullmäktige

	2022	2021	2020
Intäkter	167	78	67
Kostnader	-16 635	-15 527	-14 284
Nettokostnader	-16 468	-15 449	-14 217
Kommunbidrag	16 100	15 600	15 400
Resultat	-368	151	1 183
Ackumulerat resultat	0	0	0
Nettoinvesteringar	-	-	-

Resultatet visar en negativ budgetavvikelse om 368 tkr. Kostnaderna för framförallt arvoden, lokaler och teknisk utrustning överstiger budget medan utbildningsbidragen till partierna är lägre och till viss del kompenseras för de högre kostnaderna. Fullmäktigesalen renoverades under året och under den tiden hölls sammanträdena på Borås Kongress, vilket gör att lokalkostnaderna överstiger budget.

Kommunstyrelsen har bedömt att Kommunfullmäktige saknar möjlighet att hantera sina resultatavvikelser. Årligt över- eller underskott regleras därför i årsredovisningen till noll i ackumulerat resultat.

## Revisorskollegiet

	2022	2021	2020
Intäkter	771	754	599
Kostnader	-6 949	-6 786	-6 545
Nettokostnader	-6 178	-6 032	-5 946
Kommunbidrag	6 200	6 050	6 000
Resultat	22	18	54
Ackumulerat resultat	1 349	1 327	1 309
Nettoinvesteringar	-	-	-

Revisorskollegiet redovisar ett litet positivt ekonomiskt resultat på +22 tkr jämfört med kommunbidraget. Revisionsplanen har genomförts som planerat under året. Totalt har 14 fördjupningsprojekt som avser Borås Stads verksamheter genomförts under året. Samtliga fördjupningsprojekt kommer att vara avrapporterade till revisorsgrupperna under februari 2023. Kommunstyrelsen föreslår att årets resultat i sin helhet läggs till det ackumulerade resultatet. Vid 2021 års utgång hade revisorskollegiet ett ackumulerat resultat på +1 327 tkr. Detta ökar då till +1 349 tkr.

## Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsens verksamhet består av två delar, Stadsledningskansliet och Kommungemensam verksamhet, och de beskrivs nedan.

### Stadsledningskansliet

	2022	2021	2020
Intäkter	142 092	163 171	180 464
Kostnader	-272 060	-298 152	-356 242
Nettokostnader	-129 968	-134 981	-175 778
Kommunbidrag	147 049	139 449	138 845
Resultat	17 081	4 468	-36 933
Akkumulerat resultat	5 585	5 000	5 000
Nettoinvesteringar	-28 929	-1 010	-7 672

Stadsledningskansliet gör ett budgetöverskott på 17,1 mnkr. I resultatet ingår kostnader om c:a 5,1 mnkr som finansieras med s.k. öronmärkta medel och därmed justeras i bokslutet (se nedan).

Öronmärkta projekt	Utfall tkr 2022
Organisationshälsa	5 114
Byggbonus	17
Sociala investeringar	0
Summa	5131

Budgetöverskottet kommer sig till stor del på grund av personalfrånvaro eller att förvaltningen haft både kommunbidrag och externa intäkter för vissa tjänster, men också på grund av vissa andra outnyttjade budgetutrymmen. Exempelvis användes inte 2,5 mnkr mot organiserad brottlighet samt 1 mnkr för utvecklandet av stadens beslutsstödsystem.

Av princip har Kommunstyrelsen kunnat behålla 5,0 mnkr i ackumulerat resultat. Det möjliga och faktiska ackumulerade resultatet utökas med 0,585 mnkr i bokslutet 2022 med anledning av att Kommunstyrelsen år 2023 tar över ansvaret för klimatkompensationsfonden, som delvis finansieras genom ackumulerat resultat.

### Kommungemensam verksamhet

	2022	2021	2020
Intäkter	856	994	1 005
Kostnader	-128 252	-124 553	-123 756
Nettokostnader	-127 396	-123 559	-122 751
Kommunbidrag	128 550	124 300	123 050
Resultat	1 154	741	299
Akkumulerat resultat	0	0	0
Nettoinvesteringar	-	-	-

Kommungemensamt redovisar ett överskott på 1,2 mnkr. Det beror dels på lägre kostnader för kollektivtrafik och dels på lägre bidrag till kommun-/kommunalförbund än budgeterat.

## Överförmyndarnämnden

	2022	2021	2020
Intäkter	214	218	403
Kostnader	-8 915	-8 415	-8 684
Nettokostnader	-8 701	-8 197	-8 281
Kommunbidrag	9 200	9 000	8 850
Resultat	499	803	569
Ackumulerat resultat	0	0	0
Nettoinvesteringar	-	-	-

Nämnden visar ett positivt resultat för 2022 med 499 tkr. Personalkostnaderna har varit lägre än budgeterat under året beroende på tjänstledigheter och tidvis vakanta tjänster vid nyrekrytering. Kommunstyrelsen föreslår att årets resultat avskrivs i sin helhet och det ackumulerade resultatet är därmed fortsatt noll.

## Valnämnden

	2022	2021	2020
Intäkter	3 232	0	0
Kostnader	-11 989	-1 530	-1 050
Nettokostnader	-8 757	-1 530	-1 050
Kommunbidrag	7 350	1 100	1 000
Resultat	-1 407	-430	-50
Ackumulerat resultat	0	0	600
Nettoinvesteringar	-	-	-

Valnämnden visar ett negativt resultat på 1,4 mnkr jämfört med kommunbidraget. Under året genomfördes valet till riksdag, kommun och region och underskottet är kopplat till genomförandet samt obligatoriska omkostnader för kvalitetssäkring av valet. Bland annat har organisationen stärkts med en valhandläggare, kompletteringar av valmaterial har gjorts och valstugorna har byggts om för att öka tillgängligheten.

## Lokalförsörjningsnämnden

	2022	2021	2020
Intäkter	938 970	893 127	860 430
Kostnader	-950 849	-939 016	-919 577
Nettokostnader	-11 879	-45 889	-59 147
Kommunbidrag	38 950	38 400	32 350
Resultat	27 071	-7 489	-26 797
Ackumulerat resultat	27 071	0	-72 649
Nettoinvesteringar	-495 489	-451 188	-250 596

Lokalförsörjningsnämnden redovisar ett resultat på +27,1 mnkr. Överskottet beror främst på ej budgeterade intäkter för evakueringsboende, egen avsatt buffert, lägre konsumtionsavgifter än budget samt lägre kapitalkostnader pga. att investeringsobjekt förskjutits i tid.

Under år 2022 redovisade Lokalförsörjningsnämnden investeringsutgifter på 495 mnkr, varav 231 mnkr till investeringar inom grundskolan, 72 mnkr till förskolan samt 31 mnkr till SOL- och LSS boenden. De pågående investeringarna i Byttorp-, Myrås- och Fredriksborgsskolan prognostiserar i nuläget en negativ avvikelse med ca 42 mnkr i jämförelse med godkänd investeringsutgift på 710 mnkr.

Antal ägda objekt var vid årets slut 263 (265), med en total yta av 576 795 m<sup>2</sup> (571 653). Antal inhyrda objekt var 200 (201), med en total yta av 236 382 m<sup>2</sup> (237 556). Den totala energiförbrukningen i kommunens fastigheter är 156 kWh/m<sup>2</sup> (133). Antal objekt i "lokalbanken" är 13 (18).

Nämnden redovisar ett resultat på 27 071 tkr. Med anledning av att internhyressystemet medger ekonomiska variationer i resultatet föreslår Kommunstyrelsen att resultatet överförs till det ackumulerade resultatet som innebär att det efter 2022 uppgår till 27 071 tkr.

## Samhällsbyggnadsnämnden

	2022	2021	2020
Intäkter	53 249	50 227	46 324
Kostnader	-79 620	-73 268	-70 925
Nettokostnader	-26 371	-23 041	-24 601
Kommunbidrag	24 150	23 600	21 450
Resultat	-2 221	559	-3 151
Ackumulerat resultat	20 109	22 330	21 771
Nettoinvesteringar	-	-	-

Samhällsbyggnadsnämnden redovisar ett negativt resultat på -2,2 mnkr jämfört med tilldelat kommunbidrag. Nämnden anger som största skäl till underskottet att behovet av externa konsultutredningar i detaljplanearbetet varit stort. Intäkterna för 2022 slutade på plus med cirka 3,9 mnkr. Den begynnande nedåtgående konjunkturen och oron i omvärlden innebär en risk för minskade intäkter framöver för nämnden. Hittills har intäkterna ändå varit relativt höga och nedgången har inte blivit så stor som befarat. Det är troligt att effekterna av lågkonjunkturen blir mer påtagliga under 2023.

Samhällsbyggnadsnämndens intäktsfinansieringsgrad har under året varit 66,9 % (68,6 %). Det totala antalet bygglovsärenden inkl. förhandsbesked har varit 965 (1 147) st. Antalet avslutade lantmåteriförrättningar har under året uppgått till 181 (162) st. Ärendebalansen minskade till 111 (129) ärenden.

Vid 2022 års ingång hade Samhällsbyggnadsnämnden ett ackumulerat överskott på +22 330 tkr. Detta minskas då med årets resultat på -2 221 tkr till +20 109 tkr. Samhällsbyggnadsnämnden har tidigare

beviljats att ianspråka sitt ackumulerade resultat för att genomföra flygburen laserskanning av kommunens yta under 2022. Då detta inte kunde genomföras under året har nämnden fått godkänt att utföra detta under 2023 istället. Beslut fattades i samband med nämnbudgetärendet den 13 mars 2023 då nämnden beviljades att få använda 1 300 tkr till ändamålet.

## Service­nämnden

	2022	2021	2020
Intäkter	691 875	608 743	623 370
Kostnader	-695 647	-604 416	-620 308
Nettokostnader	-3 772	4 327	3 062
Kommunbidrag	4 800	-7 000	-7 000
Resultat	1 028	-2 673	-3 938
Ackumulerat resultat	29 822	29 493	31 007
Nettoinvesteringar	-53 509	-49 131	-34 782

Service­nämnden utgör kommunens interna basresurs för den kommunaltekniska utförarverksamheten och administrativ service. Servicekontoret utför tjänster åt andra förvaltningar och kommunala bolag. Service­nämndens kostnader ska till sin helhet finansieras med intäkter.

Service­nämndens bokförda resultat (intäkter-kostnader) för 2022 uppgår till - 3,8 mnkr. och beror på att kostnader på 9,7 mnkr avseende införandet av Hyr-PC-konceptet på grundskolan belastat resultatet. Då nämnden fått ett särskilt kommunbidrag för detta är det redovisade resultatet på sista raden +1,0 mnkr vilket innebär att Kommunfullmäktiges resultatkrav på 5,0 mnkr är uppfyllt. Nämnden anger att verksamheten haft god beläggning under 2022. Dock kan det konstateras att omvärldsläget inneburit snabbt ökade priser på material och drivmedel vilket kräver anpassning och ett nära samarbete med beställare och underentreprenörer.

Vid 2022 års ingång hade Service­nämnden ett ackumulerat resultat på +29 493 tkr. Detta förändras med årets resultat efter resultatkrav och justeringar till +29 822 tkr. Då har 600 tkr avseende återbetalning av införandekostnader för Kemikaliehanteringssystemet och ej nyttjat särskilt kommunbidrag för Hyr-PC-konceptet, 99 tkr räknats bort.

## Tekniska nämnden

### Väghållning, skog, parker

	2022	2021	2020
Intäkter	103 375	99 633	100 128
Kostnader	-262 900	-255 389	-250 284
Nettokostnader	-159 525	-155 756	-150 156
Kommunbidrag	167 521	157 940	154 250
Resultat	7 996	2 184	4 094
Ackumulerat resultat	40 088	31 820	29 188
Nettoinvesteringar	-95 861	-55 298	-68 345

För Väghållning, skog, parker m.m. redovisas ett positivt ekonomiskt resultat på +8,0 mnkr jämfört med kommunbidraget. Största anledningen till det positiva resultatet är att parkeringsverksamheten lämnat ett överskott med +4,5 mnkr. I övrigt beror överskottet på lägre personalkostnader i form av vakanta tjänster och sjukskrivningar. Nämndens oförbrukade buffert på 1,6 mnkr bidrar också.

Kostnaderna för vinterväghållningen uppgick under året till 27,5 mnkr att jämföras med 30,8 mnkr under 2021. Den senaste 5-års perioden har kostnaderna för vinterväghållningen varierat mellan åren. Genomsnittligt har nivån uppgått till 27,4 mnkr vilket är något lägre än nämndens budgetnivå för 2023. Kommunstyrelsen konstaterar att beläggningsunderhållet under året uppgått till 107 070 (119 508) m<sup>2</sup>. Tekniska nämnden anger att beläggningsprogrammet har kunnat genomföras enligt plan under 2022.

Kommunstyrelsen föreslår att årets resultat på 7 996 tkr läggs till det ackumulerade resultatet. Utöver det föreslås att nämndens ackumulerade resultat undantas avseende nedlagda kostnader inom byggbonusen på 272 tkr. Vid 2022 års ingång hade Väghållning, skog, parker mm ett ackumulerat överskott på +31 820 tkr. Detta förändras med ovanstående justeringar till +40 088 tkr.

## Persontransporter

	2022	2021	2020
Intäkter	20 164	13 781	12 224
Kostnader	-101 042	-90 950	-86 859
Nettokostnader	-80 878	-77 169	-74 635
Kommunbidrag	78 400	77 150	76 200
Resultat	-2 478	-19	1 565
Ackumulerat resultat	0	0	0
Nettoinvesteringar	-	-	-

För 2022 har Persontransporter tilldelats en budget på 78,4 mnkr. Utfallet för hela verksamheten medförde ett ekonomiskt underskott på totalt -2,5 mnkr. Årets underskott beror främst på ökade kostnader inom färdtjänsten då indexregleringen som hänger samman med ökad inflation innebar en uppräkning med 8,3 %. Totalt underskott inom färdtjänsten uppgick till -5,2 mnkr. Nettokostnaderna har under året ökat med 3,7 mnkr motsvarande 4,8 (3,4) %. Antalet färdtjänstresor har under året ökat från 284 075 till 247 085 resor. En ökning med 15 (13) %. Resandet närmar sig nu nivåer som rådde före pandemin.

Antalet färdtjänstställen har under året uppgått till 4 109 (4 214) stycken. Kommunstyrelsen föreslår att årets resultat på -2 478 tkr. avskrivs då verksamheten inom givet trafikavtal och regelverk inte kan påverka kostnaderna i någon större omfattning.

## Miljö- och konsumentnämnden

	2022	2021	2020
Intäkter	22 178	20 733	18 037
Kostnader	-55 192	-54 322	-50 430
Nettokostnader	-33 014	-33 589	-32 393
Kommunbidrag	35 650	28 350	27 400
Resultat	2 636	-5 239	-4 993
Ackumulerat resultat	1 055	-996	436
Nettoinvesteringar	-	-	921

Miljö- och konsumentnämnden redovisar ett resultat på 2 636 tkr. Det positiva resultatet kommer främst av att personalkostnaderna var lägre än budgeterat eftersom det varit vakanser vid personalomsättning och vissa budgeterade tjänster fördröjdes innan de tillsattes.

Myndighetssamverkan för att motverka brottslighet, fusk och osund konkurrens bland verksamheter i Borås Stad startade under hösten 2021. Myndighetssamverkan samarbetar med flera



myndigheter/förvaltningar. Från miljöförvaltningen medverkar avdelningarna Miljötillsyn, Livsmedelskontroll och Tillstånd. Projektet har under 2022 genomfört totalt 224 st tillsyner.

Under 2007 inrättades en naturvårdsfond under nämndens ansvar. Kommunfullmäktige ger ett årligt anslag på 200 tkr, ur fonden kan privatpersoner och organisationer beviljas medel för naturvårdande insatser. Det har det visats ett stort intresse för att starta olika naturvårdsprojekt med stöd av naturvårdsfonden. Den totala behållningen i fonden uppgår vid årsskiftet till 832 tkr.

Kommunstyrelsen förslår att de 585 tkr som finns i klimatkompensationsfonden vid utgången av 2022 förs över till kommunstyrelsens ackumulerade resultat.

Kommunstyrelsen förslår att årets resultat minskat med klimatkompensationsfonden förs över till ackumulerat resultat. Det innebär att vid utgången av 2022 har nämnden ett ackumulerat resultat på 1 055 tkr.

## Fritids- och folkhälsonämnden

### Fritid och folkhälsa

	2022	2021	2020
Intäkter	58 855	47 254	44 198
Kostnader	-306 574	-293 055	-285 753
Nettokostnader	-247 719	-245 801	-241 555
Kommunbidrag	241 950	229 100	220 600
Resultat	-5 769	-16 701	-20 955
Ackumulerat resultat	0	1 562	268
Nettoinvesteringar	-13 765	-7 607	-17 683

Fritids- och folkhälsonämnden redovisar för verksamheterna som samlas inom ramen Fritid- och folkhälsa ett negativt resultat på -5,8 mnkr jämfört med kommunbidraget vilket är väsentligt lägre än förra året. Det negativa resultatet beror främst på underskott inom badverksamheten med -9,1 mnkr. och hänger samman med besöksantal under budget och avsättning i avvaktan på beslut om Stadsparksbadet skall beläggas med intäktsmoms eller inte. Överskott finns inom verksamheterna gemensam administration, öppen ungdomsverksamhet och mötesplatser. Nämndens buffert på 2,4 mnkr bidrar också till att hålla nere det sammantagna underskottet inom fritidsramen.

Badanläggningarna hade totalt 414 010 (244 700) besökare under året vilket är väsentligt fler än förra året som var starkt påverkad av pandemin. Anslutna föreningar/organisationer inom ”Överenskommelsen” har under året uppgått till 90 (87) st.

Kommunstyrelsen föreslår att av årets resultat på -5 769 tkr avskrivs hyreskostnader för Fristadshallen på 1 404 tkr och projektkostnader för utemiljön vid Borås Arena på 210 tkr. Utöver det har nämnden haft kostnader på 973 tkr för projekten "En kommun fri från våld" och "Kraftsamling Sjöbo". Dessa har tidigare "öronmärkts" kommuncentralt och undantas därför från nämndens ackumulerade resultat. I övrigt avskrivs återstående ack. underskott på -1,6 mnkr så att nämnden vid 2022 års utgång har ett ackumulerat resultat på 0 tkr.

## Föreningsbidrag

	2022	2021	2020
Intäkter	19	3 231	69
Kostnader	-43 590	-47 607	-43 673
Nettokostnader	-43 571	-44 376	-43 604
Kommunbidrag	44 800	44 150	43 650
Resultat	1 229	-226	46
Ackumulerat resultat	0	0	0
Nettoinvesteringar	-	-	-

Fritids- och folkhälsonämnden redovisar för föreningsbidragen ett ekonomiskt resultat på +1,2 mnkr. Överskottet förklaras främst av minskade administrativa kostnader och att grund- och lokalbidragen lämnat ett överskott. Det senare beror på att bidragen beräknas utifrån läget under 2021 då det fortfarande var pandemi och föreningarna hade färre medlemmar samt mindre verksamhet jämfört med ett normalår. Inom resultatet har nämnden beviljat föreningarna kompensation med ca 1,2 mnkr för ökade elkostnader. Antalet bidragsberättigat medlemskap har minskat från 18 073 till 17 921. Antalet aktiviteter har trots det ökat från 57 250 till 64 576 vilket troligtvis beror på att pandemins effekter hade en mindre påverkan under 2022.

Då kostnaderna inom föreningsbidragsramen till största delen styrs av Kommunfullmäktiges bidragsregler har Fritids- och folkhälsonämnden att noga följa utvecklingen och vid behov initiera förändringar så att kommunbidraget över tiden är anpassat till de regler som Kommunfullmäktige beslutat om. Verksamhetens har därför inget ackumulerat resultat mellan åren.

## Kulturnämnden

	2022	2021	2020
Intäkter	33 057	27 452	27 256
Kostnader	-229 159	-219 179	-211 783
Nettokostnader	-196 102	-191 727	-184 527
Kommunbidrag	196 800	190 080	185 700
Resultat	698	-1 647	1 173
Ackumulerat resultat	8 515	6 616	2 638
Nettoinvesteringar	-6 263	-11 332	-3 103

Kulturnämnden redovisar ett resultat på +0,7 mnkr jämfört med tilldelat kommunbidrag vilket kan hänföras till att nämndens buffert inte behövde utnyttjas fullt ut. Inom resultatet har Kulturnämnden haft kostnader för Konstbiennalenen på 1,2 mnkr som är budgeterade som investering men som här hanterats som driftkostnad. Kulturskolan lämnar ett överskott på +1,2 mnkr och beror på ej återbesatta tjänster.

Totalt besökte 12 770 (4 892) personer Stadsteaterns föreställningar under året. Konstmuseet har under året haft 53 912 (89 513) besökare och Textilmuseet har under året besökts av 64 576 (30 794).

Medialånen på biblioteken har ökat från en lägre nivå under pandemin. Antal medialån uppgick till 795 641 (683 303) st. Totalt besöksantal på Kulturhuset har under året ökat till 251 602 (122 109) besökare.

Kommunstyrelsen föreslår att årets resultat på +698 tkr kompenseras för driftkostnader under året för Konstbiennalen, 1 201 tkr vilket då innebär att investeringsbudgeten justeras ned med motsvarande belopp. Kulturnämnden hade inför 2022 ett ackumulerat överskott på +6 616 tkr. Detta ökar då till +8 515 tkr som ingående balans 2023.

## Förskolenämnden

	2022	2021	2020
Intäkter	134 944	169 381	149 558
Kostnader	-983 054	-962 465	-923 922
Nettokostnader	-848 110	-793 084	-774 364
Kommunbidrag	861 700	805 493	793 150
Resultat	13 590	12 409	18 786
Ackumulerat resultat	39 178	26 128	13 719
Nettoinvesteringar	-	-	-2 796

Förskolenämnden redovisar ett resultat på +13,6 mnkr jämfört med tilldelat kommunbidrag. Överskottet beror på att bufferten inte ianspråktagits, mer och fler statsbidrag och färre köpta platser än budget.

I jämförelse med föregående år har antal barn per årsarbetare ökat till 5,0 (4,8). Antal inskrivna barn i kommunen har minskat till med 80 barn till 5 701 (5 781) varav barn i fristående verksamhet minskat med 20 barn till 426 (446).

Förskolenämnden hade +26 128 tkr i ackumulerat resultat vid ingången av år 2022. Kommunstyrelsen föreslår att årets resultat +13 590 tkr överförs till nämndens ackumulerade resultat. Det innebär att det ackumulerade resultatet efter 2022 uppgår till +39 178 tkr.

Förskolenämnden önskar inför 2023 ta i anspråk 4 000 tkr ackumulerat resultat för att balansera budgeten mellan åren. Nämnden önskar även föra med sig 600 tkr av 2022 års investeringsmedel eftersom förskolor som öppnar sent under året eller vid årsskiftet har svårt hinna köpa in alla inventarier i förväg.

Kommunstyrelsen föreslår Kommunfullmäktige besluta att Förskolenämnden får överföra 600 tkr av 2022 års investeringsmedel. Kommunstyrelsen avvaktar med att föreslå Kommunfullmäktige att Förskolenämnden får ianspråkta 4 mnkr ur ackumulerat resultat utan följer i stället den ekonomiska utvecklingen. Detta i syfte att undvika att medlen blir nivåhöjande.

## Grundskolenämnden

	2022	2021	2020
Intäkter	348 716	321 328	320 761
Kostnader	-2 022 527	-1 908 206	-1 840 533
Nettokostnader	-1 673 811	-1 586 878	-1 519 772
Kommunbidrag	1 674 900	1 586 905	1 519 300
Resultat	1 089	27	-472
Ackumulerat resultat	26 303	25 214	25 187
Nettoinvesteringar	-2 972	-3 501	-6 333

Grundskolenämnden redovisar ett resultat på +1,1 mnkr i jämförelse med tilldelat kommunbidrag. Inom resultatet har avvikelser skett mot budget avseende statsbidrag, avgifter och övriga intäkter +15,3 mnkr, personalkostnader + 36,0 mnkr, material och tjänster -65,7 mnkr samt en ej ianspråktagen buffert +16,6 mnkr.

Elever från kommunen i grundskola har ökat med 30 elever till 12 378 (12 348) varav elever i fristående skola är på en oförändrad nivå 1 749 (1 749). Elever i förskoleklass totalt är på oförändrad nivå 1 391 (1 391) varav förskoleklass elever i fristående skola ökat med 17 elever till 116 (99). Elever från kommunen i särskola har ökat med sju elever till 155 (148). Elever i fritidshem totalt har minskat till 4 637 (4 698)

varav elever i fristående verksamhet har ökat med 62 till 394 (332).

Antal elever per lärare var 11,9 (12,0), elever per pedagogisk personal 8,6 (9,0), elever per personal i fritidshem 20,5 (22,4) samt antal elever per lärare i förskoleklass 16,8 (17,5). Det innebär att samtliga har förbättrats i jämförelse med föregående år.

Grundskolenämnden hade +25 214 tkr i ackumulerat resultat vid ingången av år 2022.

Kommunstyrelsen föreslår att resultatet +1 089 tkr överförs till det ackumulerade resultatet. Det innebär att det ackumulerade resultatet efter 2022 uppgår till +26 303 tkr.

## Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

	2022	2021	2020
Intäkter	286 993	268 387	274 481
Kostnader	-896 207	-842 806	-832 978
Nettokostnader	-609 214	-574 419	-558 497
Kommunbidrag	621 750	584 794	549 400
Resultat	12 536	10 375	-9 097
Ackumulerat resultat	26 380	13 844	3 469
Nettoinvesteringar	-2 200	-4 888	-1 897

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden redovisar ett resultat på +12,5 mnkr i jämförelse med tilldelat kommunbidrag. Överskottet beror främst på ett positivt netto för köpta och sålda platser i jämförelse med budget, vuxenutbildningen samt en ej ianspråktagen buffert.

Eleverna i Borås Stads gymnasieskolor har ökat med 59 elever till 4 421 (4 362) och Borås Stads elever i gymnasieskola har ökat med 55 elever till 4 100 (4 045). Eleverna i Borås Stads gymnasiesärskolor är 83 (84) och Borås Stads elever i gymnasiesärskola har minskat till 61 (65). Elever från andra kommuner har ökat till 922 (912) och elever hos extern utbildningsanordnare har minskat till 572 (621). Elevantalet i Yrkeshögskolan och Särvox har ökat medan antal elever i Komvux samtliga kategorier har minskat. Antal unga i det kommunala aktivitetsansvaret (KAA) har ökat till 347 (335).

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden hade +13 844 tkr i ackumulerat resultat vid ingången av år 2022. Kommunstyrelsen föreslår att resultatet +12 536 tkr överförs till det ackumulerade resultatet. Det innebär att det ackumulerade resultatet efter 2022 uppgår till +26 380 tkr.

## Individ- och familjeomsorgsnämnden

	2022	2021	2020
Intäkter	42 897	47 059	50 330
Kostnader	-420 083	-393 471	-378 089
Nettokostnader	-377 186	-346 412	-327 759
Kommunbidrag	365 450	335 950	316 900
Resultat	-11 736	-10 462	-10 859
Ackumulerat resultat	0	-32 955	-32 955
Nettoinvesteringar	-	-	-

Individ- och familjeomsorgsnämnden redovisar ett negativt resultat på -11 736 tkr jämfört med tilldelat kommunbidrag. Underskottet beror till största del på ökade kostnader för köp av extern familjehemsvård, köp av platser Hem för vård och boende (HVB) 0-20 år. Nämnden har haft svårt att hålla full bemanning med socialsekreterare och de har därför tvingats till köp av externa socionomkonsulter.

Under 2022 aktualiserades 2594 barn. Ökningen har skett stegvis och från 2017 till 2022 har antalet barn som aktualiserats ökat med 752 individer. År 2017 hade 6,3 % av andelen barn och unga i Borås Stad aktualiserats inom socialtjänsten och för 2022 uppgår andelen barn och unga som aktualiserats inom socialtjänsten till 9,1 %.

Institutionsplaceringar i åldersgruppen 13-20 år har minskat och under 2022 var det 51 ungdomar i åldersgruppen som var placerad på institution. Det är 23 färre jämfört med 2021. Den genomsnittliga placeringstiden ökade från 180 dagar 2021 till 258 dagar 2022. Detta tyder på att komplexiteten och problematiken ökat hos de ungdomar som placeras på institution.

Kommunstyrelsen föreslår att årets resultat på -11 736 tkr avskrivs i sin helhet och att det ackumulerade resultatet vid 2022 års utgång justeras till att vara noll.

## Arbetslivsnämnden

	2022	2021	2020
Intäkter	130 686	159 166	157 426
Kostnader	-389 874	-404 963	-394 334
Nettokostnader	-259 188	-245 797	-236 908
Kommunbidrag	252 950	243 250	237 550
Resultat	-6 238	-2 547	642
Ackumulerat resultat	3 000	3 000	3 000
Nettoinvesteringar	-	-	-

Arbetslivsnämnden redovisar ett negativt resultat med -6 238 tkr. Orsaken till det negativa resultatet är att evakueringsboendet på Kyllared för flyktingar från Ukraina, där nämnden hade ett samordningsansvar för hela Borås Stad, hade kostnader som översteg Migrationsverkets ersättning med 6 495 tkr. Nämndens ordinarie verksamhet gjorde däremot ett plusresultat på 257 tkr.

Nettokostnaden för ekonomiskt bistånd för år 2022 blev 59 761 tkr (60 766) vilket gav ett underskott mot budget med 2 261 tkr. Antal hushåll med försörjningsstöd har i snitt under året varit 677 stycken (736) en tydlig minskning som som främst skedde under andra halvan av året. Kostnadsökningen beror på förändring av riksnormen och höjda boendekostnader.

Under 2022 har 1 350 st ungdomar arbetat som feriearbetare vilket var 150 st färre än förra året.

Antalet deltagare i olika arbetsmarknadsinsatser har minskat, främst beroende på Arbetsförmedlingens omorganisation.

Kommunstyrelsen föreslår att av årets resultat på -6 238 tkr, som beror på kostnaderna för evakueringsboendet till flyktingar från Ukraina, skrivs av i sin helhet vilket innebär att det tidigare ackumulerade resultatet på 3 000 tkr bibehålls för att bl.a. kunna möta ett eventuellt försämrat konjunkturläge.

## Sociala omsorgsnämnden

	2022	2021	2020
Intäkter	133 257	123 384	110 755
Kostnader	-882 834	-825 577	-801 450
Nettokostnader	-749 577	-702 193	-690 695
Kommunbidrag	758 750	727 863	700 200
Resultat	9 173	25 670	9 505
Ackumulerat resultat	26 556	17 383	-5 787
Nettoinvesteringar	-	-	-

Sociala omsorgsnämnden visar ett positivt resultat för år 2022 med 9 173 tkr. Minskningen av antalet timmar med personlig assistans enligt LSS fortsatte och uppgick till 163 230 timmar jämfört med 173 043 förra året. En annan orsak till det positiva resultatet är att statsbidraget från Migrationsverket för stöd till nyanlända blev högre än budgeterat.

Kommunstyrelsen föreslår att av årets resultat på 9 173 tkr överförs till nästa år. Det innebär att Sociala omsorgsnämnden vid utgången av 2022 har ett ackumulerat resultat på 26 556 tkr.

## Vård- och äldreomsorgsnämnden

	2022	2021	2020
Intäkter	196 319	191 024	148 268
Kostnader	-1 641 498	-1 559 006	-1 514 053
Nettokostnader	-1 445 179	-1 367 982	-1 365 785
Kommunbidrag	1 463 550	1 421 975	1 401 700
Resultat	18 371	53 993	35 915
Ackumulerat resultat	30 000	156 587	104 494
Nettoinvesteringar	-	-	-

Vård- och äldreomsorgsnämnden redovisar ett positivt resultat för 2022 på 18 371 tkr jämfört med tilldelat kommunbidrag.

Överskottet beror till stor del på ej utförda volymer jämfört mot budget samt förskjutning av införandet av trygghetsskapande välfärdsteknik. Personalkostnaden avviker negativt mot budget med 7 700 tkr och beror delvis på att nämnden övertagit vård- och omsorgsboendet Kvibergsgatan i egen regi sedan oktober månad, en effekt av att upphandlingen av vård- och omsorgsboende i extern regi överklagades. Under 2022 har verksamheten återgått till ett mer normalt läge efter att varit starkt påverkat av pandemin de senaste åren.

Under året har det varit hårt tryck på boendeplatser och samtliga vård- och omsorgsboenden har varit fullbelagda vilket gjort att det finns en kö på personer som väntar på att få sina boendebeslut verkställda.

I hemtjänsten har det totala antalet unika brukare per år har under de senaste tre åren legat relativt konstant på 2 900. Snittet per månad med hemtjänststämmande är även det relativt konstant runt 1 800 brukare per månad. En förklaring att antalet brukare inte ökar över tid trots en åldrande befolkning kan vara att äldre idag är friskare samt att nämndens förebyggande arbete ger effekt.

Under året har ytterligare 350 st surfplattor, i syfte att minska det digitala utanförskapet för seniorer 75 år och äldre, delats ut och det finns nu totalt 700 st utdelade. Intresset har varit mycket stort och undersökningar visar att de flesta plattorna används dagligen. Nämnden begär att få nyttja 4 500 tkr av ackumulerat resultat under perioden 2024-2026 om nämnden fattar beslut om att dela ut ytterligare 350

st surfplattor. Kommunstyrelsen tar inte ställning till den här begäran vid detta tillfälle men ser positivt på projektet. Kommunstyrelsens avsikt är därför att vid behandling av årsredovisningarna för 2023-2025 genomföra dessa justeringar i samband med att nämndens ackumulerade resultat fastställs.

Kommunstyrelsen föreslår att efter korrigerings uppgår Vård- och äldrenämndens ackumulerade resultat vid 2022 års utgång till 30 000 tkr.

## Bolagens resultat och verksamhet

Vilka bolag som utöver kommunen ingår i kommunkoncernen framgår av förvaltningsberättelsens avsnitt "Den kommunala koncernen". En samlad förteckning över Borås Stads ägarintressen i bolag och ekonomiska föreningar finns i not under sammanställda räkenskaper.

Bolagens årsredovisningar föreläggs för Kommunfullmäktige samtidigt med kommunens årsredovisning. För aktiebolagen gäller att frågan om ansvarsfrihet prövats av årsstämorna. I samtliga fall har ansvarsfrihet för styrelserna beviljats. För kommunalförbunden Södra Älvsborgs Räddningstjänstförbund och Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund ankommer det på respektive förbundsmedlem att besluta om ansvarsfrihet för förbundsledningen.

Kommunstyrelsen har uppsikt över de kommunala bolagen, med synsättet att det i princip inte är någon skillnad i ägarstyrningen mellan en nämnd och ett bolag. Ägarstyrningen sker med utgångspunkt från årsstämma, bolagsordning och ägardirektiv.

I samband med granskningen av bolagsstyrningsrapporter och bolagens årsredovisningar gör Kommunstyrelsen den lagstadgade prövningen om bolagens verksamhet under föregående kalenderår varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna. Kommunstyrelsen har för år 2022 bedömt att så är fallet för Borås Stads samtliga majoritetsägda bolag.

Bolagen redovisar ett resultat 2022 på 177 mnkr efter finansnetto. Det är 67 mnkr bättre än budgeterat, främst hänförligt till ökad omsättning i Borås Energi och Miljö AB. Soliditeten för bolagen ökar från 18,2 % till 18,6 %, då den högre resultatnivån täcker upp fortsatt höga investeringar.

I nedanstående tabell sammanfattas bolagens resultat och ekonomiska ställning. Därefter beskrivs respektive bolags resultat och verksamhet vidare.



**Samtliga bolag 2022**

	mnkr	mnkr	mnkr	mnkr	%	%
	Koncern- bidrag lämnat- erhållit+	Resultat efter finans- netto	Eget kapital	Balans- omslutning	Avkastning på totalt kapital	Soliditet
<b>STADSHUSKONCERNEN</b>						
<b>Borås Stadshus AB koncernen</b>	<b>62,9</b>	<b>128</b>	<b>1 010</b>	<b>7 692</b>	<b>2,9</b>	<b>13,1</b>
Borås Stadshus AB moderbolaget	3,1	-3,1	458,6	720		63,6
Borås Energi och Miljö AB	-10,0	106,5	647,5	5 355	3,5	12,1
Borås Elnät AB	-44,9	69,9	417,7	1 619	4,8	25,8
Borås Djurpark & Camping AB	12,2	-12,2	2,2	147		1,5
Borås kommuns Parkerings AB		14,7	29,0	119	13,2	24,3
Industribyggnader i Borås AB inkl db	-8,0	22,2	111,9	413	6,1	27,1
BoråsBorås TME AB	18,8	-18,8	0,1	20		0,6
Akademiplatsen AB	26,6	-26,6	0,2	56		0,3
Inkubatorn i Borås AB	2,2	-2,1	1,7	6		28,5
<b>BOSTADSBOLAGEN</b>		<b>27</b>	<b>906</b>	<b>5 410</b>	<b>1,4</b>	<b>16,7</b>
AB Bostäder i Borås		34,6	757,6	4 061	1,7	18,7
Fristadbostäder AB		-2,0	29,7	279	0,4	10,6
AB Sandhultsbostäder		2,8	43,0	292	2,0	14,7
AB Toarpshus		6,8	37,0	224	4,1	16,5
Viskaforshem AB		-15,6	38,7	554	-1,7	7,0
<b>FÖRBUNDEN</b>						
Södra Älvsborgs räddningstjänstförbund (100%)		0,4	57,8	168	1,1	34,4
Sjuhärads kommunalförbund (100%)		2,0	11,9	91	3,7	13,1
<b>Totalt bolagen (ej eliminerat, exkl förbunden)</b>		<b>177</b>		<b>13 867</b>	<b>2,3</b>	<b>18,6</b>
	<i>fg år</i>	<i>147</i>		<i>13 491</i>		

**Stadshuskoncernen****Nyckeltal, mnkr**

	<b>2022</b>	<b>2021</b>	<b>2020</b>
Omsättning	1 902	1 721	1 514
Resultat efter finansnetto	128,1	102,2	78,6
Avkastning eget kapital, %	12,7	11,0	9,2
Balansomslutning	7 692	7 526	7 418
Soliditet, bokförd, %	13,1	12,3	11,5
Investeringar	450	471	543

I stadshuskoncernen ingår samtliga av Borås Stads hel- och majoritetsägda bolag, förutom de allmännyttiga kommunala bostadsbolagen.

Stadshuskoncernen har under 2022 genererat ett resultat efter finansnetto på 128 mnkr, vilket är 26 mnkr bättre än 2021. För 2022 visar bolagen god budgetföljsamhet och flera bolag gör betydligt bättre resultat än budget. Endast Borås Djurpark & Camping AB visar en negativ avvikelse till följd av färre djurparksbesökare samt ökade kostnader.

Balansomslutningen har under året ökat med 166 mnkr, främst hänförligt till Borås Elnät AB:s

pågående mätarbytesprojekt och fortsatta upprustning av elnätet för en framtidssäkrad eldistribution samt införandet av ett nytt insamlingssystem för hushållsavfall i Borås Energi och Miljö AB.

Inom koncernen har det lämnats och erhållits koncernbidrag på 63 mnkr, vilket är 10 mnkr högre än 2021.

Verksamheten i stadshuskoncernen beskrivs utförligare i respektive bolags avsnitt nedan.

## Borås Stadshus AB - moderbolaget

### Nyckeltal, mnkr

	2022	2021	2020
Omsättning	0	0	0
Resultat efter finansnetto	-3,1	-2,9	-3,0
Balansomslutning	720	711	725
Soliditet, bokförd, %	63,6	64,5	63,3

### Väsentliga händelser under året

Moderbolaget bedriver ingen egen verksamhet, all verksamhet sker i dotterbolagen.

Årets underskott har täckts med koncernbidrag från dotterbolagen. Moderbolaget erhöll 62,9 mnkr i koncernbidrag från Borås Elnät AB, Borås Energi och Miljö AB samt Industribyggnader i Borås AB. Till Akademiplatsen AB, BoråsBorås TME AB, Borås Djurpark & Camping AB samt Inkubatorn i Borås AB lämnades koncernbidrag på 59,8 mnkr. Resterande erhållna 3,1 mnkr har använts för att finansiera moderbolaget.

### Kommunstyrelsens bedömning

Ägartillskottet från Borås Stad 2017 har medfört en kraftigt förstärkt soliditet, som var 63,6 % per 2022-12-31.

En potentiell risk framöver är att det bokförda värdet på aktier i dotterbolag behöver skrivas ned, beroende på bolagens resultatutveckling.

Det är Kommunstyrelsens uppfattning att verksamheten under året har bedrivits i enlighet med det i bolagsordning och ägardirektiv angivna syftet och de kommunala principer som bolaget har att verka inom.

## Borås Energi och Miljö AB

### Nyckeltal, mnkr

	2022	2021	2020
Omsättning	1 404	1 245	1 079
Resultat efter finansnetto	106,5	58,6	52,3
Avkastning totalt kapital, %	3,5	2,6	2,5
Balansomslutning	5 355	5 278	5 211
Soliditet, bokförd, %	12,1	11,2	10,7
Investeringar	290	315	360

**Resultat efter finansnetto, per rörelsegren, mnkr**

	2022	2021	2020	Förändring
Energi	121	87	46	34
Biogas	-23	-62	-18	39
Vattenkraft	11	12	6	-1
Insamling och återvinning	6	21	11	-15
Energitjänster	3	4	2	-1
Övriga verksamheter	-12	-14	-5	2
<b>Totalt kommersiella verksamheter</b>	<b>106</b>	<b>48</b>	<b>42</b>	<b>58</b>
Kommunalt avfall	-11 *	-2	-2	-9
VA	-13 *	13	12	-26
<b>Totalt taxefinansierade verksamheter</b>	<b>-24</b>	<b>11</b>	<b>10</b>	<b>-35</b>

\* Årets negativa resultat har balanserats som en fordran på kollektivet, och redovisas som noll i resultaträkningen.

**Väsentliga händelser under året**

Borås Energi och Miljö AB har under året fortsatt införandet av det nya bostadsnära insamlingssystemet för hushållsavfall, och fyra etapper av totalt fem har genomförts. Bolaget har fortsatt projekteringen av Tolken som framtida dricksvattentäkt när ett nytt vattenverk ska byggas, utifrån beslut i Kommunfullmäktige. Under året har bolaget fått en miljöbot för att delar av miljötillståndet på Sobacken inte har uppfyllts, vilket blev startpunkt för en rad förbättringar som genomförts inom avfallsverksamheten.

Ett samarbetsavtal har tecknats med ST1 om samarbete med biogasen, där ST1 kommer förädla gasen och avyttra den på biogasmarknaden från och med 2024. Under 2023 tar de över driften av bolagets två publika tankstationer.

2022 höjdes VA-taxan med 4 %, fjärrvärmepriset med 1 % och återvinningstaxan med 6 %.

**Kommunstyrelsens bedömning**

Borås Energi och Miljö AB genererar ett resultat efter finansnetto på 106,5 mnkr, vilket är 45 mnkr högre än budget. Den stora avvikelser beror främst på högre intäkter för el till följd av hög produktion och gynnsamma elpriser.

Resultatet når upp till budget men inte till Kommunfullmäktiges avkastningskrav på 4,5 % avkastning på totalt kapital. Soliditeten uppgår till 12,1 % och når precis målet på 12-15 %.

Bolagets arbete med effektiviseringar och att skapa synergier inom organisationen har fortsatt, vilket är av stor vikt för att nå en långsiktigt ökad lönsamhet då EMC-investeringen kraftigt påverkat bolagets balansräkning med höga kapitalkostnader. Då det planeras för fler stora investeringar framåt behöver bolaget arbeta med lönsamheten i samtliga rörelsegränar för att kunna fortsätta med den höga investeringstakten samt för att nå Kommunfullmäktiges ekonomiska mål.

Det är Kommunstyrelsens uppfattning att verksamheten under året har bedrivits i enlighet med det i bolagsordning och ägardirektiv angivna syftet och de kommunala principer som bolaget har att verka inom.

## Borås Elnät AB

### Nyckeltal, mnkr

	2022	2021	2020
Omsättning	328	317	307
Resultat efter finansnetto	69,9	67,8	68,4
Avkastning totalt kapital, %	4,8	4,9	5,2
Balansomslutning	1 619	1 532	1 471
Soliditet, bokförd, %	25,8	26,0	25,3
Investeringar	134	132	103

### Ekonomiskt utfall per affärsområde, mnkr

	2022		2021		Förändring
Resultat, AO Elnät	61,3		65,3		-4,0
Resultat, AO Stadsnät	8,6		2,5		6,1
Nettoomsättning, Elnät	224	73 %	220	75 %	4
Nettoomsättning, Stadsnät	81	27 %	74	25 %	7
Investeringar, AO Elnät	111	83 %	104	79 %	7
Investeringar, AO Stadsnät	22	17 %	28	21 %	-6

### Väsentliga händelser under året

Inom affärsområde Elnät har utbyggnaden fortsatt av ny elnätsinfrastruktur för en framtidssäkrad eldistribution, och byggnationen av mottagningsstationen Sandlid har fortsatt. Projektet med ett helt nytt mätsystem har fortgått och den största delen av kundernas elmätare är utbytta. Bolaget har även gjort en analys av effektsituationen i elnätet, som visar att kommande effektbehov kommer klaras genom den utbyggnad av högspänningsnätet som pågår. Inom affärsområde Stadsnät har utbyggnaden och utvecklingen av fibernätet för att erbjuda driftssäkra miljöer fortsatt.

### Kommunstyrelsens bedömning

Borås Elnät AB levererar ett resultat på 70 mnkr, vilket är på samma nivå som de två senaste åren men betydligt högre än budget. Budgetavvikelsen förklaras av högre elintäkter, många nyanslutningar med anslutningsavgifter inom båda affärsområdena samt lägre kapitalkostnader på grund av försenade projekt.

Resultatet ger en avkastning på totalt kapital på 4,8 % vilket överstiger Kommunfullmäktiges avkastningskrav på 4 %. Soliditeten uppgår till 25,8 % vilket är över målet på 20-25 %.

Bolagets elnätsverksamhet är stabil och väl konsoliderad. Samtidigt medför de stora pågående investeringarna och den avslutade bredbandsattsningen ökade finansiella kostnader. Intäktsnivåerna kan inte justeras i samma utsträckning till följd av den sänkta intäktsramen för affärsområde Elnät för perioden 2020-2023. Gällande elnätsbolagens överklagande av beslutade intäktsramar har Kammarrätten kommit med en dom som Energimarknadsinspektionen ska besluta om nya intäktsramar utifrån. Bolagets ansvar att trygga viktig infrastruktur är långsiktigt och lönsamheten måste ses över en längre tidsperiod.

Det är Kommunstyrelsens uppfattning att verksamheten under året har bedrivits i enlighet med det i bolagsordning ägardirektiv angivna syftet och de kommunala principer som bolaget har att verka inom.

## Borås Djurpark & Camping AB

### Nyckeltal, mnkr

	2022	2021	2020
Omsättning	85	87	63
Resultat efter finansnetto	-12,3	-1,9	-17,6
Balansomslutning	147	128	144
Soliditet, bokförd, %	1,5	1,6	1,6
Investeringar	19	11	4

### Väsentliga händelser under året

Djurparken har haft 186 000 betalande besökare, vilket är 34 000 färre besökare än rekordåret 2021. Parken har fortsatt satsa på nyheter som höjer besöksupplevelsen genom tematiserade säsonger samt lanserat Wildlife Camp, som erbjuder övernattnings i tält intill savannen. Däremot har campingen haft en rekordsommar. Campingen har satsat på att utöka utbudet av aktiviteter, påbörjat en långsiktig satsning att höja kvaliteten på befintliga byggnader samt köpt in två glasdamer.

### Kommunstyrelsens bedömning

Då bolaget är beroende av koncernbidrag ställer Kommunfullmäktige endast ett resultatkrav, vilket var -9,4 mnkr 2022 i likhet med budgeterat resultat. Årets resultat på -12,3 mnkr når inte kravet till följd av färre djurparksbesökare som medfört lägre intäkter samt ökade kostnader utifrån flera omvärldsfaktorer.

Djurparken är ett betydelsefullt besöksmål för staden och bidrar till turistekonomiska effekter. Bolaget har fortsatt utvecklingsarbetet för att öka lönsamheten och fortsätta vara ett attraktivt besöksmål, och som en del i detta har en masterplan tagits fram. Tyvärr höll trenderna från 2021 inte i sig samtidigt som andra omvärldsfaktorer påverkade kostnadssidan, vilket visar hur sårbart bolaget är utifrån många olika faktorer. Det är viktigt att bolaget arbetar för att nå uppsatt resultatkrav.

Det är Kommunstyrelsens uppfattning att verksamheten under året har bedrivits i enlighet med det i bolagsordning och ägardirektiv angivna syftet och de kommunala principer som bolaget har att verka inom.

## Borås kommuns Parkerings AB

### Nyckeltal, mnkr

	2022	2021	2020
Omsättning	52	43	41
Resultat efter finansnetto	14,7	6,8	10,3
Avkastning totalt kapital, %	13,2	6,3	8,6
Balansomslutning	119	123	131
Soliditet, bokförd, %	24,3	13,7	9,0
Investeringar	1	3	8

### Väsentliga händelser under året

Bolaget har återhämtat sig efter pandemin och haft en bra beläggning som är tillbaka på samma nivåer som före pandemin. 2022 var första året som bolaget såg effekterna av den införda prisstrategin med zonindelning. Projektet med det nya parkeringshuset Makrillen är försenat och upphandling kommer

göras 2023. Under året har också en ny VD tillträtt.

Inför valet tecknades en partiöverenskommelse där bolaget fick i uppdrag att analysera och utreda konsekvenserna av att bolaget får ett större ansvar för parkeringsprodukten i sin helhet.

### Kommunstyrelsens bedömning

Bolaget visar ett resultat om 14,7 mnkr, vilket är 7 mnkr bättre än budget. Det starka resultatet är kopplat till genomförd prisstrategi och en hög beläggning. Kommunfullmäktiges resultatkrav på 7-8 mnkr uppfylls.

För att stärka den finansiella ställningen inför kommande investering har bolaget fått behålla hela sitt resultat och kommer fortsättningsvis inte lämna något koncernbidrag.

Det är Kommunstyrelsens uppfattning att verksamheten under året har bedrivits i enlighet med det i bolagsordning och ägardirektiv angivna syftet och de kommunala principer som bolaget har att verka inom.

## Industribyggnader i Borås AB med dotterbolag

### Nyckeltal, mnkr

	2022	2021	2020
Omsättning	61	60	57
Resultat efter finansnetto	22,2	21,4	16,1
Avkastning totalt kapital, %	6,1	5,6	4,3
Balansomslutning	413	423	437
Soliditet, bokförd, %	27,1	23,8	20,6
Investeringar	6	6	46

### Väsentliga händelser under året

Under året har flera förstudier påbörjats inom fastighetsutvecklingsprojekt. Dessutom har flera energieffektiviserings- och underhållsprojekt genomförts, med beaktande av klimatsmarta lösningar och ökat driftsnetto. En översyn av fastigheten Strömsdal 3 har gjorts gällande underhållsrenovering, fastigheten är i stort behov av upprustning och renovering.

### Kommunstyrelsens bedömning

IBAB-bolagen levererar ett starkt resultat på 22,2 mnkr, drygt 9 mnkr högre än budget, främst till följd av lägre underhållskostnader och effektiviserad fastighetsförvaltning. Resultatet innebär att Kommunfullmäktiges avkastningskrav på totalt kapital på 3,5 % uppfylls och soliditetsmålet på 15 % överträffas. IBAB har en god finansiell ställning att möta framtida utmaningar med.

Det är Kommunstyrelsens uppfattning att verksamheten under året har bedrivits i enlighet med det i bolagsordning och ägardirektiv angivna syftet och de kommunala principer som bolaget/bolagen har att verka inom.

## BoråsBorås TME AB

### Nyckeltal, mnkr

	2022	2021	2020
Omsättning	3	11	3
Resultat efter finansnetto	-18,8	-17,1	-18,0
Balansomslutning	20	20	20
Soliditet, bokförd, %	0,6	0,6	0,6
Investeringar	0	0	0

### Väsentliga händelser under året

Bolaget har införlivat sin nya affärsplan som innefattar ett bredare perspektiv med uppdrag att arbeta med platsutveckling för både besökare och invånare. Under året har personalen i Akademiplatsen AB införlivats i organisationen.

### Kommunstyrelsens bedömning

Då bolaget är beroende av koncernbidrag ställer Kommunfullmäktige endast ett resultatkrav, vilket var -19,2 mnkr 2022. Bolagets resultat på -18,8 mnkr uppfyller både detta krav och budget.

Det är Kommunstyrelsens uppfattning att verksamheten under året har bedrivits i enlighet med det i bolagsordning och ägardirektiv angivna syftet och de kommunala principer som bolaget har att verka inom.

## Akademiplatsen AB

### Nyckeltal, mnkr

	2022	2021	2020
Omsättning	4	3	2
Resultat efter finansnetto	-26,6	-28,9	-27,7
Balansomslutning	56	61	61
Soliditet, bokförd, %	0,3	0,2	0,2
Investeringar	0	1	3

### Väsentliga händelser under året

Inför valet tecknades en partiöverenskommelse med förslaget att bolagets verksamheter ska delas upp och övergå till BoråsBorås TME AB respektive IBAB-koncernen. Under hösten har utredningar för genomförande av uppdraget utförts och verksamhetsflyttarna är tänkta att ske under 2023.

Avtalet med driftsoperatören för Borås Kongress går ut per 2023-12-31 och en ny upphandling har förberetts.

### Kommunstyrelsens bedömning

Då bolaget är beroende av koncernbidrag ställer Kommunfullmäktige endast ett resultatkrav, vilket var -28,4 mnkr 2022. Årets resultat på -26,6 mnkr uppfyller detta krav.

Det är Kommunstyrelsens uppfattning att verksamheten under året har bedrivits i enlighet med det i bolagsordning och ägardirektiv angivna syftet och de kommunala principer som bolaget har att verka inom.

## Inkubatorn i Borås AB

### Nyckeltal, mnkr

	2022	2021	2020
Omsättning	13	12	9
Resultat efter finansnetto	-2,1	-2,3	-2,7
Balansomslutning	6	7	6
Soliditet, bokförd, %	28,5	23,5	28,5
Investeringar	0	0	0

### Väsentliga händelser under året

Bolaget har haft ett ovanligt högt antal sökande till sin inkubatorprocess. Under 2022 har 9 nya kunder tillkommit till inkubatorprocessen och 4 kunder har gjort en positiv exit för att klara sig på egna ben. Bolaget har även anordnat ett flertal aktiviteter under året, bland annat ett intensivprogram för entreprenörer som vill utmana sina affärsidéer.

### Kommunstyrelsens bedömning

Bolagets resultat på -2,1 mnkr är bättre än budgeterat resultat, och tillika Kommunfullmäktiges resultatkrav, på -2,6 mnkr.

Det är Kommunstyrelsens uppfattning att verksamheten under året har bedrivits i enlighet med det i bolagsordning och ägardirektiv angivna syftet och de kommunala principer som bolaget har att verka inom.

## Bostadsbolagen

Borås Stad äger sedan kommunsammanslagningen 1974 fem bostadsbolag som verkar i de tidigare kommunerna. Bostadsbolagen lyder sedan 2013 under ny lagstiftning och ska bedriva sin verksamhet enligt affärsmässiga principer. Samtliga bostadsbolag är viktiga aktörer för att kommunen ska klara av bostadsförsörjningen.

Generellt sett har Borås Stads bostadsbolag höga belåningsgrader och stora underhållsbehov. Lönsamheten har i flera fall varit ansträngd under en längre tid och bolagen har haft små marginaler för att hantera kostnadsökningar, men låga marknadsräntor och låg vakansgrad har underlättat. Därför slår de ändrade förutsättningarna med höjda marknadsräntor och allmänna kostnadsökningar hårt mot bolagen med vikande resultat som följd. Den bokförda soliditeten uppgick i genomsnitt till 17 % vilket är klart under snittet för Sveriges Allmännyttas-företag i landet. Fastigheternas marknadsvärden överstiger dock de bokförda värdena, och den justerade soliditeten, där hänsyn tas till bedömda marknadsvärden, är 48 % för bostadsbolagen sammantaget.

Behoven av underhåll är fortsatt stora men det är främst underhållskostnaderna som bolagen drar ned på när räntor och andra kostnader ökar. Bolagen behöver bättre beredskap för att hantera kostnadsökningarna och det är mycket viktigt att Kommunfullmäktiges direktavkastningskrav uppnås för att inte försvaga den finansiella ställningen.

I tabellen nedan framgår nyckeltal för bostadsbolagen. Därefter följer en redogörelse per bolag.



**Bostadsbolagens nyckeltal**

	AB Bostäder	Fristad-bostäder	Sandhult s-bostäder	Toarps-hus	Viska-forshem	S:a 2022	S:a 2021	Riket 2021*
<b>Lönsamhet</b>								
Resultat efter finansnetto, mnkr	34,6	-2,0	2,8	6,8	-15,6	26,5	45,7	
Resultat efter finansnetto, kr/kvm totyta	72	-49	117	197	-453	43	76	
Direktavkastning fastigheter, % bokfört värde	6,1	6,4	5,8	8,0	3,8	5,9	6,2	6,7
Direktavkastning fastigheter, % justerat värde **	2,7	3,1	4,3	4,5	2,4	2,9	2,8	
<b>Finansiell balans</b>								
Balansomslutning, mnkr	4 055	279	292	224	554	5 404	5 208	
Soliditet, % bokförd	18,7	10,6	14,7	16,5	7,0	16,8	17,0	33,0
Soliditet, % justerad mdsvärden	51,4	40,8	31,9	43,6	31,8	48,4	49,5	
Belåningsgrad, % bokförd	78	83	83	80	91	80	79	60
<b>Finansiering</b>								
Räntekostnader, kr/m2	75	78	129	70	176	83	66	
Genomsnittlig låneränta, %	1,2	1,5	1,3	1,3	1,2	1,2	1,0	1,2
<b>Operativa nyckeltal</b>								
Driftnetto, kr/m2	493	325	705	507	592	496	481	463
Underhåll och reparationer, kr/m2	235	284	222	173	316	239	222	241
<b>Marknadsmässiga nyckeltal</b>								
Antal bostadslägenheter	6 878	611	297	460	582	8 828	8 538	
Andel outhyrda lägenheter, %	1,7	0,2	2,0	1,3	0,0	1,4	1,2	
Hysesbortfall lägenheter och lokaler, mnkr	12,7	0,2	0,3	0,8	0,0	14,0	9,7	
Medelhyra lägenheter, kr/m2	1 172	995	1 002	1 041	1 100	1 142	1 155	
Bokfört värde fastigheter, kr/m2	8 143	5 075	12 129	6 338	15 773	8 606	8 519	6 922

\* Sveriges Allmännyttas statistik, riket avser genomsnitt för bolag i kommuner med över 75 000 invånare.

**AB Bostäder i Borås****Nyckeltal, mnkr**

	2022	2021	2020
Omsättning	565	540	530
Resultat efter finansnetto	34,6	31,3	61,9
Direktavkastning, %	2,7	2,6	3,2
Balansomslutning	4 061	3 896	3 713
Soliditet, bokförd, %	18,7	18,7	18,9
Soliditet, justerad, %	51,4	52,6	48,8
Investeringar	268	287	187

**Väsentliga händelser under året**

Under året har Kasernen, 144 lägenheter i Regementsstaden, färdigställts med inflyttning i maj och september. Bolaget har även slutfört ombyggnationen av fastigheten Glesvingen i Knalleland med 107 studentlägenheter.

Bolaget har haft stort fokus på kundnöjdhet och att förbättra den upplevda tryggheten i sina områden, där flera trygghetsskapande projekt har genomförts med deltagande av hyresgästerna. Bolaget har även tagit en aktiv roll i Borås Stads arbete kring ett Socialt hållbart Borås.

## Kommunstyrelsens bedömning

Bolaget visar ett resultat om 35 mnkr 2022, vilket överstiger budget och ger en direktavkastning på 2,7 %, att jämföra med Kommunfullmäktiges krav på 3 %. Däremot uppfylls resultatkravet på 40 mnkr före utrangeringar. Budgetavvikelsen utgörs främst av högre intäkter, dels för Glesvingen som inte var med i budget 2022, och dels för tidigare inflyttning i Kasernen än budgeterat. Det är viktigt att bolaget uppnår ägarens krav för att klara att möta utmaningar med både kostnads- och ränteökningar samt fortsatt stora underhållsbehov de kommande åren.

Soliditeten stärktes av den stora lägenhetsavyttring som gjordes 2016, men har sedan dess försvagats till följd av höga investeringar och lägre resultatnivåer. Den bokförda soliditeten når inte soliditetsmålet på 20 %. Den justerade soliditeten uppgår till 51,4 % då marknadsvärdet på fastighetsbeståndet kraftigt överstiger de bokförda värdena och når målet på 40 %.

Det är Kommunstyrelsens uppfattning att verksamheten under året har bedrivits i enlighet med det i bolagsordning och ägardirektiv angivna syftet och de kommunala principer som bolaget har att verka inom.

## Fristadbostäder AB

### Nyckeltal, mnkr

	2022	2021	2020
Omsättning	42	41	40
Resultat efter finansnetto	-2,0	2,8	3,1
Direktavkastning, %	3,1	4,2	4,2
Balansomslutning	279	241	231
Soliditet, bokförd, %	10,6	13,1	12,8
Soliditet, justerad, %	40,8	42,5	42,0
Investeringar	30	22	8

### Väsentliga händelser under året

Byggnationen av Prästhöjdens trygghetsboende med 29 lägenheter i centrala Fristad har fortsatt. Inflyttning planeras till våren 2023. Bolaget har även börjat planera för en byggnation i Sparsör.

### Kommunstyrelsens bedömning

Årets resultat på -2 mnkr avviker från budget med nästan 5 mnkr, främst till följd av prishöjningar på material till utförda reparationer och underhåll. Direktavkastningen uppgår till 3,1 % och når därmed inte kravet på 3,5 %.

Bolaget har en genom åren stabil finansiell ställning med hög soliditet. Årets minusresultat i kombination med pågående investering försvagar soliditeten på bokförda värden rejält, och målet på 10 % nås precis. Starka marknadsvärden innebär att den justerade soliditeten överstiger målet på 25 %.

Det är av stor vikt att bolaget når avkastningskravet framöver för att klara pågående investering, ökad skuldsättning, kostnads- och ränteökningar samt ökat underhåll.

Det är Kommunstyrelsens uppfattning att verksamheten under året har bedrivits i enlighet med det i bolagsordning och ägardirektiv angivna syftet och de kommunala principer som bolaget har att verka inom.

## AB Sandhultsbostäder

### Nyckeltal, mnkr

	2022	2021	2020
Omsättning	29	27	27
Resultat efter finansnetto	2,8	4,5	4,0
Direktavkastning, %	4,3	4,0	3,6
Balansomslutning	292	295	301
Soliditet, bokförd, %	14,7	13,8	12,2
Soliditet, justerad, %	31,9	30,4	27,9
Investeringar	0	0	7

### Väsentliga händelser under året

Mycket fokus har lagts på att få ordning på organisationen men bolaget har även fortsatt att arbeta efter sin underhållsplan. Bolaget planerar för en nybyggnation i Sandhult och har lämnat in en planändring till staden.

### Kommunstyrelsens bedömning

Resultatet på 2,8 mnkr överstiger budget med 1 mnkr, främst då underhållskostnaderna varit lägre. Direktavkastningen uppgår till 4,3 % och överstiger ägarens krav på 3,5 %.

Soliditeten fortsätter att stärkas utifrån årets resultat och låga investeringsnivåer och överstiger målet på 10 % på bokfört värde. Även justerad soliditet överstiger uppsatt mål på 25 % då marknadsvärdena är starka.

Det är viktigt att bolaget fortsätter nå en hög resultatnivå och kravet på direktavkastning framöver för att klara höjda räntor, allmänna kostnadsökningar samt ett ökat underhållsbehov.

Det är Kommunstyrelsens uppfattning att verksamheten under året har bedrivits i enlighet med det i bolagsordning och ägardirektiv angivna syftet och de kommunala principer som bolaget har att verka inom.

## AB Toarpshus

### Nyckeltal, mnkr

	2022	2021	2020
Omsättning	35	35	34
Resultat efter finansnetto	6,8	6,5	5,8
Direktavkastning, %	4,5	4,0	5,2
Balansomslutning	224	226	230
Soliditet, bokförd, %	16,5	13,5	10,5
Soliditet, justerad, %	43,6	41,4	24,8
Investeringar	1	2	9

### Väsentliga händelser under året

Mycket fokus har lagts på att få ordning på organisationen. Bolaget har även fortsatt att arbeta efter sin underhållsplan men allt planerat underhåll har inte kunnat genomföras. Under året har en nybyggnation

i form av ett trygghetsboende med 38 lägenheter projekterats men bolaget valde att avbryta upphandlingen då kalkylen inte gick ihop.

## Kommunstyrelsens bedömning

Bolaget gör ett starkt resultat på 6,8 mnkr, vilket är nästan 5 mnkr högre än budget. Resultatförbättringen utgörs främst av lägre underhållskostnader, men även för högt budgeterade räntekostnader. Direktavkastningen uppgår till 4,5 % och överstiger avkastningskravet på 3,5 %.

Det starka resultatet stärker soliditeten på bokförda värden, som ligger högt över målet på 10 %. Den justerade soliditeten uppgår till 43,6 % och överstiger målet på 25 % då marknadsvärdena är starka.

Kommunstyrelsen konstaterar att Toarpshus har betydande utmaningar i det stora underhållsbehovet och ökade kapitalkostnader till följd av genomförd nyproduktion samt räntehöjningar. De senaste årens starka resultat har stärkt den finansiella ställningen och förutsättningarna för bolaget att klara sina utmaningar. Framöver är det av största vikt att budgeterat underhåll kan genomföras samtidigt som ökad lönsamhet och kravet på direktavkastning nås.

Det är Kommunstyrelsens uppfattning att verksamheten under året har bedrivits i enlighet med det i bolagsordning och ägardirektiv angivna syftet och de kommunala principer som bolaget har att verka inom.

## Viskafors AB

### Nyckeltal, mnkr

	2022	2021	2020
Omsättning	47	45	43
Resultat efter finansnetto	-15,6	0,6	2,0
Direktavkastning, %	2,4	2,5	3,0
Balansomslutning	554	551	476
Soliditet, bokförd, %	7,0	9,8	11,3
Soliditet, justerad, %	31,8	33,8	31,8
Investeringar	30	86	58

### Väsentliga händelser under året

Byggnationen av ett trygghetsboende med 30 lägenheter i centrala Viskafors har fortsatt under året och inflyttning gjordes i september, även om projektet inte är helt slutfört än.

### Kommunstyrelsens bedömning

Viskafors AB visar ett resultat på -15,6 mnkr, vilket är 18 mnkr sämre än budget. Avvikelsen utgörs av nedskrivningar av de båda nyproduktionerna på totalt 17 mnkr, samt högre ränte- och elkostnader. Direktavkastningen uppgår till 2,4 % vilket inte når upp till ägarens krav på 3,5 %.

Minusresultatet och de genomförda nybyggnationerna försvagar soliditeten som inte når målet för bokförd soliditet på 10 %. Starka marknadsvärden innebär att målet för justerad soliditet på 25 % uppnås.

Bolaget har en svag finansiell ställning med en mycket hög belåningsgrad vilket medför att räntehöjningar får en väldigt stor resultatpåverkan. Dessutom finns ett befarat högre nedskrivningsbehov av trygghetsboendet när det är helt färdigställt än årets nedskrivning. Det är av största vikt att bolaget framöver når en resultatnivå som uppfyller avkastningskravet för att klara utförda investeringar, ökad skuldsättningsgrad samt ökade räntekostnader.

Det är Kommunstyrelsens uppfattning att verksamheten under året har bedrivits i enlighet med det i bolagsordning och ägardirektiv angivna syftet och de kommunala principer som bolaget har att verka inom.

## Förbunden

### Södra Älvsborgs Räddningstjänstförbund

Södra Älvsborgs Räddningstjänstförbund är ett kommunalförbund med syfte att driva räddningstjänsten i en gemensam organisation för kommunerna Bollebygd, Borås, Mark, Svenljunga, Tranemo och Ulricehamn. Borås Stads ägarandel är 50 %. Räddningstjänstförbundet redovisar ett resultat 2022 på 0,4 (0,04) mnkr. Borås Stads bidrag 2022 till förbundet var 91,1 (88,2) mnkr.

### Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund

Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund bildades 1999 och är ett samverkansorgan för kommunerna Bollebygd, Borås, Herrljunga, Mark, Svenljunga, Tranemo, Ulricehamn och Vårgårda. Varbergs kommun är adjungerade till förbundet. Borås Stads ägarandel är 55 %.

Verksamheten grundar sig på förbundsordningen som beslutats av kommunerna. Sammanfattningsvis ska förbundet:

- Stärka Sjuhärad som attraktiv och konkurrenskraftig tillväxtregion
- Stödja kommunerna i deras samverkan och omvärldsbevakning
- Samverka med nationella organ, Västra Götalandsregionen samt andra myndigheter och organisationer på regional nivå.

Kommunalförbundet redovisar ett resultat på 2 (0,08) mnkr. Borås Stads bidrag till förbundet 2022 (förbundsbidrag samt medlemsavgift för Navet och Medarbetarcentrum) var 16,8 (16,6) mnkr.

# Hållbart Borås

I september 2021 antogs en reviderad vision för Borås som kallas Visionen om framtidens Borås.

Visionens utgångspunkt redan innan den hade något annat innehåll var att den skulle vila på en grund av hållbarhet och utgå från social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet. I alla beslut, oavsett vad det gäller, ska såväl pengarna som människorna och miljön tänkas in. Den idén betydde mycket i arbetet med att skapa visionen, men betyder ännu mer i strävan mot att nå den.

Borås Stad satsar långsiktigt och uthålligt på att skapa en mer jämlik och hållbar stad. Vi ska minska skillnader i livsvillkor för ökad sammanhållning, tillit och delaktighet. För att minska skillnaderna arbetar vi med utvalda målområden kring de livsvillkor som människor lever under, vilka bland andra omfattar en god uppväxt, en bra utbildning, ett gott arbete, en god försörjning, ett bra boende och en god livsmiljö. Arbetet präglas av en bred samverkan samt fokus på främjande, kunskapsbaserade och tidiga insatser. Under 2022 har arbetet med Socialt hållbart Borås, stadens arbete för mer jämlika livsvillkor och bättre hälsa för alla invånare, fortsatt.

Borås Stad arbetar aktivt i miljöfrågor. Klimatneutrala Borås 2030 är en del av Viable Cities satsning på klimatneutrala städer med ett gott liv för alla inom planetens gränser. I efterföljande följande avsnitt fördjupas delar av hur Borås Stad arbetar med hållbarhet.

## Välfärdsbokslut - en jämlikhetsrapport för ett socialt hållbart Borås

### Inledning

När världens ledare skrev under Agenda 2030 med sina 17 globala mål tog de ett viktigt löfte; att alla ska vara med och ingen ska lämnas utanför. I Borås pågår sedan år 2000 ett långsiktigt arbete med att mäta skillnader i hälsa genom Välfärdsbokslutet. I Välfärdsbokslutet visas skillnader i livsvillkor och hur den sociala hållbarhetens status är i Borås. Data samlas in årligen genom att använda befintlig nationell och lokal statistik. Staden genomför dessutom egna enkätundersökningar, så som Hälsoenkäten barn och unga, Trygghetsmätningen, Drogvaneundersökningen (CAN) och Lokal uppföljning av ungdomspolitik (LUPP). Under årsskiftet 2021/2022 genomfördes också för första gången en Äldreinkät riktad till åldersgruppen 65 år och äldre.

Genom att uthålligt mäta förändringar i hälsa mellan kön, geografiska områden och i olika åldersgrupper får staden ett statistiskt underlag för planering, genomförande och uppföljning av aktiviteter för att minska skillnader i livsvillkor. Enligt beslut i Kommunfullmäktige hösten 2019 ska samtliga nämnder och kommunala bolag använda Välfärdsbokslutet som kunskapsunderlag i sitt arbete med att planera budget och verksamhet.

En del av Borås arbete för social hållbarhet sker sedan år 2018 under namnet Socialt hållbart Borås. Inom ramen för arbetet med Socialt hållbart Borås är Välfärdsbokslutet ett viktigt kunskapsunderlag. Analyser av det statistiska materialet kan bidra till en samlad bild och förståelse för de utmaningar som finns i staden. Underlaget ger också möjlighet att prioritera bland dessa utmaningar.

Varje avsnitt i Välfärdsbokslutet utgår från den sociala dimensionen i Agenda 2030 samt de mänskliga rättigheterna som tillhör. De globala mål som särskilt beaktar den sociala hållbarheten är: Ingen fattigdom, Ingen hunger, God hälsa och välbefinnande, God utbildning för alla, Jämställdhet, Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt, Minskad ojämlikhet, Hållbara städer och samhällen samt Fredliga och inkluderande samhällen.



## Omvärld

I ett internationellt perspektiv är folkhälsan i Sverige fortsatt god. För stora delar av befolkningen utvecklas folkhälsan positivt. Men skillnader i hälsa och förutsättningar för en god hälsa består, både mellan olika socioekonomiska grupper och mellan kvinnor och män. Dessa skillnader finns även i Borås och en av de utmaningar som staden har att hantera är att det finns hälsoskillnader mellan olika grupper av boråsare och att dessa skillnader ökar.

En förutsättning för social hållbarhet är att det råder samsyn kring vad ett välfärdssamhälle ska erbjuda och att det som erbjuds tillgodoser alla människors grundläggande behov och att de mänskliga rättigheterna säkerställs. Det som erbjuds behöver bidra till att alla människor är inkluderade.

## Social hållbarhet i Borås – indikatorer

I tabellen presenteras några av de nyckeltal som mäts i Borås Stads Valfärdsbokslut. Samtliga data är de senast uppdaterade siffrorna och i procent. Rapporten Valfärdsbokslut 2022 – en jämlikhetsrapport för ett socialt hållbart Borås kommer att publiceras i mitten av 2023. I rapporten kommer indikatorerna även vara uppdelade på geografiska områden och fler åldrar. Dessutom finns fler indikatorer under avsnitten presenterade.

### Sammanställning nyckeltal

	Kvinnor	Män	Alla	Trend
<b>Fattigdom</b>				
Invånare 0-19 år i ekonomiskt utsatta hushåll (2021)	i.u	i.u	6,5	Positiv
Vuxna med långvarigt ekonomiskt bistånd (2021)	0,73	0,67	0,7	Negativ
<b>Hälsa och Välbefinnande</b>				
Medellivslängd (2021) Obs! Inte procent	84,3	79,1	i.u	Negativ
Bra självskattat hälsotillstånd (2022)	71	74	73	Oförändrad
<b>Förutsättningar för arbete</b>				
Förvärvsarbetande, 20-64 år (2021)	79,0	80,2	80,7	Positiv
Invånare 17-24 år som varken arbetar eller studerar (2020)	7,1	8,0	7,6	Positiv
<b>Inkludering och deltagande</b>				
Invånare 18-64 år som avstår från att gå ut ensam (2022)	47	18	32	Negativ
Invånare 18-64 år med avsaknad av tillit till andra (2022)	32	33	33	Negativ
<b>Boende och närmiljö</b>				
Trångboddhet i flerbostadshus enl. norm 2 (2021)	17,7	20,4	19,0	Positiv
<b>Utbildning för alla</b>				
Elever i åk 9 som är behöriga till yrkesprogram (2022)	86,0	82,4	84,2	Oförändrad
Invånare 25-64 år med eftergymnasial utbildning (2021)	46,1	33,9	39,9	Positiv

Källa: Kolada Jämföraren

Andelen barn 0-19 år som växer upp i ekonomiskt utsatta hushåll minskar, vilket är mycket positivt. Samtidigt ökar andelen 20-64 år som förvärvsarbetar, vilket delvis skulle kunna förklara den positiva trenden att andelen barn i ekonomiskt utsatta hushåll minskar. Däremot ökar andelen med långvarigt försörjningsstöd, vilket kan indikera att skillnaderna i förutsättningarna för arbete ökar något. Den negativa trenden när det gäller andelen med långvarigt försörjningsstöd baseras på en ökning för kvinnorna. Männens andel är oförändrad. Utbildningsnivån i befolkningen fortsätter att öka samtidigt som andelen behöriga till yrkesprogram ligger kvar på samma nivå som föregående år. Något som också är positivt är att trångboddheten i flerbostadshus enligt norm 2 (högst två personer per rum exklusive kök och vardagsrum) minskar.

Medellivslängden ökar i Sverige men för Borås män minskar den. För kvinnorna är trenden stabil. Frågan om varför männens livslängd minskar kan i dagsläget inte förklaras utan behöver analyseras ytterligare. Borås män avviker från männen i andra jämförbara kommuner, både jämfört med kommuner i samma storlek och kommuner som har samma socioekonomiska status. Den negativa trenden gällande andelen som avstår från att gå ut ensam och har avsaknad av tillit till andra är en annan utmaning som staden behöver arbeta vidare med.

## Utmaningar utifrån resultatet i Valfärdsbokslutet

Inom arbetet med Socialt hållbart Borås arbetar staden långsiktigt med tre målområden; *En god start i livet och goda uppväxvillkor*, *Förutsättningar för arbete* och *Boende och närmiljö*. Tillsammans med de tre



målområdena i Socialt hållbart Borås finns det ytterligare tre utmaningar som utifrån resultatet i Valfärdsbokslutet behöver lyftas fram och tas om hand på liknande sätt som inom arbetet med Socialt hållbart Borås.

### ***Utmaning 1. Inkludering och ökat deltagande för alla***

Att känna delaktighet och kunna utöva inflytande är inte bara en grundlagsstadgad rättighet. Människans behov av delaktighet och inflytande är också grundläggande för livskvaliteten och hälsan. Det finns skillnader i vilka som deltar i samhället, vilket utmanar det faktiska jämlika deltagande på alla nivåer. Att arbeta med att förbättra livsvillkoren för alla i befolkningen är därför viktigt ur ett delaktighetsperspektiv.

### ***Utmaning 2. Fokus på geografiska områden som är särskilt utsatta***

Med hjälp av tillgång till ny statistik på fler geografiska områden kan Borås Stad nu tydligt se vilka områden som är mer utsatta och därför behöver extra fokus. I dessa områden bor de med lägst utbildningsnivå, med lägst inkomster, lägsta andelen i arbete, högsta andelen långtidsarbetslösa, högsta andelen barn i ekonomiskt utsatta hushåll och de som har minst boyta. I vissa utav dessa områden känner man sig dessutom i högre grad otrygg.

### ***Utmaning 3. Grupper att särskilt fokusera på***

I Borås finns det grupper som på olika sätt har sämre livsvillkor och sämre förutsättningar för en god hälsa. Därför behöver staden ha ett särskilt fokus på: kvinnor, ensamstående, ensamstående med barn, HBTQI-personer, personer med funktionsnedsättningar, utrikes födda, nationella minoriteter och urfolk.

## **Arbetet framåt**

Under första halvåret av 2023 kommer ett nytt Valfärdsbokslut att presenteras. Där kommer de tre målområdena i Socialt hållbart Borås att följas upp tillsammans med de övriga delarna av den sociala hållbarheten. De tre utmaningar som presenterades i Valfärdsbokslutet 2020 kommer även de att följas upp och revideras vid behov. Samtidigt pågår ett arbete med att tillgängliggöra den hälsodata som staden har i beslutsstödet Power-BI. Detta kommer främst rikta sig till politiken och tjänstepersonerna i staden. Syftet är att bolag och nämnder kommer att kunna titta på och analysera statistiken utifrån deras respektive ansvarsområden. Det blir ett sätt att öka möjligheten för att använda sig av hälsodata i planering av budget och verksamhet. Under hösten 2023 kommer hälsodata också att tillgängliggöras för stadens invånare i någon form. Frågorna som handlar om social hållbarhet är komplexa och spänner över flera områden. Därför behövs samverkan mellan förvaltningar, men också med näringslivet och idéburna organisationer, för att få resultat.

## **Jämställdhetsperspektivet**

Arbetet med jämställdhetsintegrering pågår kontinuerligt i stadens verksamheter. Jämställdhetsfrågan ska genomsyra det vardagliga arbetet och för det krävs återkommande reflektion, diskussion och utbildning i frågorna.

Här nedan redovisas hur ett urval av stadens nämnder arbetet med jämställdhetsperspektivet 2022. I redovisningen bör även resultat av insatser redovisas. Planerade aktiviteter och insatser för att stärka nämndernas jämställdhetsarbete redovisades i budget för 2022.

### **Vård- och äldregruppen**

I budget 2022 hänvisar nämndens till deras inriktningsdokument för äldreomsorgen 2018-2022 är ett av de totalt sju strategiska utvecklingsområdena en jämställd, jämlik och likvärdig vård och omsorg. Inom utvecklingsområdet ska nämnden utifrån ett jämställdhetsperspektiv arbeta för:

- att utveckla former för att förhindra skillnader i vård och omsorg mellan kön.
- att medarbetare upptäcker våld i nära relationer, samt stödjer våldsutsatta äldre.

I årsredovisningen återrapporterar nämnden en rad olika satsningar som skett under året. Bland annat

har chefer och stödfunktioner utbildats i lön och lönesättning, vilket bidragit till kompetens i området även utifrån ett jämställdhetsperspektiv. Under 2022 startade också första klassen i satsningen Män i hälsa vars syfte är att bredda rekryteringen ur ett jämställdhetsperspektiv och för att öka attraktiviteten för arbete inom vård och omsorg.

### **Sociala omsorgsnämnden**

I budget 2022 beskriver Sociala omsorgsnämnden att dess verksamheter ska bygga på respekt för människors självbestämmande och integritet samt verka för den enskildes delaktighet i samhällslivet och jämlika levnadsvillkor. Ett exempel som tas upp på säkerställandet av detta är VIP (Viktig Intressant Person). Texten om VIP är dock enbart en beskrivande text av verksamheten och att arbetet syftar till att höja självkänslan och stärka deltagarna. I årsredovisningen så återkopplar nämnden till arbetet med VIP, dock enbart med information om att nämnden genomför utbildningen men utan någon resultatredovisning eller deltagarantal.

Under året har nämnden utbildat personal kring våld och bemötande för att stärka jämställdheten för personer med funktionsnedsättning. Utifrån ett genusperspektiv granskar och analyserar myndighetsutövningen två gånger per år beviljade insatser uppdelat mellan män och kvinnor där män har en högre procent beviljade insatser jämfört med kvinnor. Den statistik de refererar till är dock från 2021 som visar att av beviljade insatser fördelade mellan könen framkommer att fördelningen ser olika ut beroende på insats.

### **Förskolenämnden**

Förskolan har utifrån läroplanen 2018 ansvar för att motverka könsmonster som begränsar barnens utveckling, val och lärande. Vidare ska förskolan arbeta för att miljön ska inspirera och utmana barn att bredda sina förmågor och intressen utan att begränsas av könsstereotypa uppfattningar. Arbetet med en Värdegrundsplattform vars intention är att konkretisera läroplanens intentioner och användas av förskolorna i det praktiska arbetet. I årsredovisningen rapporteras hur implementering av Värdegrundsplattformen för verksamheten fortsatt framför allt när det gäller insatser gällande aktiva åtgärder under 2022. Många förskolor har utvecklat sitt jämställdhetsarbete utifrån kartläggning, planering och genomförande av åtgärder kopplade till diskrimineringsgrunderna och annan kränkande behandling. Handledning och stöd till arbetslagen har givits under året och utifrån behov som beskrivs i förskolornas verksamhetsplaner erbjuds fortsatt stöd på området. Arbetet med att fortsätta utveckla systematik planeras som insats även under 2023.

### **Tekniska nämnden**

I budget för 2022 beskriver tekniska nämnden pågående arbete men inget om ambitionsnivån eller specifika insatser för året. I årsredovisningen återkopplar dock nämnden att det under året genomförts marknadsundersökningar som visar skillnader på hur trygghet upplevs i staden där kvinnor i större utsträckning än män upplever att mörka ytor och ostädade områden känns otrygga att vistas i. Belysning av gator, lekplatser och parker skapar en tryggare miljö för alla och förvaltningen har kontinuerligt sett över de delar som kan upplevas mörka och otrygga för stadens medborgare och åtgärdat otrygga platser.

Under september månad genomfördes en utbildning i mänsklig rättighetsanalys för cirka tio av förvaltningens medarbetare. Utbildningen syftar till att få in perspektivet med mänskliga rättigheter inklusive jämställdhetsperspektivet inför politiska beslut.

### **Samhällsbyggnadsnämnden**

I budget 2022 skriver nämnden väldigt generellt om jämställdhet och det enda specifika som pekas ut är att Lika rättigheter för alla och HBTQIA följs upp på arbetsplatsträffar enligt SAM-kalendern. I årsredovisningen framkommer dock att nämnden under året arbetat aktivt med jämställdhet på flera håll. Förvaltningen har idag implementerat olika typer av statistiska data i Kartportalen som går att nyttja i frågeställningen kring jämställdhet i olika områden. Bland annat socioekonomisk information kopplat till statistikområden (DeSO) såsom: sysselsättning, åldersfördelning och bostadsbestånd, som kan samköras med andel kvinnor/män per område för att se vilken typ av boendeform som är störst, civilstånd och fordon som också kan samköras med fördelning av antalet män/kvinnor per område. Kartportalen är tillgänglig för alla förvaltningar i Borås Stad och kan användas för att få hjälp att analysera jämställdhet i olika frågeställningar, då all information kopplat till geografiska områden finns

samlat på ett ställe.

### **Lokalförsörjningsnämnden**

Lokalförsörjningsnämnden skrev i budget för 2022 att det står i reglemente har nämnden till uppgift att erbjuda lokaler till stadens verksamheter. Nämndens verksamhet vänder sig således inte direkt till någon av målgrupperna som stadens program för jämställdhetsintegrering omfattar.

I årsredovisningen exakt samma text med tillägget att Nämndens jämställdhetsarbete ingår i det löpande arbetsmiljöarbetet. 2021 års NMI-mätning gav inga indikationer på att övriga insatser behövs.

### **Kommunstyrelsen**

I Kommunstyrelsens budget för 2022 beskrivs det att Borås Stads mänskliga rättighetsnätverk, som leds av Stadsledningskansliet, skulle implementera en rättighetsanalys för jämlika beslut. Under året har det pågått ett pilotprojekt med Stadsledningskansliet, Fritid- och folkhälsoförvaltningen, Förskoleförvaltningen och Tekniska förvaltningen. I projektet har presidium, ledningsgrupper samt handläggare fått utbildning i analysen. I utvärderingen som deltagarna fått möjlighet att fylla i efter avslutad utbildning var övervägande positiva till användningen av analysen. Även ledningsgrupp inom Gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen och medarbetare på CKS har fått utbildningen. Revideringen pågår och utbildningen kommer från våren att ingå i ordinarie utbildningspaket.

I budgeten för 2022 omnämns det också, för andra året i rad, att Borås rättighetsmånad Din rätt att... skulle ske under november och december månad. Under månaden skedde omkring 75 olika aktiviteter varav flera med fokus på jämställdhet. Under slutkonferensen rörde ett av inlagen frågan om arbetsplatsen kan vara en trygg plats när hemmet inte är det och chefers möjligheter att upptäcka våld men också stödja och vägleda ut ur en svår situation. Under konferensen hölls också en föreläsning om vikten av att ha ett jämställdhetsperspektiv i krisledning, något som flera parter nationellt vittnar om att ha missats under tidigare års krishantering. Under föreläsningen presenterades också ett antal verktyg för att inkludera jämställdhet i det ordinarie krisarbetet. I utvärderingsenkäten svarade flera av deltagarna att de skulle ta vidare föreläsningarnas innebörd till sin egen avdelning.

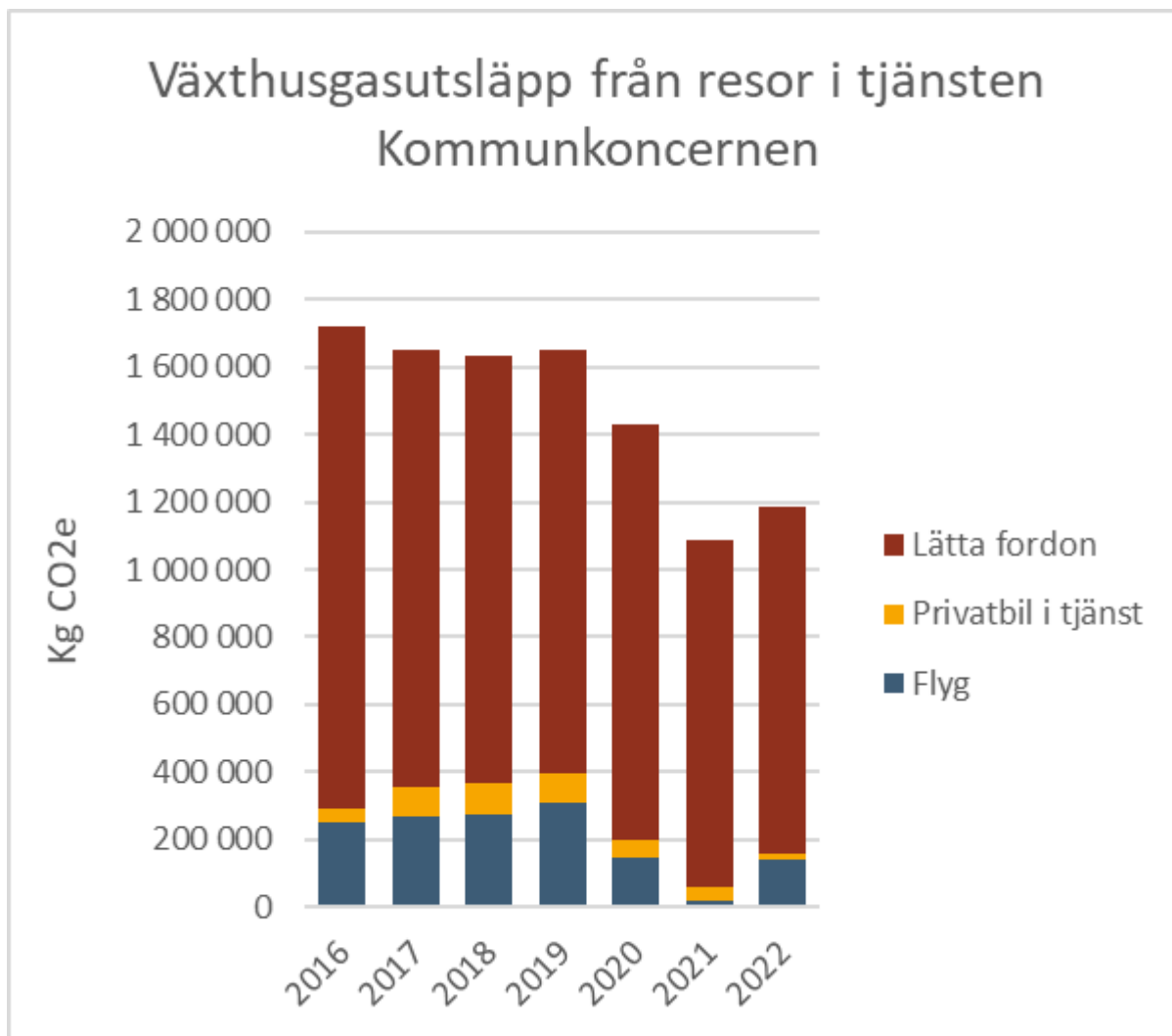
## **Gemensamt ansvar och agerande för en hållbar framtid**

Sverige har genom åren förbundit sig att genomföra diverse miljöåtaganden, bland annat genom att skriva på det globala klimatavtalet i Paris, samt Agenda 2030. Globala miljömål har i sin tur finfördelats ner till regional nivå (exempelvis Västra Götalands regionala miljömål) och på kommunal nivå. Borås Stad har till exempel tagit fram en energi- och klimatstrategi, med tillhörande koldioxidbudget, som ska verka i Parisavtalets anda, det vill säga att kontinuerligt minska klimatskadliga utsläpp från den egna organisationen. Borås Stad har under många år också haft lokala miljömål med syfte att öka miljöprestandan inom flera områden, bland annat konsumtion, samhällsplanering och natur. Styr- och måldokument är viktiga för att visa vilken riktning miljöarbetet ska ta, men det som i slutändan betyder något är det konkreta arbetet i verksamheterna. Nedtill ges det exempel på aktiviteter och händelser inom miljöområdet i Borås Stads organisation under 2022, allt med avsikten att bidra till en hållbar framtid för boråsarna.

Borås Stad har ambitionen att vara en miljöledande kommun. För den som vill veta mer om hur det arbetas med miljö i organisationen så finns mer information att läsa på Borås Stads webbplats, boras.se.

### **Klimatarbetet i Borås**

Utsläppen, räknat i koldioxidekvivalenter, från kommunkoncernens tjänsteresor med bil och flyg har totalt sett ökat 2022 jämfört med 2021 (se bild). Förklaringen till detta är att utsläppen från flygresor har ökat igen, även om de ännu inte återgått till samma nivå som innan coronapandemin. Utsläppen från lätta fordon ligger på ungefär samma nivå, medan utsläppen från privatbil i tjänsten minskade ytterligare under 2022.



Under 2022 kom arbetet med Klimatneutrala Borås 2030 igång på allvar och i mars anordnades en upplevelsebaserad workshop i syfte att markera startskottet för ett mer utåtriktat arbete med satsningen. Inom ramen för projektet har staden också kartlagt arbetet med *mobility management* (koncept för att främja hållbart resande) och innovationsteamet har utformat en Borås-portfölj med insatser inom de fyra fokusområdena ”Bestående byggnation”, ”Smart samskapande”, ”Klokt klimatledarskap” och ”Modig mobilitet”. Klimatneutrala Borås 2030 har också tagit fram Klimatprat, Borås Stads kontinuerliga samtal mellan boråsare, förtroendevalda och tjänstepersoner på Borås Stad

Under 2022 fortsatte arbetet med klimatanpassning och Borås Stad har nu en skyfallskartering som visar vilka platser i kommunen som riskerar att översvämmas vid kraftig nederbörd. Karteringen kommer vara ett viktigt verktyg i den fortsatta planeringen av staden och gör det möjligt att identifiera åtgärder som till exempel säkerställer en tillförlitlig infrastruktur i ett förändrat klimat.

## Första steget till bättre kunskap om inkörens klimatpåverkan

Koncerninköp, som ligger under Stadsledningskansliet, utökade under 2022 sitt IT-system för spendanalys till att omfatta utsläpp av koldioxidekvivalenter. Systemet visar utsläppen per spenderad krona, ner på produktnivå och per kostnadsställe för alla förvaltningar, och kommer efter vidare utveckling göra det enklare att beräkna Borås Stads klimatpåverkan från olika inköp. Verktøyet är ett första viktigt steg för att kunna prioritera vilka upphandlingar som kräver ökade klimatkrav de kommande åren.

## **Forskningsprojekt för att minska matsvinn och engångsmaterial**

Under 2022 har Vård- och äldreförvaltningen inlett projektet No time 2 waste (NT2W) i samarbete med Högskolan i Borås. Målet med NT2W är att hitta metoder och modeller som fungerar bra i förvaltningens kök och på vård- och omsorgsboenden för att minska på matsvinn och engångsmaterial av plast.

De verksamheter som deltar är vård- och omsorgsboendena Gamla och Nya Kyrkvägen i Fristad och Dalsjövägen i Dalsjöfors samt restaurangerna på dessa boenden, Skogslid i Fristad och Dalhem i Dalsjöfors. Metoderna och modellerna ska vara skalbara och kunna spridas vidare till såväl övriga enheter på Vård- och äldreförvaltningen som till äldreomsorgen nationellt. Projektet pågår i tre år och avslutas under våren 2025.

## **Skydd och utveckling av höga naturvärden i Borås**

Längs det som ska bli Viskans park i Borås påbörjades ett projekt under 2022 om att utveckla ängsområden. Avsikten är att till och med år 2024 omvandla 24 000 kvadratmeter gräsytor i trafikmiljö till ängar. Projektet sköts av Tekniska förvaltningen. Ett liknande projekt genomförs av fastighetsbolaget Bostäder i Borås, som redan 2019 börjat ställa om gräsytor i Hässleholmen till ängsytor. Bakgrunden till projekten är att gynna biologisk mångfald, att få in mer vilda blommor i stadsmiljö och se till att insekter och fåglar får tillgång till mat i en urban miljö. Att göra om gräsytor till äng innebär i förlängningen också till mindre buller och avgaser då ängar behöver mindre skötsel.

Under maj månad 2022 invigdes, under pompa och ståt med 100-tals närvarande gäster, Gåshult naturreservat. Gåshult naturreservat, som ligger en bit utanför Bredared, är Borås 16:e naturreservat. Det som utmärker Gåshult naturreservat är att det är ett jordbruksområde som under lång tid skötts enligt gamla brukningsmetoder, bland annat med slätter. Den magra jorden tillsammans med gamla brukningsmetoder har gjort att området har en stor variation av sällsynta växter, såsom slättergubbe, låsbräken, vildlin och en mängd orkidéer (jungfru Marie nycklar, nattviol och grön-vit nattviol).

## **Projekt om invasiva arter i Borås är avslutat, men arbetet fortsätter**

Under 2022 slutfördes projektet invasiva arter i Borås, ett projekt som drivits av Miljöförvaltningen. Syftet med projektet har varit flera, bland annat att få reda på vilka invasiva arter som finns i kommunen, vilka arter som ställer till mest problem och få en överblick om var de finns. Projektet har lett till att fler boråsare har lärt sig mer om invasiva arter och fått kunskap om hur vi tillsammans kan minska spridningen.

Projektet har även lett till att Borås Stads verksamheter är mer uppmärksamma vid olika gräv- och markarbeten och tar med hantering av invasiva arter i sina rutiner och upphandlingar. Problematiken med invasiva arter kommer inte att lösas på kort sikt utan är något som det behöver tas hänsyn till under lång tid framöver vid exploatering av nya områden i Borås.

# Kommunfullmäktiges beslut

Enligt kommunallagens 8 kap 18 § ska årsredovisningen godkännas av Kommunfullmäktige. Det bör inte ske innan Kommunfullmäktige beslutat om ansvarsfrihet ska beviljas eller vägras nämnderna. Kommunfullmäktige ska också ta ställning till nämndernas budgetavvikelser. Nämndernas ekonomiska ansvar gäller över årsskiftet och eventuella budgetavvikelser, dvs resultatet efter kommunbidrag, ska föras över till nästkommande år som ackumulerade resultat. Detta gäller såväl över- som underskott. Beslut om resultatöverföring fattas av Kommunfullmäktige vid behandlingen av årsredovisningen.

Följande dispositioner i Bokslut 2022 föreslås att göras:

Sommarlovskort i kollektivtrafiken förlängs till och med sommaren 2026. 15 000 000 kr "öronmärks" och beräknas tas i anspråk först under 2024.

Avsättning till resultatutjämningsreserven RUR görs med ytterligare 250 000 000 kr i kommunens balanskravsutredning. RUR är en del av kommunens egna kapital och specificeras där.

Åtgärderna påverkar inte Borås Stads bokförda resultat för 2022.

Akkumulerade resultat i driftredovisningen på sammanlagt 285 551 000 kr överförs från tidigare år till 2023 enligt Kommunstyrelsens förslag under avsnittet Nämndernas resultat och verksamhet.

Ej förbrukade investeringsmedel 2022 på sammanlagt 281 893 000 kronor omdisponeras från tidigare år till 2023 enligt Bilaga till årsredovisning, investeringar.

Lista över uppdrag och ärenden som behandlas i samband med årsredovisning 2022 godkänns och läggs till handlingarna.

I övrigt godkänns Årsredovisning 2022 för Borås Stad.

Notera Kommunstyrelsens beslut att verksamheterna under 2022 i Borås Stadshus AB, Borås Energi och Miljö AB, Borås Elnät AB, Borås Djurpark & Camping AB, Borås kommuns Parkerings AB, Industribyggnader i Borås AB, BoråsBorås TME AB, Akademiplatsen AB, Inkubatorn i Borås AB, AB Bostäder i Borås, Fristadbostäder AB, AB Sandhultsbostäder, AB Toarpshus, Viskafors hem AB samt i förekommande fall dotterbolag till dessa bolag, bedöms ha bedrivits i enlighet med de ändamål och befogenheter som anges i respektive bolags bolagsordning och övriga direktiv.

Årsredovisningarna för Borås Stadshus AB, Borås Energi och Miljö AB, Borås Elnät AB, Borås Djurpark & Camping AB, Borås kommuns Parkerings AB, Industribyggnader i Borås AB, BoråsBorås TME AB, Akademiplatsen AB, Inkubatorn i Borås AB, AB Bostäder i Borås, Fristadbostäder AB, AB Sandhultsbostäder, AB Toarpshus och Viskafors hem AB läggs till handlingarna.

# Stadsrevisionens sammanfattande bedömning av Borås Stads årsredovisning 2022

Stadsrevisionens sammantagna bedömning är att Borås Stads årsredovisning i huvudsak är upprättad enligt lag om kommunal bokföring och redovisning, kommunallag, rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning samt god redovisningssed.

Resultat, ekonomisk ställning och räkenskaper redovisas på ett i huvudsak rättvisande sätt. Balanskravet är uppfyllt.

När det gäller finansiella mål för primärkommunen uppnås samtliga tre uppställda mål under året. Av Kommunfullmäktiges indikatorer uppnås inte åtta av 23 indikatorer (35 %). När det gäller Kommunfullmäktiges uppdrag har sju av tio uppdrag (70 %) inte genomförts under året. Måluppfyllelse av Kommunfullmäktiges indikatorer och genomförande av Kommunfullmäktiges uppdrag bedöms fortfarande vara ett förbättringsområde. Förvaltningsberättelsens avsnitt om god ekonomisk hushållning saknar en sammanhållen utvärdering gällande verksamhetsmål och uppdrag för kommunen, de kommunala bolagen och kommunkoncernen. Det saknas en samlad uppföljning av målsättningarna som framgår av riktlinjer för god ekonomisk hushållning. Det saknas även en analys utifrån riktlinjerna om god ekonomisk hushållning huruvida om verksamheten bedrivs effektivt, d.v.s. på ett kostnadseffektivt sätt. Stadsrevisionen bedömer att Kassaflödesanalysen i årsredovisningen gör avsteg från RKR R13 och därmed inte redovisas på ett rättvisande sätt.

I Borås Stads årsredovisning framhålls att den i första hand är ett analyserande beslutsunderlag för Kommunfullmäktige. Stadsrevisionen noterar att årsredovisningen har fortsatt att utvecklas i jämförelse med tidigare år. Ytterligare utveckling av årsredovisningen är enligt Stadsrevisionen av vikt för att tydliggöra kommunens utveckling för Kommunfullmäktige, kommuninvånare och andra intressenter.



**Besöksadress:** Stadshuset, Kungsgatan 55  
**Postadress:** 501 80 Borås **Tfn:** 033-35 70 00  
**E-post:** [boras.stad@boras.se](mailto:boras.stad@boras.se)  
**Webbplats:** [boras.se](http://boras.se)
















# **Kommunfullmäktiges uppdrag med kommentarer 2022**







# Innehållsförteckning

Omsorg om varandra och miljön.....	3
Ett tryggt och snyggt Borås.....	6
Möjligheter och mod att utvecklas .....	7
Människor möts i Borås .....	8
Egen organisation.....	10




# Omsorg om varandra och miljön

Uppdrag	Status 2022	Nämndens kommentar	År som uppdraget startar	Avsluta
<p>Kommunstyrelsen uppdras utreda kostnaderna för tillköp hos Västtrafik så att närtrafiken kan gälla även i de mindre tätorterna som vi har i Borås.</p> <p><b>Ansvarig nämnd/bolag</b> Kommunstyrelsen</p>	 Delvis genomfört	<p>Närtrafik är kollektivtrafik för dig som vill åka mellan landsbygd och tätort, till exempel om det inte går bussar där du bor. Västtrafik anger att det inte är möjligt att låta bussen köra där man redan har kollektivtrafik, då är det bättre att köpa till enstaka turer, förslagsvis anropsstyrda turer. Detta har 2022-12-23 ännu inte rapporterats till KS.</p> <p><b>Kommunstyrelsens bedömning:</b> Att utifrån text ovan anse att uppdraget är slutfört.</p>	2017	Avslutas
<p>Utveckling och förbättring av närtrafiken på landsbygden ska utredas.</p> <p><b>Ansvarig nämnd/bolag</b> Kommunstyrelsen</p>	 Delvis genomfört	<p>Närtrafik är anropsstyrd kollektivtrafik öppen för alla. För resor från landsbygd till särskilda hållplatser i närmaste ort. Närtrafiken finansieras och styrs av Västra Götalandsregion, kollektivtrafikmyndigheten och körs av Västtrafik.</p> <p>Västra Götalandsregionen har beslutat om en utvidgning av Närtrafiken så att det finns fler tider att resa på och det blir möjligt att åka med alla Västtrafiks biljetter även i närtrafiken. Västtrafik planerar även för att Närtrafiken ska kunna vara synlig i To Go-appen, under första kvartalet 2023. Fler hållplatser för Närtrafiken har också skapats. Detta har 2022-12-23 ännu inte rapporterats till KS.</p> <p><b>Kommunstyrelsens bedömning:</b> Kommunstyrelsen anser uppdraget slutfört. 2022 beslutade Västtrafiks styrelse att närtrafiken ska utvecklas enligt följande. Alla biljetter i Västtrafiks sortiment ska gälla även i närtrafiken. Närtrafiken ska synliggöras vid sökning av resor i Västtrafik To Go. Utbudet ökas med fler möjliga tider att resa på. Fler närtrafikhållplatser, nu inte bara i tätort utan även i stråk där kollektivtrafiken går ofta.</p>	2019	Avslutas
<p>Hur hållbar mobilitet bäst kan uppnås ska utredas.</p> <p><b>Ansvarig nämnd/bolag</b> Kommunstyrelsen</p>	 Delvis genomfört	<p>Arbetet avvaktar ett antaget Trafikprogram. Den var på remiss våren 2022 och remissvaren är sammanställda. Politisk beredning kring Trafikprogrammet pågår.</p>	2019	
<p>Kommunstyrelsen uppdras att genomföra en ny, politiskt ledd, utredning om framtidens kollektivtrafik genom stadens centrala delar.</p> <p><b>Ansvarig nämnd/bolag</b> Kommunstyrelsen</p>	 Delvis genomfört	<p>Utredning är färdigställd och levererad till ansvarigt kommunalråd.</p> <p><b>Kommunstyrelsens bedömning:</b> Utredningen är slutförd och finns nu för vidare politiskt arbete. Kommunstyrelsen anser uppdraget utfört.</p>	2020	Avslutas
<p>En utredning om att minska användningen av engångsartiklar ska genomföras</p> <p><b>Ansvarig nämnd/bolag</b> Kommunstyrelsen</p>	 Genomfört	<p>Utredningen är genomförd och beslut fattades i KF 22 juni 2022.</p>	2018	Avslutas


Uppdrag	Status 2022	Nämndens kommentar	År som uppdraget startar	Avsluta
Kostorganisationen ska i lämpliga verksamheter, till exempel gymnasierestauranger och stadens offentliga serveringar och restauranger, pröva att redovisa klimatpåverkan per portion offentligt i menyn.	 Genomfört	Alla grundskolor och förskolor redovisar klimatpåverkan per portion offentligt i menyn. Redovisning kommer att prövas inom äldreomsorgens restauranger. På gymnasieskolorna som var och en har sin meny krävs mer av ett strukturarbete för att hitta formerna för redovisning.	2018	Avslutas
<b>Ansvarig nämnd/bolag</b> Kommunstyrelsen				
Kommunstyrelsen får i uppdrag att utreda hur kommunen kan fortsätta arbetet med att optimera och samordna sina transporter, eventuellt i ett logistikcenter.	 Delvis genomfört	Utredningen har påbörjats under tertial 3 2022 och kommer fortsätta under 2023.	2022	
<b>Ansvarig nämnd/bolag</b> Kommunstyrelsen				
Sociala omsorgsnämnden får i uppdrag att se över behov, kostnad, placering, och innehåll för ett aktivitetshus för den målgrupp som omfattas av sociala omsorgsnämndens insatser.	 Genomfört	Sociala omsorgsnämnden har beslutat att utredningen av Aktivitetshus är genomförd och att behovet i dagsläget är tillgodosett genom aktiveringspedagogerna.	2022	Avslutas, behandlad i samband med tertialuppföljning 2.
<b>Ansvarig nämnd/bolag</b> Sociala omsorgsnämnden				
Kommunstyrelsen får i uppdrag att utreda både hur klimatkrav på byggande kan skärpas och hur byggande av socialt hållbara områden kan stimuleras, via markanvisningar, och utifrån detta föreslå ändringar i "Riktlinjer för markanvisningar för bostäder".	 Delvis genomfört	Översyn av "Riktlinjer för markanvisningar för bostäder" pågår inför eventuell revidering.	2022	
<b>Ansvarig nämnd/bolag</b> Kommunstyrelsen				
Borås Stads mångåriga internationella arbete med kunskapsöverföring inom avfallsområdet bör fortsätta. Under 2020 ska Kommunstyrelsen utreda hur detta arbete ska bedrivas.	 Delvis genomfört	Ärendet är lämnat för politisk beredning och inväntar klartecken för behandling i Kommunstyrelsen.	2020	
<b>Ansvarig nämnd/bolag</b> Kommunstyrelsen				
Borås Energi och Miljö ska ta initiativ till en samägd solcellsanläggning, där såväl företag, föreningar och privatpersoner ska kunna köpa andelar. Detta skall förtydligas som en förändring i bolagets ägardirektiv och fastställas på bolagsstämma.	 Delvis genomfört	Rapport till initiativ är framtaget och ärendet behandlas för närvarande i bolagets styrelse.  <b>Kommunstyrelsens kommentar:</b> Kommunstyrelsen inväntar slutrapportering av uppdraget samt förslag till fortsatt hantering.	2018	
<b>Ansvarig nämnd/bolag</b> Borås Energi och Miljö AB				

Uppdrag	Status 2022	Nämndens kommentar	År som uppdraget startar	Avsluta
Kommunstyrelsen får i uppdrag att utreda hur stort effekt- och kapacitetsbehov Borås har för att klara, stadens, kommuninvånarnas och företagens framtida behov av el.  <b>Ansvarig nämnd/bolag</b> Kommunstyrelsen	 Genomfört	Utredningen är slutförd och analysen som helhet finns i en slutrapport som under hösten har redovisats Kommunstyrelsen och kommunfullmäktige (§ 203 KF 2022-11-24). Kortfattat innebär utredningen att projekt 2031 medfört att vi kommer klara den utbyggnad som kan förutses på 130kV-nivån men att det kommer krävas om och tillbyggnader lokalt i nätet på lägre spänningsnivåer.	2021	Avslutas
Kommunstyrelsen får i uppdrag att lista möjliga kolsänkor som kommunen kan medfinansiera. Kolsänkorna ska rangordnas utifrån deras effektivitet i termer av minskad koldioxid per investerad krona.  <b>Ansvarig nämnd/bolag</b> Kommunstyrelsen	 Delvis genomfört	Arbetet är påbörjat och berörda aktörer har involverats. Sammanställning av rapporteringen dröjer på grund av hög arbetsbelastning.	2021	
Kommunstyrelsen uppdras att 2015 ta fram en vindbruksplan som ett tillägg till översiktsplanen. Tysta områden ska utredas.  <b>Ansvarig nämnd/bolag</b> Kommunstyrelsen	 Delvis genomfört	Nytt kartmaterial är sammanställt kring konkurrerande markanvändning, främst bebyggelse (status 2021) i förhållande till var det beräknas blåsa enligt Energimyndighetens underlag. Buffert till störande verksamheter samt beräknat trafikbuller finns i internt kartmaterial, där den yta som blir över och då inte berörs av förväntat buller kan upplevas som tyst. Kartunderlag i kombination med pågående tillstånd, ansökningar och förfrågningar om vindkraftsetableringar är presenterat för representanter för de politiska partierna i Kommunstyrelsen i januari 2022. Förvaltningen ska redogöra en översikt kring vindkraftfrågorna för "mittsamverkan" den 9 januari 2023.	2015	
Hur man kan stötta unga med NPF-diagnoser (neuropsykiatriska funktionsnedsättningar) så att deras möjlighet att delta i föreningslivet ökar ska utredas.  <b>Ansvarig nämnd/bolag</b> Fritids- och folkhälsonämnden	 Genomfört	Enligt uppdrag har en utredning genomförts och ett samarbete har initierats med initialt fem föreningar. IOP har träffats med föreningarna, vilka erbjuder anpassad verksamhet för målgruppen vid 1 tillfälle per vecka. Under 2022 kommer samarbetet med föreningslivet utökas med ytterligare föreningar. Ärendet beskrivs och avslutas i FOFN i maj 2022. FOFN 2019-00053	2019	Avslutas, behandlad i samband med tertialuppföljning 1.
Förskolenämnden uppdras att tillsammans med Arbetslivsnämnden se till att samhällsintroduktion erbjuds på alla familjecentraler.  <b>Ansvarig nämnd/bolag</b> Arbetslivsnämnden	 Genomfört	Arbetslivsnämnden för en kontinuerlig dialog med Förskolenämnden, där man rekommenderar deltagare till samhällsorienteringen.	2020	Avslutas
Individ- och familjeomsorgsnämnden ska under 2021 utreda förutsättningarna för att i högre grad kunna stötta unga, vars placering inom socialtjänsten kommer att upphöra, i deras sökande efter eget boende.  <b>Ansvarig nämnd/bolag</b> Individ- och familjeomsorgsnämnden	 Genomfört	Kvalitet och utveckling har inom de olika verksamhetsgrenarna kartlagt vilka arbetssätt som finns för att stödja unga som lämnar nämndens placeringar i sökande efter eget boende. Flera enheter har använt materialet "På väg" som är framtaget av socialstyrelsen som ett stödmaterial för att underlätta steget från institution/familjehem och till ett eget självständigt liv i ett eget boende. Under 2022 har flera verksamheter ytterligare arbetet och utbildat sig i materialet med följd att nämnden har ökat förutsättningarna att framöver öka stödet till de som flyttar ut och skaffar eget boende. Uppdraget betraktas därmed som slutfört .	2021	Avslutas

# Ett tryggt och snyggt Borås

Uppdrag	Status 2022	Kommentar År 2022	År som uppdraget startar	Avsluta
<p>Ett förslag för utveckling av Stora torget ska tas fram.</p> <p><b>Ansvarig nämnd/bolag</b> Kommunstyrelsen</p>	 Ej genomfört	<p>I ett första steg ska inblandade förvaltningar och privata aktörer hitta ett arbetssätt kring utvecklingen av Stora Torget. När ramarna kring arbetet är satta kan ett gemensamt förslag arbetas fram. Inväntar besked om uppdragets intentioner.</p> <p><b>Kommunstyrelsens bedömning:</b> Uppdraget är för vagt och otydligt och behöver avskrivnas.</p>	2019	Avslutas
<p>Tekniska nämnden utreda möjligheten att göra ytterligare gångfartsområden.</p> <p><b>Ansvarig nämnd/bolag</b> Tekniska nämnden</p>	 Genomfört	<p>Tekniska nämnden kommer vid förändringar i centrum utreda lämplig regleringsform varav gångfartsområde är en möjlighet. Gångfartsområde är en trafikregleringsform som ställer krav på utformning där fordon inte får framföras med högre hastighet än gångfart. Fordonstrafik är alltså tillåtet med restriktioner. Gågata är en annan regleringsform där motorfordon i grunden är förbjuden med vissa undantag för "nyttotrafik" och korsande trafik.</p> <p>Om meningen med uppdraget är att minska biltrafiken i stadskärnan och ge bättre förutsättningar för trivsammare mötesplatser och prioritera gående och cyklister så förefaller uppdraget kontraproduktivt med hänsyn till Borås Stads vision om att göra delar av stadskärnan bilfri.</p> <p>Under 2022 blev Posttorget vid Västerbrogatan färdigt varvid torget och Holmsgatan reglerades som gågata.</p>	2020	Avslutas
<p>Utbyggnadsstrategier för våra serviceorter med närområde ska tas fram.</p> <p><b>Ansvarig nämnd/bolag</b> Kommunstyrelsen</p>	 Delvis genomfört	<p>Styrdokumentet om utbyggnadsstrategier för serviceorter har varit på remiss. Alla remissinstanser som inkom med svar tillstyrkte och de synpunkter som inkommit hanteras. Dokumentet skickas för beslut till Kommunfullmäktige i början av 2023.</p> <p><b>Kommunstyrelsens bedömning:</b> Uppdrag för beslut i kommunfullmäktige kommer att ske under 2023.</p>	2020	


# Möjligheter och mod att utvecklas

Uppdrag	Status 2022	Kommentar År 2022	År som uppdraget startar	Avsluta
<p>Fritids- och folkhälsonämnden ska utreda förutsättningarna att införa ett riktat stöd till föreningar i utsatta områden som erbjuder läxhjälp.</p> <p><b>Ansvarig nämnd/bolag</b> Fritids- och folkhälsonämnden</p>	<p> Genomfört</p>	<p>Under åren 2018-2020 pågick ett utredningsarbete kring att ta fram nya och mer moderna bidragsformer till föreningar i Borås. En del av utredningsarbetet handlade om hur vi ställer oss till att föreningar som bedriver läxhjälp ska kunna söka aktivitetsstöd. Under utredningens gång framkom det att Skolverket redan ger bidrag för denna typ av verksamhet och därmed bedömdes frågan utredd.</p> <p>Förvaltningen har efter detta tagit beslut om att vara föreningar behjälpliga vid ansökningsförfarandet till Skolverket för att på så sätt säkerställa att stödet kommer föreningarna till godo. Ärendet avrapporterades och avslutades i maj 2022, FOFN 2022-00095.</p>	2021	Avslutas





# Människor möts i Borås





Uppdrag	Status 2022	Kommentar År 2022	År som uppdraget startar	Avsluta
<p>Samhällsbyggnadsnämnden får i uppdrag att utreda utomhusbad på Boda så att möjligheten finns i detaljplan.</p> <p><b>Ansvarig nämnd/bolag</b> Samhällsbyggnadsnämnden</p>	<p>◆ Delvis genomfört</p>	<p>Uppdraget genomförs inom ramen för pågående detaljplanearbete för Bodavallen. I planarbetet utreds förutsättningar och behov i samverkan med övriga berörda förvaltningar, däribland Lokalförslörjningsförvaltningen och Fritids- och folkhälsoförvaltningen.</p>	2022	
<p>Fritids- och folkhälsonämnden får i uppdrag att utifrån "Utredning av förutsättningar för uppstart av Mötesplats på Göta" fortsätta att utreda vad som ytterligare krävs i form av kostnader, placering etc. för att möjliggöra en Mötesplats på Göta.</p> <p><b>Ansvarig nämnd/bolag</b> Fritids- och folkhälsonämnden</p>	<p>◆ Delvis genomfört</p>	<p>Fortsatt utredning av en Mötesplats på Göta kommer ske i samband med förändrade förutsättningar för Mötesplats Kristineberg. Lokalförslörjningsnämnden hanterar lokalbehovsframställan som är gjord av nämnden. Parallellt har Vård- och äldre- och förskolenämnden och Kulturnämnden också lämnat lokalbehovsframställan till Lokalförslörjningsnämnden.</p>	2022	
<p>Fritids- och folkhälsonämnden får i uppdrag att tydliggöra förutsättningarna för stadsodling och förenkla för föreningar/invånare att odla. Kommunstyrelsen, genom Mark och exploateringsavdelningen, ska vara behjälplig när det gäller markfrågor.</p> <p><b>Ansvarig nämnd/bolag</b> Fritids- och folkhälsonämnden</p>	<p>◆ Delvis genomfört</p>	<p>Uppdraget har påbörjats genom att dialoger förts med aktörer från civilsamhället och berörda inom Borås Stad. Stadsodling väcker ett stort engagemang och det finns många krafter som vill vara med i utvecklingen. En uppdragsplan är framtagen och ligger till grund för uppdragets kommande delar. Det innebär att utreda förutsättningarna för stadsodling och påvisa möjlig lokalisering för stadsodling samt ge förslag på hur formerna för stadsodling kan gå till och synliggöra kopplingar till andra pågående uppdrag inom staden. Goda exempel och en kunskapsöversikt inom området kommer att ligga till grund för uppdragets slutprodukt.</p> <p>Målsättningen är att utredningen ska vara klar att behandlas i Fritids- och folkhälsonämnden i samband med tertial 1.</p>	2022	
<p>Utreda ny yta för evenemangsområde</p> <p><b>Ansvarig nämnd/bolag</b> Kommunstyrelsen</p>	<p>◆ Delvis genomfört</p>	<p>Uppdraget är framskrivet av handläggare och har delgivits k-råd under Q3-21.</p>	2019	
<p>Söka ny yta för evenemangsområde.</p> <p><b>Ansvarig nämnd/bolag</b> Kommunstyrelsen</p>	<p>◆ Delvis genomfört</p>	<p>Uppdraget är framskrivet av handläggare och har delgivits k-råd under Q3-21</p>	2019	








Uppdrag	Status 2022	Kommentar År 2022	År som uppdraget startar	Avsluta
<p>Vård- och äldregruppen ska i samverkan med Förskolenämnden pröva möjligheten att införa någon form av integrerad verksamhet för barn och äldre, till exempel på Kristineberg.</p> <p><b>Ansvarig nämnd/bolag</b> Förskolenämnden Vård- och äldregruppen</p>	 Genomfört	<p><b>Förskolenämnden</b> Dalsjögårdens förskola har under våren 2022 påbörjat en integrerad verksamhet med äldreomsorgen på Dalhem. Målet är att integrera verksamhet för yngre och äldre och skapa ett mervärde för såväl ung som gammal. Att skapa tillfällen att träffa äldre människor och kunna samtala med varandra. Det är de barn som går sitt sista år på förskolan som besöker Dalhem och de går 4-5 barn åt gången. Aktiviteter som kan förekomma är till exempel läsa sagor, måla, skriva dikter, sång, spela spel, pussla, pyssla, läsa sagor med konkret material, vara delaktiga i deras vardag kanske baka tillsammans eller en promenad. Även gemensamt firande av högtider som Lucia och vid tillfälle på våren. Besöken kommer att ske på tisdagar under perioden september 2022 till juni 2023. Total tid i samverkan är cirka 45 min per gång. Det finns också en viss integrerad verksamhet på Ängsjögården, Håsslegården och Byttorpsgårdens förskola.</p> <p><b>Vård- och äldregruppen</b> En integrerad verksamhet mellan vård- och omsorgsboendet Dalsjövägen 25 och förskolan Dalsjögården har startat upp. Blivande förskoleklassbarn i mindre grupper besöker varje vecka Dalsjövägen för gemensamma aktiviteter. Barnen och de boende kan spela spel, läsa sagor, pyssla, skriva dikter, måla, pussla, baka eller gå en promenad.</p>	2021	Avslutas




# Egen organisation

Uppdrag	Status 2022	Kommentar År 2022	År som uppdraget startar	Avsluta
<p>Tekniska nämnden ska i samverkan med Borås Parkerings AB införa ett parkeringsledningssystem till årsskiftet 2015/16.</p> <p><b>Ansvarig nämnd/bolag</b> Borås kommuns Parkerings AB</p>	 Delvis genomfört	<p>Arbetet med att samla data för tomtmark och gatumark i ett och samma system färdigställdes under 2019. Nästa steg är att sätta upp hänvisningsskyltar som i realtid visar antalet lediga platser. Placering av dessa skyltar är beslutad och Tekniska nämnden har fått investeringsmedel beviljade för skyltarna. Parkeringsbolaget kommer leverera data till skyltarna i realtid. För att köpa in skyltar kommer befintligt ramavtal att användas och Servicekontoret kommer anlitas av Tekniska förvaltningen för att sätta upp dem. Visst utredningsarbete återstår gällande gränsdragningar i ansvarsområden, el abonnemang och hur externa parter kan kopplas in i systemet. Bedömningen är att skyltarna kan börja sättas upp första kvartalet 2023 för ett färdigställande under våren.</p> <p><b>Kommunstyrelsens bedömning:</b> Avtal mellan tekniska förvaltningen och Parkeringsbolaget är slutet och Parkeringsbolaget är nu i sitt absoluta slutskede i arbetet. Kommunstyrelsen anser att uppdraget är slutfört.</p>	2015	Avslutas
<p>Tekniska nämnden får i uppdrag att se över hur upphandlingsverksamheten skall finansieras av förvaltningarna. Här skall bland annat beaktas hur vinsthemtagning sker utifrån avtalstrohet och nya ramavtal. Uppdraget tas över av Kommunstyrelsen.</p> <p><b>Ansvarig nämnd/bolag</b> Kommunstyrelsen</p>	 Delvis genomfört	<p>En debiteringsmodell för Koncerninköps långsiktiga finansiering testas. Modellen är tänkt att säkerställa den organiska tillväxten och utvecklingen med rätt bestyckning av roller som behövs. I arbetet beaktas även hur vinsthemtagning kan ske utifrån avtalstrohet och nya ramavtal, för vilket vi har upphandlat ett inköpsanalyssystem, vilket i nuläget testas av ekonomer på olika förvaltningar.</p>	2015	
<p>Tekniska nämnden får i uppdrag att arbeta fram en policy när det gäller inventarier som syftar till att i första hand använda det som Borås Stad redan äger. En för Borås Stad gemensam förmedling av inventarier ska starta och vara förstahandsalternativ, innan nyanskaffning sker. Uppdraget tas över av kommunstyrelsen.</p> <p><b>Ansvarig nämnd/bolag</b> Kommunstyrelsen</p>	 Delvis genomfört	<p>Förslag till policy för cirkulära möbler har skickats till politisk beredning.</p>	2016	
<p>Kommunstyrelsen får i uppdrag att se över upphandlingsverksamhetens prissättning till nämnder och förvaltningar i syfte att ömsesidigt dra nytta av de vinster som kan uppstå vid upphandlingar.</p> <p><b>Ansvarig nämnd/bolag</b> Kommunstyrelsen</p>	 Genomfört	<p>Försök att använda provision i olika upphandlingar för att fördela kostnaderna och nyttorna pågår. Provision finns idag introducerat i flertalet avtal och utvärdering av resultatet kommer ske under avtalstiden.</p>	2017	Avslutas

Uppdrag	Status 2022	Kommentar År 2022	År som uppdraget startar	Avsluta
Vägföreningars/samfällighet ers huvudmannaskap ska utredas med utgångspunkt från tidigare gjord utredning.	 Delvis genomfört	Utredning pågår. Politiska avstämningar har gjorts. Planerad slutredovisning under 2023.	2019	
<b>Ansvarig nämnd/bolag</b> Kommunstyrelsen				
Stödet till första linjens chefer ska förstärkas. En plan med tydlig struktur för hur detta arbete ska bedrivas ska tas fram.	 Delvis genomfört	Personal- och förhandlingsavdelningen planerar och genomför kontinuerligt och enligt modellen "Systematiskt chefsutvecklingsprogram" en rad utbildnings- och utvecklingsinsatser som ger stöd åt organisationens chefer. De riktar sig i första hand mot första linjens chefer. Programmet finansieras av centrala medel för att det ska komma alla organisationens chefer till del. Chefen genomgår programmet under 3-4 år och under denna tid planeras utbildningarna in på ett strukturerat och systematiskt sätt. Exempelvis ingår Arbetsmiljö och samverkan, Central introduktion, Lön och lönesättning, Arbetsrätt, Kompetensbaserad rekrytering och niodagarsprogrammet Chef- och ledarskap i praktiken. Sammanlagt omfattar programmet 20-25 utbildningsdagar. Innehållet i programmet utvärderas och justeras fortlöpande. För att ge ytterligare stöd till enhetschefer har Organisationshälsa under hösten 2021 inlett en seminariereserie för verksamhetschefer. Ett syfte med seminarieresen är att stärka verksamhetschefernas möjlighet att fungera som stöd för sina enhetschefer.	2019	
<b>Ansvarig nämnd/bolag</b> Kommunstyrelsen				
Samordningsansvar för arbetet med att motverka psykisk ohälsa hos barn och unga ska fastställas.	 Delvis genomfört	Ärendet är nu på Stadsledningskansliets avdelning för Kvalité och Utveckling, för vidare beredning.	2020	Avslutas
<b>Ansvarig nämnd/bolag</b> Kommunstyrelsen		<b>Kommunstyrelsens kommentar:</b> Samordningsansvaret av arbetet med att motverka psykisk ohälsa hos barn och unga är beroende av om det gäller enskilda individer (individnivå), grupper (selektiv nivå) eller alla barn och unga (universell nivå). På den universella nivån har Fritids- och folkhälsonämnden det övergripande ansvaret för kommunens folkhälsoarbete. Individ- och familjeomsorgsnämnden har samordningsansvaret på den selektiva nivå då nämnden har ett speciellt samarbetsuppdrag kring barn- och unga i riskzonen. På individnivå regleras samordningen dels lagmässigt att kommuner och regioner ska upprätta en samordnad individuell plan (SIP) och dels i styrdokumentet Program för att förebygga psykisk ohälsa i skolan.		
Behovet och kostnaden för att även erbjuda fria arbetsskor till de grupper som redan har fria arbetskläder ska utredas.	 Genomfört	KF beslutade 2022-08-25 att införa fria arbetsskor till de grupper inom vård och omsorg som redan omfattas av fria arbetskläder.	2020	Avslutas
<b>Ansvarig nämnd/bolag</b> Kommunstyrelsen				

Uppdrag	Status 2022	Kommentar År 2022	År som uppdraget startar	Avsluta
Borås Stad ska inte upplåta utrymme för sexistisk reklam, och när nya avtal med reklamföretag tecknas ska utrymme heller inte upplåtas för spelreklam.  <b>Ansvarig nämnd/bolag</b> Tekniska nämnden	 Delvis genomfört	Det reklamavtal som Tekniska nämnden har med Clear Channel gäller till och med 2023-12-31. Nytt avtal kommer tidigast att tecknas efter denna tidpunkt. Underlag för ny upphandling är påbörjad och planeras utföras under 2023. I nu gällande avtal står "Reklamens innehåll får ej strida mot god svensk reklamsed eller mot svensk lag".	2020	
Kommunstyrelsen ska utreda hur Borås Stads budget och koldioxidbudgeten kan kopplas ihop.  <b>Ansvarig nämnd/bolag</b> Kommunstyrelsen	 Genomfört	Kommunfullmäktige fick den 25 augusti 2022 ta del av utredningen, vilken lades till handlingarna. Koldioxidbudgeten är idag kopplat till budgeten genom att uppföljningen av koldioxidbudgeten sker inför arbetet med den ekonomiska budgeten. Det betyder att politiken har ett bra underlag för att intensifiera arbetet med klimatfrågor om det behövs. Framöver kommer även investeringsbudgeten kopplas till koldioxidbudgeten och till Energi- och klimatstrategin. Bygg och entreprenad står för en stor del av kommunkoncernens koldioxidutsläpp och det är därför nödvändigt att bygga klimatsmart. Vi kommer därför markera i investeringsbudgeten vilka projekt som byggs på ett klimatsmart sätt eller som stödjer en övergång till ett klimatsmart samhälle. Dessa projekt kallas för gröna projekt och kommer ingå i vår portfölj med gröna tillgångar. I arbetet kommer vi ta fram ett eget ramverk för vad som är en grön investering. Kommuninvests har ett ramverk för gröna lån som bygger på att många ska kunna få ett grönt lån, det handlar därför inte enbart om spjutspetsprojekt utan om krav som vi ska kunna nå i alla projekt. På sikt kommer vi kunna se att de gröna tillgångarna ökar och hur stor del av investeringsbudgeten som är grön. Det är viktigt att förtydliga att alla investeringar inte kan bli gröna exempelvis investeringar i elsystemet som sannolikt är nödvändigt för klimatomställningen men som kan vara svåra att grön markera eftersom de även kan öka utsläppen av koldioxid. Som komplement till märkning av investering budget kommer vi fortsätta med att låna grönt och att eventuell ge ut en egen grön obligation. Arbetet med att sammankoppla koldioxidbudgeten och den ekonomiska budgeten utvecklas hela tiden i takt med att IT-lösningar gör det enklare att mäta och beräkna sambandet mellan våra utgifter och våra klimatutsläpp.	2021	Avslutas
Kommunstyrelsen ska tillsammans med Samhällsbyggnadsnämnden och Miljö- och konsumentnämnden utreda hur samverkan kan underlättas mellan verksamheterna som idag ligger på Samhällsbyggnadsnämnden , Miljö- och konsumentnämnden (avseende strandskydd), Strategisk samhällsplanering och Mark och exploatering. Utredningen ska vara färdig under första halvan av 2021.  <b>Ansvarig nämnd/bolag</b> Kommunstyrelsen	 Genomfört	Nämndövergripande organisationsutredning beslutades i KF den 7 december 2022, Dnr KS 2022-00688 1.3.1.0.	2021	Avslutas

Uppdrag	Status 2022	Kommentar År 2022	År som uppdraget startar	Avsluta
<p>Kommunorganisationen behöver arbeta med att förebygga att avfall inom den egna organisationen uppkommer. Kommunstyrelsen ska utreda och föreslå nämnd som ska ta det övergripande ansvaret för detta arbete.</p> <p><b>Ansvarig nämnd/bolag</b> Kommunstyrelsen</p>	 Delvis genomfört	Avfallsplanen är klar och uppdragsbeskrivning är tydlig. Diskussioner om ansvarsfördelning pågår.	2021	
<p>Kommunstyrelsen ska utreda Servicekontorets roll vid kriser samt vilka uppgifter som förvaltningen ska ansvara för.</p> <p><b>Ansvarig nämnd/bolag</b> Kommunstyrelsen</p>	 Genomfört	Ärendet har utretts och beslutats i Kommunstyrelsen och i Kommunfullmäktige 2022	2021	Avslutas Beslut om förändrat reglemente 2022-09-29 i KF
<p>Kommunstyrelsen får i uppdrag att under första halvan av 2021 ta fram regelverk och informationsmaterial om intraprenader.</p> <p><b>Ansvarig nämnd/bolag</b> Kommunstyrelsen</p>	 Delvis genomfört	Förslag till regelverk och informationsmaterial är framtaget för politiskt beslut.	2021	
<p>Kommunstyrelsen får i uppdrag att klargöra ansvarsfördelningen inom Borås Stad i arbetet mot invasiva arter.</p> <p><b>Ansvarig nämnd/bolag</b> Kommunstyrelsen</p>	 Delvis genomfört	<p>För uppdraget om invasiva arter pågår två parallella processer. Dels är det bekämpningsinsatser i fält, med Tekniska förvaltningen. Styrgruppen prioriterar insatser och ansvarar för att utvärdera den processen med bekämpning. Parallellt med detta utreder styrgruppen hur arbetet med invasiva arter bäst organiseras i Borås Stad och återkopplar till politiken. Bekämpningen kostar framförallt i personalresurser och tekniska förvaltningen har begärt extra medel till 2023 men erhöll inte detta. Handboken för det interna arbetet med invasiva arter är i sitt slutskede och kommer bli färdig tidig höst. Kommunfullmäktige förlängde budgetuppdraget med ett år.</p> <p><b>Kommunstyrelsens bedömning:</b> Uppdraget avskrivs med hänvisning till uppdraget från kommunfullmäktige 2021-11-17(18). <i>"Kommunstyrelsen får i uppdrag att inför budget år 2023 lägga fram ett utarbetat förslag på långsiktig organisation och hur den ska resurs- och ansvarsfördelas. I samband med detta kan annat belopp och mottagande nämnd-/er komma att föreslås."</i></p>	2021	Avslutas
<p>Kommunstyrelsen uppdras att utreda förutsättningarna för att införa utmaningsrätt i lämpliga verksamheter senast halvårsskiftet 2016.</p> <p><b>Ansvarig nämnd/bolag</b> Kommunstyrelsen</p>	 Delvis genomfört	<p>Ärendet har redovisats för Kommunstyrelsen 2018 och blev då återremitterat. Beredning pågår.</p> <p><b>Kommunstyrelsens kommentar:</b> Ärendet avslutas.</p>	2015	Avslutas

Uppdrag	Status 2022	Kommentar År 2022	År som uppdraget startar	Avsluta
<p>Kommunstyrelsen får i uppdrag att utreda var kvarvarande tvätterverksamhet inom Vård- och äldreomsorgen skall vara placerad organisatoriskt.</p> <p><b>Ansvarig nämnd/bolag</b> Kommunstyrelsen</p>	 Delvis genomfört	<p>Endast nulägesbeskrivning är gjord och finns i bifogad bilaga, Resursgruppen beskrivning 220426. Vård- och äldreomsorgen har fortfarande ärendet under utredning och återkommer med förslag till hur verksamheten kan vara placerad. Ny rapportering i T1 2023.</p> <p><b>Kommunstyrelsens bedömning:</b> Uppdraget kan avslutas då tvätterverksamheten är utlagd på entreprenad.</p>	2022	Avslutas
<p>Kommunstyrelsen får i uppdrag att utreda om införandet av distributionscentralen har lett till merkostnader för de nämnder som har tillagningskök.</p> <p><b>Ansvarig nämnd/bolag</b> Kommunstyrelsen</p>	 Delvis genomfört	<p>Koncerninköp har påbörjat utredningen, som beräknas bli färdig under tertial 2 2023.</p>	2022	
<p>Tekniska nämnden får i uppdrag att utreda möjligheterna att införa en taxa för markupplåtelse för företag som bedriver uthyrning av elsparkcyklar.</p> <p><b>Ansvarig nämnd/bolag</b> Tekniska nämnden</p>	 Genomfört	<p>Tekniska nämnden beslutade om förslag till ny differentierad taxa i samband med framställan av budgetunderlag för 2023 och dessa beslutades av Kommunfullmäktige i samband med beslut om budget 2023.</p>	2022	Avslutas

## Uppdrag - Fritids- och folkhälsonämnden ska utreda förutsättningarna att införa ett riktat stöd till föreningar i utsatta områden som erbjuder läxhjälp

### Fritids- och folkhälsonämndens beslut

Fritids- och folkhälsonämnden beslutar att anse utredningen som klar och skickar den vidare till Kommunstyrelsen.

### Ärendet i sin helhet

Fritids- och folkhälsonämnden har fått i uppdrag att utreda förutsättningarna att införa ett riktat stöd till föreningar i utsatta områden som erbjuder läxhjälp. Under åren 2018-2020 pågick ett utredningsarbete kring att ta fram nya och mer moderna bidragsformer till föreningar i Borås. En del av utredningsarbetet handlade om hur vi ställer oss till att föreningar som bedriver läxhjälp ska kunna söka aktivitetsstöd. Under utredningens gång framkom det att Skolverket redan ger bidrag för denna typ av verksamhet och därmed bedömdes frågan utredd.

Förvaltningen har efter detta tagit beslut om att vara föreningar behjälpliga vid ansökningsförfarandet till Skolverket för att på så sätt säkerställa att stödet kommer föreningarna till godo. Nedan presenteras de föreningar som helt eller delvis fått bifall under senaste ansökningsperioden.

AFGHANSKA KULTURFÖRENING I BORÅS	136 470 kr
DARDANIA IF	18 138 kr
GREKISKA FÖRENINGEN I BORÅS	35 413 kr
IQRA BARN UNGDOM OCH KVINNA FÖRENING	64 780 kr
KURDISKA KULTURFÖRENINGEN I BORÅS	22 025 kr
MULTAKA A SHAM FÖRENING	130 744 kr
UNGDOM UTVECKLINGSCENTRUM I BORÅS	54 699 kr

### Beslutet expedieras till

1. Kommunstyrelsen

Håkan Eriksson  
Ordförande

Mia Wallengren  
Förvaltningschef



## **Hur man kan stötta unga med NPF - diagnoser (neuropsykiatriska funktionsnedsättningar) så att deras möjlighet att delta i föreningslivet ökar ska utredas**

### **Fritids- och folkhälsonämndens beslut**

Fritids- och folkhälsonämnden beslutar att godkänna rapporteringen av uppdraget ”Hur man kan stötta unga med NPF-diagnoser (neuropsykiatriska funktionsnedsättningar) så att deras möjlighet att delta i föreningslivet ökar ska utredas” samt översänder det till Kommunstyrelsen.

### **Sammanfattning av ärendet**

Fritids- och folkhälsonämnden har genomfört en utredning och utifrån den kunskapen startat upp ett samarbete med fem föreningar i syfte att ge barn och unga med NPF-diagnoser och psykisk ohälsa bättre förutsättningar att delta i föreningslivet. Arbetet synliggör behovet av insatser för att stödja målgruppen att delta i meningsfulla fritidsaktiviteter. I samarbete med föreningslivet erbjuder medverkande föreningar aktiviteter som är anpassade till målgruppen.

Efterfrågan är stor och befintliga platser är fyllda. Ett arbete pågår för att utöka samarbetet med fler föreningar och därmed kunna erbjuda fler barn med NPF-diagnoser och psykisk ohälsa möjlighet att delta och utvecklas på sin fritid. Finansiering för verksamheten finns inte inom ramen av befintligt uppdrag, utan genomförs med hjälp av statliga medel. Ett sätt att finansiera det på lång sikt kan vara inom bidragsramen för föreningar.

### **Beslutsunderlag**

1. Kommunfullmäktiges beslut från 2018-12-19-20 § 214 Uppdrag utifrån budget 2019, Hur man kan stötta unga med NPF - diagnoser (neuropsykiatriska funktionsnedsättningar) så att deras möjlighet att delta i föreningslivet ökar ska utredas

Vid protokollet

Johanna Jönsson  
Nämndsekreterare

Mia Wallengren  
Förvaltningschef

Justeras 2022-05-20.

Håkan Eriksson (C)  
Ordförande

Annette Nordström (M)

Justeringen tillkännagiven på kommunens anslagstavla 2022-05-23.

Rätt utdraget intygar:

Johanna Jönsson  
Nämndsekreterare

## Utredning Aktivitetshus

### Sociala omsorgsnämndens beslut

Sociala omsorgsnämnden beslutar att utredningen av Aktivitetshus är genomförd och att behovet i dagsläget är tillgodosett genom aktiveringspedagogerna.

### Sammanfattning av ärendet

#### Bakgrund

Förvaltningen har fått ett uppdrag av Kommunfullmäktige att se över behov, kostnad, placering och innehåll för ett aktivitetshus för nämndens målgrupp. Frågan utreddes 2019 med fokus att utreda hur ett aktivitetshus för personer med psykiska funktionsnedsättningar kunde utformas. Syftet med utredningen var att ta reda på hur ett aktivitetshus kunde utformas så att det motverkade isolering och stillasittande för målgruppen. Gruppen personer med psykisk funktionsnedsättning utan sysselsättning är stor och heterogen. Det finns i Borås Stad både en träffpunkt Simonsland, och flera mötesplatser som är öppna för alla invånare. För personer med psykiska funktionsnedsättningar finns det mötesplatser som drivs av föreningar samt en mötesplats som drivs av Sociala omsorgsförvaltningen. 2018 genomfördes en utredning som visade att det inte fanns behov av fler mötesplatser, däremot fanns det ett stort behov av aktivitetshus för målgruppen. Skillnaden mellan aktivitetshus och mötesplats är att ett aktivitetshus har personal som har stor kompetens om målgruppen. När utredningen om aktivitetshus var klar, skickades en framställan till Lokalförsörjningsnämnden och sökandet efter lämplig lokal påbörjades. Fyra risker identifierades under utredningsarbetet kring aktivitetshus;

- Att man startar upp en verksamhet som har för stor kostym för antalet reella deltagare.
- Att man startar upp en ny verksamhet som egentligen redan finns.
- Att man startar upp en verksamhet som konkurrerar med den ideella sektorn.
- Att man skapar en inlåsningseffekt med verksamheten.

#### Behov

De övergripande målen med ett aktivitetshus är att öka den sociala tryggheten, främja jämlika levnadsvillkor och ett aktivt deltagande i samhällslivet, bidra till en meningsfull fritid och ge stöd till studier eller arbete. Den huvudsakliga målgruppen för ett aktivitetshus är personer i yrkesför ålder. Återgång till arbetsmarknaden eller studier är ett mål.

Det beräknas finnas över 500 personer med psykiska funktionsnedsättningar som idag är ”okända” av Social omsorgsförvaltningen och som skulle kunna bli föremål för uppsökande verksamhet.

Flera förvaltningar bör samverka i frågan om aktivitetshus utifrån sina olika ansvarsområden som styrs av respektive nämnds reglemente. Fritids- och folkhälsoförvaltningen (FOF) arbetar med övergripande folkhälsoarbete, att främja fritidsverksamheten till kommunens medborgare samt kommunens anläggningar och föreningsstöd. FOF samordnar det suicidpreventiva teamet som består av representanter från flera förvaltningar, regionen och andra organisationer som träffar personer med psykisk ohälsa. Fritid och Folkhälsoförvaltningens huvuduppdrag är unga upp till 25 år och äldre än 65 år, alltså huvudsakligen inte personer i yrkesför ålder.

Sociala omsorgsförvaltningen ansvarar för biståndsbedömt stöd till medborgare med någon typ av funktionsnedsättning och har en stor kunskap om psykiska funktionsnedsättningar. Sociala omsorgsförvaltningens huvudsakliga målgrupp är personer som är 18-65 år.

Arbetslivsförvaltningen är ytterligare en viktig aktör. Arbetslivsförvaltningens målgrupp är personer som har en arbetsförmåga som överskrider 25 procent och som är 16-65 år. De har ett nära samarbete med samordningsförbundet och ansvarar för personligt ombud.

### Kostnad

Varje person som inte kommer in på arbetsmarknaden beräknas minst kosta samhället 12 miljoner kronor under sin livstid. Förutom minskat lidande finns det således stora ekonomiska vinster att göra om dessa personer kan lockas utvidga sin komfortzon. Uteblivna insatser kan leda till att onödigt många funktionsnedsättningar blir livslånga. På sikt beräknas därför åtgärderna leda till en samhällsekonomisk vinst. Den totala kostnaden för aktivitetshus, personal och omkostnader uppgår till 2 618 000 kr/år.

Resurs	Kostnad/år	Kommentar
Aktiveringspedagoger	1 200 000	Två tjänster inklusive kompetensutveckling.
Aktivitetshus	1118 kr/kvm/år = 1 118 000	Lokalen bedöms behöva vara ca 1000 kvm.
Inköp och subventionering av aktiviteter till små grupper, samt arbetsmaterial.	300 000	En del av kostnaderna, till exempel hyreskostnader för de små grupperna, kommer troligtvis bli andra kommunala eller kommunalt stödda verksamheters inkomst.

## Placering

Aktivitetshuset bör finnas tillgängligt och nära till allmänna kommunikationer, förslagsvis någonstans längs busslinje 1:s sträckning. Det är den busslinjen med tätast trafik.

- Gärna på promenadavstånd från Psykiatrins planerade nya kvarter på Södra Älvsborgs sjukhus i Borås.
- God fysisk tillgänglighet.
- Behöver finnas tillgänglig på nätet i lämpligt forum.
- Hemlik miljö. En del personer sig obekväma i miljöer som påminner om institution.

## Innehåll

Det är viktigt att fånga upp och stödja individens egen vilja att hitta sin väg mot återhämtning till psykisk hälsa genom evidensbaserad praktik. Individens behov kan variera över tid. I ett visst läge handlar det om att ha någonstans att vara, att kravlöst träffa andra människor i ett sammanhang. I ett annat läge handlar det om att ha något att göra, och i ytterligare ett annat handlar det om att få stöd att komma vidare till ett aktivt liv med studier eller arbete. Centralt är att få tillhöra ett socialt sammanhang. Den nya verksamheten ska därför vara öppen, det vill säga inte bygga på biståndsbeslut. Det ökar tillgängligheten och ger möjligheten att fånga upp nya deltagare. Enskilda presumtiva deltagare har berättat att de vill ha möjligheten att bekanta sig med den öppna verksamheten redan under inläggning i slutenvården. De menar att det skulle bli lättare att söka upp den öppna verksamheten efter vårdtiden om de har ”ett ansikte”. För personer med psykisk ohälsa är det extra viktigt att bibehålla fysisk aktivitet och goda sömn- och matvanor. Sådana aktiviteter som främjar sömn- och matvanor är enkla att anordna och som dessutom i sig påverkar det psykiska hälsan positivt. Skapande verksamhet efterfrågas. Personligt ombud har uppmärksammat behov av praktisk samhällskunskap t.ex. hjälp att söka bostad. Det är exempel på verksamheter som skulle kunna organiseras speciellt för målgruppen. Eftersom personer med psykiska funktionsnedsättningar ofta lever under knappa ekonomiska förutsättningar, bör inte aktiviteterna kosta för mycket för deltagarna.

## Bedömning

I utredningen av aktivitetshus framkommer att det viktigaste i ett aktivitetshus är kompetent personal, framför lokal. Genom att prioritera kompetent personal framför lokaler minimeras risken att bygga upp en för stor verksamhet för antalet reella deltagare. Genom att börja med två personal med spetskompetens och sedan bygga ut verksamheten vid behov är ytterligare ett sätt att undvika detta. I princip alla som bidragit med information till utredningen har varit överens om vikten av att ta tillvara det utbud som finns i Borås Stad. Det är viktigare att prioritera metoder som syftar till få ut deltagarna i de aktiviteter

som redan idag finns och genom att inte ha egna lokaler undviks också konkurrens med den ideella sektorn. Utredningen har resulterat i ett förslag om en verksamhet, byggd på ett tätt samarbete mellan Fritid och Folkhälsoförvaltningen och Sociala omsorgsförvaltningen. Det gäller i första hand att få till stånd ett sådant samarbete och sätta strukturer, exempelvis i form av en styrgrupp, innan lokaler förhyrs.

Eftersom pandemin har förskjutit arbetet med att anställa aktiveringspedagogerna, så har de två personerna precis startat sitt uppdrag. Genom att ge aktiveringspedagogerna rätt förutsättningar säkerställs att de gör rätt saker. Nedan steg att omhänderta framöver;

- Det behöver klargöras vilken förvaltning som ansvarar för att bedriva aktivitetshuset. En projektgrupp samt en styrgrupp bör bildas.
- Förvaltningen behöver få till konkreta samarbeten med övriga förvaltningar, lämpliga föreningar och andra samarbetspartners som Svenska kyrkan, Studieförbunden, föreningar samt regionen.
- Aktiveringspedagogerna bör arbeta uppsökande och stödjande samt samarbeta med andra förvaltningar och organisationer. De behöver marknadsföra sig och omvärldsbevaka hur andra kommuner arbetar med målgruppen.
- Arbetet bör utvärderas kontinuerligt för att sedan göra en bedömning om det behövs ett aktivitetshus framöver.

## **Beslutsunderlag**

1. Rapport: Aktivitetshus för personer med psykiska funktionsnedsättningar

## **Hur man kan stötta unga med NPF - diagnoser (neuropsykiatriska funktionsnedsättningar) så att deras möjlighet att delta i föreningslivet ökar ska utredas**

### **Fritids- och folkhälsonämndens beslut**

Fritids- och folkhälsonämnden beslutar att godkänna rapporteringen av uppdraget ”Hur man kan stötta unga med NPF-diagnoser (neuropsykiatriska funktionsnedsättningar) så att deras möjlighet att delta i föreningslivet ökar ska utredas” samt översänder det till Kommunstyrelsen.

### **Sammanfattning**

Fritids- och folkhälsonämnden har genomfört en utredning och utifrån den kunskapen startat upp ett samarbete med fem föreningar i syfte att ge barn och unga med NPF-diagnoser och psykisk ohälsa bättre förutsättningar att delta i föreningslivet. Arbetet synliggör behovet av insatser för att stödja målgruppen att delta i meningsfulla fritidsaktiviteter. I samarbete med föreningslivet erbjuder medverkande föreningar aktiviteter som är anpassade till målgruppen. Efterfrågan är stor och befintliga platser är fyllda. Ett arbete pågår för att utöka samarbetet med fler föreningar och därmed kunna erbjuda fler barn med NPF-diagnoser och psykisk ohälsa möjlighet att delta och utvecklas på sin fritid. Finansiering för verksamheten finns inte inom ramen av befintligt uppdrag, utan genomförs med hjälp av statliga medel. Ett sätt att finansiera det på lång sikt kan vara inom bidragsramen för föreningar.

### **Ärendet i sin helhet**

Fritids- och folkhälsonämnden har genomfört en utredning angående hur man kan stötta unga med NPF-diagnoser (neuropsykiatriska funktionsnedsättningar) så att deras möjlighet att delta i föreningslivet ökar.

### **Bakgrund**

Barn och unga med NPF och upplevd psykisk ohälsa inte idrottar i samma grad som barn utan funktionsnedsättning. År 2016 genomförde riksförbundet Attention en enkät som visade att drygt 50 procent av alla barn med NPF-diagnos i ålder 10-12 år idrottar. Detta kan jämföras med att i allmänhet idrottar 80 procent av pojkarna och 74 procent av flickorna i åldern 6-12 år (attention.se). Det finns studier om vilken biologisk effekt fysisk aktivitet kan ha vid depression och visar på fördelar med att kombinera konditions- och

muskelstärkande träning. Även psykologiska förklaringsmekanismer i form av beteendeaktivering, social gemenskap och förbättrad tilltro till egen förmåga kan förklara den fysiska aktivitetens antidepressiva effekt. På grund av den initiativlöshet som kan föreligga hos personer med depression kan de behöva mer stöd och uppföljning än vanligt, vilket kan fås genom ledarledd träning ([www.fyss.se](http://www.fyss.se)).

Enligt barnkonventionen och deklARATIONEN om mänskliga rättigheter har barn rätt till hälsa, liv och utveckling. För att kunna uppfylla barns rättigheter måste det finnas en övergripande samverkan kring barn och unga och tyngden behöver läggas på tidiga insatser i barnens liv för att uppnå en jämlik hälsa. Det är under barn- och ungdomstiden som förutsättningarna för resten av livet skapas. För att stimulera barns utveckling är fritidsaktiviteter viktiga. En meningsfull fritid kan kompensera för det som föräldrar och andra viktiga vuxna inte förmår.

### **Genomförande**

För att öka kunskapen om målgruppen fördes dialoger med BUP, elevhälsan och andra verksamheter som har erfarenhet av målgruppen. Baserat på den kunskap som framkom genom forskningsinhämtning och erfarenheter hos berörda verksamheter, utökades målgruppen från att enbart avse barn och unga med NPF - diagnos till att även rikta sig till barn och unga med psykisk ohälsa, för att fånga upp barn och unga i tidigare.

Behovet som identifierats var att aktiviteterna behöver genomföras i mindre, anpassade grupper och de ledare som håller i verksamheten behöver utbildning om målgruppen. Kontakten med föräldrarna är viktig och ungdomarna behöver en tydlig introduktion av verksamheten. Gemensamt mellanmål i samband med aktiviteterna ses också som ett viktigt inslag, dels för den sociala aspekten men även för att underlätta för barnen att fokusera under aktiviteten.

Ett antal föreningar kontaktades i syfte att undersöka intresset för samarbete. Fem föreningar visade intresse och en dialog inleddes om hur de kan erbjuda en verksamhet som är anpassad till målgruppen. Föreningarna som kontaktades var av storleken så att de har en administratör vilken kunde delta i utvecklingsarbetet som följde. 2020 utarbetades ett förslag på verksamhet och en ansökan för att möjliggöra finansiering av projektet skickades till Allmänna arvsfonden. Ansökan fick avslag men i samband med det fick förvaltningen möjlighet att starta upp arbetet med hjälp av statliga prio-medel.

En processledare från föreningarna anställdes på 25 procent, vilken samordnar utbildning och organisering av medverkande föreningar. Processledaren är även länken in till föreningarna för deltagarna. Under 2021 utbildades ledarna och en anpassad verksamhet startade upp som kallas ”tillgänglig fritid för alla”. Ambitionen var att erbjuda barn mellan 10-18 år verksamhet i föreningarnas regi men i samband med utbildningen blev det tydligt att åldersspannet var för brett och arbetet har därför initialt riktat sig till målgruppen 10-12 år. Under



första månaderna av 2022 har intresset och deltagandet ökat markant och vi har svårt att erbjuda plats till alla som vill delta.

### **Fortsatt arbete**

Parallellt pågår dialoger med fler föreningar, vilka har verksamhet som passar målgruppen. Ambitionen är att utöka föreningslivets möjligheter att ta emot barn och unga med NPF-diagnoser eller psykisk ohälsa, både avseende ålder på målgruppen och variation av utbudet. Det har kommit förfrågningar från föräldrar om anpassad verksamhet för barn lägre ner i åldrarna och likväl för äldre ungdomarna. Behovet är stort och verksamheten verkar fylla en viktig funktion både för barnet och för familjen. Förhoppningen är att en del av de som kommer till föreningslivet genom den här verksamheten så småningom kan gå vidare in i ordinarie verksamhet i aktuell förening, medan andra behöver fortsätta i anpassad verksamhet.

Tack vare statliga medel kan föreningarna få ersättning för att utbilda ledare och ge dem ersättning för att hålla i grupperna. Grupperna har fler ledare per deltagare än vanligt och deltagandet hålls mestadels mellan 5-10 barn per grupp. Deltagarna bjuds även på mellanmål i med aktiviteten, som oftast ligger under tidig eftermiddag. Under 2022 och 2023 kommer verksamheten kunna genomföras med hjälp av befintlig finansiering genom statliga medel men om staden vill fortsätta detta samarbete med föreningslivet och möjliggöra för dem att erbjuda riktad verksamhet till målgruppen barn och unga med NPF-diagnos och psykisk ohälsa behöver formerna för ett mer långsiktigt stöd undersökas. Ett alternativ är att möjliggöra verksamheten inom bidragsramen för stöd till föreningar.

### **Beslutsunderlag**

1. Kommunfullmäktiges beslut från 2018-12-19-20 § 214 Uppdrag utifrån budget 2019, Hur man kan stötta unga med NPF - diagnoser (neuropsykiatriska funktionsnedsättningar) så att deras möjlighet att delta i föreningslivet ökar ska utredas

### **Beslutet expedieras till**

1. Kommunstyrelsen

Håkan Eriksson (C)  
Ordförande

Mia Wallengren  
Förvaltningschef

## Lista över uppdrag och ärenden som behandlas i samband med årsredovisning 2022

### Utredningar i samband med uppdrag

2022-00568

Uppdrag - Fritids- och folkhälsonämnden ska utreda förutsättningarna att införa ett riktat stöd till föreningar i utsatta områden som erbjuder läxhjälp

2022-00475

Hur man kan stötta unga med NPF - diagnoser (neuropsykiatriska funktionsnedsättningar) så att deras möjlighet att delta i föreningslivet ökar ska utredas

Aktivitetshus för personer med psykiska funktionsnedsättningar

# Aktivitetshus för personer med psykiska funktionsnedsättningar

Handläggare: Kerstin Niklasson

## Innehåll

<b>1</b>	<b>Inledning</b>	<b>3</b>
<b>2</b>	<b>Syfte</b>	<b>3</b>
<b>3</b>	<b>Frågor som utredningen ska besvara</b>	<b>3</b>
<b>4</b>	<b>Metod</b>	<b>4</b>
<b>5</b>	<b>Målgrupp</b>	<b>4</b>
<b>6</b>	<b>Resultat</b>	<b>5</b>
6.1	Lämplig förvaltning för huvuduppdraget.....	5
6.2	Hur samarbetet kan byggas upp.....	6
6.3	Resurser som är nödvändiga .....	6
6.4	Viktiga samarbetsparter .....	8
6.5	Lokalisering för största möjliga tillgänglighet.....	9
6.6	Årliga driftskostnader .....	9
<b>7</b>	<b>Utvärdering av arbetet i projektet</b>	<b>10</b>

## 1 Inledning

***Sociala omsorgsnämnden har gett förvaltningen i uppdrag att utreda hur ett aktivitetshus för personer med psykiska funktionsnedsättningar kan utformas.***

Gruppen personer med psykisk funktionsnedsättning utan sysselsättning är stor och heterogen. Det finns i Borås Stad både en träffpunkt Simonsland, och flera mötesplatser som är öppna för alla innevånare. För personer med psykiska funktionsnedsättningar finns det mötesplatser som drivs av föreningar samt en mötesplats som drivs av Sociala omsorgsförvaltningen.

2018 genomfördes en utredning som visade att det inte finns behov av fler mötesplatser, däremot finns det ett stort behov av aktivitetshus för målgruppen. Skillnaden mellan aktivitetshus och mötesplats är att ett aktivitetshus har personal som har stor kompetens om målgruppen. Den huvudsakliga målgruppen för ett aktivitetshus är personer i yrkesför ålder. Återgång till arbetsmarknaden eller studier är ett mål.

En annan slutsats som framkom i utredningen 2018 var att Borås Stad inte tillhandahåller den metod med högst evidens för arbetsrehabilitering för personer med psykiska funktionsnedsättningar, *Individual Placement and Support (IPS)*. Sociala omsorgsförvaltningens ledning menar att ett aktivitetshus kan vara lämplig hemvist för metoden.

Arbetslivsförvaltningen ger stöd till personer som har en arbetsförmåga som är över 25 procent men står långt från arbetsmarknaden. Personer med en arbetsförmåga som långvarigt understiger 25 procent och som har sjuk eller aktivitetsersättning kan få biståndsbedömd sysselsättning som beviljas genom handläggare på Sociala omsorgsförvaltningen. Personer som har en arbetsförmåga som understiger 25 procent, men inte uppfyller kraven för att få biståndsbeslut eller som inte är intresserade av att söka sådant, faller ofta mellan stolarna. Sociala omsorgsförvaltningen utreder om kriterierna för biståndsbedömd sysselsättning ska revideras och i så fall hur.

## 2 Syfte

***Syftet med utredningen är att ta reda på hur ett aktivitetshus kan utformas så att det motverkar isolering och stillasittande***

De övergripande målen med ett aktivitetshus är att öka den sociala tryggheten, främja jämlika levnadsvillkor och ett aktivt deltagande i samhällslivet, bidra till en meningsfull fritid och ge stöd till studier eller arbete.

Utredningen ska visa hur målgruppen kan få tillgång till ett stödjande nätverk som tror på deras förmåga och aktiviteter som det finns evidens för motverkar isolering och leder till ökad delaktighet i samhället och på arbetsmarknaden.

## 3 Frågor som utredningen ska besvara

- Vilken förvaltning är lämplig att ha huvuduppdraget?
- Hur ska ett samarbete med andra förvaltningar och organisationer byggas upp?
- Hur bör en ny verksamhet för personer med psykiska funktionsnedsättningar bäst utformas?
- Vilka resurser är nödvändiga för att möta och stödja de behov målgruppen har utifrån stöd till studier, arbete samt meningsfull och aktiv fritid?

- Vilka är ett aktivitetshus viktigaste samarbetspartners?
- Förslag till lokalisering med hänsyn tagen till tillgänglighet?
- Årliga kostnader för drift av ett aktivitetshus?

## 4 Metod

*Uppdragsbeställning som skrivits av Sociala omsorgsförvaltningens ledning har använts som utgångspunkt i arbetet*

Resultat från den medborgardialog som Sociala omsorgsnämnden genomförde 12 september 2018 på temat ”Aktivitetshus för personer med psykisk ohälsa” har använts.

Diskussioner har förts med representanter från Sociala omsorgsförvaltningen, Arbetslivsförvaltningen, Fritid och Folkhälsoförvaltningen och Kulturförvaltningen.

Samtal har även förts med Brukarorganisationerna verksamma inom området i Borås stad, Friskis och Svettis, Svenska kyrkan, Nationell samling för psykisk hälsa i Göteborg och Social resursförvaltningen i Göteborgs stad med flera.

Samtal med personer som var med och startade upp Simonsland och projektledaren som arbetar med Framtid Sjöbo har förts.

Material som samlats in under projekt ”Ökad sysselsättning för personer med psykisk ohälsa”.

Till sist men inte minst har Sociala omsorgsförvaltningen under tre intensiva sommarveckor tagit hjälp av 4 stycken Unga kommunutvecklare 15-18 år.

Allra först gjordes en riskanalys. I den identifierades fyra risker med ett aktivitetshus.

- Att man startar upp en verksamhet som har för stor kostym för antalet reella deltagare.
- Att man startar upp en ny verksamhet som egentligen redan finns.
- Att man startar upp en verksamhet som konkurrerar med den ideella sektorn.
- Att man skapar en inlåsnings effekt med verksamheten.

## 5 Målgrupp

Psykisk ohälsa är ett vitt begrepp. Vi nås dagligen av nyhetsinslag som berättar att den psykiska ohälsan bland våra unga ökar. De diagnoser som media syftar på är ångest, social fobi, ätstörningar och självskadebeteende. Det är tillstånd som är behandlingsbara. Antalet personer som insjuknar i Schizofreni och bipolär sjukdom ökar inte. Vården blir allt bättre på att ge rätt stöd och behandling även till dessa grupper. Med rätt stöd behöver inte en psykisk funktionsnedsättning alltid bli livslång, men med felaktiga åtgärder och bemötande kan även enklare åkommor leda till livslånga svårigheter. All sjukdom behöver inte leda till en funktionsnedsättning och vilka svårigheter funktionsnedsättningen för med sig beror i hög grad på omgivningen. Borås stad arbetar aktivt för att öka tillgängligheten för alla oavsett eventuella funktionsnedsättningar.

***Psykiska funktionsnedsättningar har en person om hen har väsentliga svårigheter att utföra aktiviteter på viktiga livsområden och dessa svårigheter har funnits eller kan antas bestå under en längre tid. Orsaken till svårigheterna ska vara en psykisk sjukdom.<sup>1</sup>***

Målgruppen kan hittas inom den vuxenpsykiatriska öppen och slutenvård, i kyrkornas verksamhet och hos personligt ombud. Vissa individer kan ha kontakt med någon brukarorganisation. En del är aktiva på nätet.

Personer med psykisk funktionsnedsättning har ofta svårt att lämna sin hemmiljö. De har ofta svårt att lämna sin komfortzon. Nya miljöer upplevs ofta ångestskapande och kan ge tvångspåslag. Även när de planerar att vara med dyker hinder upp som gör det omöjligt. De har ofta dåliga erfarenheter av andra människor. Fortsatt isolering är blir en kortsiktig strategi som på sikt förvärrar problemen.

Det finns unga personer som bor hos, och försörjs av, sina föräldrar och som inte når Borås stads verksamheter. Kanske är det den grupp som ett aktivitetshus skulle vara särskilt viktigt för.

Det beräknas finnas över 500 personer med psykiska funktionsnedsättningar som är ”okända” av Social omsorgsförvaltningen<sup>2</sup>. Varje person som inte kommer in på arbetsmarknaden beräknas minst kosta samhället 12 000 000 kronor<sup>3</sup> under sin livstid. Förutom minskat lidande finns det således stor ekonomiska vinster att göra om dessa personer kan lockas utvidga sin komfortzon.

## 6 Resultat

### 6.1 Lämplig förvaltning för huvuduppdraget

***Det finns tre förvaltningar som skulle kunna ha huvuduppdraget för ett aktivitetshus***

Fritids- och folkhälsoförvaltningen arbetar med övergripande folkhälsoarbete och att främja fritidsverksamheten i kommunens medborgare. De ansvarar för anläggningar och föreningsstöd. De samordnar det suicidpreventiva teamet som består av representanter från flera förvaltningar, regionen och andra organisationer som träffar personer med psykisk ohälsa. Fritid och Folkhälsoförvaltningens huvuduppdrag är unga upp till 25 år och äldre än 65 år. Alltså huvudsakligen inte personer i yrkesför ålder.

Sociala omsorgsförvaltningen ansvarar för biståndsbedömt stöd till medborgare med någon typ av funktionsnedsättning och har en stor kunskap om psykiska funktionsnedsättningar. Deras huvudsakliga målgrupp är personer som är 18-65 år.

Arbetslivsförvaltningen är en viktig aktör. Arbetslivsförvaltningens målgrupp är personer som har en arbetsförmåga som överskrider 25 procent och som är 16-65 år. De har ett nära samarbete med samordningsförbundet och ansvarar för personligt ombud.

I princip alla som bidragit till utredningen har varit överens om att vi ska ta tillvara det utbud som finns i Borås Stad. Utredningen har resulterat i ett förslag om en verksamhet, byggd på ett tätt samarbete mellan Fritid och Folkhälsoförvaltningen och Sociala omsorgsförvaltningen.

<sup>1</sup> Statlig offentlig utredning 2006:5 Ambition och ansvar. Nationell strategi för utveckling av samhällets insatser till personer med psykiska sjukdomar och funktionshinder

<sup>2</sup> Uppskattning genom statistik från försäkringskassan

<sup>3</sup> Nilsson, I. et al (2014). Utanförskapets pris. Lund: Studentlitteratur

Arbetslivsförvaltningen kommer också vara av stor vikt. Samarbete genom Personligt ombud kommer att vara en del av det. Kontakt med aktivitetshuset kan även vara ett komplement till Arbetslivsförvaltningens förberedande steg. Det kan också vara ett första steg till kontakt med dem.

## 6.2 Hur samarbetet kan byggas upp

### ***Det viktigaste i ett aktivitetshus är personalen***

Lämplig person kan vara aktiveringspedagog som utbildats på yrkeshögskola. Runt dem ska det finnas ett tätt samarbete mellan Fritid och Folkhälsoförvaltningen och Sociala omsorgsförvaltning.

- Aktiveringspedagogerna behöver ha styrgrupp som kan hjälpa dem att identifiera de största behoven. Det suicidpreventiva teamet som finns på Fritid och Folkhälsoförvaltningen skulle vara en bra styrgrupp för aktiveringspedagogerna. Det är ett forum där olika organisationer och professioner som möter målgruppen träffas.
- Aktiveringspedagogerna behöver tillhöra en arbetsgrupp som de kan utbyta tankar med. I arbetsgemenskapen kan de behålla och utvidga sin kompetens. Det finns störst kunskap om målgruppen på Sociala omsorgsförvaltningen. Det är därför lämplig att de får ha sin hemvist där.
- Aktiveringspedagoger behöver vara två. Erfarenhet från arbete i andra kommuner är viktigt att de är minst två, så att de alltid har någon att bolla med. De ska möjligheten att arbeta uppsökande och motiverande.
- De ska vid bestämda tider finnas i lokaler som deltagarna vet att de kan hitta aktiveringspedagogerna. Lokalerna kan med fördel lånas av annan kommunal verksamhet eller föreningar som inte nyttjar sina lokaler fullt ut.

## 6.3 Resurser som är nödvändiga för att möta och stödja utifrån de behov målgruppen har till studier, arbete samt meningsfull fritid

### ***Etablerade metoder***

De metoder som har störst evidens när det gäller stöd till och i arbete, studier och fritidsverksamhet utgår alla från den arbetsrehabiliterande metoden *Individual Placement and Support* (IPS). Den utgår från att man söker arbete på den öppna arbetsmarknaden utan föregående arbetsträning och utan biståndsbedömning. Deltagaren erbjuds stöd i att söka, få och behålla ett arbete<sup>4</sup>. Stöd ges till både arbetstagare och arbetsplats. I Borås finns metoden på

---

<sup>4</sup> Samtidigt forskas det vidare om arbetsrehabilitering och enligt senaste forskning bör stöd i arbete föras över från kommunernas arbetsmarknadsenheter till HR-avdelningar och företagshälsovården. Gustafsson, J.(2019) Breddad rekrytering i kommuner utifrån ett kompetensförsörjningsperspektiv. Örebro: Örebro universitet, Institutionen för hälsovetenskaper.



vuxenpsykiatriska öppenvårdsmottagningen på Björkängen. Sjuhäradssamordningsförbund driver ett projekt i samarbete med Arbetslivsförvaltningen med inslag av IPS. Metoden är däremot fortfarande inte en del av Arbetslivsförvaltningens ordinarie utbud. Sjuhäradssamordningsförbund riktar sig också bara till personer som har en arbetsförmåga som överstiger 25 %.

*Supported education* (Sed), stöd i studier, är en vidareutveckling av IPS. *Supported education* (Sed) är i socialstyrelsen riktlinjer en metod som ännu endast ska erbjudas inom ramen för forskning och utveckling. Den används ändå alltmer runt om i Sverige av olika organisationer. Den används av vissa kommuner, på något enstaka av arbetsförmedlingens kontor och av intresseorganisationer. I Borås Stad används inte metoden även om försök har gjorts på Arbetslivsförvaltningen.

Vissa kommuner har IPS och eller Sed biståndsbedömda. Bland annat har Partille, Mölndal, Eskilstuna och Karlskoga former av IPS som biståndsbedömd insats. I Örebro finns Sed som biståndsbedömd insats. Skulle biståndsbeslut på insatserna införas skulle det bli Sociala omsorgsförvaltningens ansvar. Annars tillhör de nog Arbetslivsförvaltningens ansvar. Andra kommuner som Göteborg har valt att ha all sysselsättning för målgruppen som öppen verksamhet.

Karlskronas kommun har utvecklat IPS vidare till IPS-fritid. IPS-fritid innebär att man stödjer individen i att hitta, börja och slutföra en fritidsaktivitet som finns i kommunens ordinära utbud. Deras arbete har tydligt visat att en aktivitet som bedrivs med stöd från Fritid och Folkhälsoförvaltningen, kan vara ett första steg mot återgång till arbete. Både föreningar som riktar sig direkt till målgruppen och föreningar som har aktiviteter som kan attrahera deltagarna är viktiga samarbetspartner. Ibland är det emellertid bra att det finns aktiviteter för en liten grupp med likartade svårigheter. I den lilla gruppen kan man skapa erfarenheter, kunskap och självkänsla som man kan ta med sig vidare i livet.<sup>5</sup>

Det är den sistnämnda metoden som har störst berättigande i ett aktivitetshus. Övriga metoder har nog större berättigande på Jobb Borås Arbetslivsförvaltningen och eller Jobb resurs på Sociala omsorgsförvaltningen. En av aktiveringspedagogernas arbetsuppgifter blir att motivera deltagarna att ta kontakt med dessa verksamheter.

### ***Av den information som samlats in under utredningstiden framstår visst innehåll i verksamheten som särskilt viktigt***

Det är viktigt att fånga upp och stödja individens egen vilja att hitta sin väg mot återhämtning till psykisk hälsa. Individens behov kan variera över tid. I ett visst läge handlar det om att ha någonstans att vara, att kravlöst träffa andra människor i ett sammanhang. I ett annat läge handlar det om att ha något att göra, och i ytterligare ett annat handlar det om att få stöd att komma vidare till ett aktivt liv med studier eller arbete<sup>6</sup>. Centralt är att få tillhöra ett socialt sammanhang.

Den nya verksamheten ska vara öppen, det vill säga inte bygga på biståndsbeslut. Det ökar tillgängligheten och ger möjligheten att fånga upp nya deltagare. Det är viktigt med bokade besök för första kontakt. Det är till för att bygga upp ett förtroende. Det avslutas lämpligen med en överenskommelse om ett återbesök vid bestämd tid och för en bestämd aktivitet, till exempel för

<sup>5</sup> Personligt ombud(2017), Fontänhuset i Helsingborg och erfarenhet från projektet Ökad sysselsättning för personer med psykisk ohälsa.

<sup>6</sup> Socialstyrelsen (2018). Nationella riktlinjer för vård och stöd vid schizofreni och schizofreniliknande tillstånd

att läsa en tidning. Även om verksamheten är öppen är det viktigt att kunna erbjuda schemalagda uppföljningar<sup>7</sup>.

Enskilda presumtiva deltagare har berättat att de vill ha möjligheten att bekanta sig med den öppna verksamheten redan under inläggning i slutenvården. De menar att det skulle bli lättare att söka upp den öppna verksamheten efter vårdtiden om de har ”ett ansikte”.

Personer med psykisk ohälsa har även ofta sämre fysisk hälsa än den övriga befolkningen. Det har fler orsaker. Dels finns det kopplingar mellan genetiska anlag för psykisk ohälsa och metabola sjukdomar. Personer med psykisk ohälsa har oftare än andra levnadsvanor som påverkar den fysiska hälsan negativt. Medicinerna som används för behandling kan öka risken för metabola sjukdomar. Det sammantaget gör fysisk aktivitet och goda sömn och matvanor extra viktiga för personer med psykisk ohälsa. Aktiviteter som dessutom i sig påverkar det psykiska hälsan positivt.<sup>8</sup> Personligt ombud har uppmärksammat behov av praktisk samhällskunskap och hjälp att söka bostad<sup>9</sup>. Det är alla sådana verksamheter skulle kunna organiseras speciellt för målgruppen. Skapande verksamhet efterfrågas.

Eftersom personer med psykiska funktionsnedsättningar ofta lever under knappa ekonomiska förutsättningar får inte aktiviteterna kosta för mycket.

### ***Nödvändiga lokaler för små grupper***

- Kök.
- Lokaler för skapande verksamhet.
- Lokaler för fysisk aktivitet.
- Möjlighet att bara vara diskutera och kanske göra läxor, soffor, TV med något spel.

## 6.4 Viktiga samarbetsparter

***Förutom kommunen; Fritid och folkhälsoförvaltningen, Sociala omsorgsförvaltningen inklusive boendestödet och Arbetslivsförvaltningen, finns flera tänkbara samarbetspartner***

- Svenska kyrkan. De har förutom diverse aktiviteter även samtalsmottagning som du själv bestämmer om du behöver eller inte. Även andra trossamfund kan säkert vara bra samarbetspartner.
- Studieförbunden, som har utrustade lokaler som ibland står tomma. De kan också ha aktiviteter som kan intressera målgruppen.

<sup>7</sup> Erfarenheter gjorda och sammanställda i den öppna verksamheten i Göteborg stad.

<sup>8</sup> Risö Bergerlinder, L-L. (2017). Psykisk ohälsa ökar risken för allvarliga fysiska sjukdomar. I Fysisk hälsa vid psykisk ohälsa utgiven av NSPH och Hjärnkoll.

<sup>9</sup> Personligt ombud (2017). Erfarenhetsrapport. Borås: Borås stad

- Föreningar, som har lokaler som inte används. De kan också ha aktiviteter som kan intressera målgruppen.
- Regionen inte minst de personer som är anställda som *Personligt egenerfaren resurs (Peer Support)*<sup>10</sup> i slutenvården som skulle kunna vara en aktiv samarbetspart. De kan följa med inläggande patienter till ett först besök hos aktiveringspedagogerna.

## 6.5 Lokalisering för största möjliga tillgänglighet

### *För största möjliga tillgänglighet krävs hänsyn till flera aspekter*

- Nära till allmänna kommunikationer, förslagsvis någonstans längs busslinje 1:s sträckning. Det är den linjen med tätast trafik.
- Gärna på promenadavstånd från Psykiatrins planerade nya kvarter på Södra Älvsborgs sjukhus i Borås.
- God fysisk tillgänglighet
- Behöver finnas tillgänglig på nätet i lämpligt forum.
- Hemlik miljö. En del personer sig obekväma i miljöer som påminner om institution.

## 6.6 Årliga driftskostnader

***Uteblivna insatser kan leda till att onödigt många funktionsnedsättningar blir livslånga. På sikt beräknas därför åtgärderna leda till en samhällsekonomisk vinst.***

Resurs	Kostnad/år	Kommentar
Aktiveringspedagoger	1 200 000	Inklusive kompetensutveckling
Inköp och subventionering av aktiviteter till små grupper. Samt material	300 000	En del av kostnaderna, till exempel hyreskostnader för de små grupperna, kommer troligtvis bli andra kommunala eller kommunalt stödda verksamheters inkomst

<sup>10</sup> Peer Support är en ny yrkesgrupp i psykiatrin. Det är personer med egen erfarenhet av psykisk sjukdom som finns som stöd för patienterna och som bland annat följer med på promenader och till öppen verksamhet.

## 7 Utvärdering av arbetet i projektet

Arbetet med utvärderingen har resulterat i en satsning på kompetent personal istället för lokaler.

Genom att prioritera kompetent personal framför lokaler minimeras risken att bygga upp en för stor verksamhet för antalet reella deltagare.

Genom att börja med två personer med spetskompetens och sedan bygga ut verksamheten vid behov är ytterligare ett sätt att undvika detta.

Genom att prioritera metoder som syftar till få ut deltagarna i kommunens ordinarie utbud av aktiviteter och stödfunktioner risken för att bygga upp parallella stödstrukturer och inlåsning.

Genom att inte ha egna lokaler undviks också konkurrens med den ideella sektorn.

Genom att ge aktiveringspedagogerna både en styrgrupp och arbetsgrupp säkerställs att de gör rätt saker på rätt sätt.

Nästa steg är att i samförstånd för allas bästa för ögonen få till konkreta samarbeten med lämpliga föreningar och andra samarbetspartner.

Det är också viktigt att titta på hur den nya verksamheten bäst marknadsförs.

## Bilaga till årsredovisning 2022 - Investeringar, tkr

Verksamhet	Ansvarig nämnd	Godkänd utgift	Total budget 2022	Utgift 2022	Avvikelse 2022	Omdisponeras till 2023	Status
<b>GEMENSAMMA FUNKTIONER</b>							
<b><u>Särskilda servicefunktioner</u></b>							
Underhållsinvesteringar	Lfn		78 000	68 799	9 201		Årligt anslag
Energi- och miljöåtgärder	Lfn		20 000	10 916	9 084		Årligt anslag
Hyresgästpassningar	Lfn		25 000	11 047	13 953		Årligt anslag
IT-investeringar i fastigheter	Lfn		5 000	1 252	3 748		Årligt anslag
Wiskania, yttre renovering	Lfn	14 000	12 848	12 170	678	0	Klart för ek. slutred.
Fullmäktigesalen ombyggnation	Lfn	13 600	12 440	12 337	103	103	Pågår
Krokhallsberget	Lfn			325	-325	0	Förstudie
Verksamhetssystem	Öfn	250	250	0	250		Ej aktuellt
Utskriftsenheter / kontorsutrustning	Sn		4 000	2 184	1 816		Årligt anslag
Fordon och maskiner	Sn		15 000	34 038	-19 038		Årligt anslag
IT-infrastruktur	Sn		2 000	635	1 365		Årligt anslag
Mobiltelefoner	Sn		9 000	13 339	-4 339		Årligt anslag
Pantängen utbyggnad	Sn	53 000	51 997	446	51 551	51 551	Projektering
Krisberedskapsföråd, nybyggnation	Sn	6 000	6 000	0	6 000	6 000	Ej påbörjat
Pantängen förbättringsåtgärder 2020-2021	Sn	9 900	3 868	1 778	2 090		Klart för ek. slutred.
Pantängen förbättringsåtgärder 2022	Sn	1 800	1 800	937	863	863	Pågår
Reservkraftaggreget	Sn	700	700	151	549	549	Pågår
<b>SUMMA GEMENSAMMA FUNKTIONER</b>		<b>99 250</b>	<b>247 903</b>	<b>170 354</b>	<b>77 549</b>	<b>59 066</b>	
<b>INFRASTRUKTUR OCH SKYDD</b>							
<b><u>Markförslörjning</u></b>							
Inköp av fastigheter	Ks		40 000	32 297	7 703		Årligt anslag
<b>SUMMA INFRASTRUKTUR OCH SKYDD</b>		<b>0</b>	<b>40 000</b>	<b>32 297</b>	<b>7 703</b>	<b>0</b>	
<b>GATOR, VÄGAR OCH PARKER</b>							
<b><u>Kommunikationer</u></b>							
Beläggningsunderhåll	Tn		14 500	15 371	-871		Årligt anslag
Attraktiv stad	Tn		16 998	14 692	2 306	2 306	Pågår
Div mindre gatu- och broarbeten	Tn		20 966	13 890	7 076	7 398	Pågår
Program för tillgänglighet	Tn		1 000	873	127		Årligt anslag
Gång- och cykelvägar	Tn		23 386	4 365	19 021	19 875	Pågår
Reinvestering gatubelysning inom/utom tätort	Tn		5 000	5 418	-418		Årligt anslag
Energi- och miljöeffektivisering av gatubelysning	Tn		4 000	3 924	76		Årligt anslag

Verksamhet	Ansvarig nämnd	Godkänd utgift	Total budget 2022	Utgift 2022	Avvikelse 2022	Omdisponeras till 2023	Status
Kabelskåp	Tn		2 000	1 884	116		Årligt anslag
Kollektivtrafik (stadstrafiken)	Tn		14 669	16 574	-1 905	6 549	Pågår
Upprustning centrummiljöer	Tn		5 904	0	5 904	5 904	Pågår
Borås Viared flygplats	Tn		500	416	84		Årligt anslag
Ny Nybro	Tn	56 000	29 181	2 308	26 873	26 873	Projektering
Parkeringsledningssystem	Tn	2 500	2 500	0	2 500	2 500	Pågår
<b><u>Parkverksamhet</u></b>							
Grönområdesplan	Tn		1 000	777	223		Årligt anslag
Lekplatser	Tn		10 000	9 630	370		Årligt anslag
Fristads nya stationspark	Tn	6 000	4 500	165	4 335	4 335	Förstudie
Diverse mindre parkinvesteringar	Tn		5 000	3 454	1 546		Årligt anslag
Kronängsparken	Tn	25 000	13 449	1 088	12 361	12 486	Pågår
Gåshult, upprustning byggnader	Tn		500	477	23		Årligt anslag
Viskans park	Tn	90 000	5 000	2 629	2 371	3 635	Projektering
Handlingsplan för trygga fysiska miljöer	Tn		6 000	4 515	1 485		Årligt anslag
Klimatanpassningsinvesteringar	Tn		5 000	4 475	525		Årligt anslag
<b>SUMMA GATOR, VÄGAR, PARKER</b>		<b>179 500</b>	<b>191 053</b>	<b>106 925</b>	<b>84 128</b>	<b>91 861</b>	
<b>FRITID OCH KULTUR</b>							
<b><u>Idrotts- och fritidsanläggningar</u></b>							
Utveckling av konstgräsplaner	Fofn		5 200	76	5 124	5 124	Årligt anslag
Utveckling av spår och leder	Fofn		2 000	1 015	985		Årligt anslag
Utveckling av näridrottsplatser	Fofn		3 500	3 825	-325		Årligt anslag
Utveckling av badplatser	Fofn		1 300	738	562		Årligt anslag
Utveckling av idrottsanläggningar ute och inne	Fofn		1 500	1 121	379		Årligt anslag
Evenemangstaden Borås	Fofn		750	0	750		Årligt anslag
Boda aktivitetspark	Fofn	8 850	1 198	0	1 198	1 198	Pågår
Utveckling av Borås Skidstadion	Fofn	13 000	918	0	918	918	Pågår
Kronängsparken	Fofn	6 000	5 765	5 528	237	237	Pågår
Inventarier till mötesplatserna	Fofn	1 000	1 000	1 462	-462	0	Klart för ek. slutred.
Almenäs badplats	Fofn	1 000	1 000	0	1 000	1 000	Projektering
Boråshallen ombyggnad etapp 2, tillgänglighet	Lfn	25 000	5 000	543	4 457	4 457	Förstudie
Bråmhults IP tillbyggnad	Lfn	4 500	3 000	846	2 154	2 154	Pågår
Ny idrottshall Boda	Lfn			317	-317		Förstudie
Sjöbovallen ombyggnad	Lfn	17 500	0	500	-500		Klart för ek. slutred.
Nya Fristadhallen	Lfn	45 940	994	9 171	-8 177		Klart för ek. slutred.
Norrbyhuset, utökat lokalbehov	Lfn	2 500	0	2 143	-2 143		Klart för ek. slutred.
Bryggaregatan anpassning	Lfn	7 000	6 283	2 949	3 334	3 334	Projektering
Ny Isyta, Borås	Lfn	120 000		2 659	-2 659	-3 387	Pågår

Verksamhet	Ansvarig nämnd	Godkänd utgift	Total budget 2022	Utgift 2022	Avvikelse 2022	Omdisponeras till 2023	Status
<b><u>Kulturverksamhet</u></b>							
Konstnärlig gestaltning / Textilkonst	Kun		12 628	3 994	8 634	8 634	Pågär
Konstmuseet och Textilmuseet konstinköp	Kun		1 200	1 136	64		Årligt anslag
Förvaltningsövergripande investeringar	Kun		2 000	937	1 063		Årligt anslag
Kulturskolan Mötesplats Hässleholmen	Kun	1 000	77	0	77	77	Pågär
Basutställning på Textilmuseet	Kun	1 500	1 500	0	1 500	1 500	Ej påbörjat
Konstbiennalen	Kun		2 150	196	1 954	753	Pågär
Sjöbohuset, hyllsystem	Kun	1 000	1 000	0	1 000	1 000	Ej påbörjat
Biblioteksdatasystem	Kun	1 000	1 000	0	1 000	1 000	Ej påbörjat
Kulturhuset - scenteknik Stadsteatern	Lfn			173	-173		Klart
<b>SUMMA FRITID OCH KULTUR</b>		<b>256 790</b>	<b>60 963</b>	<b>39 329</b>	<b>21 634</b>	<b>27 999</b>	
<b><u>AFFÄRSVERKSAMHET</u></b>							
<b><u>Kommunala vägar och belysning inom exploateringsområden</u></b>							
Utbyggnad av övriga industriområden	Ks			176	-176		Årligt anslag
Utbyggnad av bostadsområden	Ks			1 039	-1 039		Årligt anslag
Nabbamotet	Ks	21 500	11 500	517	10 983	10 983	Pågär
Guttasjön om- och tillbyggnad	Lfn	18 900	14 052	13 391	661		Klart för ek. slutred.
Investeringar för externa hyresgäster	Lfn		1 000	538	462		Årligt anslag
<b>SUMMA AFFÄRSVERKSAMHET</b>		<b>40 400</b>	<b>26 552</b>	<b>15 661</b>	<b>10 891</b>	<b>10 983</b>	
<b><u>PEDAGOGISK VERKSAMHET</u></b>							
<b><u>Förskola</u></b>							
Stinebackens förskola (f d Kristinegården)	Lfn	49 519	40 243	43 790	-3 547	-3 547	Pågär
Äventyrets förskola	Lfn	53 422	8 457	4 049	4 408	4 408	Pågär
Tokarpsberg förskola	Lfn			71	-71		Ej påbörjat
Strandvägens förskola	Lfn	39 450	18 224	19 687	-1 463		Klart för ek. slutred.
Utemiljö förskolor	Lfn	15 000	7 938	4 321	3 617	3 617	Pågär
Aplaredskolan, utökning förskola	Lfn			482	-482		Förstudie
Badstrandsvägens förskola	Lfn	56 500		33	-33	-33	Förstudie
Rådjuret förskola	Ks			-5 100	5 100		
Förskola inventarier	Fn		4 050		4 050	600	Årligt anslag
<b><u>Grundskola</u></b>							
Särlaskolan ombyggnad	Lfn	246 900	57 706	41 053	16 653	16 653	Pågär
Myråsskolan om- och tillbyggnad	Lfn	230 000	78 522	82 164	-3 642	-3 642	Pågär
Byttorpskolan om- och tillbyggnad	Lfn	153 811	33 777	40 060	-6 283		Pågär
Erikslundskolan om- och tillbyggnad	Lfn			180	-180		Förstudie
Tummarpskolan om- och tillbyggnad	Lfn			975	-975		Förstudie
Gula skolan, trafikpassning	Lfn	5 000	2 432	579	1 853		Klart för ek. slutred.
Fredriksborgskolan	Lfn	326 500	91 269	65 614	25 655	25 655	Pågär
Gula skolan ombyggnad idrottshall	Lfn	18 000	2 000	0	2 000	2 000	Ej påbörjat
Björkhöjdskolan, inventarier	Grn			-5	5		Årligt anslag

Verksamhet	Ansvarig nämnd	Godkänd utgift	Total budget 2022	Utgift 2022	Avvikelse 2022	Omdisponeras till 2023	Status
Myråsskolan inventarier	Grn		4 000	0	4 000		Årligt anslag
Byttorpskolan, inventarier	Grn		4 000	2 977	1 023		Årligt anslag
<b><u>Gymnasieskola</u></b>							
Bäckängsgymnasiet campus	Lfn	140 000	4 200	1 449	2 751	2 751	Förstudie
Almås-gymnasiet innergård	Lfn	17 500		677	-677		Klart för ek. slutred.
Sven Ericsonsgymnasiet utökade lokaler	Lfn	56 000	2 949	1 975	974	974	Projektering
Viskastrand- och Bäckängsgymnasiet, inventarier	Gvun		2 500	2 200	300		Årligt anslag
<b>SUMMA PEDAGOGISK VERKSAMHET</b>		<b>1 407 602</b>	<b>362 267</b>	<b>307 231</b>	<b>55 036</b>	<b>49 436</b>	
<b><u>VÅRD OCH OMSORG</u></b>							
<b><u>Omsorg om äldre- och funktionsnedsatta</u></b>							
Kristinegränd vård- och omsorgsboende	Lfn	190 000	3 473	7 380	-3 907	-3 907	Projektering
Åsahagsvägens LSS	Lfn	23 000	500	1 043	-543	-543	Projektering
Björkbo LLS	Lfn	29 378	4 500	2 447	2 053	2 053	Pågår
Färgargatans LSS-boende	Lfn	18 150	291	411	-120		Klart för ek. slutred.
Backhagsvägens LSS-boende	Lfn	18 971		162	-162		Klart för ek. slutred.
Sörmarkslidens LSS-boende	Lfn	19 785	18 561	17 225	1 336	1 336	Pågår
Rydsvägen LSS	Lfn	25 242	11 942	1 562	10 380	10 380	Pågår
Skogsfrugatans SOL	Lfn	30 000	3 069	1 043	2 026		Klart för ek. slutred.
Skogslid ombyggnad	Lfn	19 000	15 000	1 334	13 666	13 666	Pågår
Johannelundsgatan SOL	Lfn	55 000	22 210	5 290	16 920	16 920	Pågår
Gärda LSS	Lfn	23 000	2 500	357	2 143	2 143	Förstudie
Inventarier boenden	Son		500		500	500	Årligt anslag
<b>SUMMA VÅRD OCH OMSORG</b>		<b>451 526</b>	<b>82 546</b>	<b>38 254</b>	<b>44 292</b>	<b>42 548</b>	
<b>Driftsinventarier</b>				39 633	-39 633		
<b>SUMMA NETTOINVESTERINGAR</b>		<b>2 435 068</b>	<b>1 011 284</b>	<b>749 684</b>	<b>261 600</b>	<b>281 893</b>	



*Protokollsanteckning till Kommunstyrelsens sammanträde 2023-04-17:*

## **E4: Årsredovisning 2022**

När Kommunstyrelsen behandlade sin årsredovisning lyfte Vänsterpartiet kritik mot hur frågan om Vård- och äldrenämndens tvätteriverksamhet har hanterats. Kommunfullmäktige gav i budget för 2022 Kommunstyrelsens i uppdrag att utreda var kvarvarande tvätteriverksamhet skulle vara placerad organisatoriskt. Beslutet fattades på förslag från Mitt-samverkan själva.

Trots detta uppdrag från Kommunfullmäktige – stadens högsta beslutande organ – beslutade Vård- och äldrenämnden i januari 2023 att också de kvarvarande delarna ska läggas ut på entreprenad. Beslutet fattades på ett underlag som enligt vår uppfattning var högst bristfälligt. Ingen konsekvensanalys överhuvudtaget gjordes, utan beslutet motiverades enbart med en politisk överenskommelse inom Mitt-samverkan. Det är uppenbart att Vård- och äldrenämndens beslut, oavsett vad man har för uppfattning i sakfrågan, strider mot Kommunfullmäktiges beslut.

Eftersom tvätteriverksamheten är utlagd på entreprenad och Vänsterpartiet är det enda parti som har gjort ett annat ställningstagande i Vård- och äldrenämnden motsätter vi oss inte att uppdraget avslutas. Vi förväntar oss däremot att Mitt-samverkan i fortsättningen följer de beslut som Kommunfullmäktige fattar och utför de uppdrag som stadens högsta beslutande organ ger.

För Vänsterpartiet i Kommunstyrelsen

Stefan Lindborg och Anne Rapinoja



*Alternativt förslag till Kommunstyrelsens sammanträde 2023-04-17:*

## **E4: Årsredovisning 2022**

Inför Kommunstyrelsens behandling av Borås Stads årsredovisning för 2022 har Vänsterpartiet ett alternativt förslag som jämfört med Mitt-samverkans skiljer sig på två punkter.

För det första så anser vi att det är viktigt att Vård- och äldrenämnden kan tillgodogöra sig delar av sitt ackumulerade resultat för att finansiera de leasingkostnader som fler utdelade surfplattor för med sig. Detta kommer att frigöra motsvarande 4,5 mnkr till drift under de kommande åren, som förväntas bli tuffa år rent ekonomiskt.

För det andra så föreslår vi att fullmäktiges utredningsuppdrag om den framtida kollektivtrafikens linjedragning i stadens centrala delar inte förklaras avslutat. Detta uppdrag har inte redovisats till Kommunstyrelsen och den upprättade konsultutredningen bidrar enligt Vänsterpartiets uppfattning inte till den grundfråga som uppdraget handlar om. Vidare har konsultutredningen inte diskuterats i Kommunstyrelsens kollektivtrafikråd. Vi vill fortsätta diskussionerna om hur bussarna ska trafikera Borås centrum och föreslår därför att uppdraget kvarstår.

Med anledning av ovanstående föreslår Vänsterpartiet att Kommunstyrelsen föreslår Kommunfullmäktige besluta:

- Att följande textillägg görs sist i första stycket på s. 112:  
  
”Kommunstyrelsens avsikt är därför att vid behandling av årsredovisningarna för 2023-2025 genomföra dessa justeringar i samband med att nämndens ackumulerade resultat fastställs.”
- Att lista över uppdrag och ärenden som behandlas i samband med årsredovisningen 2022 godkänns och läggs till handlingarna med ändringen att:
  - Uppdraget om framtidens kollektivtrafik genom stadens centrala delar inte avslutas.

För Vänsterpartiet i Kommunstyrelsen

Stefan Lindborg och Anne Rapinoja



## ALTERNATIVT FÖRSLAG

### Årsredovisning 2022

#### Kommunstyrelsen föreslår Kommunfullmäktige besluta

Följande dispositioner i Bokslut 2022 föreslås att göras:

Till markundersökningsföretag, ammunitionsröjningskonsulter samt utrednings-, ritnings- och markarbeten, för att anlägga Borås Skyttecenter "öronmärks" 50 mnkr.

~~Sommarlovskort i kollektivtrafiken förlängs till och med sommaren 2026. 15 000 000 kr "öronmärks" och beräknas tas i anspråk först under 2024.~~

~~Avsättning till resultatutjämningsreserven RUR görs med ytterligare 250 000 kr i kommunens balanskravsutredning. RUR är en del av kommunens egna kapital och specificeras där.~~

Åtgärderna påverkar inte Borås Stads bokförda resultat för 2022.

Akkumulerade resultat i driftredovisningen på sammanlagt 285 551 000 kr överförs från tidigare år till 2023 enligt Kommunstyrelsens förslag under avsnittet Nämndernas resultat och verksamhet.

Ej förbrukade investeringsmedel 2022 på sammanlagt 281 893 000 kronor omdisponeras från tidigare år till 2023 enligt Bilaga till årsredovisning, investeringar.

Lista över uppdrag och ärenden som behandlas i samband med årsredovisning 2022 godkänns och läggs till handlingarna.

I övrigt godkänns Årsredovisning 2022 för Borås Stad.

Notera Kommunstyrelsens beslut att verksamheterna under 2022 i Borås Stadshus AB, Borås Energi och Miljö AB, Borås Elnät AB, Borås Djurpark & Camping AB, Borås kommuns Parkerings AB, Industribyggnader i Borås AB, BoråsBorås TME AB, Akademiplatsen AB, Inkubatorn i Borås AB, AB Bostäder i Borås, Fristadbostäder AB, AB Sandhultsbostäder, AB Toarpshus, Viskaforshem AB samt i förekommande fall dotterbolag till dessa bolag, bedöms ha bedrivits i enlighet med de ändamål och befogenheter som anges i respektive bolags bolagsordning och övriga direktiv.

Årsredovisningarna för Borås Stadshus AB, Borås Energi och Miljö AB, Borås Elnät AB, Borås Djurpark & Camping AB, Borås kommuns Parkerings AB, Industribyggnader i Borås AB, BoråsBorås TME AB, Akademiplatsen AB, Inkubatorn i Borås AB, AB Bostäder i Borås, Fristadbostäder AB, AB Sandhultsbostäder, AB Toarpshus och Viskaforshem AB läggs till handlingarna.

### **Beslutsunderlag**

1. Årsredovisning 2022
2. Omdisponeringar investeringar 2022
3. Lista över uppdrag och ärenden som behandlas i samband med Årsredovisning 2022
4. Kommunfullmäktiges uppdrag med kommentarer 2022

### **Moderaterna, Sverigedemokraterna och Kristdemokraterna i Kommunstyrelsen**

Annette Carlson (M)

Andreas Exner (SD)

Niklas Arvidsson (KD)

# Nr 60

## Personalekonomisk redovisning 2022

2023-04-17 Dnr KS 2023-00228 2.3.1.0

Från Kommunstyrelsen  
Till Kommunfullmäktige

### **Kommunstyrelsen föreslår Kommunfullmäktige besluta**

Godkänna den Personalekonomiska redovisningen 2022.

### **Sammanfattning (Ärendet i sin helhet)**

Den personalekonomiska redovisningen ska ligga till grund för kommunens strategiska arbete inom personalområdet. Redovisningen beskriver personalarbetet för 2022 och några år bakåt med fokus på personalstruktur, lön, arbetsmiljö, hälsa, jämställdhet, kompetensutveckling och utbildning.

Kommunen har flera stora utmaningar framför sig, det handlar om den demografiska utvecklingen, framtida pensionsavgångar, hög sjukfrånvaro och en ökande personalomsättning. En allt hårdare konkurrens om arbetskraft och ett osäkert ekonomiskt läge gör att kompetensutmaningen inte uppstår i framtiden utan är ett faktum redan nu. Arbetet med kompetensförsörjning pågår både centralt och i respektive förvaltning och är avgörande för hur kommunens verksamheter kommer att klara av att leverera välfärdstjänster i framtiden.

Ett sätt att möta utmaningarna är genom goda utvecklingsmöjligheter och ett aktivt arbetsmiljöarbete då det är faktorer som bidrar till såväl kontinuitet som kvalitet i verksamheterna. Vägen framåt är att arbeta för ett jämställt arbetsliv där hälso- och arbetsmiljöarbetet prioriteras på samtliga ledningsnivåer och där medarbetares kompetens tas tillvara. Kommunstyrelsen tar sitt ansvar och leder det strategiska arbetet och nämnderna har ett fortsatt uppdrag att arbeta för de förändringar som krävs i verksamheterna.

### **Beslutsunderlag**

1. Personalekonomisk redovisning 2022
2. Kommunfullmäktigeskrivelse

### **Kommunfullmäktiges beslut expedieras till**

1. Samtliga nämnder och bolag

2. [maria.wallengren@boras.se](mailto:maria.wallengren@boras.se)

agneta.sander@boras.se

tina.arekvist.lundell@boras.se

ina.furtenbach@boras.se

ida.buren@boras.se

maria.j.jonsson@boras.se

hans.abrahamsson@boras.se

magnus.stenmark@boras.se

anders.waldau@boras.se

jonas.ward@boras.se

kenneth.lundkvist@boras.se

magnus.palm@boras.se

ulf.karlsson@boras.se

maria2.gustafsson@boras.se

svante.stomberg@boras.se

[andreas.ekelund@boras.se](mailto:andreas.ekelund@boras.se)

max.hartelius.ralph@boras.se

lena.zetterberg@boras.se

pia.arttonen@boras.se

carina.andersson@boras.se

jessika.olausson@boras.se

niclas.gullbrandsen@boras.se

maria.zetterstrom.tuvegran@boras.se

maria.mencevski@boras.se

martina.sandblom@boras.se

eva.wennberg@boras.se

mario.goran.golian@boras.se

helena.munthe.jiseborn@boras.se

yvonne.vedin@boras.se

caroline.jansson@boras.se

Ulf Olsson

Kommunalråd

Annica Dahlén

Avdelningschef



Borås Stad

# Personalekonomisk redovisning 2022

# Borås stad utvecklar och förbättrar rollen som arbetsgivare

Borås Stads personalekonomiska redovisning sammanfattar det gångna årets personalförsörjning och ger oss därmed möjlighet att blicka framåt. Båda dessa perspektiv är viktiga för att vi ska kunna utveckla och förbättra Borås Stad som arbetsgivare.

En stor utmaning framöver är kompetensförsörjning – dels att personer ska välja att arbeta i Borås Stad, dels att redan anställda ska stanna kvar på sitt jobb eller att tidigare anställda väljer att komma tillbaka till oss efter en tids bortavaro. Just bristen på personal med rätt kompetens har varit ett problem i många år och snart är läget allvarligt. Här måste alla goda krafter samverka och arbeta på bred front. Ingen tanke är för banal. Ingen idé får vara oprövad.

Borås Stad har under ett antal år arbetat med fem utpekade uppdrag som innebär att vi ska:

- motivera äldre medarbetare att vara kvar längre
- motivera deltidstjänstgörande att arbeta heltid
- organisera verksamheten för att minska sjukfrånvaron
- frigöra värdeskapande tid genom digitalisering
- öka anställningsbarheten för personer som står utanför arbetsmarknaden.

Samtliga dessa uppdrag kan kopplas till frågor om arbetsmiljö och arbetsvillkor. Här är det viktigt att personalen har inflytande över sitt arbete och känner trygghet i sin roll.

När det gäller den demografiska utvecklingen blir allt fler i befolkningen allt äldre, vilket i grunden är bra, men det gör också att behovet av vård och omsorg ökar. Borås Stads rekryteringsprognos visar att vi behöver anställa 1 000-1 500 medarbetare inom vård, skola och omsorg till och med 2031 för att klara dels våra egna pensionsavgångar, dels den demografiska utvecklingen.

Det är också viktigt att behålla de medarbetare vi har och här kan vi se en oroande utveckling. Personalomsättningen 2022 var totalt 10,1 procent, vilket är en ökning från 8,1 procent 2021. Det kan tyckas lite med 2 procentenheter men om personalomsättningen skulle vara lika stor varje år till och med 2031 skulle rekryteringsbehovet tredubblas. Utvecklingen är särskilt oroande bland socialsekreterare. I den gruppen har personalomsättningen ökat från 12,3 till 22,8 procent mellan 2022 och 2023, alltså nästan en dubbling. Här gäller det att vara observant på om den lägre siffran var en pandemieffekt eller om ökningen består.

Vi vet att socialsekreterare är ett bristyrke i hela landet, men den ökande personalomsättningen i Borås Stad är en varningsklocka om att arbetsbelastningen inom yrket är hög. Här måste insatser göras på flera områden. Det handlar både om arbetsbelastning och arbetsmiljö för dem som redan finns i våra verk-samheter, men det handlar också om att få in nya socialsekreterare. Närmaste socionom-utbildning finns i dagsläget i Göteborg och vi vet att rekryteringen underlättas om en specifik yrkesutbildning finns på en ort. Därför skulle en socionomutbildning på Högskolan i Borås säkerligen förbättra situationen.

Vi arbetar också vidare med målet att göra Borås Stad till en jämställd arbetsgivare. En positiv utveckling är att kvinnors och mäns medianlön i år ligger på i stort sett samma nivå, även om det finns mer att göra. Kvinnor arbetar fortfarande deltid mer än män, har högre sjukfrånvaro och lägre livsinkomst. Kvinnor tar därtill ut fler föräldradagar. Dock kan vi se att friskvårdsbidraget används allt flitigare. Där har nyttjandegraden ökat från 37 procent 2021 till 48,1 procent 2022, vilket är positivt.

Låt mig också nämna att Borås Stad även i år har utsetts till karriärföretag. För oss är det ett bevis på att vi lyckas vara en arbetsgivare som möjliggör utveckling för våra anställda.

Avslutningsvis vill jag rikta ett stort och varmt tack till alla anställda i Borås Stad för ert arbete under det gångna året!

Ulf Olsson (S)

Ordförande i Kommunstyrelsen





# Innehållsförteckning

Inledning.....	2
Sammanfattning .....	3
1 Medarbetare.....	5
1.1 Anställda.....	5
1.2 Personalomsättning.....	8
1.3 Timavlönade.....	11
1.4 Resursanvändning .....	13
1.5 Tabellavsnitt medarbetare.....	14
2 Lön .....	23
2.1 Lönepolitik.....	23
2.2 Lönestatistik och lönespridning.....	24
2.3 Tabellavsnitt lön .....	27
3 Arbetsmiljö .....	29
3.1 Den friska arbetsplatsen – Långtidsfrisk, hälsa och frisktal.....	29
3.2 Sjukfrånvaro, korttid- och långtidssjukfrånvaro .....	31
3.3 Rehabilitering – risk, inflöde och resultat .....	34
3.4 Hälsindex .....	37
3.5 Personalekonomi – värdet av god hälsa .....	38
3.6 Åtgärder för en god arbetsmiljö.....	40
3.7 Roller och samarbetspartners .....	42
3.8 Tillbud och olycksfall.....	43
3.9 Företagshälsovård.....	44
3.10 Årlig uppföljning .....	45
3.11 Jämställdhet och likabehandling .....	46
3.12 Jämställdhetsindex.....	47
3.13 Tabellavsnitt arbetsmiljö .....	49
4 Kompetensförsörjning och kompetensutveckling .....	58
4.1 Kompetensförsörjning .....	58
4.2 De fem uppdragen .....	59
4.3 Genomförda aktiviteter utifrån AR(i)UBA.....	59
Definitioner .....	62

## Inledning

Den största utmaningen idag är att hitta rätt kompetens. Förvaltningarna rapporterar allt större svårigheter med att hitta personal inom olika verksamheter. Redan för flera år sedan startade Stadsledningskansliet, Personal- och förhandling, ett arbete för att möta den demografiska utmaningen som handlar om att det blir färre personer i arbetsför ålder samtidigt som behovet av välfärd ökar. En ytterligare omständighet är den ökande personalomsättningen. Situationen är komplex men inte omöjlig att lösa. Det visade inte minst omställningen under pandemin där organisationen och medarbetarnas goda förmåga till flexibilitet bidrog till att vi klarade att mobilisera och ställa om. Det är bland befintliga medarbetare den stora potentialen finns. Vi behöver förändra arbetssätt, ta tillvara och kompetensutveckla redan anställda men också bidra till att öka anställningsbarheten hos de som idag står utanför arbetsmarknaden. Genom en helhetssyn i kombination med långsiktiga insatser har vi stora möjligheter att klara utmaningarna.

Under året har analys och uppföljningsarbetet förstärkts genom utveckling av beslutsstödet Power BI och arbetet med Nyckeltalsinstitutets tre index: attraktiv arbetsgivarindex, hälsoindex och jämställdhetsindex. Syftet är att synliggöra vad Borås Stad behöver fokusera på för att kompetensförsörja organisationen. Beslutsstödet tillsammans med indexen visar hur arbetsvillkor, arbetsmiljö och kompetensförsörjning interagerar med varandra. Vi kan redan se att det behövs insatser inom rehabilitering för att komma till rätta med inflödet i längre sjukskrivningar.

För att sätta fokus på arbetsgivarens roll i arbetsmiljöarbetet har Arbetsmiljöverket genomfört inspektion av årlig uppföljning. Den första inspektionen gjordes hösten 2021 med uppföljning hösten 2022. Resultatet visade att Borås Stad har en bra grundstruktur. SAM-modulen är ett verktyg för arbetsplatserna och ger stöd till samverkansgruppernas uppföljning, den personalekonomiska redovisningen ger stöd till politik och ledning. De krav som följde av inspektionen har lett till nya arbetssätt för att förbättra den årliga uppföljningen av det systematiska arbetsmiljöarbetet.

Projektet med decentraliserad lönesättning vid nyanställning har gett ett bra utfall och permanentats för yrkesgrupperna inom hälso- och sjukvårdsverksamheten. 2022 startades en ny pilot inom barn- och elevhälsan. För att skapa ökad förståelse och förmåga att fånga upp och hantera komplexa situationer har en utbildning genomförts för HR-professionerna. Det strategiska arbetet med arbetsgivarvarumärket har under 2022 uppmärksammats genom utmärkelsen Årets karriärföretag.

Statistikuppgifterna i den personalekonomiska redovisningen har i huvudsak hämtats ur Heroma och Stratsys. Mångfaldsstatistik med uppgifter om anställda med utländsk bakgrund har inhämtats från Statistiska Centralbyrån (SCB). Uppgifter om personalkostnader har hämtats från kommunens ekonomisystem Agresso. Det som inte varit möjligt att ta fram ur IT-systemen har inhämtats genom uppgiftsinsamling från kommunens förvaltningar. Den statistik som presenteras gäller tillsvidareanställda och visstidsanställda med månadslön, om inte annat anges.

Marianne Andrén och Linnéa Nilsson vid Stadsledningskansliet är huvudansvariga för den personalekonomiska redovisningen.

STADSLEDNINGSKANSLIET

Annica Dahlén  
Personalchef

# Sammanfattning

## Verksamhetsmål 2022

- Sjukfrånvaron minskade från 8,5 till 8,4 procent.
- Arbetad tid för timavlönade medarbetare ökade från 405 till 433 årsarbeten.
- Andel medarbetare som nyttjat friskvårdsbidraget ökade från 37 till 48 procent.

## Några fakta i korthet

### Anställda

Tillsvidareanställda och visstidsanställda uppgår till 10 540 medarbetare. 98 procent av de tillsvidareanställda har heltidstjänst. Anställda med utländsk bakgrund har ökat från 33 procent till 34,3 procent.

### Kompetensutveckling

Under 2022 genomfördes utbildningar i bland annat Hot och våld, Mental Health First Aid, Motiverande samtal och Skriva klarspråk.

### Rekryteringsprognos

Stora pensionsavgångar och demografiska förändringar skapar utmaningar för framtida kompetensförsörjning. Prognosen för de närmaste 10 åren visar ett rekryteringsbehov på mellan 1 000 och 1 500 nya medarbetare.

### Attraktiv arbetsgivare

Det strategiska arbetet med arbetsgivarvarumärket har under 2022 uppmärksammats genom utmärkelsen Årets karriärföretag.

### Personalomsättning

Personalomsättningen ökade från 8,1 till 10,1 procent.

### Löneläge

Medianlönen för tillsvidareanställda ökade med 600 kr till 31 100 kr.

### Frisktal

Andelen tillsvidareanställda som har högst fem sjukdagar vid max tre tillfällen är 42,5 procent.

### Sjukfrånvaro

Frånvaro på grund av sjukdom motsvarade 958 årsarbeten, vilket är en minskning med 25 jämfört med 2021.

### Personalkostnaden

Personalkostnaden var nästan 5,7 miljarder kronor.

### Chefer

Andelen kvinnliga chefer har ökat från 68 procent till 69,4 procent. Sju av sexton förvaltningschefer är kvinnor.

## Borås Stad möter kompetensutmaningarna

Kommunen har flera stora utmaningar framför sig, det handlar om den demografiska utvecklingen, framtida pensionsavgångar, hög sjukfrånvaro och en ökande personalomsättning. En allt hårdare konkurrens om arbetskraft och ett osäkert ekonomiskt läge gör att kompetensutmaningen inte uppstår i framtiden utan är ett faktum redan nu.

Personalomsättningen ökar för andra året i rad vilket sannolikt har att göra med att pandemin alltmer släppt sitt grepp vilket bidrar till ökad rörlighet. Detta kan Borås Stad möta genom bland annat goda utvecklingsmöjligheter och ett aktivt arbetsmiljöarbete då det är faktorer som bidrar till såväl kontinuitet som kvalitet i verksamheterna. Flera studier poängterar att kommuner och offentliga arbetsgivare har ett bra utgångsläge då det är här de meningsfulla arbetena finns, något som efterfrågas av de som är på väg ut i arbetslivet. Kommunanställda visar också högre engagemang och är mer motiverade i jobbet än övriga på arbetsmarknaden. Samma faktorer som gör arbetena meningsfulla gör dem även svåra. Människonära arbeten innebär ofrånkomligen utmaningar och risker som arbetsgivaren behöver hantera, i den fysiska såväl som i den sociala och organisatoriska arbetsmiljön.

Sjukfrånvaron är fortsatt hög, den sjunker men det är från höga nivåer. För att komma till rätta med de höga siffrorna handlar det om att förstå vilka situationer, orsaker och sammanhang som kan ge effekter i sjukfrånvaro. Borås Stad har under ett antal år arbetat med målet att nå en rimlig och stabil nivå på sjukfrånvaron genom satsningar på ett beslutstöd, ett arbetsplatsstöd och ett kunskapsstöd. I år har Borås Stad gått in i ett närmare arbete med Nyckeltalsinstitutet och använder deras index inom personalområdet. Syftet är att tydliggöra vad Borås Stad behöver fokusera på för att möta kompetensutmaningen.

Arbetsmiljöverket har bedrivit inspektion på årlig uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet och gjort nedslag i samtliga Sveriges kommuner för att sätta fokus på arbetsgivarens roll i arbetsmiljöarbetet. Det har lett till ett nytt sätt att arbeta med årlig uppföljning. Inspektionen lyfte fram SAM-modulen som en bra bas för arbetet, men poängterade att det saknas en tydlighet mellan det som sker på enhetsnivå och det som nämnderna beslutar om och ger förutsättningar för.

Frågan om kompetensförsörjning är avgörande för hur kommunens verksamheter kommer att klara av att leverera välfärdstjänster i framtiden. Frågan berör hela samhället och vi som kommun behöver arbeta med helheten för att skapa en gemensam förståelse för hur vi ska hantera frågan, på både kort och lång sikt. Arbetet med kompetensförsörjning av stadens verksamheter pågår i respektive förvaltning och är en fråga som är direkt knuten till förvaltningarnas verksamheter, mål och uppdrag.

Lönepolitiken är viktig för att skapa förutsättningar för Borås Stad att rekrytera och behålla medarbetare med rätt kunskap och erfarenhet. Den ska bidra till att verksamhetens mål kan uppnås och att goda prestationer kan belönas. Chefer har utbildats i löneprocessen.

För Borås Stads jämställdhetsarbete finns struktur och rutiner på plats. Den stora utmaningen är att omsätta det i praktiken och göra jämställdhetsarbetet till en självklarhet i vardagen. Kvinnor och män måste ha samma förutsättningar och möjligheter till karriärutveckling, löneutveckling och att självständigt kunna forma sitt eget liv.

Vägen framåt är att arbeta för ett jämställt arbetsliv där hälso- och arbetsmiljöarbetet prioriteras på samtliga ledningsnivåer. Det är viktigt att ta vara på befintliga medarbetares kompetens och att arbeta strategiskt med omställning. Medarbetare motiveras att gå från deltid till heltidsarbete och äldre medarbetare motiveras till ett längre arbetsliv. Arbetet med att frigöra värdeskapande tid genom digitalisering är en självklar del i ett hållbart arbete. Kommunstyrelsen tar sitt ansvar och leder det strategiska arbetet och nämnderna har ett fortsatt uppdrag att arbeta för de förändringar som krävs i verksamheterna.

# 1 Medarbetare

Hållbar arbetskraft i alla åldrar är en nödvändighet för att möta framtida kompetensförsörjningsbehov. Den demografiska utvecklingen ställer krav på att finna lösningar som gör att fler vill arbeta inom våra verksamheter. Det handlar bland annat om att få medarbetare att vilja arbeta heltid men också att vilja arbeta till en högre ålder. Som arbetsgivare är det därför viktigt att ge stöd och förutsättningar för ett långt och hållbart arbetsliv.

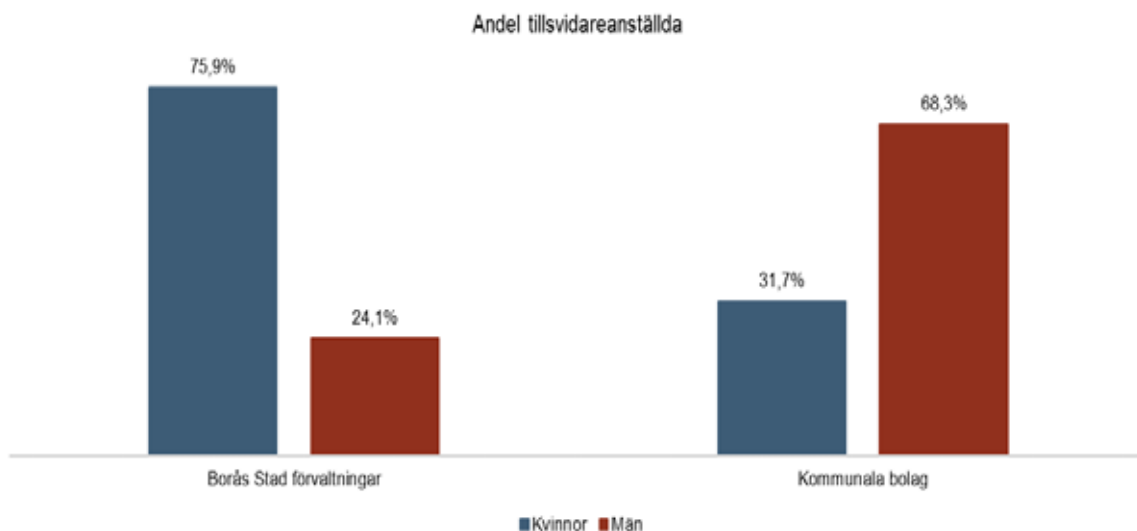
I detta avsnitt redovisas och kommenteras det som har med personalbemanning att göra. I slutet finns ett antal tabeller för den som vill ta del av mer statistik.

## 1.1 Anställda

Antalet tillsvidareanställda har ökat med lite mer än 200 personer. Drygt 100 fler undersköterskor har anställts, vilket är glädjande då det är en efterfrågad kompetens inom Vård- och äldreomsorgen. Stödpedagoger och vårdare har ökat med 29 personer och städ och renhållning med 18 personer. Antalet förskollärare har minskat med 24 personer medan barnskötare har ökat med 13 personer. Bristen på utbildade förskollärare är ett nationellt problem och därför är det svårt att hitta ersättare när någon slutar. På Förskoleförvaltningen pågår ett arbete för att validera barnskötare till förskollärare och utbildade till barnskötare.

En viss potential finns inom både vård- och omsorgsyrskena där flest medarbetare beviljats tjänstledigheter på grund av heltidsbeslutet. Tjänstledighet bland undersköterskor och vårdbiträden motsvarar 62 årsarbeten. Bland förskollärare och barnskötare har tjänstledighet motsvarande 38 årsarbeten beviljats och bland stödpedagoger och vårdare 23 årsarbeten.

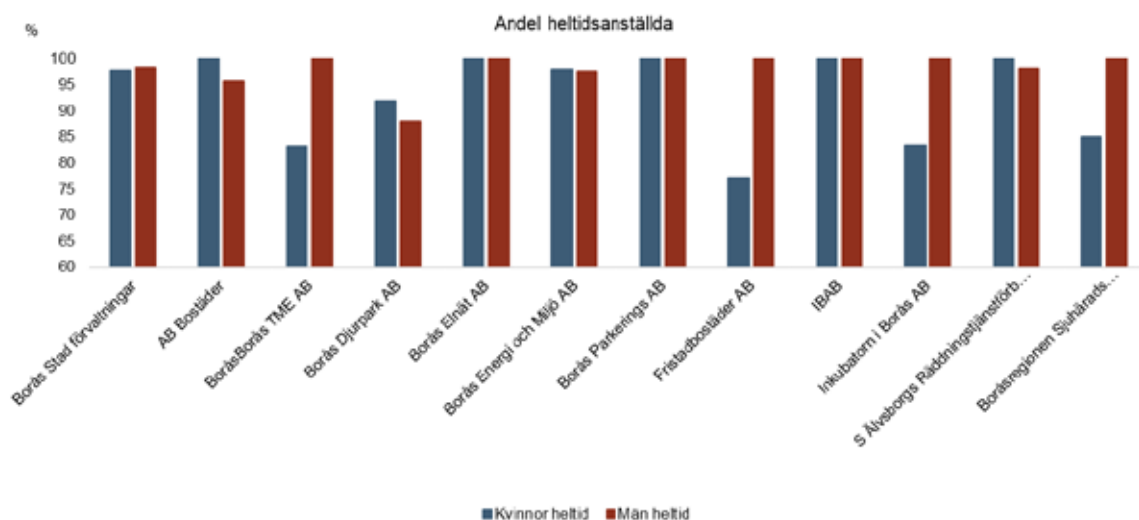
Fördelningen mellan män och kvinnor i förvaltningarna är oförändrad. 76 procent av de anställda är kvinnor och 24 procent är män. De kommunala bolagen har en omvänd fördelning där andelen män är 68 procent och andelen kvinnor 32 procent.



Medelåldern för Borås Stads tillsvidareanställda är fortfarande lite högre jämfört med kommunanställda i riket. Medelåldern för både kvinnor och män är 47 år. Motsvarande siffra för kommunanställda i riket är 45 år för kvinnor och 44 år för män.

98 procent av de tillsvidareanställda medarbetarna har heltidsanställning. Fyra dispensansökningar har beviljats om att få tillsvidareanställa på deltid, tre tjänster som hemspråklärare och en tjänst som läkare. 859 medarbetare eller 11 procent av kvinnorna och 3,9 procent av männen har beviljats partiell tjänstledighet utifrån heltidsbeslutet. Det är fem färre än år 2021. Genomsnittlig sysselsättningsgrad för dessa medarbetare är 80,4 procent. För kvinnorna 80,5 procent och för männen 79,4 procent.

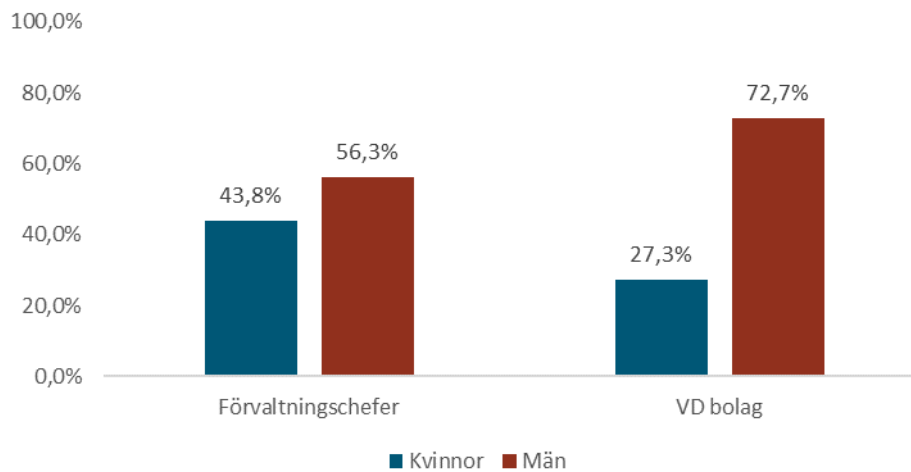
Fördelningen mellan tillsvidareanställda kvinnor och män som har heltidsanställning varierar i de kommunala bolagen. Lägst andel heltidsanställda kvinnor har Fristadbostäder med 77 procent, därefter BoråsBorås TME AB och Inkubatorn i Borås AB båda med 83,3 procent. Lägsta andelen heltidsanställda män har Borås Djurpark AB där 88 procent av männen har heltidsanställning.



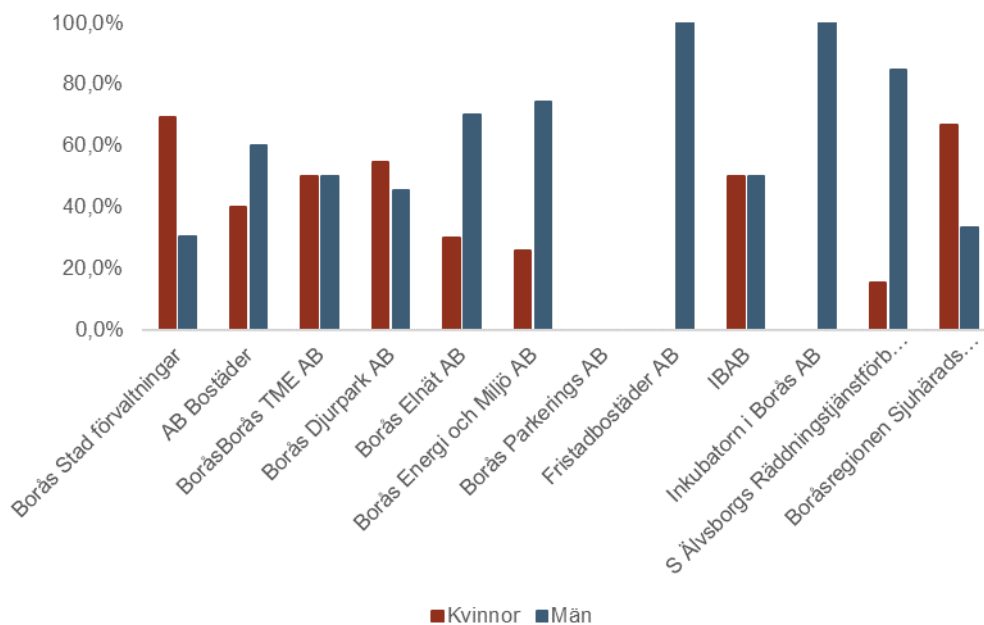
Enligt förvaltningarna har 166 medarbetare tillsvidareanställts genom automatisk konvertering enligt Lagen om anställningsskydd. Flest konverteringar har skett inom vård och omsorg där 104 m fått tillsvidareanställning i enlighet med lagen.

För att betraktas som jämställd ska fördelningen bland chefer motsvara den könsfördelning som finns bland anställda totalt. Trots att andelen kvinnliga chefer ökade inom förvaltningarna från 68 procent år 2021 till 69,4 procent år 2022 är det fortfarande inte en jämställd fördelning mellan könen då andelen kvinnor totalt uppgår till 75,9 procent. Sju av totalt sexton förvaltningschefer är kvinnor. Den största andelen kvinnliga chefer finns på enhetschefsnivå där drygt 71 procent är kvinnor. I de kommunala bolagen är andelen kvinnliga chefer 31,1 procent vilket får betraktas som jämställt då andelen kvinnor är totalt 31,7 procent.

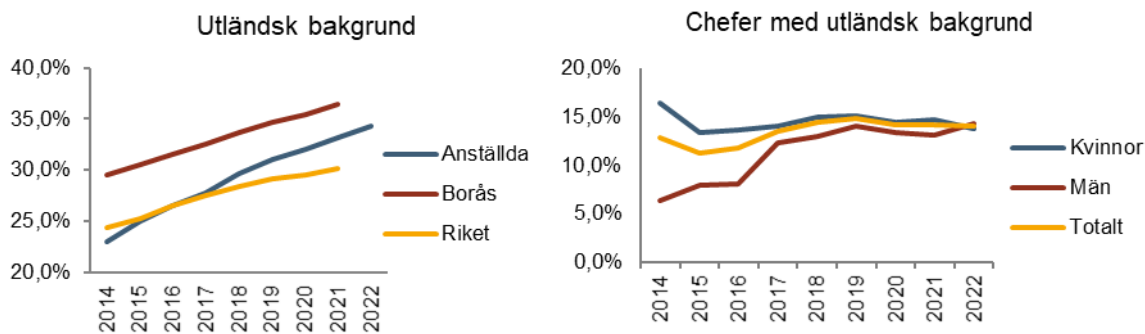
## Förvaltnings- och bolagschefer



## Chefer fördelat på kön



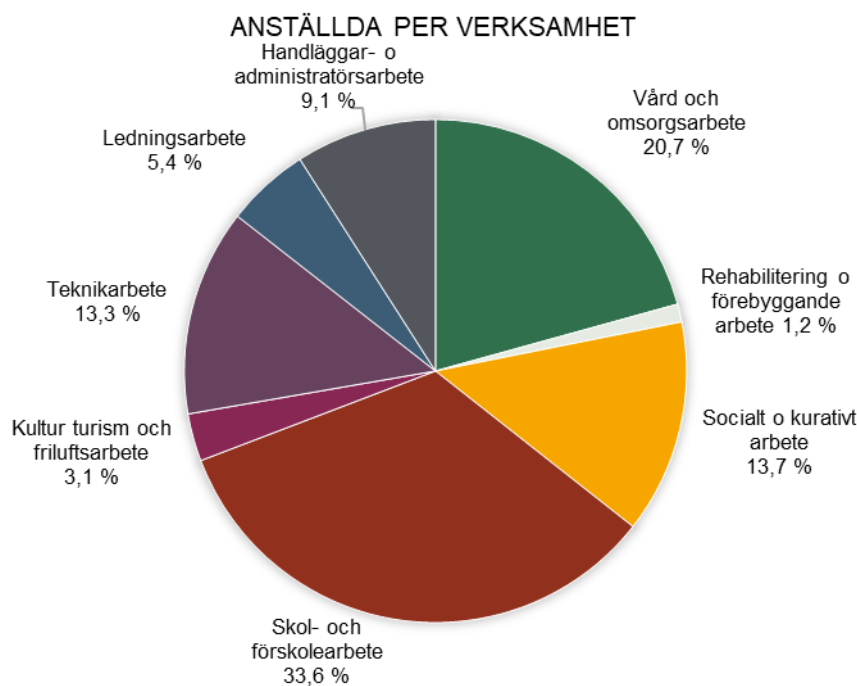
Fler medarbetare med utländsk bakgrund har anstälts. En ökning från 129 medarbetare år 2021 till 188 medarbetare år 2022. Det innebär att 34,3 procent av samtliga anställda har utländsk bakgrund, några fler män än kvinnor. Den största ökningen har skett bland fritidsledare som ökat från 45 procent till 51 procent. Flest medarbetare med utländsk bakgrund finns bland vårdbiträden och lokalvård, där mer än 70 procent har utländsk bakgrund. Andelen chefer med utländsk bakgrund är 14 procent vilket är densamma som år 2021. I förvaltningarnas ledningsgrupper har antalet med utländsk bakgrund ökat från fem till nio personer. För att spegla befolkningssammansättningen av personer i yrkesverksam ålder i Borås stad skulle andelen medarbetare behöva öka med drygt två procentenheter till 36,4 procent.



1 441 medarbetare har tagit ut föräldraledighet under året. Av dessa var 1 130 kvinnor och 311 män vilket i stort motsvarar den könsfördelning som finns bland anställda totalt. Kvinnorna tar ut nästan tre gånger fler dagar än männen då kvinnorna i genomsnitt tagit ut 95 dagar och männen 33 dagar med föräldraledighet.

2 784 medarbetare har tagit ut ledighet för vård av barn (VAB). Av dessa medarbetare är 80 procent kvinnor och 20 procent är män. Kvinnorna har i genomsnitt tagit ut 12 dagar och männen 9 dagar.

Några förändringar har skett av andelen anställda per verksamhet. Inom vård och omsorgsarbete har andelen anställda ökat med 0,8 procentenheter medan anställda inom skol- och förskolearbete har minskat med 0,4 procentenheter. Inom socialt och kurativt arbete har andelen anställda minskat med 0,2 procentenheter.



## 1.2 Personalomsättning

Personalomsättningen uttrycks i procent och beräknas på genomsnittligt antal tillsvidareanställda som under året slutat sin anställning i Borås Stad. Även pensionsavgångar ingår.

Om personalomsättningen upplevs som positiv eller negativ avgörs ofta av vad en rekrytering kostar, hur god tillgång det finns på kompetens och hur lång tid det tar för en nyanställd att nå full arbetskapacitet. En



alltför stor rörlighet innebär ökad arbetsbelastning på arbetsgrupperna och verksamhetens kvalitet och effektivitet riskerar att bli lägre.

Personalomsättningen har ökat från 8,1 procent 2021 till 10,1 procent 2022. 2,1 procent av den totala personalomsättningen handlar om pensionsavgångar. Det innebär att personalomsättningen exklusive pensionsavgångar ökade från 5,8 procent 2021 till 8 procent 2022. Redan föregående år märktes att rörligheten började öka igen efter att ha varit lägre under år 2020 då pandemin bröt ut.

Högst personalomsättning i yrkesgrupper med minst 100 anställda har socialsekreterare som ökat från 12,3 procent år 2021 till 22,8 procent i år. Arbets- och fysioterapeuter har en personalomsättning på 19,4 procent och sjuksköterskor 17,8 procent. Lägst personalomsättning har medarbetare inom kök med 4,1 procent och städ med 4,9 procent.

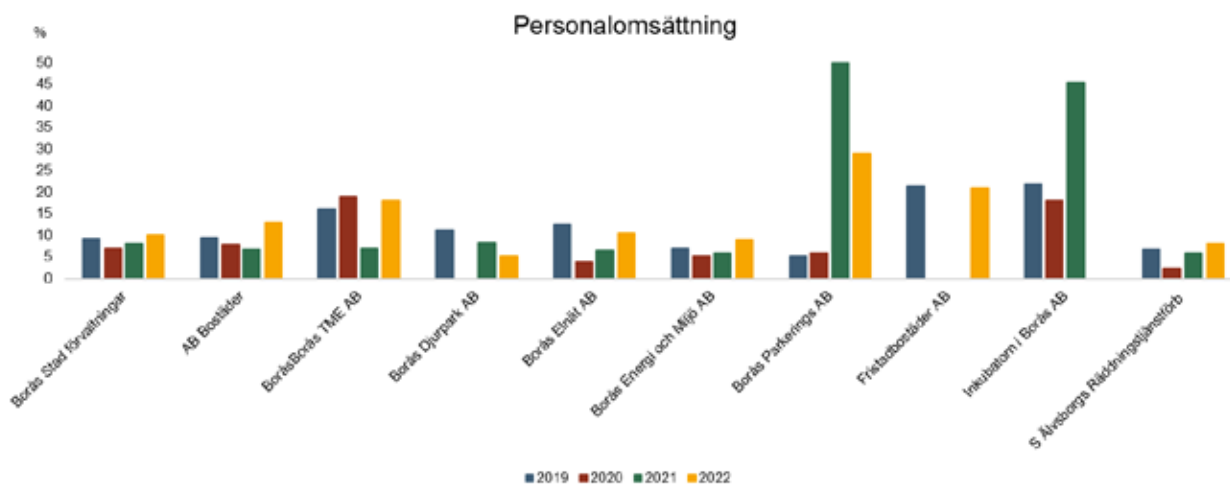
Personalomsättningen ökar för andra året i rad och har sannolikt att göra med att pandemin alltmer släppt sitt grepp vilket bidrar till ökad rörlighet. Årets personalomsättning på 10,1 procent ligger i nivå med 2018 års personalomsättning som var 10,4 procent. Framförallt är det en ökad rörlighet bland män. Jämfört med 2021 har personalomsättningen bland män ökat från 7,2 procent till 11,2 procent och bland kvinnorna från 8,4 procent till 9,7 procent. I tider som nu, när det blir allt svårare att få fatt i medarbetare med rätt kompetens, är det viktigt att ha goda utvecklingsmöjligheter och ett aktivt arbetsmiljöarbete då det är faktorer som bidrar till såväl kontinuitet som kvalitet i verksamheterna.

För chefsgrupper med minst 30 chefer inom samma verksamhetsområde har personalomsättningen varit högst bland chefer inom kultur, fritid, turism med 20,3 procent, bland rektorer med 14,1 procent och bland chefer inom omsorg om personer med funktionsnedsättning med 13,3 procent. Totalt har 59 chefer valt att sluta varav 11 är registrerade som pensionsavgångar. Det innebär att 20 fler har slutat i år jämfört med 2021.



901 medarbetare har avslutat sin anställning under året vilket är drygt 180 fler än år 2021. Av de medarbetare som valt att sluta är 188 registrerade som pensionsavgångar. Där finns bland annat 34 undersköterskor, 15 förskollärare och lika många administratörer.

Enligt prognosen fram till 2031 kommer det att behöva rekryteras drygt 1 400 nya medarbetare bara inom vård, skola, omsorg och socialtjänst till följd av den demografiska utvecklingen och kommande pensionsavgångar. Läger man där till vad övrig personalomsättning innebär kan rekryteringsbehovet tredubblas inom nämnda verksamhetsområden. För att klara framtida kompetensförsörjning är det därför värdefullt att ha en låg personalomsättning samt att sträva efter att få medarbetare att vilja vara kvar i arbetet.



Personalomsättningen i de kommunala bolagen varierar en hel del. Då antalet anställda också varierar mellan bolagen är det lämpligt att jämföra bolagen var för sig över tid. Borås Parkeringsbolag har en personalomsättning på 29 procent vilket är lägre än föregående år då den var 50 procent. Det är huvudsakligen parkeringsvärdarna som har slutat. En satsning har gjorts med betald utbildning som kan ha bidragit till att färre valt att lämna i år. Fristadbostäder AB har en personalomsättning på 21 procent och BoråsBorås TME 18 procent.

### 1.2.1 Vad kostar personalomsättningen?

Det enkla svaret på vad personalomsättningen kostar är ”det beror på”. Bidrar rörligheten till ökad eller förnyad kompetens är personalomsättningen att betraktas som positiv och något man ofta är beredd att betala för. Men om medarbetare slutar efter kort anställningstid, återbesättningar tar lång tid eller innebär svårigheter att hitta rätt kompetens så är personalomsättning negativ och man riskerar kostnader kopplade till såväl nyrekrytering som sänkt kvalitet och ökad belastning för medarbetare som är kvar. Att göra en ekonomisk beräkning av personalomsättningen innebär därför att man måste ta hänsyn både till återbesättningskostnader samt kostnader för avveckling. Risk finns även för kostnader kopplade till ökad sjukfrånvaro om kvarvarande medarbetare blir för hårt belastade under längre tid.

Ekonomen Anders Johrén har utvecklat en personalekonomisk modell där kostnader kopplade till rekryteringsarbetet delats upp i fyra områden

**Rekryteringskostnader** som annonsering, tid för intervju och referenstagning

**Introduktionskostnader** för tid för introduktion och löpande handledning

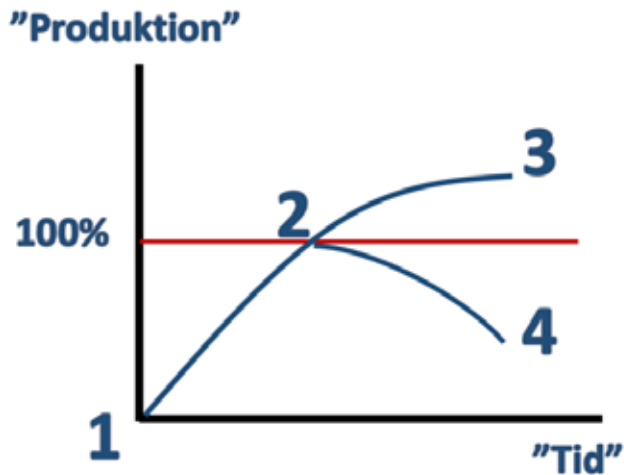
**Inskolningskostnader** för tiden innan nyanställd når full arbetsinsats

**Avvecklingskostnader** innefattar minskad prestation från den som lämnar och förlorad effektivitet under vakansperiod

Om man mot bakgrund av ovanstående områden utgår från att en genomsnittlig kostnad för en extern rekrytering uppgår till lågt räknat 200 000 kr, så är kostnaden för de 481 externa rekryteringar som gjorts under året drygt 96 miljoner kronor. Bara kostnaderna för själva rekryteringen borde alltså vara ett incitament för att arbeta med att skapa goda utvecklingsmöjligheter och bedriva ett aktivt arbetsmiljöarbete.

Följande bild (hämtad från Nyckeltalsinstitutet) visar hur tid i anställningen påverkar nivån på vad en medarbetare bidrar med till verksamheten (=produktion)

1. **Ny på jobbet** – En nyanställd medarbetare startar egentligen på minus då den under introduktionen sannolikt kräver mer resurser än vad den genererar
2. **God nivå** – Efter en tid har medarbetaren nått en förväntad nivå
3. **Full potential** – Efter ytterligare tid når medarbetaren sin fulla potential och bidrar i hög utsträckning till utveckling i verksamheten
4. **Stagnation** – Saknas trivsel, möjlighet till utveckling, påverkan med mera, riskerar man att medarbetaren stagnerar i sitt intresse att bidra till utveckling och väljer att avsluta sin anställning, eller hamnar i sjukskrivning och arbetsgivaren får rekrytera på nytt.



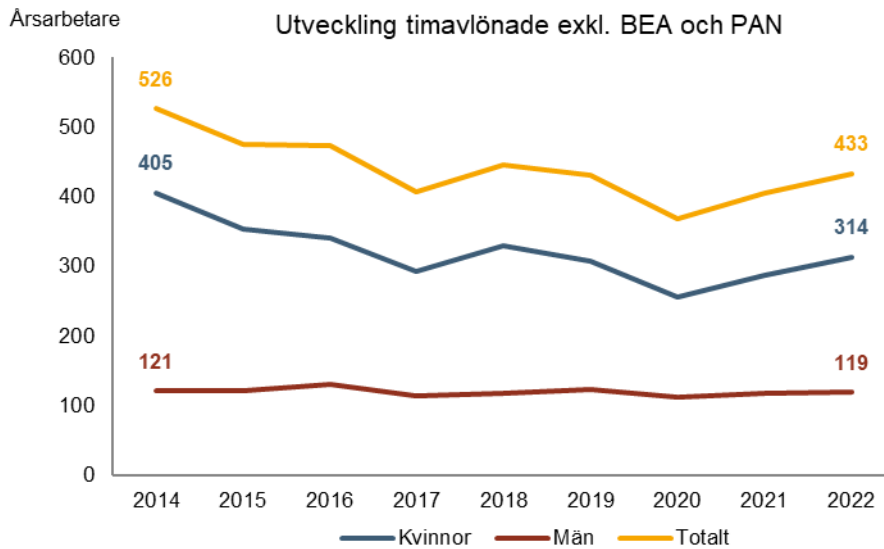
©Nyckeltalsinstitutet

### 1.3 Timavlönade

Timavlönade är en av de indikatorer Kommunfullmäktige valt att följa under många år. Målet är att arbetad tid för timavlönade omräknat till årsarbeten ska minska. Antalet timavlönade har för tredje året i rad ökat och utfallet för 2022 blev 433 årsarbeten vilket är 28 årsarbeten fler än 2021.

Vård- och äldreomsorgsnämnden förklarar sitt ökade behov av timavlönade med att planeringsförutsättningarna i början av året påverkades av restriktionerna på grund av pandemin. Man ser också att en ökad andel frånvaro på grund av vård av barn påverkat och ökat behovet av timavlönade. Förskolenämnden beskriver att bemanningsenheten får svårare att täcka behoven av ersättare då sjukskrivningstalen ökar. Även timavlönade medarbetare blir sjuka. Sociala omsorgsnämnden har också ett fortsatt stort behov av timavlönade där en förklaring är att det är svårt att tillsätta vakanser då kompetensbristen är stor och komplexiteten i deras verksamheter ökar.

Timavlönade medarbetare anställda enligt beredskapsavtalet (BEA) eller PAN-avtalet (personliga assistenter och anhörigvårdare) har utfört arbete som motsvarar 262 årsarbeten.



Som några av förvaltningarna beskrivit är sjukfrånvaro, framför allt korttidsfrånvaro och vård av barn, faktorer som påverkar behovet av timavlönad personal. Huruvida timavlönade medarbetare är ett alternativ avgörs vid varje enskild händelse. En allt för restriktiv hållning kan medföra ökad sjukfrånvaro eller ökad personalrörlighet.

Som underlag för diskussion om vad en alltför stor återhållsamhet med att ta in ersättare vid korttidsfrånvaro kan innebära har en jämförelse mellan frånvaro och timavlönade medarbetare gjorts inom de mest personalkrävande verksamheterna

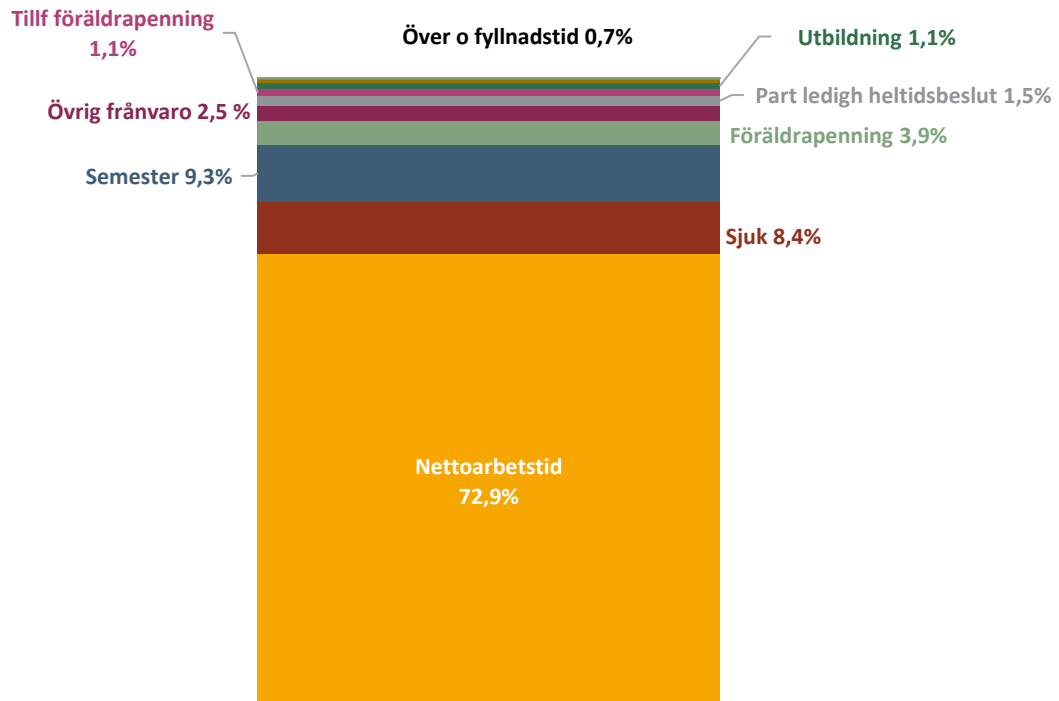
I beräkningen ingår antalet timmar för sjukfrånvaro upp till och med 14 dagar som summerats med antalet timmar för tillfällig vård av barn (VAB). För äldreomsorg och social omsorg har även frånvaro på grund av semester räknats med då dessa verksamheter har behov av ersättare även vid sådan frånvaro. Antalet timmar har sedan omvandlats till årsarbeten.

### Korttidsfrånvaro i förhållande till timavlönade

Verksamhet	Frånvaro i årsarbeten	Timavlönade i årsarbeten	Timavlönade i förhållande till frånvaro
Förskola	109	71	65 %
Grundskola	138	53	38%
Social omsorg	182	86	47 %
Äldreomsorg	451	168	37 %

## 1.4 Resursanvändning

15 205 316 arbetstimmar har utförts under året vilket motsvarar 8 944 årsarbeten. Det innebär en nettoarbetstid på 72,9 procent av överenskommen tid.



1 610 medarbetare har inlöst övertid och saknar därmed rätt till övertidsersättning. Deras övertid, så kallad TT-tid, registreras normalt inte i kommunens löne-/personalsystem utan registreras som flextid.

Att skapa förutsättningar och stimulera medarbetare till att ta ut den lagstadgade semestern är viktigt, inte minst ur ett arbetsmiljöperspektiv. Antalet sparade semesterdagar minskade från 110 162 dagar till 104 102 dagar vilket innebär att Borås Stad har en semestereskuld till medarbetarna på drygt 232 miljoner kronor.

## 1.5 Tabellavsnitt medarbetare

Tabell 1.5.1 Anställda per nämnd 2022-11-01

Nämnd	Tillsv anst kvinnor	Tillsv anst män	Visstid kvinnor	Visstid män	Förändring jmf med föregående år (tillsv anst)
Arbetslivsnämnden	153	84	6	5	-13
Fritids- och folkhälsonämnden	117	81	6	12	6
Förskolenämnden	1 168	47	245	8	2
Grundskolenämnden	1 731	462	357	181	44
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden	519	267	38	52	21
Individ- och familjeomsorgsnämnden	222	55	4	4	-7
Kommunstyrelsen	98	59	10	5	10
Kulturnämnden	142	70	18	5	1
Lokalförsörjningsnämnden	20	28	1	0	2
Miljö- och konsumentnämnden	57	18	6	1	3
Revisorskollegiet	2	3	0	0	0
Samhällsbyggnadsnämnden	41	41	1	0	3
Servicenämnden	103	259	11	26	1
Sociala omsorgsnämnden	743	204	62	14	36
Tekniska nämnden	43	92	5	2	1
Vård- och äldreomsorgsnämnden	1 858	458	152	58	99
<b>Totalt kommunen</b>	<b>7 017</b>	<b>2 228</b>	<b>922</b>	<b>373</b>	<b>209</b>

Tabell 1.5.2 Anställda per personalgrupp 2022-11-01

Personalgrupp	Tillsv anst kvinnor	Tillsv anst män	Visstid kvinnor	Visstid män	Förändring tillsv anst jmf med föregående år
Ledningsarbete	349	148	1	2	14
<b>Handlägg- och administratörsarbete</b>					
Handläggarbete	349	158	24	6	21
Administratörsarbete	288	44	26	9	-11
<b>Vård och omsorgsarbete</b>					
Läkare	2	0	0	0	1

Personalgrupp	Tillsv anst kvinnor	Tillsv anst män	Visstid kvinnor	Visstid män	Förändring tillsv anst jmf med föregående år
Psykolog	12	3	0	0	2
Sjuksköterska	234	28	4	0	2
Undersköterska	1 154	232	44	3	106
Vårdbitråde	158	92	93	50	3
<b>Rehabilitering och förebyggande arbete</b>					
Arbets- och fysioterapeut m.fl	91	16	3	0	-4
<b>Socialt och kurativt arbete</b>					
Socialekreterare m.fl.	225	46	5	3	-22
Behandlingsassistent, arbetsmarknadskonsulent	69	26	2	2	0
Stödpedagog, -assistent, vårdare	499	165	57	12	29
Personlig assistent, anhörigvårdare	133	26	6	2	2
Övrigt socialt och kurativt arbete	62	19	1	0	6
<b>Skol- och förskolearbete</b>					
Grundskollärare	622	133	129	74	9
Gymnasielärare	241	163	24	42	13
Förskollärare	752	35	171	8	-24
Fritidspedagog	51	18	111	51	0
Övrigt lärararbete	218	88	41	15	1
Barnskötare	437	13	85	4	13
Elevassistent	179	89	33	33	14
Övrigt skol- och förskolearbete	45	22	5	3	6
<b>Kultur, turism och friluftsbete</b>					
Fritidsledare	32	41	2	3	4
Bibliotekarie, biblioteksassistent	62	18	3	1	2
Övrig kultur, turism och fritid	75	55	14	8	0
<b>Teknikarbete</b>					
Teknisk handläggare	42	23	4	0	5
Ingenjör	28	71	0	2	6
Tekniker	15	77	1	3	0

Personalgrupp	Tillsv anst kvinnor	Tillsv anst män	Visstid kvinnor	Visstid män	Förändring tillsv anst jmf med föregående år
Hantverkare m.m.	20	265	7	32	-6
Köks- och måltidsarbete	304	68	8	4	-1
Städ, tvätt och renhållningsarbete	269	46	18	1	18
<b>Totalt kommunen</b>	<b>7 017</b>	<b>2 228</b>	<b>922</b>	<b>373</b>	<b>209</b>

Tabell 1.5.3 Anställda (tillsvidare och visstid) med utländsk bakgrund i procent

Personalgrupp	Kvinnor	Män	Totalt
Ledningsarbete	13,8	14,3	14,0
<b>Handlägg- och administratörsarbete</b>			
Handläggarbete	17,4	17,4	17,4
Administratörsarbete	25,2	44,4	28,0
<b>Vård och omsorgsarbete</b>			
Psykolog	25,0	0,0	20,0
Sjuksköterska	24,3	42,9	26,2
Undersköterska	51,0	76,5	55,1
Vårdbitråde	75,8	85,1	79,2
<b>Rehabilitering och förebyggande arbete</b>			
Arbets- och fysioterapeut m.fl	19,4	25,0	20,2
<b>Socialt och kurativt arbete</b>			
Socialsekreterare m.fl.	26,1	42,9	29,1
Behandlingsassistent, arbetsmarknadskonsulent	18,8	37,0	24,0
Stödpedagog, -assistent, vårdare	31,6	41,8	34,1
Personlig assistent, anhörigvårdare	52,9	50,0	52,4
Övrigt socialt och kurativt arbete	13,1	21,1	15,0
<b>Skol- och förskolearbete</b>			
Grundskollärare	22,6	26,1	23,4
Gymnasielärare	22,1	18,6	20,6
Förskollärare	23,8	17,1	23,5
Fritidspedagog	23,4	35,6	27,3



Personalgrupp	Kvinnor	Män	Totalt
Övrigt lärararbete	33,6	36,6	34,4
Barnskötare	44,2	25,0	43,6
Elevassistent	26,8	40,0	31,7
Övrigt skol- och förskolearbete	13,5	40,9	21,6
<b>Kultur, turism och friluftsbete</b>			
Fritidsledare	36,7	62,5	51,4
Bibliotekarie, biblioteksassistent	24,2	0,0	19,0
Övrig kultur, turism och fritid	11,5	17,7	14,1
<b>Teknikarbete</b>			
Teknisk handläggare	20,0	13,0	17,6
Ingenjör	7,4	19,2	16,0
Tekniker	0,0	21,0	17,5
Hantverkare m.m.	3,8	23,6	22,0
Köks- och måltidsarbete	47,6	48,6	47,8
Städ, tvätt och renhållningsarbete	71,0	80,4	72,3
<b>Totalt kommunen</b>	<b>33,6</b>	<b>36,5</b>	<b>34,3</b>

Tabell 1.5.4 Hel- och deltidsanställda per personalgrupp i procent

Personalgrupp	Heltid kvinnor	Deltid kvinnor	Heltid män	Deltid män
Ledningsarbete	99,7	0,3	100	0
<b>Handläggare- och administratörsarbete</b>				
Handläggarearbete	98,3	1,7	98,7	1,3
Administratörsarbete	94,2	5,8	94,7	5,3
<b>Vård och omsorgsarbete</b>				
Läkare	50,0	50,0	-	-
Psykolog	100	0	100	0
Sjuksköterska	100	0	100	0
Undersköterska	96,2	3,8	99,1	0,9
Vårdbiträde	97,0	3,0	94,6	5,4
<b>Rehabilitering och förebyggande arbete</b>				

Personalgrupp	Heltid kvinnor	Deltid kvinnor	Heltid män	Deltid män
Arbets- och fysioterapeut m.fl	98,9	1,1	100	0
<b>Socialt och kurativt arbete</b>				
Socialsekreterare m.fl.	99,6	0,4	97,7	2,3
Behandlingsassistent, arbetsmarknadskonsulent	100	0	100	0
Stödpedagog, -assistent, vårdare	98,2	0,8	100	0
Personlig assistent, anhörigvårdare	98,5	1,5	96,3	3,7
Övrigt socialt och kurativt arbete	95,3	4,7	100	0
<b>Skol- och förskolearbete</b>				
Grundskollärare	99,7	0,3	100	0
Gymnasielärare	99,6	0,4	99,4	0,6
Förskollärare	98,9	1,1	100	0
Fritidspedagog	98,0	2,0	100	0
Övrigt lärararbete	95,9	4,1	97,7	2,3
Barnskötare	97,7	2,3	100	0
Elevassistent	95,5	4,5	97,8	2,2
Övrigt skol- och förskolearbete	95,5	4,5	90,9	9,1
<b>Kultur, turism och friluftsbete</b>				
Fritidsledare	90,0	10,0	100	0
Bibliotekarie, biblioteksassistent	91,9	8,1	100	0
Övrig kultur, turism och fritid	94,7	5,3	100	0
<b>Teknikarbete</b>				
Teknisk handläggare	100	0	100	0
Ingenjör	100	0	98,6	1,4
Tekniker	100	0	96,1	3,9
Hantverkare m.m.	95,2	4,8	96,2	3,8
Köks- och måltidsarbete	95,1	4,9	100	0
Städ, tvätt och renhållningsarbete	97,4	2,6	93,5	6,5
<b>Totalt kommunen</b>	<b>97,7</b>	<b>2,3</b>	<b>98,3</b>	<b>1,7</b>

Tabell 1.5.5 Tillsvidareanställda chefer 2022-11-01

Nämnd	Kvinnor	Män
Arbetslivsnämnden	10	8
Fritids- och folkhälsonämnden	13	5
Förskolenämnden	57	5
Grundskolenämnden	48	25
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden	25	11
Individ- och familjeomsorgsnämnden	12	6
Kommunstyrelsen	9	9
Kulturnämnden	15	5
Lokalförsojningsnämnden	2	5
Miljö- och konsumentnämnden	7	1
Revisorskollegiet	0	1
Samhällsbyggnadsnämnden	3	3
Servicenämnden	9	26
Sociala omsorgsnämnden	41	7
Tekniska nämnden	4	13
Vård- och äldrenämnden	73	13
<b>Totalt kommunen</b>	<b>325</b>	<b>143</b>

Tabell 1.5.6 Personalomsättning för personalgrupper med minst 100 tillsvidareanställda

Personalgrupp	Genomsnittligt antal anställda	Antal externa avgångar	Personalomsättning i procent
Ledningsarbete	488	56	11,5
<b>Handlägg- och administratörsarbete</b>			
Handlägg- och administratörsarbete	490	48	9,8
Administratörsarbete	330	37	11,2
<b>Vård och omsorgsarbete</b>			
Sjuksköterska	254	45	17,8
Undersköterska	1 306	149	11,4
Vårdbiträde	245	27	11,0
<b>Rehabilitering och förebyggande arbete</b>			

Personalgrupp	Genomsnittligt antal anställda	Antal externa avgångar	Personalomsättning i procent
Arbets- och fysioterapeut m.fl	108	21	19,4
<b>Socialt och kurativt arbete</b>			
Socialsekreterare m.fl.	272	62	22,8
Stödpedagog, -assistent, vårdare	648	81	12,5
Personlig assistent, anhörigvårdare	159	18	11,4
<b>Skol- och förskolearbete</b>			
Grundskollärare	720	54	7,5
Gymnasielärare	393	29	7,4
Förskollärare	775	62	8,0
Övrigt lärararbete	299	19	6,4
Barnskötare	434	34	7,8
Elevassistent	258	21	8,1
<b>Kultur, turism och friluftsbete</b>			
Övrig kultur, turism och fritid	131	15	11,5
<b>Teknikarbete</b>			
Hantverkare m.m.	286	28	9,8
Köks- och måltidsarbete	370	15	4,1
Städ, tvätt och renhållningsarbete	304	15	4,9
<b>Totalt kommunen</b>	<b>8 965</b>	<b>901</b>	<b>10,1</b>

Tabell 1.5.7 Pensionsprognos 2023-2031(beräknat på pensionsålder 65 år)

Område	Antal som uppnår 65 år eller högre under perioden	Procent av antal tillsvidareanställda
Ledararbete	132	26,2
Handlägg- och administratörsarbete	232	27,7
Vård och omsorgsarbete	433	22,7
Rehabilitering och förebyggande arbete	23	21,5
Socialt och kurativt arbete	298	23,5
Skol- och förskolearbete	652	21,1
Kultur, turism och friluftsbete	54	19,4
Teknikarbete	410	33,4
<b>Totalt kommunen</b>	<b>2 234</b>	<b>24,9</b>

Tabell 1.5.8 Arbetade timmar av timavlönade omräknat till årsarbeten exkl. BEA och PAN

Personalgrupp	2019	2020	2021	2022 kvinnor	2022 män	2022 totalt
Ledningsarbete	1,4	0,5	1,7	0,5	1,5	2,0
<b>Handlägg- och administratörsarbete</b>						
Handläggarbete	4,7	3,5	3,3	1,6	1,5	3,1
Administratörsarbete	10,1	7,5	7,0	6,7	1,6	8,3
<b>Vård och omsorgsarbete</b>						
Sjuksköterska	3,0	3,0	2,1	3,5	0,5	3,9
Undersköterska	47,1	43,8	40,0	32,7	6,3	39,0
Vårdbiträde	111,2	110,4	109,3	76,4	42,4	118,8
<b>Rehabilitering och förebyggande arbete</b>						
Arbets- och fysioterapeut m.fl	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
<b>Socialt och kurativt arbete</b>						
Socialsekreterare m.fl.	5,0	3,2	3,9	2,1	0,7	2,8
Behandlingsassistent, arbetsmarknadskonsulent	3,2	3,7	4,3	2,3	1,5	3,8
Stödpedagog, -assistent, vårdare	46,8	37,6	63,2	51,5	24,9	76,4
Personlig assistent, anhörigvårdare	9,1	9,5	15,7	11,1	4,9	16,0
Övrigt socialt och kurativt arbete	0,8	0,9	0,6	0,2	0,4	0,6

Personalgrupp	2019	2020	2021	2022 kvinnor	2022 män	2022 totalt
<b>Skol- och förskolearbete</b>						
Grundskollärare	0,5	0,2	0,1	0,0	0,0	0,1
Gymnasielärare	0,7	0,6	0,5	0,0	0,1	0,1
Förskollärare	0,7	0,1	0,1	0,3	0,0	0,3
Fritidspedagog	0,2	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
Övrigt lärararbete	107,4	73,1	91,2	79,3	11,9	91,2
Barnskötare	1,2	0,8	0,8	0,1	0,1	0,2
Elevassistent	0,8	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
Övrigt skol- och förskolearbete	25,2	23,4	19,1	18,7	3,9	22,7
<b>Kultur, turism och friluftsbete</b>						
Fritidsledare	4,4	4,7	2,4	1,2	1,2	2,4
Bibliotekarie, biblioteksassistent	1,7	1,6	1,7	1,5	0,6	2,1
Övrig kultur, turism och fritid	6,3	3,6	2,2	2,8	2,6	5,5
<b>Teknikarbete</b>						
Teknisk handläggare	0,0	0,2	0,2	0,0	0,0	0,0
Ingenjör	1,4	0,8	0,4	0,1	0,9	1,0
Tekniker	0,6	2,3	2,0	0,0	0,4	0,4
Hantverkare m.m.	10,9	8,2	7,9	2,0	6,3	8,3
Köks- och måltidsarbete	23,5	23,4	24,9	16,8	4,4	21,1
Städ, tvätt och renhållningsarbete	2,0	1,1	0,7	2,4	0,2	2,6
<b>Totalt kommunen</b>	<b>430,3</b>	<b>367,9</b>	<b>405,4</b>	<b>313,8</b>	<b>118,9</b>	<b>432,6</b>

## 2 Lön

Lönen är ett styrmedel för att åstadkomma ständiga förbättringar i verksamheten och ska stimulera till effektivitet, produktivitet och kvalitet. Borås Stads lönepolitik visar hur vi ska arbeta med lön och inkludera medarbetarna. Varje arbetsplats ska föra en dialog kring verksamhetens mål, resultat och lönekriterier för att skapa förståelse kring sambandet mellan mål, resultat och lön. Ett partsgemensamt arbete för att utveckla löneöversynsprocessen har genomförts för att ge stöd till arbetet med lön som styrmedel och stärka cheferna i deras arbete med lönesättning.

Decentraliserad löneinplacering vid nyanställning har prövats inom Hälso- och sjukvårdsverksamhetens yrkesgrupper. Projektet har nu utvärderats och permanentats inom verksamheten. Under 2022 inkluderades barn- och elevhälsan inom utbildningsklustret i en pilot för decentraliserad löneinplacering. Modellen tydliggör chefers mandat att styra och ta fullt ansvar för lönesättningen av medarbetarna. I lönearbetet är lönekartläggning och arbetsvärdering viktigt. Borås Stad har ett strukturerat arbetssätt som ger möjlighet att kartlägga och analysera lönerna utifrån ett helhetsperspektiv.

Lön och förmåner påverkar förutsättningar för att rekrytera och attrahera nya medarbetare, men också förutsättningar för att behålla nuvarande medarbetare. I Borås Stad har flera förmåner tagits fram för att attrahera, rekrytera och behålla medarbetare. Bland annat finns möjligheten att växla semesterdagstillägget till fler lediga dagar, bruttolöneväxling till pension, mentorsavtal, friskvårdsbidrag, förmåncyklar och fria bad.

Som ett led i att stärka chefers kunskaper och öka kvalitetssäkringen kring löneprocessen har stadens chefer genomgått en utbildning i lönebildning. Under 2022 har ett utbildningsmaterial för medarbetare tagits fram och kommer att implementeras under 2023 i samverkan.

### 2.1 Lönepolitik

Lönepolitiken är viktig för att skapa förutsättningar för Borås Stad att rekrytera och behålla medarbetare med rätt kunskap och erfarenhet. Den ska bidra till att verksamhetens mål kan uppnås och att goda prestationer kan belönas. Det förutsätter att målen, såväl för verksamheten som för medarbetarna, är tydliga och går att följa upp.

Borås Stad eftersträvar en ökad lönespridning och lönen ska differentieras med hänsyn till arbetsuppgifternas svårighetsgrad, hur väl medarbetaren uppfyller arbetets krav samt resultat och prestation. Förutsättningarna för en god löneutveckling ska vara väl kända för samtliga medarbetare.

#### 2.1.1 Löneöversyn

I löneöversynen 2022 gjordes särskilda satsningar på sjuksköterskor, fysioterapeuter, arbetsterapeuter, samtliga lärargrupper och enhetschefer. Det gjordes även en särskild satsning inom Kommunals avtalsområde på barnskötare, elevassistenter, undersköterskor, stödassistenter, boendestödare, kockar och personliga assistenter med utbildning.

Förvaltningscheferna ansvarade för analys av sin verksamhet, prioriteringar och åtgärder som behövde göras i löneöversynen utöver de centrala direktiven. Löneökningarna för samtliga avtalsområden motsvarade 2,49 procent.

#### 2.1.2 Lönekartläggning och arbetsvärdering

För att kvalitetssäkra den lokala lönebildningen och utifrån lagstiftning gör Borås Stad årligen en lönekartläggning med syfte att upptäcka, åtgärda och förebygga osakliga löneskillnader. Lönekartläggning och arbetsvärdering, som är en del av den lagstadgade lönekartläggningen, görs på central nivå men analys görs även på förvaltningsnivå. Detta är en viktig del av löneprocessen. Lönekartläggning görs av

löneskillnader mellan kvinnor och män som utför arbetsuppgifter som är att betrakta som lika. Det görs också en kartläggning mellan kvinnor och män som utför likvärdigt arbete. Likvärdiga arbeten bedöms utifrån arbetets krav när det gäller arbetsuppgifter och arbetsförhållanden. Eventuella skillnader analyseras i syfte att upptäcka om de har ett indirekt eller direkt samband med kön. Resultatet redovisas i en handlingsplan.

Årets analysarbete har identifierat behovet av en översyn av vissa yrkesgruppers grundkrav utifrån ett arbetsgivarperspektiv samt att vissa lönestrukturer behöver omhändertas i löneöversynen 2023. En särskild budgetfinansierad satsning i syfte att öka lönespridningen för erfarna bibliotekarier och lärare inom Kulturskolan fortsatte under 2022.

### 2.1.3 Övriga åtgärder för lön

#### **Mentorsavtal**

Inom några avtalsområden har kollektivavtal slutits som reglerar uppdrag som mentor inom följande yrkesgrupper: förskollärare, fritidspedagoger, samtliga lärargrupper, sjuksköterskor, fysioterapeuter, arbetsterapeuter och samtliga socionomgrupper med myndighetsutövning. Avtalen innebär att medarbetare som genomgår mentorsutbildning får ett lönepåslag på 500 kr samt ett lönetillägg på 1 500 kr per månad under tiden man har ett uppdrag som mentor. Under 2022 hade 53 medarbetare mentorsuppdrag.

#### **Cyklar som personalförmån**

Sedan 2016 finns förmånen att hyra cykel genom bruttolöneavdrag. En förmån som ger möjlighet till förbättrad hälsa och bidrar till en bättre miljö samt är en del av stadens budgetmål för att sänka CO<sub>2</sub>-utsläppen. Vid utgången av 2022 hyrde 596 medarbetare cyklar.

#### **Lönetillägg för anställda 65+**

Från februari 2017 finns möjlighet för förvaltningarna att besluta om lönetillägg om 3 000 kr per månad för medarbetare som fyller 66 år under kalenderåret. Lönetillägget kan användas för att behålla medarbetare och kompetens i verksamheter med personalbrist eller inom svårrekryterade grupper. Under 2022 var det 64 månadsavlönade medarbetare som fick lönetillägget.

#### **Semesterdagstillägg, växling till extra lediga dagar**

Borås Stad erbjuder medarbetare som är anställda under ett helt kalenderår möjlighet att växla semesterdagstillägget till extra lediga dagar. Medarbetare som är 39 år eller yngre får fem extra lediga dagar och medarbetare som är 40 år eller äldre får sex extra lediga dagar. Under 2022 var det 1 318 medarbetare som växlade semesterdagar.

#### **Årskort för kollektivtrafik**

Medarbetare i Borås Stad har möjlighet att köpa Västtrafiks årskort på avbetalning under 12 månader genom nettoavdrag på lön. Genom att utnyttja detta sparar medarbetaren två månadsavgifter jämfört med att köpa månad för månad. Kortet gäller för resor i 365 dagar och är inte personligt. Under 2022 har beställningshanteringen gått över till e-tjänst vilket minskar risken för fel. Vid årets slut hade 235 medarbetare köpt totalt 245 busskort.

#### **Rekryteringsbonus**

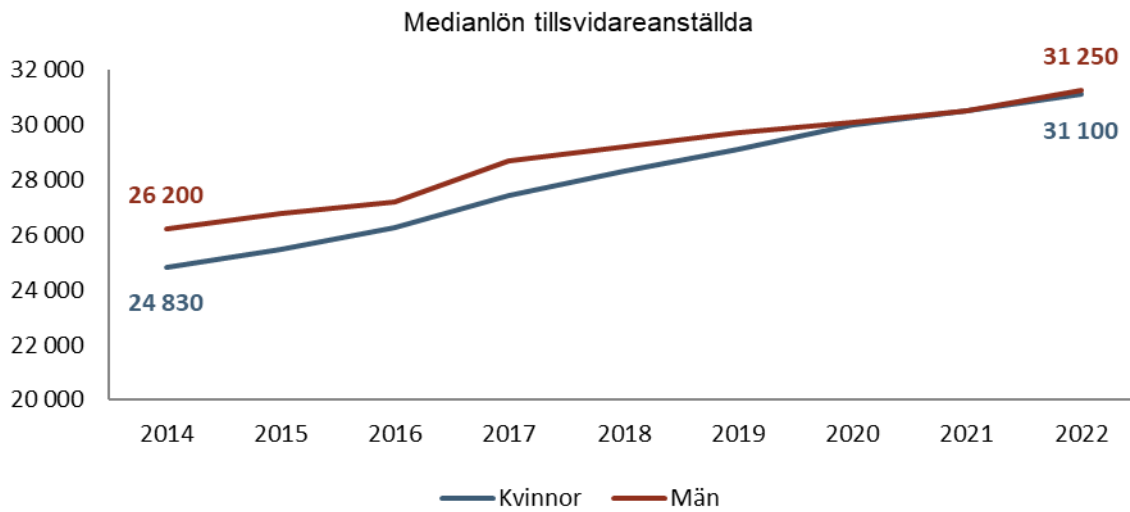
En bonus tilldelas medarbetare som kan tipsa en legitimerad lärare, sjuksköterska, arbetsterapeut, fysioterapeut eller socionom (till myndighetsutövande befattning) att söka och få en tillsvidareanställning i Borås Stad. Bonusen betalas ut när anställningen för den man tipsat om varat i ett år. Detta i syfte att attrahera, rekrytera och behålla medarbetare. Under 2022 betalades totalt 12 rekryteringsbonusar ut à 15 000 kr.

## 2.2 Lönestatistik och lönespridning

Medianlönen har ökat med 600 kronor jämfört med 2021 vilket motsvarar en medianlöneökning med 1,97 procent. Totalt har medianlönen ökat med 24,4 procent eller 6 100 kronor under perioden 2014 till 2022.

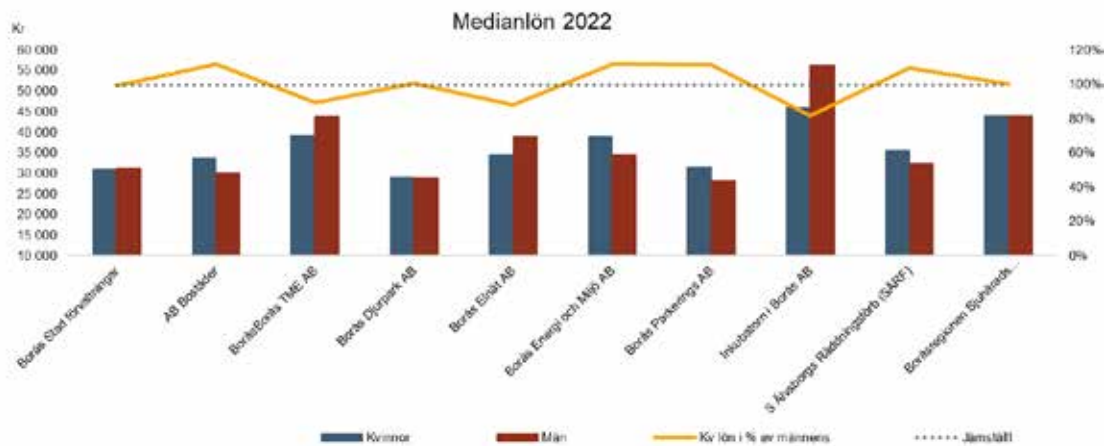


Den sista december 2022 var medianlönen, utan hänsyn tagen till befattningarnas olika arbetsuppgifter, krav på kompetens, ålder, erfarenhet och ansvar, 150 kr lägre för kvinnor än män med tillsvidareanställning. Vid jämförelse inom respektive personalgrupp har kvinnorna en högre medianlön än män i 17 av totalt 29 personalgrupper.



Lönespridningen<sup>1</sup> för kvinnor är 18 300 kronor, för män 22 043 kronor och totalt för båda könen 19 300 kronor. Den totala lönespridningen för tillsvidareanställda ökade med 950 kronor eller 5,2 procent jämfört med 2021.

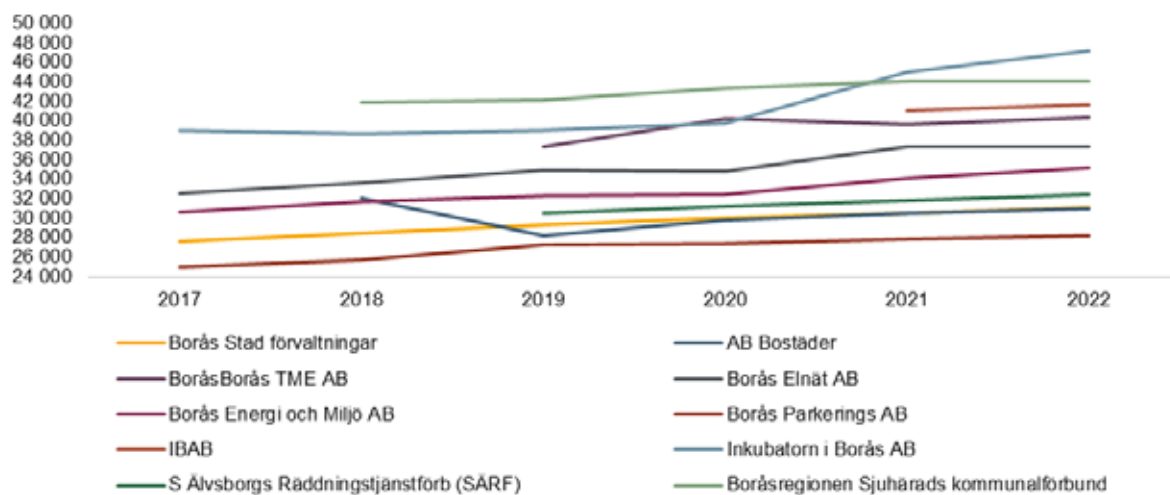
Medianlönerna för kvinnor och män kan betraktas som jämställd för Borås Stads förvaltningar och ett par kommunala bolag. I följande diagram har endast medianlön för de kommunala bolag som har minst sju anställda tagits med.



Medianlönen varierar stort mellan de kommunala bolagen. Då både antal anställda och verksamheter varierar mycket så bör jämförelsen göras över tid och inte mellan bolagen.

<sup>1</sup> Lönespridning är skillnaden mellan 90:e och 10:e percentilen

## Medianlön utveckling 2017-2022



## 2.3 Tabellavsnitt lön

Tabell 2.3.1 Medianlön i kronor per månad för tillsvidareanställd medarbetare 2022-12-31.

Personalgrupp	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnors lön i förhållande till mäns i procent
<b>Ledningsarbete</b>	49 200	52 400	50 000	93,9
<b>Handlägg- och administratörsarbete</b>				
Handlägggararbete	40 000	42 200	40 500	94,8
Administratörsarbete	30 900	28 900	30 825	106,9
<b>Vård och omsorgsarbete</b>				
Psykolog	45 050	50 950	46 500	88,4
Sjuksköterska	38 100	38 500	38 100	99,0
Undersköterska	27 700	26 475	27 500	104,6
Vårdbiträde	22 925	22 225	22 600	103,1
<b>Rehabilitering och förebygg. arbete</b>				
Arbets- och fysioterapeuter m.fl.	35 100	34 800	35 100	100,9
<b>Socialt och kurativt arbete</b>				
Socialsekreterare m.fl.	37 400	36 000	36 975	103,9
Behandlingsassistent, arbetsmarknadskonsulent	32 100	31 500	31 862	101,9
Stödpedagog, -assistent, vårdare	27 962	27 550	27 900	101,5
Personlig assistent, anhörigvårdare	27 190	27 200	27 195	100,0
Övrigt socialt och kurativt arbete	36 600	33 300	36 100	109,9
<b>Skola och förskola</b>				
Grundskollärare	37 200	38 200	37 275	97,4
Gymnasielärare	41 200	41 800	41 400	98,6
Förskollärare	34 000	33 900	34 000	100,3
Fritidspedagog	33 900	32 750	33 600	103,5
Övrigt lärararbete	40 500	38 600	40 100	104,9
Barnskötare	26 500	24 100	26 500	110,0
Elevassistent	27 000	26 400	26 800	102,3
Övrigt skol- och förskolearbete	34 500	28 100	30 650	122,8
<b>Kultur, turism och fritidsarbete</b>				
Fritidsledare	27 600	27 635	27 620	99,9

Personalgrupp	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnors lön i förhållande till männens i procent
Bibliotekarie, biblioteksassistent	31 200	32 200	31 350	96,9
Övrig fritid, kultur, turism	32 500	32 400	32 400	100,3
<b>Teknikarbete</b>				
Teknisk handläggare	37 200	37 750	37 350	98,5
Ingenjör	39 500	41 200	40 100	95,9
Tekniker	34 850	33 650	33 770	103,6
Hantverkararbete	27 870	28 475	28 415	97,9
Köks- och måltidsarbete	27 115	27 700	27 300	97,9
Städ, tvätt och renhållningsarbete	24 765	24 375	24 700	101,6
<b>Totalt kommunen</b>	<b>31 100</b>	<b>31 250</b>	<b>31 100</b>	<b>99,5</b>

Tabell 2.3.2 Löneutveckling i procent för tillsvidareanställda

År	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
<b>Kvinnor</b>	2,3	2,6	3,2	4,4	3,1	2,8	3,1	1,7	2,0
<b>Män</b>	2,3	2,3	1,5	5,5	1,7	1,7	1,3	1,3	2,5
<b>Totalt kommunen</b>	<b>2,3</b>	<b>2,5</b>	<b>3,1</b>	<b>4,4</b>	<b>3,3</b>	<b>2,6</b>	<b>2,6</b>	<b>1,7</b>	<b>2,0</b>

Tabell 2.3.3 Lönespridning för tillsvidareanställda per 31 december

År	10:e percentil <sup>2</sup>		Median		90:e percentil <sup>3</sup>	
	2021	2022	2021	2022	2021	2022
<b>Kvinnor</b>	24 600	24 900	30 500	31 100	42 065	43 200
<b>Män</b>	23 500	23 757	30 500	31 250	44 730	45 800
<b>Totalt kommunen</b>	<b>24 350</b>	<b>24 600</b>	<b>30 500</b>	<b>31 100</b>	<b>42 700</b>	<b>43 900</b>

<sup>2</sup> 10:e percentil är den nivå under vilken 10 procent av lönerna återfinns

<sup>3</sup> 90:e percentil är den nivå under vilken 90 procent av lönerna återfinns

## 3 Arbetsmiljö

Hur viktigt det är med arbetsmiljöarbete blev uppenbart under åren med pandemi. Men arbetsmiljöarbetet kommer få en än mer framskjuten roll när vi ska möta utmaningen att kompetensförsörja välfärden. Den arbetsgivare som kan erbjuda goda arbetsvillkor och en bra arbetsmiljö vinner kampen om framtidens arbetskraft.

Medarbetarna skapar kvalitet i verksamheten varje dag, och arbetsgivaren måste ge stöd och förutsättningar för människor att göra ett gott jobb. Arbetslivet ska erbjuda var och en som arbetar trygghet, utveckling och god hälsa. Ett strategiskt arbetsmiljöarbete tar fasta på insatser utifrån både ett främjande, förebyggande och efterhjälpande perspektiv och måste finnas på alla ledningsnivåer. I Borås Stad används arbetsmiljö som ett paraplybegrepp där hälsa, systematiskt arbetsmiljöarbete, jämställdhets- och jämlikhetsfrågor ingår och interagerar med varandra.



Forskning kring organisatorisk och social arbetsmiljö har successivt breddat bilden av vilka faktorer som har betydelse att skapa och vidmakthålla för hälsosamma arbetsplatser. Från ett snävare perspektiv på individer, medarbetare och första linjens chefer, sätts nu hela organisationen och dess omgivning i fokus. Det handlar om mycket mer än att undvika sjukfrånvaro, det handlar om att förstå vilka situationer, orsaker och sammanhang som kan ge effekter i sjukfrånvaro. Höga sjuksiffror är konsekvensen av något som sker på arbetsplatsen, men de ger inte hela bilden. Ändå är det oftast mot sjukfrånvaro och sjukskrivning som uppmärksamheten riktas. Det är viktigt att ta med fler personalnyckeltal i diskussionen om den hållbara hälsosamma arbetsplatsen med friska medarbetare.

### 3.1 Den friska arbetsplatsen – Långtidsfrisk, hälsa och frisktal

För att beskriva hälsa på arbetsplatsen och de faktorer som är med och skapar en frisk arbetsplats behövs flera nyckeltal som fångar in både mikro- och makroperspektiv. De ökar förståelsen för hur organisatoriska faktorer påverkar verksamhet, arbetsplats och individers mående. Vilket gör det möjligt att fatta beslut om riktning och nivå på insatser. Borås Stad har valt att följa nyckeltalen: hälsa, långtidsfrisk och frisktal varav frisktalet är med i det avslutande hälsoindexet tillsammans med åtta andra nyckeltal för att beskriva stadens hälsoläge.

#### Långtidsfrisk, hälsa och frisktal

Nyckeltal	2019	2020	2021	2022 kvinnor	2022 män	2022 totalt
Hälsa	28,8	22,2	24,8	18,8	28,0	21,1
Långtidsfrisk	17,9	14,4	13,9	11,1	20,3	13,4
Frisktal	55,3	40,0	43,3	39,7	50,9	42,5

#### 3.1.1 Långtidsfrisk

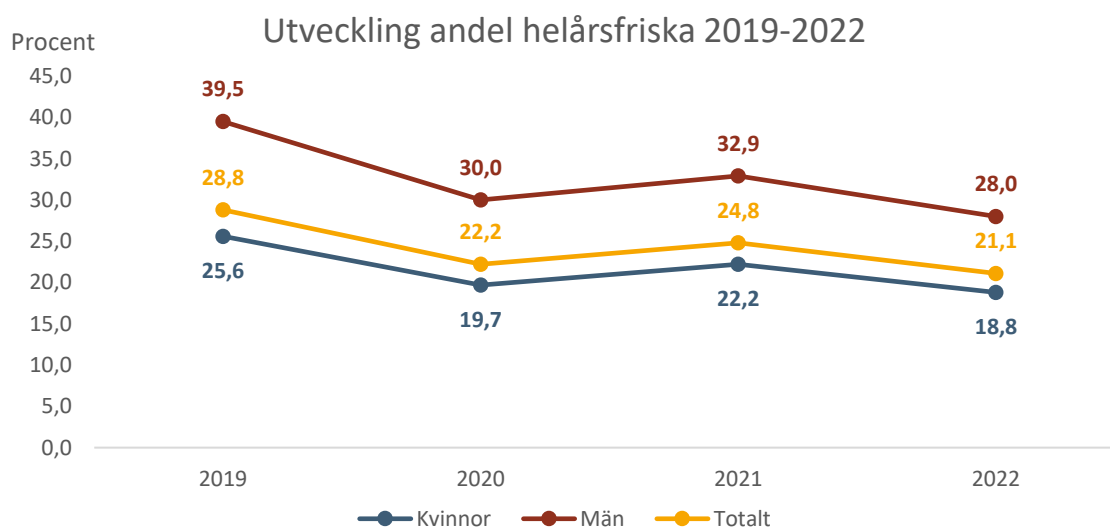
Begreppet långtidsfrisk har använts sedan mitten av 90-talet, när forskningen för att hitta de positiva faktorer inom och utom arbetet som främjar hälsa och välmående tog fart. Begreppet bidrog till att lyfta fram arbetsorganisation, företagskultur, ledarskap och medarbetarskap som viktiga parametrar för en välmående arbetsplats. Det gjorde att fokus kunde förflyttas från individens sjuklighet till avgörande faktorer på organisationsnivå. Idag visar forskning allt tydligare att organiseringen av arbetet och det sociala samspelet på arbetsplatsen har stor betydelse för arbetsmiljö och hälsa.

Resultatet för 2022 ligger något lägre än 2021 och andelen långtidsfriska medarbetare sjönk för både män och kvinnor. Under tvåårsperioden 2021-2022 har Borås Stad 13,4 procent långtidsfriska medarbetare. Det är det lägsta resultat som uppmätts sedan mätningarna inleddes i slutet av 90-talet. Utifrån pandemin och dess konsekvenser i form av sjukdom och restriktioner, är det här ett rimligt och förväntat resultat.

### 3.1.2 Hälsa

Nyckeltalet hälsa är ett sätt att lyfta fram organisatoriska faktorer som påverkar medarbetares hälsa. Det ska, liksom nyckeltalet långtidsfriska, endast användas på organisationsnivå. Definitionen är antalet helårsfriska medarbetare under 1 år. Det flyttar fokus från individens sjuklighet till faktorer på organisationsnivå som har betydelse för hälsa och välbefinnande. Det är ett nyckeltal som använts av Sveriges företagshälsor sedan 2007 och det finns därmed bra jämförelsedata. Nyckeltalet hälsa var Kommunfullmäktiges indikator fram till 2018.

Nyckeltalet hälsa sjönk 2022 för Borås Stad som helhet och för både kvinnor och män. Andelen helårsfriska medarbetare låg 2022 på totalt 21,1 procent, 18,8 procent av kvinnorna och 28,0 procent av männen. Nyckeltalet tydliggör olikheterna mellan förvaltningarna: där de högre resultaten återfinns på förvaltningar med tyngdpunkt på tjänstemannayrken medan förvaltningar med lägre siffror är de som har stora yrkeskategorier inom vård, skola och omsorg. Men samtliga förvaltningar har ett lägre resultat 2022 så det är tydligt att pandemin fortfarande påverkar verksamheterna.



Utvecklingen av antalet helårsfriska medarbetare i Borås Stad är en spegling av den nationella minskningen av andelen helårsfriska i arbetslivet enligt mätningar genomförda av Jobbhälsindex i Sverige AB och Svenskt Kvalitetsindex mätningar. Den generella trenden är att efter ett mycket positivt jobbhälsöår under 2021, så har en rad olika indikatorer på ohälsa återkommit 2022.

### 3.1.3 Frisktal

Frisktalet beskriver hur många procent av de tillsvidareanställda som har högst fem sjukdagar och högst tre sjukfall i relation till totalt antal tillsvidareanställda. Nyckeltalet visar hur många procent av alla tillsvidareanställda som är friska. Ju högre värde desto bättre.

Att mäta sjukfrånvaro inom det här intervallet på upp till fem dagar ger en bra indikation på den normala sjukfrånvaron i organisationen. Begreppet har en mindre strikt definition än helårsfriska och långtidsfriska och det finns bra jämförelsedata från andra kommuner. Nyckeltalsinstitutet lyfter fram detta som ett exempel på nyckeltal som är intressant för en hållbar arbetsgivare och har med det i sitt hälsindex.

## Frisktal per åldersintervall

	2019	2020	2021	2022 kvinnor	2022 män	2022 totalt
29 år och yngre	53,6	39,4	39,7	41,4	45,6	42,7
30-50 år	57,6	39,9	44,8	41,7	52,7	44,2
51 år och äldre	52,7	40,6	43,6	37,2	52,4	41,0
<b>Totalt kommunen</b>	<b>55,3</b>	<b>40,0</b>	<b>43,6</b>	<b>40,1</b>	<b>51,2</b>	<b>42,5</b>

Frisktalet sjunker liksom övriga hälsotal. För samtliga medarbetare ligger det på totalen på 42,5 procent, männen ligger högre än kvinnorna på 51,2 procent mot 40,1 procent. I år är det gruppen 29 år och yngre som står för ökningen medan övriga grupper minskar. Inom den åldersgruppen ökar både män och kvinnor. Männen ligger högre än kvinnorna inom samtliga åldersgrupper.

### 3.2 Sjukfrånvaro, korttid- och långtidssjukfrånvaro

Det är tydligt hur snabbt samhällsliga förändringar och deras konsekvenser slår igenom på sjukstatistik. Sjukfrånvaron har tydligt påverkats av pandemin och det är en kraftig ökning mellan 2019 och 2020. Det skedde en minskning till 2021 men under 2022 har Borås Stad legat kvar på höga nivåer. För att sätta in rätt insatser på rätt nivå är det av betydelse att bryta ner även detta område i flera nyckeltal. Här tar Borås Stad fram sjukfrånvaro, korttidssjukskrivning och långtidssjukskrivning. Samtliga är med i hälsoindex och de två sista även i Jämställdhetsindex (Jämix).

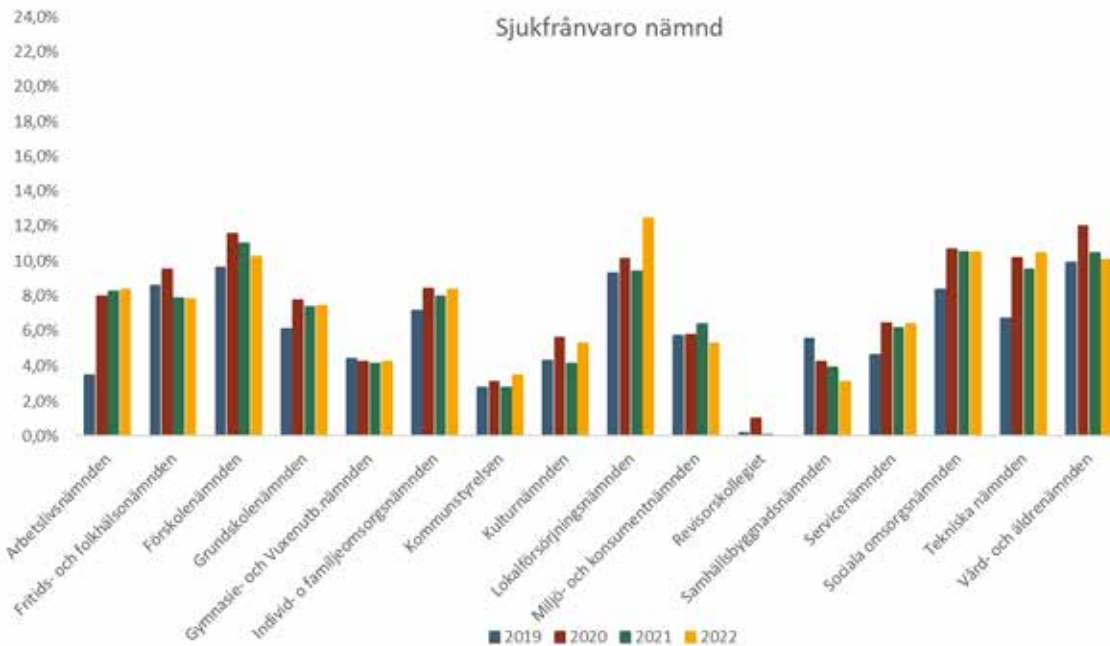
#### Sjukfrånvaro, korttidssjukfrånvaro och långtidssjukfrånvaro

Nyckeltal	2019	2020	2021	2022 kvinnor	2022 män	2022 totalt
Sjukfrånvaro	7,3	9,1	8,5	9,0	6,5	8,4
Korttidssjukfrånvaro, 1-14	3,3	5,2	4,9	5,2	4,3	5,0
Långtidssjukfrånvaro, >15	6,0	6,8	6,3	6,9	3,8	6,0

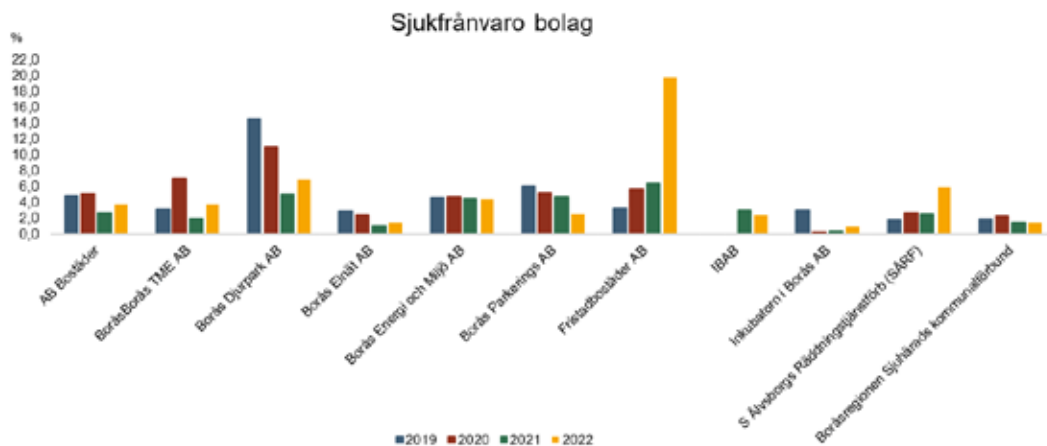
#### 3.2.1 Sjukfrånvaro

Nyckeltalet Sjukfrånvaro beskriver total sjukfrånvaro, där kort- och långtidssjukfrånvaron är inräknad och satt i relation till total arbetad tid. Denna siffra är enligt lag obligatorisk för alla Sveriges kommuner att redovisa för att möjliggöra nationella jämförelser.

Sjukfrånvaron har tydligt påverkats av pandemin och det är en kraftig ökning mellan 2019 och 2020. Det skedde en minskning till 2021 men sen har Borås Stad legat kvar på höga nivåer. Förskoleförvaltningen och vård- och äldreförvaltningen är exempel på två förvaltningar som visar att utvecklingen kan vara på väg i rätt riktning igen genom att redovisa en minskad sjukfrånvaro för 2022. Borås Stad ligger kvar på ungefär samma nivåer som 2022, från 8,5 procent till 8,4 procent.

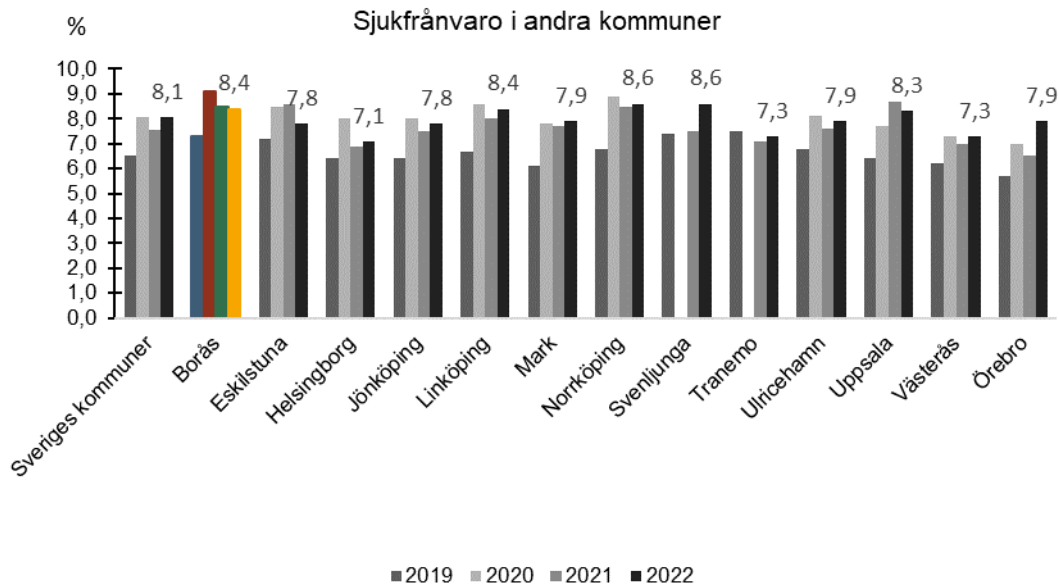


Sjukfrånvaron i bolagen ligger generellt något lägre än för Borås Stad som helhet, undantaget är Borås Djurpark AB, Fristadbostäder och S Älvsborgs räddningstjänstförbund (SÄRF). Det är viktigt att notera att det är stor variation på antalet medarbetare i bolagen: från 1 till drygt 300 medarbetare. Det är därför inte lämpligt att jämföra bolagen med varandra, istället bör man studera förändringar över tid i respektive bolag. För bolagen redovisas sjukfrånvaro för de med fler än fem medarbetare.



Den genomsnittliga sjukfrånvaron i Sveriges kommuner ligger i år på 8,1 procent, jämfört med 7,5 procent för 2021. Sänkningen av sjukfrånvaro som man kunde se över landet 2021 verkar ha stannat upp eller till och med ökat för flera kommuner under året. Borås fortsätter att minska men i låg takt och från en hög nivå 8,5 2021 till 8,4 2022. Åren 2020, 2021 och de första månaderna under 2022 avviker vad gäller sjukskrivning på grund av restriktioner och konsekvenser av pandemin. På sikt kommer dessa år troligtvis att hanteras som undantag och det kommer vara mer relevant att jämföra data från tiden före och med data från tiden efter pandemin.





När sjukfrånvaron redovisas fördelat i åldersintervall och kön framgår att den yngre gruppen medarbetare 29 år och yngre ökar både mäns och kvinnors sjukfrånvaro. För gruppen mellan 30 – 50 år minskar kvinnornas sjukfrånvaro, och den förändringen skapar den totala minskningen. Sjukfrånvaron hos män i åldersgruppen 30 – 50 år ökar, samma sak gäller båda könen sjukfrånvaro i den äldsta åldersgruppen 51 år och uppåt. Totalt sett har kvinnorna de högsta siffrorna. Anmärkningsvärt är även att gruppen yngre medarbetare, för båda könen, ligger på höga nivåer. Det är en utveckling sedan några år tillbaka som inte verkar vända.

### Sjukfrånvaro per åldersintervall och kön

	2019	2020	2021	2022 kvinnor	2022 män	2022 totalt
29 år och yngre	7,0	8,4	8,0	8,6	6,7	8,0
30-50 år	7,0	8,7	8,1	8,4	5,6	7,7
51 år och äldre	7,9	10,0	9,3	10,3	7,5	9,5
<b>Totalt kommunen</b>	<b>7,3</b>	<b>9,1</b>	<b>8,5</b>	<b>9,0</b>	<b>6,5</b>	<b>8,4</b>

### 3.2.2 Korttidssjukfrånvaro

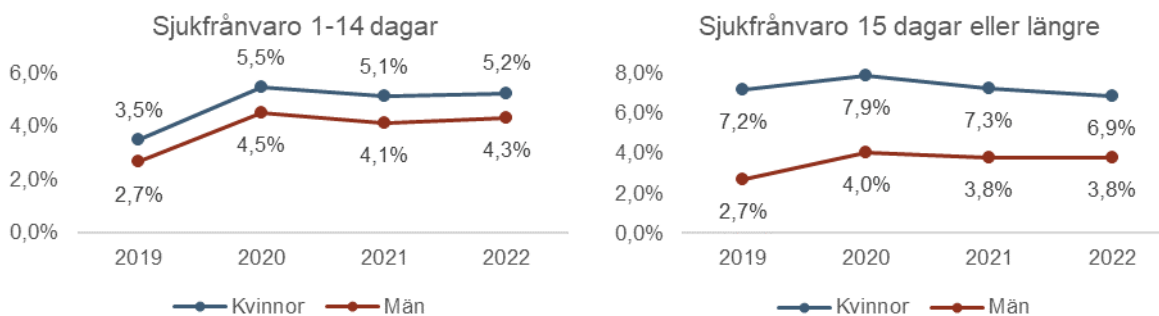
Nyckeltalet beskriver antalet sjuktimmars upp till och med 14 dagar i relation till totalt arbetade timmar.

Den korta sjukfrånvaron ökar under året hos både kvinnor och män, något mer för männen. Inom detta intervall ligger kvinnor och män relativt lika. Under åren före pandemin låg Borås Stad relativt konstant runt tre procent men under 2020 ökade andelen korttidssjukfrånvaro markant. Det började vända 2021, men fortsatt ligger staden kvar på en hög siffra. Resultatet totalt för 2022 är 5,0 procent.

### 3.2.3 Långtidssjukfrånvaro

Nyckeltalet beskriver antalet sjuktimmars från och med 15 dagar och uppåt i relation till totalt arbetade timmar.

Vid uppdelning av sjukfrånvaron i korttidssjukfrånvaro och långtidssjukfrånvaro synliggörs det att män och kvinnor ligger relativt lika inom dag 1-14 men att fler kvinnor än män blir kvar i längre sjukskrivning. Den längre sjukfrånvaron över 15 dagar minskar något jämfört med förra året, något mer för kvinnorna än för männen. Förhoppningen är att Borås Stad på väg ner mot mer normala nivåer som kan ligga kvar även efter att effekterna av pandemin klingat av. Långtidssjukfrånvaron ökade under 2020 men vände nedåt redan 2021 för att under 2022 nå ett resultat på 6,0 procent.



Nyckeltalsinstitutets analys (2020 och 2021) indikerar att kvinnodominerade verksamheter inte bara har utmaningar i form av kontaktyrken och relationskapande arbete med människor. Det är också inom dessa verksamheter som de stora arbetsgrupperna finns. De har i tidigare rapporter (Nyckeltalsinstitutet 2019) synliggjort en stark samvariation mellan storleken på arbetsgrupper, räknat som antal anställda per chef, och sjukfrånvaro. Arbetsgrupper med många underställda per chef har högre långtidssjukfrånvaro men även den korta sjukfrånvaron påverkas. Statistiken visar att det finns en större andel stora arbetsgrupper inom kvinnokodade verksamheter än i manskodade. I arbetsgrupper där chefen ansvarar för 30 eller 40 medarbetare är det svårare att uppmärksamma om medarbetare mår dåligt, det är svårare att förebygga ohälsa och svårare att prioritera tid och andra resurser när medarbetaren blir sjuk. Med detta som bakgrund belyser Nyckeltalsinstitutets rapporter de senaste åren att korttidssjukfrånvaro kan hanteras utifrån ett arbetsmiljöperspektiv men att långtidssjukfrånvaro i mångt och mycket bör hanteras utifrån ett jämställdhetsperspektiv.

Sjukfrånvarons utveckling blir viktig att följa kommande år. Statistiken för åren 2020, 2021 och 2022 är kraftigt påverkade av pandemin och det går därför inte att dra några generella slutsatser.

### 3.2.4 Sjukfrånvaro och yrke

När man delar upp sjukstatistik på yrken och kön synliggörs att ohälsan är högst inom kontaktyrken. Statistiken visar också att det inte är könet som är avgörande utan arbetsmiljön och de förutsättningar som råder inom yrket. Även män inom dessa så kallade kontaktyrken har hög sjukfrånvaro. Kommer man tillrätta med organiseringen av arbetet som påverkar arbetsmiljön så kommer också kvinnors överrepresentation i sjukskrivningsstatistiken att minska.

Tabell över Borås Stads sjukfrånvaro fördelad på yrken och kön finns på s. 49.

En utmaning med att arbeta inom ett så kallat kontaktyrke är att ens arbetsdag är styrd utifrån någon annans behov och att den egna kontrollen över arbetsuppgifterna därmed minskar. Kombinerat detta med höga känslomässiga insatser från medarbetaren så ökar behovet av socialt stöd från chef och arbetsgrupp. Det är viktigt att lyfta fram att om det ges rätt förutsättningar inom de så kallade kontaktyrkena, så innehåller arbetet i sig friskfaktorer. ”Det brukar nära, ganska emotionellt krävande arbetet är något av det mest stimulerande och meningsfulla arbete som finns”, enligt Annika Härenstam, tidigare professor i arbetsvetenskap vid Göteborgs universitet.

## 3.3 Rehabilitering – risk, inflöde och resultat

Ett tidigt agerande i rehabiliteringsprocessen är bästa sättet att förhindra en längre sjukskrivning. Det minskar efterföljande rehabiliteringsarbete och minimerar de konsekvenser som frånvaron får för individen, arbetsgruppen och verksamheten. I enlighet med Borås Stads rehabiliteringsrutiner ska ett rehabiliteringsärende påbörjas om medarbetaren:

- har varit sjukfrånvarande vid fler än sex tillfällen de senaste 12 månaderna,
- är sjukskriven är längre än 28 dagar,

- själv efterfrågar det stödet från arbetsgivaren.

Målsättningen är att få tillbaka medarbetaren i ordinarie arbete. I samtliga situationer behövs en bra dialog mellan medarbetare och chef och ett tidigt agerande. I rehabiliteringssammanhang tenderar ärenden att blir alltmer komplicerade ju längre tiden går, oavsett om orsakerna bakom sjukskrivningen är arbetsrelaterade eller inte. Inom rehabiliteringsområdet följs nyckeltal rehabrisk, rehabinflöde och rehabresultat.

### Rehabrisk, rehabinflöde och rehabresultat

Nyckeltal	2019	2020	2021	2022 kvinnor	2022 män	2022 totalt
Rehabrisk	10,2	16,9	15,3	15,4	12,6	14,7
Rehabinflöde	9,8	10,4	9,9	9,7	6,0	8,8
Rehabresultat	-3,9	-4,0	-4,3	-4,1	-2,5	-3,7

#### 3.3.1 Rehabrisk

Nyckeltalet rehabrisk beskriver hur stor andel av alla tillsvidareanställda som är i riskzonen för att bli långtidssjuka. Definitionen är antal tillsvidareanställda med minst sex påbörjade sjukfall i relation till totalt antal tillsvidareanställda. Ju lägre värde desto bättre.

Att en medarbetare har ett par sjuktillfällen på ett år är normalt och fullt rimligt att vänta. Det är därför som Borås Stad använder nyckeltalet frisktal. Men det finns en gräns för när tillfällena med korttidssjukfrånvaro blir för många och indikerar risk för framtida längre sjukskrivning. Nyckeltalsinstitutet och Borås Stads rehabiliteringsrutin sätter den gränsen vid sex tillfällena. Slutsatser från undersökningar och rapporter som kommit under senare år talar för att en arbetsgivare behöver vara än mer proaktiv och fånga upp medarbetare tidigare, kanske redan efter tre tillfällena. Projektet Frisk organisation har varit ett sätt att prova det förhållningssättet för att kunna sätta in åtgärder i ett tidigt skede. Där har definitionen på en arbetsplats med riskbeteende för framtida sjukskrivningar varit tre medarbetare med fler än tre korttidssjukfrånvarotillfällen under de senaste 12 månaderna.

#### Medarbetare med 6 eller fler sjukfall

År	Kvinnor	Män	Totalt
2022	1 080	280	1 360
2021	1 120	268	1 388
2020	1 236	276	1 512
2019	720	175	895

Rehabrisken ökade markant under 2020 och även om värdet är på väg neråt så ligger det en bra bit över nivåerna för 2019. Resultatet för 2022 visar 14,7 procent att jämföra med 2021 på 15,3 procent.

#### 3.3.2 Rehabinflöde

Nyckeltalet rehabinflöde beskriver hur stor andel medarbetare som är i behov av rehabilitering. Definitionen är andel tillsvidareanställda som blivit långtidssjukskrivna längre än 30 dagar. Ju lägre desto bättre.

När ett sjukfall går över 30 kalenderdagar innebär det att det skett ett inflöde i rehabilitering. Vid denna gräns kan man anta att det finns ett rehabiliteringsbehov både ur ett hälsoperspektiv och ur ett

verksamhetsperspektiv. Individen behöver hjälp och stöd för återgång i arbete och verksamheten behöver synliggöra och skapa beredskap för sjukskrivningens konsekvenser för arbetet så att inte sjukskrivningen leder till ökad belastning för övriga medarbetare på arbetsplatsen. Det kan handla om bemanning, prioritering i arbetsuppgifter och uppdrag.

### Sjukfall längre än 30 dagar, påbörjade och avslutade

År	Inflöde kvinnor	Inflöde män	Inflöde totalt	Avslutade kvinnor	Avslutade män	Avslutade totalt
2022	680	133	813	393	78	471
2021	744	152	896	417	90	507
2020	771	161	932	474	103	577
2019	760	99	859	457	63	520

Borås ligger på höga nivåer. Av alla längre sjukfall avslutas merparten inom 60 dagar men det är alldeles för många som blir kvar i långa sjukskrivningar. De längre sjukskrivningarna kräver längre tid för rehabilitering och återhämtning innan återgång i arbete kan bli möjlig. En medarbetare kan ha en eller flera längre sjukperioder på ett år och kan därmed finnas med som ett eller flera sjukfall beroende på hur de har fördelat sig över året. Bland dessa längre sjukfall är kvinnor överrepresenterade. För 2022 har Borås Stad ett resultat på 15,1 procent.

### 3.3.3 Rehabresultat

Nyckeltalet visar hur många avslutade sjukfall som varat mer än 30 dagar i förhållande till påbörjade sjukfall som varat mer än 30 dagar. Definitionen är skillnaden i avslutade och påbörjade sjukfall som är längre än 30 kalenderdagar i förhållande till antal tillsvidareanställda. Rehabresultat handlar om hur väl arbetsgivaren lyckas att få tillbaka medarbetare i arbete efter en längre sjukskrivning. Ett positivt värde betyder att det är fler som lämnar en långtidssjukskrivning än som påbörjar en. Ett negativt värde innebär en ökning av antalet långtidssjukskrivna.

Borås Stad följer upp rehabresultat på två sätt. Dels handlar det om nyckeltalet rehabresultat och dels om det aktiva arbetet med rehabilitering utifrån påbörjade och avslutade rehabiliteringsärenden. Uppgifterna om rehabiliteringsärenden är hämtade från förvaltningarnas rapportering i Stratsys om påbörjade och avslutade rehabiliteringsärenden under året.

Här har Borås Stad ett negativt resultat. Siffrorna visar att det är en stor grupp medarbetare som årligen blir sjukskrivna i långa perioder. Endast hälften av dessa kommer tillbaka i arbete under året med eller utan en egen rehabiliteringsplan. Resultatet för 2022 visar på -3,2 procent.

### Rehabilitering – Påbörjade och avslutade<sup>1</sup>

År	Påbörjade kvinnor	Påbörjade män	Påbörjade totalt	Avslutade kvinnor	Avslutade män	Avslutade totalt
2022	264	96	360	202	77	279
2021	439	85	524	229	55	284
2020	363	106	469	202	76	278
2019	382	92	474	180	55	235

Siffrorna visar att färre ärenden startade under 2022 jämfört med 2021. Andelen som avslutas under året är mer lika men något färre för 2022. Men det finns en differens mellan nya sjukfall över 30 dagar och

<sup>1</sup> Antal påbörjade och avslutade rehabiliteringsärenden enligt förvaltningarnas inrapporterade uppgifter i Stratsys.

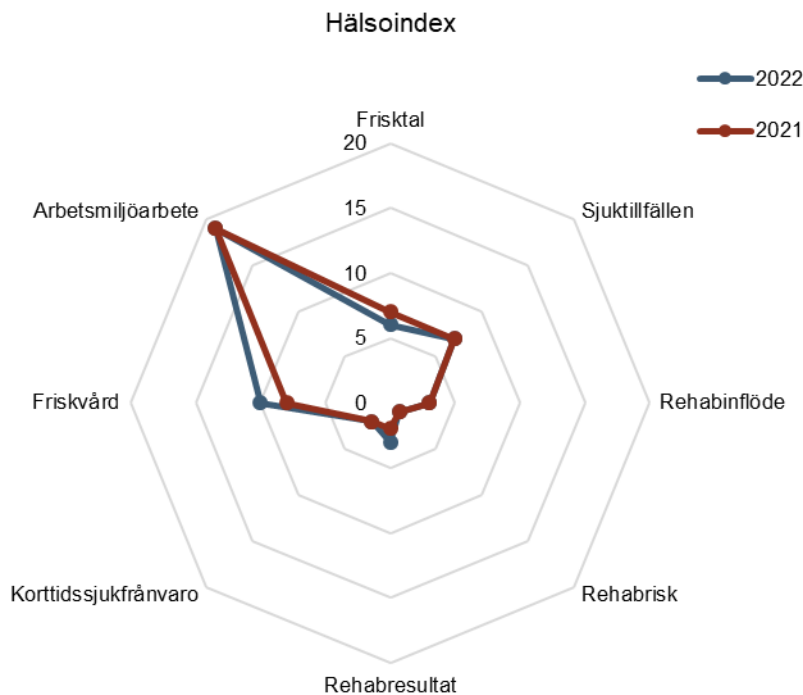
inrapporterade rehabiliteringsärenden. Här behöver Borås stad arbeta mer offensivt och proaktivt för att inte årligen förlora medarbetare i långa sjukskrivningar.

De flesta rehabiliteringsärenden gäller kvinnor, vilket blir en konsekvens av att de är överrepresenterade inom de längre sjukskrivningarna. I år visar förvaltningarnas inrapportering att en större andel jämfört än 2021 har kommit tillbaka i arbetet inom organisationen efter avslutad rehabilitering. Siffrorna visar också en könsskillnad: Det är männen som ökat andelen som kommer tillbaka i arbete. Kvinnorna har i stort sett samma resultat för återgång i arbete inom organisationen och ett lägre resultat för återgång i arbete utanför organisationen. Det är också fler kvinnor än män som avslutar rehabilitering utan att gå till nytt arbete och av dem som får varaktig sjukersättning är samtliga kvinnor.

En del av förklaringen kan ligga i själva sjukskrivningsorsaken. Psykiatriska diagnoser står för den största ökningen av nya sjukfall och det är inom de kvinnodominerade verksamheterna som den psykiska ohälsan är störst. Psykiatriska diagnoser leder till längre sjukskrivningar än de flesta andra sjukdomar, ofta handlar det om halvårslånga sjukskrivningar. Det kan också vara svårare att bedöma arbetsförmåga vid psykisk ohälsa vilket i sin tur kan ha betydelse för sjukfallens längd och återgång i arbete. Forskning visar att män generellt får specialtremisser snabbare och det finns indikationer på att män rehabiliteras utifrån arbete medan kvinnor rehabiliteras utifrån sin sociala situation.

För att kunna göra bättre analyser är det nödvändigt att samtliga förvaltningar använder Heroma hälsoSAM i hanteringen av rehabiliteringsärenden. Det är också av betydelse att se över hur andra berörda parter, exempelvis sjukvården och sjukskrivande läkare, reagerar och agerar i de ärenden som berör Borås Stads medarbetare.

### 3.4 Hälsoindex



Beskrivning av de olika nyckeltalen och Borås Stads resultat.

I år kommer Borås Stad upp i 54 poäng. Det är en förbättring från föregående år med 2 poäng.

#### Frisktal

Nyckeltalet beskriver hur många procent av de tillsvidareanställda som har högst fem sjukdagar och högst tre sjuktilfällen i relation till totalt antal tillsvidareanställda. Nyckeltalet visar hur många procent av alla tillsvidareanställda som är friska. Ju högre värde desto bättre. Läs mer om det på s. 30.

**Friskvård**

Nyckeltalet beskriver andel anställda som nyttjar friskvårdsbidraget. Under 2022 ökade uttaget till 48 procent. Läs mer om det på s. 41.

**Arbetsmiljöarbete**

Nyckeltalet beskriver arbetsmiljöarbetet i stort utifrån hur väl policys och rutiner följer lagstiftningen för arbetsmiljöarbetet. Här har Borås Stad struktur och rutiner på plats, därav ett starkt resultat. Men den stora utmaningen är att omsätta detta i praktiken och få arbetsmiljöarbetet att bli en del av det vardagliga arbetet, en parameter i verksamhetsutvecklingen och en viktig faktor för ett hållbart arbetsliv. Borås Stads arbete med ”Årlig uppföljning av arbetsmiljöarbetet” är ett steg i rätt riktning där både arbetsplatsernas arbete och samverkansgruppernas uppdrag som skyddskommitté sätts i fokus. Läs mer på s. 41 och 45.

**Sjuktilfällena**

Nyckeltalet beskriver hur många sjukfall, i genomsnitt, varje tillsvidareanställd har. Ju lägre värde desto bättre. Resultatet för 2022 är 2,8.

**Korttidssjukfrånvaro**

Nyckeltalet beskriver antalet sjuktimmar upp till och med 14 dagar i relation till totalt arbetade timmar. Under åren före pandemin låg Borås Stad relativt konstant runt tre procent men under 2020 ökade andelen korttidssjukfrånvaro markant. Det började vända 2021, men fortsatt ligger staden kvar på en hög nivå. Resultatet för 2022 är 5,0 procent. Läs mer om det på s. 33.

**Långtidssjukfrånvaro**

Nyckeltalet beskriver antalet sjuktimmar från och med 15 dagar och uppåt i relation till totalt arbetade timmar. Här ligger Borås Stad relativt konstant runt sex procent, och så har det sett ut under en lång tid. Långtidssjukfrånvaron ökade under 2020 men vände nedåt redan 2021 för att under 2022 nå ett resultat på 6,0 procent. Läs mer om det på s. 33.

**Rehabinflöde**

Nyckeltalet visar andel tillsvidareanställda som blivit långtidssjukskrivna längre än 30 kalenderdagar. Ju lägre desto bättre. Borås ligger högt, för 2022 har staden ett resultat på 15,1 procent. Läs mer om det på s. 35.

**Rehabrisk**

Nyckeltalet beskriver hur många procent av alla tillsvidareanställda som är i riskzonen för att bli långtidssjuka. Ju lägre värde desto bättre. Rehabiliskrisken ökade markant under 2020 och även om värdet är på väg neråt så ligger det en bra bit över nivåer för 2019. Resultatet för 2022 visar 14,7 procent. Läs mer om det på s. 35.

**Rehabresultat**

Nyckeltalet beskriver avslutade sjukfall som varat mer än 30 dagar i förhållande till påbörjade sjukfall som varat mer än 30 dagar. Ett positivt värde betyder att det är fler som lämnar en långtidssjukskrivning än som påbörjar en. Ett negativt värde innebär en ökning av antalet långtidssjukskrivna. Här har Borås Stad ett negativt resultat. Även om många medarbetare kommer tillbaka efter längre sjukskrivning så är det en för stor andel som årligen går ut i långa sjukskrivningar. Resultatet för 2022 visar på -3,2 procent. Läs mer om det på s. 36.

## 3.5 Personalekonomi – värdet av god hälsa

Det är viktigt att vara medveten om att den kostnad som består av sjuklön endast är en del av de kostnader arbetsgivaren har vid en sjukskrivning. Övriga ekonomiska aspekter kring sjukskrivning och dess effekter på verksamheten fångas inte lika lätt. Det rör sig om kostnader för vikarier, nyrekryteringar, introduktion, personalomsättning, kvalitetsänkning m.m. Frånvaro ger produktions- och kvalitetsbortfall och rent krasst betalar kommunen för den som är frånvarande utan att få någon motprestation tillbaka. Man kan vända på resonemanget och se de positiva effekter som uppkommer av att ha friska medarbetare på plats, effekterna och värdet av god hälsa.

Minskade kostnader för kontroll	Stolta medarbetare	Kreativitet
Färre fel	Balanserad personalomsättning	Tid till utveckling
Mindre störningar	Ökad trivsel	Kompetens på plats
<b>+ Friska medarbetare</b>		<b>Hög närvaro</b>

- Sjuka medarbetare

<b>Hög frånvaro</b>		
Tid att lära upp vikarier	Störningar i verksamheten	Kostnad för rehabilitering
Högre belastning på arbetsgruppen	Försämrad kvalitet	Kostnad för vikarier
Risk för misstag	Missnöjda brukare/elever/m fl	Kostnader för rekrytering
<b>Ökad personalomsättning</b>		

Modellen beskriver möjliga konsekvenser av att ha hög sjukskrivning och möjliga vinster av att ha friska medarbetare.

### 3.5.1 Vad kostar sjukskrivningar?

Kostnaden vid sjukfrånvaro varierar mellan olika yrkesgrupper och verksamheter. Vissa verksamheter kräver en vikarie från dag ett när en medarbetare är sjuk, vilket innebär att arbetsgivaren under korttidssjukfrånvaro betalar dubbelt för samma arbete. Om man dessutom utgår ifrån att den ordinarie medarbetaren är mer produktiv än vikarien så betalar arbetsgivaren en större summa pengar men får mindre arbete utfört. För de verksamheter där det inte sätts in någon vikarie betalar arbetsgivaren sjuklön utan att få någon motprestation tillbaka. En viktig del vid beräkning av vad kort- och långtidssjukskrivning faktiskt kostar är att visa värdet av att ha medarbetare som är friska.

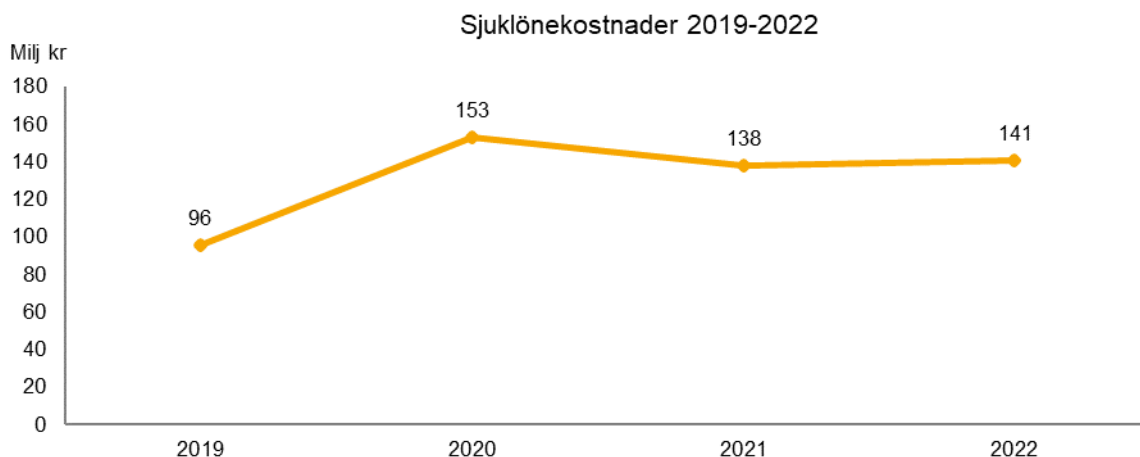
Vid en längre sjukskrivning har arbetsgivaren ingen kostnad för utbetalning av sjuklön men istället uppstår kostnader för rehabiliteringsinsatser och kostnader för rekrytering och introducering av vikarie. Om vikarie inte sätts in är frågan om arbetet skjuts framåt i tiden eller om kollegor får högre arbetsbelastning under en period. Båda alternativen påverkar kvaliteten och arbetsmiljön i verksamheten.

En korttidssjukfrånvarodag kostar minst 10 procent av månadslönen och kostnaden för en långtidssjukfrånvaro på sex månader är minst 100 000 kr, lågt räknat enligt ekonom Anders Johrén vid Nyckeltalsinstitutet. Om man utgår från schablonen för långtidssjukfrånvaro, så är kostnaden för de 549 rehabiliteringsärenden som rapporterats in från förvaltningarna vid årets start nära 55 miljoner kronor.

### 3.5.2 Kostnad för sjuklön

Arbetsgivaren betalar ut sjuklön till medarbetaren under korttidssjukfrånvaro upp till 14 dagar. De samlade sjuklönekostnaderna för Borås Stad ökade under året till 141 miljoner kronor. Februari är den månad med i särklass högst kostnader medan sommarmånaderna juni, juli och augusti är de med lägst kostnader. Förskoleförvaltningen är en av få förvaltningar som sänkte sina kostnader tillsammans med Miljöförvaltningen, Fritids- och folkhälsoförvaltningen och Arbetslivsförvaltningen som har lägre

kostnader 2022 jämfört med 2021. Övriga förvaltningar ligger kvar på nivåer jämförbara med 2021 eller högre.



### 3.6 Åtgärder för en god arbetsmiljö

Under 2022 har det varit stort fokus på en ny rutin för årlig uppföljning av stadens arbetsmiljöarbete. Samtliga skyddskommittéer har varit involverade i arbetet. Ansökningarna om friskvårdsbidrag digitaliserades och den årliga familjeföreläsningen livesändes från Stockholm digitalt via Teams. Merkraft stod värd för en nationell konferens för Sveriges kommuners personalföreningar. Dessutom förlängdes projektet Frisk organisation med ytterligare ett år.

#### Frisk organisation

Frisk organisation är ett projekt som efter förlängning sträcker sig över fem år (2019-2023) med syftet att öka förutsättningarna för att vara en attraktiv arbetsgivare som erbjuder ett hållbart arbetsliv. Målet är att minska inflödet till sjukskrivning och därmed minska antalet rehabiliteringsärenden och över tid nå en rimlig och stabil nivå för sjukfrånvaron. Projektiden bygger på tre delar: (1) Statistikstöd som ger beslutsstöd till chef och HR, (2) Arbetsplatsstöd med ett agilt team som ger stöd till arbetsplatser efter behov och (3) ett kunskapsstöd som ökar kunskapen och medvetenheten i Borås Stad om vilka organisatoriska faktorer som driver hälsa, både på individ- grupp- och organisationsnivå. Statistikstödet ombesörjdes av avdelningen Kvalitet- och utveckling som byggde upp ett beslutsstöd i Power-BI och enheten Organisationshälsa inrättades under avdelningen Personal och förhandling, Stadsledningskansliet för att fokusera på del två och tre.

Under projektets fjärde år har enheten Organisationshälsa fortsatt arbetet med de arbetsplatser som i fråga om ohälsotal har de största utmaningarna. Utöver kartläggning/screening och workshops för hållbara arbetsplatser har arbetet inneburit stöd till arbetsplatser med t.ex. individuellt chefsstöd, grupputveckling, processhandledning och/eller andra insatser på grupp- och organisationsnivå. I varje uppdrag har för- och eftermätningar genomförts där medarbetare fått svara på frågor om upplevelse av arbetsmiljö- och hälsoproblem. Enheten har under projektåren kartlagt den sociala och organisatoriska arbetsmiljön på totalt 70 arbetsplatser inom åtta av stadens förvaltningar. Övergripande återkopplingar har skett till uppdragsgivare, projektägare och förvaltningsledningar kring utvecklingsområden. Påverkansmöjligheter för förändring står att finna på såväl förvaltningsnivå som på Borås Stads nivå.

För att understödja utvecklingsarbete med chefers förutsättningar och Borås Stads utvecklingsarbete med Tillitsresan har Organisationshälsa under 2022 ökat arbetet med verktyget Chefoskopet till att omfatta åtta av stadens förvaltningar. Arbetet sker i samverkan med Sjuhärads samordningsförbund och projektet PRiA – Positiv riktning i arbetslivet.



Projektet har följts och utvärderas av extern part, RISE, (Research Institutes of Sweden) under de tre första åren. Den tredje och sista rapporten presenterades vid halvårsskiftet 2022.

### **Beslutsstöd till chef**

Power-BI, som är Borås Stads beslutsstöd, har tagits fram av avdelningen Kvalitet- och utveckling på Stadsledningskansliet. Det har fortsatt att utvecklas under året för att stärka chefers och HR:s arbete att följa upp, analysera och agera på personalnyckeltal. Personal- och förhandlingsavdelningen leder en arbetsgrupp inom HR för att än mer anpassa beslutsstödet till förvaltningarnas behov.

### **Post-covidstöd till chefer och arbetsgrupper**

Stödet till chef och arbetsgrupper på grund av efterverkningarna av covid-19 har funnits tillgängliga under hela 2022. Insatserna utformades för att ge stöd på flera nivåer: i arbetsgruppen, för medarbetare individuellt och för chef som är i behov av stöd, för egen del eller handledning för att kunna stötta sin arbetsgrupp. Det har bestått av en film med handledningsstöd för arbetsplatsträffen och tilläggstjänster i form av föreläsning, gruppledd reflektion och chefsstöd. Därutöver har företagshälsovården varit beredd att fånga upp och ta hand om medarbetare som behöver individuellt stöd. Vid beställning av tilläggstjänsterna har Vård- och äldreförvaltningen och Sociala omsorgsförvaltningen haft statligt stöd att tillgå 2022 ut. Film och handledningsstödet är kostnadsfritt för samtliga förvaltningar och finns tillgängligt via intranätet.

### **SAM-i-Stratsys**

Det systematiska arbetsmiljöarbetet på enhetsnivå har en egen modul i stadens styr- och ledningssystem, Stratsys. Modulen är ett chefsstöd i det systematiska arbetsmiljöarbetet och samlar alla aktiviteter, stödmaterial, tips och blanketter samt arbetsplatsens handlingsplan för det kontinuerliga arbetsmiljöarbetet. Medarbetarenkät, skyddsronder, arbetsplatsträffar, arbetet med lika rättigheter och möjligheter, mätstickan och medarbetarsamtal är tillsammans med anmälning av tillbud och arbetsskador olika sätt att hitta risker och friskfaktorer på arbetsplatsen. Varje verksamhet ska regelbundet arbeta med att undersöka, riskbedöma, planera, genomföra och kontinuerligt följa upp åtgärder för att förbättra arbetsmiljön. Brister ska åtgärdas men huvudfokus ska läggas på att förebygga och främja en god arbetsmiljö.

Borås Stads SAM-kalender ger ett tydligt stöd för det som ska göras enligt arbetsmiljölag och personalpolitik, den stärker likvärdighet och underlättar uppföljning av arbetsmiljöarbetet. Samtliga förvaltningar och arbetsplatser behöver använda verktyget fullt ut för att högsta effekt ska uppnås.

Under året har arbetet med årlig uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet utvecklats. Startskottet var en inspektion från Arbetsmiljöverket. Bland annat har årlig uppföljning från och med i år ett eget avsnitt i den personalekonomiska redovisningen. Läs mer om detta på s. 45.

### **Friskvårdsbidraget**

Friskvårdsbidraget som erbjuds medarbetare oavsett förvaltningstillhörighet och anställningsgrad är på 2 000 kronor per person och år. Vikarier och timavlönad personal kan ta del av bidraget utifrån intjänade arbetsdagar. Bolagen erbjuder friskvårdsbidrag mellan 2 000 kr till 4 000 kr. Samtliga har en hög nyttjandegrad, men det finns inget tydligt samband mellan bidragets storlek och graden av användande.

Under 2022 har två stora förändringar genomförts, inom förvaltningarna, i linje med Kommunfullmäktiges syfte med ökad nyttjandegrad. Friskvårdsbidraget har gjorts än mer förmånligt genom borttagning av den tidigare egeninsatsen på 50 procent samt att ansökningen har digitaliserats och nu finns tillgänglig i Heromawebb. Satsningarna har fallit väl ut och nyttjandegraden har ökat markant. Under 2022 har nästan 5 100 medarbetare tagit ut sitt friskvårdsbidrag, vilket är en ökning med 1 300 medarbetare. Det ger en nyttjandegrad på nära 50 procent. Av dessa är 77 procent kvinnor och 23 procent män. Totalt har 8,7 miljoner kronor betalats ut i friskvårdsbidrag. Vilket är en ökning med 3,4 miljoner från förra året.

**Fria bad**

Det har skett drygt 18 000 bad genom förmånen fria bad vid kommunens bad/friluftsanläggningar fördelade mellan Stadsparksbadet, Borås Simarena, Dalsjöforsbadet, Sandaredsbadet och Alidebergsbadet. Det är en ökning med strax över 10 000 bad jämfört med 2021. Det är tydligt att badanläggningarna kunnat öppna upp igen efter restriktionerna. Stadsparksbadet står för mer än hälften av baden följt av Simarenan. För baden debiterades förvaltningarna i år 1,2 miljoner kronor. Det är en ökning med nära 700 000 kronor jämfört med 2021.

**Pausit**

Pausit är ett pausprogram på datorn som motverkar stillasittande och främjar rörelse och återhämtning under arbetsdagen. Programmet blir än mer betydelsefullt när många arbetar hemifrån med en helt ny arbetsmiljö omkring sig. I snitt har det varit 1120 aktiva användare per månad. Ungefär samma nivå som för 2021.

**PriusHealth**

PriusHealth är en digital hälsotjänst för att motivera livsstilsförändringar ur ett helhetsperspektiv på hälsa. Borås Stad får tillgång till tjänsten genom ett samarbete med Göteborgs och Lunds universitet. Programmet har fått fler användare under året och har varit ett bra stöd för att bibehålla och stärka hälsan under de påfrestningar som tiden med pandemin inneburit.

**Familjeföreläsning**

En inspirationsföreläsning anordnas varje vår i syfte att inspirera och motivera medarbetare. Till föreläsningen får medarbetaren bjuda med sig en gäst, där av namnet Familjeföreläsning. I spåret av pandemin genomfördes årets föreläsning digitalt via teamslive. Olof Gränström var årets föreläsare på temat En värld full av fakta.

**MerKraft**

Borås Stads personalklubb har uppdraget att genom ett brett utbud av aktiviteter och arrangemang inspirera, aktivera och ge möjligheter till fritidssupplevelser för alla medarbetare. Under året har föreningens verksamhet i stort återgått till det normala igen men lärdomar kring snabb omställning och hög flexibilitet har förblivit en fortsatt viktig del i styrelsens arbete.

Den största aktiviteten för året var Årets konferens där MerKraft stod värd för Sveriges kommuners personalföreningars årliga mötesforum.. Under två dagar visade MerKraft upp det bästa av Borås med konferens på Textil Fashion Center. I samband med konferensen bjöds även samtliga medlemmar på en inspirationsföreläsning av Kristina Paltén på temat ”Mod och möten”.

## 3.7 Roller och samarbetspartners

**Hälsoinspiratörer**

Hälsoinspiratörer verkar på den egna arbetsplatsen för att tillsammans med chef sätta fokus på arbetsplatsens främjande hälso- och arbetsmiljöarbete. Idag finns det drygt 500 hälsoinspiratörer runt om på stadens arbetsplatser. Workshopserien ”Salutogena samtal för en god arbetsplatskultur” har genomförts under året parallellt med grundutbudet av utbildningar, tematräffar och nyhetsbrev.

**Skyddsombud**

Skyddsombudet är arbetstagarnas företrädare i frågor som rör arbetsmiljön. I uppdraget ingår att bevaka att arbetsgivaren uppfyller kraven på systematiskt arbetsmiljöarbete och delta i planeringen av arbetsplatsens arbetsmiljöarbete. Det har under några år varit svårt att rekrytera medarbetare till uppdraget som skyddsombud. Något som både fackliga organisationer och Borås Stad vill se en ändring på. Det optimala är att det finns ett skyddsombud på varje arbetsplats.

**Medarbetarcentrum**

Medarbetarcentrum är en neutral resurs för tillsvidareanställda medarbetare med fokus på välmående och möjlighet till utveckling på arbetsplatsen. Medarbetarcentrum medvetandegör och fokuserar på möjligheter, utmanar, väcker mod och inspirerar medarbetare i vägval genom flera olika tjänster.

**Aleforstiftelsen**

Aleforstiftelsen är Borås Stads samarbetspartner i alkohol- och drogärenden. De är behjälpliga med stöd vid översyn av rutiner, utbildning inom riskbruk, missbruk och beroende, ger stöd till chef/HR vid behandling och tar emot medarbetare vid sitt behandlingshem och erbjuder öppenvård efter behov.

**Försäkringskassan**

Samverkan med Försäkringskassan sker genom en överenskommelse som revideras vartannat år. Överenskommelsen hanterar till exempel möjlighet till avstämningmöten kring rehabiliteringsärenden. Försäkringskassan är en viktig part i samarbetet mellan Närhälsan och Borås Stad.

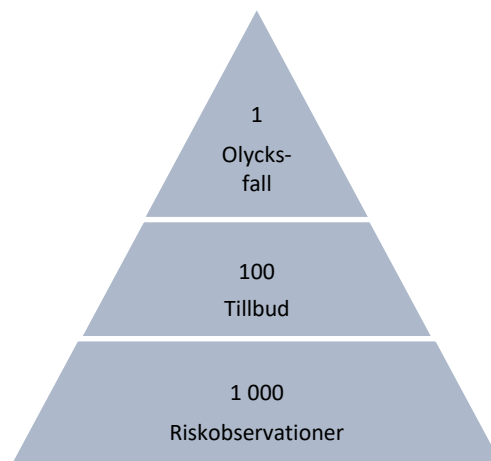
**Sjuhärads samordningsförbund**

Genom samordningsförbundets projekt PRiA - Hälsa i hållbart arbetsliv är Borås Stad med och möjliggör hälsofrämjande utbildningsinsatser och utvecklar organisationer för att underlätta långsiktig kompetensförsörjning och främja ett hållbart arbetsliv för både kvinnor och män. Här ges insatser på både individ-, grupp- och organisationsnivå genom ACT, Chefoskopet och Män i Hälsa.

**3.8 Tillbud och olycksfall**

Arbetsrelaterad ohälsa kan ta sig många olika uttryck. I Sverige har antalet anmälningar och arbetssjukdomar som orsakats av stress och hög arbetsbelastning fördubblats enligt Arbetsmiljöverket. Rapporteringen av arbetsskador och tillbud är ett sätt att uppmärksamma risker i det dagliga arbetet och utgör ett viktigt underlag för det förebyggande arbetsmiljöarbetet. Det vilar ett stort ansvar på skyddskommittéer liksom på chef, skyddsombud och medarbetare att agera lärande utifrån de arbetsskador och tillbud som uppstår.

Ibland kan det vara svårt att avgöra när ett tillbud har skett och om det är en händelse som ska rapporteras. Definitionen på ett tillbud är att det är en händelse som skulle kunna leda till olycksfall eller ohälsa. Tillbud som inneburit allvarlig fara för liv eller hälsa ska dessutom alltid anmälas till Arbetsmiljöverket. Tillbuds- och arbetsskaderapporteringen har varit ett viktigt verktyg under pandemin. Systemet i sin helhet har satts på prov och förtydliganden från SKR och Arbetsmiljöverket har behövts både en och två gånger.



Arbetsmiljöverket beskriver förhållandet mellan olycksfall (arbetsskador), tillbud och riskabla förhållanden/beteenden som en pyramid. En väl genomförd riskbedömning och skyddsronnd är viktiga friskfaktorer och förebygger tillbud och arbetsskador. En god säkerhetskultur fungerar som en stödjande struktur i det främjande arbetsmiljöarbetet.

2022 är andra året med AFA:s system IA för rapportering av tillbud och olycksfall för kommuner (KIA). KIA använder begreppen riskobservation, tillbud och olycksfall vilket medför att statistiken inte är direkt jämförbar med den från tidigare år. Inrapporteringen av tillbud och olycksfall har ökat markant efter systembytet. Ett ökat inflöde har också inneburit en högre belastning för samtliga involverade i att hantera ärenden, vilket i sin tur medfört långa handläggningstider. En av målsättningarna framöver är att få ner dessa till mer rimliga nivåer. Utbildning i hanteringen, riktad till både chefer och skyddsombud, behövs.

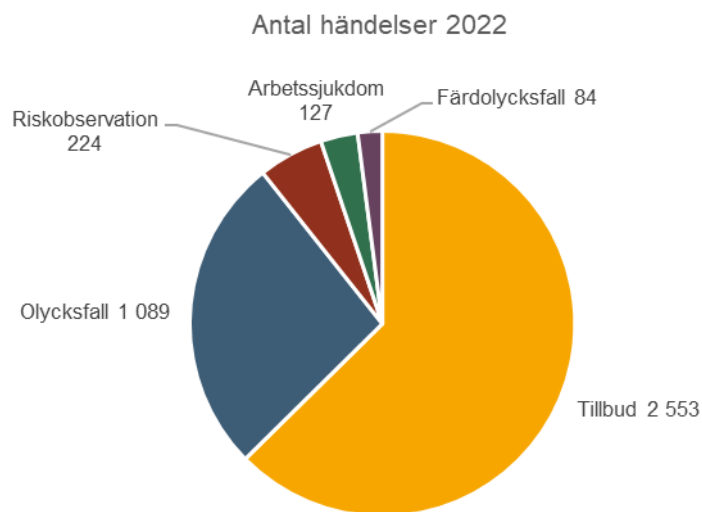
Antalet anmälda riskobservationer var drygt 250 stycken. Detta är en ny kategori som blir intressant att följa över tid. Klarar organisationen att fånga upp och hantera risker redan i det här tidiga skedet så finns potential att arbeta än mer förebyggande inom arbetsmiljöområdet. Riskobservationer som rapporterats har främst varit inom ”ohälsosam arbetsbelastning”, ”hot och våld” och ”brand”.

Antalet anmälda tillbud uppgick till knappt 3 000 stycken under 2022, en ökning från nästan 2 500 året innan. Bland tillbudena är ”ohälsosam arbetsbelastning” den vanligaste orsaken. Sedan följer ”Hot och våld” och ”psykosocial påverkan”.

Antalet anmälda olycksfall, det som tidigare benämndes arbetsskador, uppgick under året till drygt 1 400 stycken. Ett liknande resultat som för 2021. Bland olycksfallen är den vanligaste orsaken ”fall i samma nivå”, följt av ”hot och våld” och på tredje plats ”skadad av person”.

KIA tydliggör var i händelsekedjan förbättringar behöver ske. Detta blir fokus för kommande års arbete. Allt för att undvika att dagens arbetsmiljö leder till framtida arbetsskador och sjukskrivningar.

Riskobservation	Tillbud	Olycksfall
Ohälsosam arbetsbelastning (stress) 88	Ohälsosam arbetsbelastning (stress) 810	Fall i samma nivå 269
Hot och våld 30	Hot och våld 708	Hot och våld 231
Brand 18	Psykosocial påverkan 325	Skadad av person 211



### 3.9 Företagshälsovård

Företagshälsovårdens uppdrag är att stötta Borås Stad som arbetsgivare i hälso- och arbetsmiljöarbetet. Sedan 2020 har Avonova varit leverantör av företagshälsovårdstjänster till Borås Stad. Avtalet omfattar företagshälsovårdstjänster inom arbetsmiljö och rehabilitering. När det gäller chefscoachning och chefshandledning, ledningsgruppsutveckling samt team- och grupputveckling finns upphandlade leverantörer som är specialister inom dessa områden.

Kostnaden för företagshälsovårdstjänster under 2022 uppgick till 3,6 miljoner kronor. Det är en minskning från föregående år med drygt en halv miljon kronor. Merparten, 72 procent har gått till efterhjälpande åtgärder jämfört med 25 procent till förebyggande insatser. Främjande insatser når endast

upp till knappa tre procent. Fördelningen har en stark övervikt åt efterhjälpande åtgärder men det har skett en förflyttning åt det förebyggande och främjande hållet under året. 2018 gick 90 procent av Borås Stads samlade insatser för företagshälsovård till efterhjälpande åtgärder. Det är tjänster på individnivå som används mest, där stödsamtal är den mest använda tjänsten. Psykolog/psykoterapeut är den profession som använts mest, följd av företagsläkare och företagssköterska. Det är ett väntat scenario mot bakgrund av den tuffa psykiska belastningen som varit under de senaste åren inom flera stora verksamhetsområden. Det stämmer också överens med tidigare år att psykisk ohälsa är det som merparten av rehabiliteringsärendena handlar om.

Förvaltningarna bestämmer över sin hantering och budgetering för företagshälsovårdstjänster. I dag har 10 förvaltningar central budget och styrning medan fem förvaltningar har lagt ut kostnaden på respektive verksamhet. Samtliga förvaltningar uttrycker att det finns medel att tillgå om de budgeterade medlen inte skulle räcka. Det är alltid behovet som styr kostnaden.

### 3.10 Årlig uppföljning

Årlig uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet är ett verktyg för att säkerställa att arbetsmiljöarbetet fungerar från högsta ledning, via nämnder och förvaltningsledning, till verksamheter och arbetsplatser.

Mellan 2019 och 2022 har Arbetsmiljöverket bedrivit inspektion på årlig uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet och gjort nedslag i samtliga Sveriges kommuner för att sätta fokus på arbetsgivarens roll och ansvar i arbetsmiljöarbetet. I Borås Stad gjordes första inspektionen hösten 2021 med uppföljande inspektion hösten 2022. Arbetsmiljöverket lyfte, under inspektionen, fram SAM-modulen som en bra grund för arbetet men tydliggjorde samtidigt att Borås Stad har ett arbete att göra för att skapa den samsyn som behövs från det som sker på enhetsnivå till det som politikerna beslutar om och ger förutsättningar för på högsta nivå.

Under 2022 har samtliga skyddskommittéer tagit del av Arbetsmiljöverkets krav och återkopplat hur man arbetar med sitt systematiska arbetsmiljöarbete till den centrala samverkansgruppens beredningsgrupp för arbetsmiljö och hälsa. Utifrån återkopplingen har ett nytt arbetssätt tagits fram för att hantera årlig uppföljning med ett tydliggörande hur det ska involvera samtliga nivåer från arbetsplats, lokal samverkansgrupp, förvaltningsvis samverkansgrupp och central samverkansgrupp. Ansvaret för respektive nivå ligger på chef efter fördelning av arbetsmiljöuppgifter. Alla nivåer ser över arbetsmiljöarbetet som skett under året samt svarar på checklisten årlig uppföljning. För samverkansgrupperna handlar det även om att följa upp arbetsmiljöarbetet för enheter inom det egna verksamhetsområdet. Förvaltningschef har ansvar för att redogöra för förvaltningens samlade bild för sin nämnd och central samverkansgrupp ansvarar för att kommunstyrelsen och kommunfullmäktige får ta del av uppföljningen genom den personalekonomiska redovisningen. Syftet är att kunskapen från årlig uppföljning ska ligga till grund för det kommande årets arbetsmiljöarbete.

#### 3.10.1 Årlig uppföljning utfall 2022

Det här är första gången Borås Stad genomför en enhetlig årlig uppföljning som involverar samtliga nivåer i samverkanssystemet. Det finns delar som behöver förbättras men nu har organisationen en grund att utgå ifrån. Samtalet kring årlig uppföljning ledde till ett bra resonemang i den centrala samverkansgruppen om hur viktigt det är att struktur och rutiner för det systematiska arbetsmiljöarbetet blir till praktik i organisationen. Den stora utmaningen är att få till praktiken. Tillbudsrapporteringen har ökat sedan införandet av KIA. Nästa steg är att förbättra arbetsprocessen kring åtgärder och uppföljning av uppnådda effekter. SAM-kalendern är etablerad som grund. Nästa steg är att tillsammans jobba för att arbetsmiljöarbetet inte stannar vid ett digitalt verktyg utan blir ett agerande och ett lärande i verksamheterna. Flera enheter lyfter fram att hot och våld tas om hand inom arbetsmiljöarbetet idag – det syns också genom tillbudsrapporteringen där just hot och våld är ett av de stora områdena. Många enheter uppger svårigheter att fånga upp stressproblematik i arbetsmiljöarbetet. Det är en viktig signal att fånga upp. På stadsövergripande nivå blev det tydligt att skyddsorganisationen, från Borås Stads skyddskommittéer till skyddsombudens uppdrag och förutsättningar, inte fungerar fullt ut. Detta synliggjordes vid flera tillfällen under uppföljningen. Det blev också tydligt hur viktigt det är följa upp arbetsmiljöåret och belysa vad som

gjorts under året och vad som behöver lyftas fram och förbättras. Med tillit till att övriga samverkansgrupper och de enskilda arbetsplatserna arbetar vidare utifrån deras specifika förbättringsområden så har central samverkansgrupp valt ut några områden som är viktiga för Borås Stad att förbättra.

Följande områden ser den centrala samverkansgruppen som viktiga att fokusera på under 2023:

- **Skyddsorganisationen/Skyddsombud** - Borås Stad värnar om samverkan som arbetsätt. För att det ska fungera är det viktigt att skyddsorganisationen i sig fungerar. Det är avgörande att samverkansgrupperna, tillika våra skyddskommittéer, är säkra på sina uppdrag och tar ansvar för det övergripande arbetsmiljöarbetet på sin nivå. Skyddsombuden behöver i sin tur känna sig säkra på roller och uppdrag och varje arbetsplats ska anslå vem som är skyddsombud och huvudskyddsombud. Rutinen för skyddsorganisation och skyddsombud behöver bli känd och använd i organisationen.
- **Fördelning av arbetsmiljöuppgifter** - Detta är en av de viktigaste grunderna i det systematiska arbetsmiljöarbetet. Rutinen bygger på att alla som tar emot arbetsmiljöuppgifter har kunskap om vilket ansvar, mandat, befogenheter och förutsättningar som följer med uppdraget. Samtliga som har fördelat ut arbetsmiljöuppgifter måste också ta ansvar för fördelningen och följa upp att arbetsmiljöuppgifterna blir utförda. Organisationen behöver säkra upp att rutinerna för fördelning av arbetsmiljöuppgifter fungerar i praktiken.
- **Stress och IT** - När det kommer till praktiska moment i arbetsmiljöarbetet är det många enheter och samverkansgrupper som lyfter fram att stress och digital arbetsmiljö inte omhändertas på ett tillfredsställande sätt. Genom att lyfta fram aktiviteter avseende den organisatoriska och sociala arbetsmiljön och digital skyddsron i SAM-kalendern på ett tydligare sätt under 2023 kommer dessa att synliggöras och ges ett större utrymme.

Uppföljning och utvärdering av "Årlig uppföljning" ska ske under våren 2023 där inspel från förvaltningarna och samtliga samverkansgrupper kommer att beaktas.

### 3.11 Jämställdhet och likabehandling

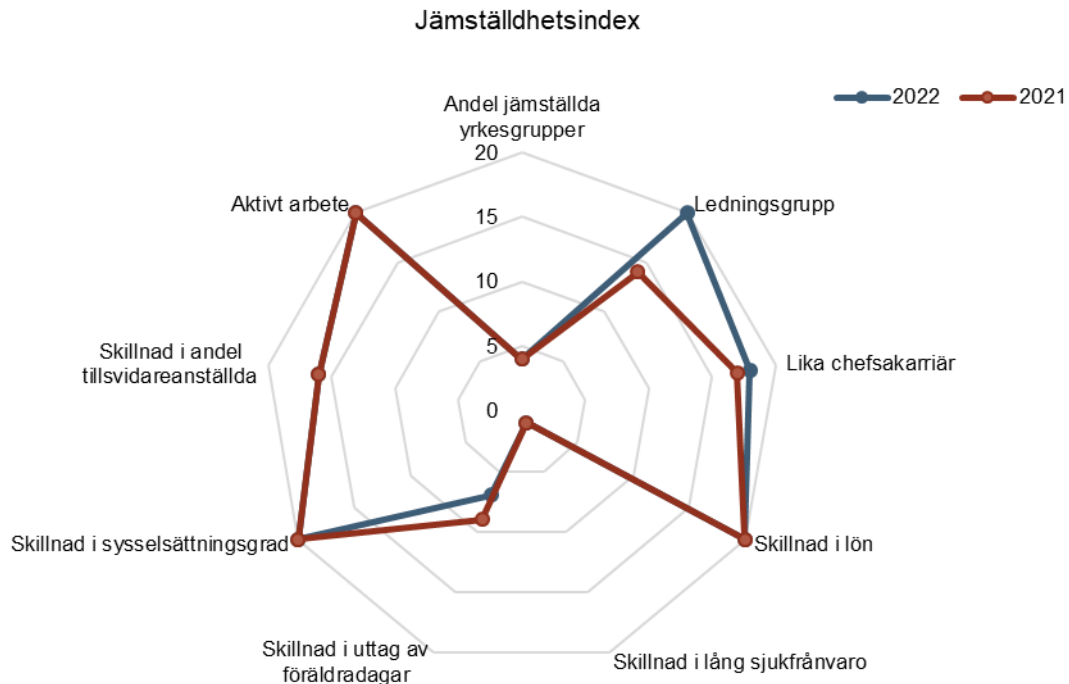
Jämställdhet innebär att män och kvinnor har samma rättigheter och möjligheter. Jämlikhet innebär att alla människor oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder, skall ha samma rättigheter och möjligheter. Att arbeta med jämlikhet och likabehandling är en självklar del av arbetsmiljöarbetet och innebär bland annat att arbeta med diskrimineringsfrågor och skydda de grundläggande mänskliga rättigheterna. Att skapa en arbetsmiljö fri från diskriminering är en viktig del i arbetet med att attrahera, rekrytera och behålla rätt kompetens. Ojämställda arbetsvillkor försvårar arbetsmiljöarbetet. Starka könsnormer försvårar arbetsmiljöarbetet i könssegregerade arbetsmiljöer. Bristande strukturer för gemensamma lärprocesser innebär en begränsning som försvårar arbetsmiljöarbetet. Utveckling av jämställda arbetsätt främjas av könsmedveten organisatorisk förändringskompetens. Kort och gott, god arbetsmiljö är en jämställdhetsfråga.

Som arbetsgivare har Borås Stad ett stort ansvar för att identifiera och motverka arbetsmarknadsrelaterade ojämlikheter. Borås Stad arbetar med jämställdhetsfrågor genom lagstadgade lönekartläggningar och arbetsvärderingar. Beslutet om heltid som norm togs utifrån ett tydligt fokus på jämställdhet. Men det finns mycket kvar att göra inom jämställdhetsområdet. Arbetet med att ge kvinnor och män samma förutsättningar och möjligheter till karriärutveckling, löneutveckling och att självständigt kunna forma sitt eget liv behöver fortgå. Inte minst för att statistiken visar att kvinnornas sjukfrånvaro ligger betydligt högre än männens. Skillnader mellan könen är tydliga också när det gäller uttag av föräldradedighet, vård av barn och val av sysselsättningsgrad. SKR tog 2020 fram en rapport om jämställd arbetsgivarpolitik och med den som utgångspunkt kan Borås Stad stärka upp sitt arbete ytterligare. Ett steg i rätt riktning har varit det arbete som påbörjades under 2020 inom ramen för Mänskliga rättigheter. Det gjordes tillsammans med Emerga Institute som är ett företag för utbildning, utvärdering samt kartläggning inom området. Arbetet sker förvaltningsövergripande genom ett internt nätverk med strategier från olika professioner och uppdrag i kommunen. Arbetet har fortsatt 2021 och 2022 under ledning av Stadsledningskansliet, Kvalitet och

utveckling. En del i arbetet är att synliggöra Borås Stads viktiga uppdrag som arbetsgivare. Genom ett aktivt internt arbete läggs grunden för en inkluderande och icke diskriminerande kommunal service.

Arbete med lika rättigheter och möjligheter på enhetsnivå i Borås Stad är en aktivitet i SAM-kalendern. Aktiviteten innebär att arbetsplatsen undersöker risker, analyserar orsaker, genomför åtgärder och följer upp arbetet på samma sätt som annat arbetsmiljöarbete. Liksom med det övriga arbetsmiljöarbetet är det av stor vikt att samtliga hierarkiska nivåer i organisationen lyfter fram och agerar i de här frågorna. Jämlikhetsarbetet är inte något som enbart medarbetare och första linjens chef ska, eller kan, lösa på egen hand.

### 3.12 Jämställdhetsindex



I år kommer Borås Stad upp i 126 poäng. Det är en förbättring från föregående års mätning med 5 poäng.

#### Aktivt arbete

Nyckeltalet beskriver jämställdhetsarbetet i stort utifrån hur väl policys och rutiner följer lagstiftningen för ett aktivt jämställdhetsarbete utifrån Diskrimineringslagen. Här har Borås Stad struktur och rutiner på plats därav ett starkt resultat. Men den stora utmaningen är att omsätta detta i praktiken och göra jämställdhetsarbetet till en självklarhet i det dagliga arbetet. Detta, är liksom annat arbetsmiljöarbete en viktig faktor för ett hållbart arbetsliv.

#### Andel jämställda yrkesgrupper

Nyckeltalet beskriver andelen av det totala antalet yrkesgrupper som har en könsfördelning mellan 40 - 60 procent. Ju högre desto bättre. Läs mer om det i avsnitt 1.1 Anställda.

#### Ledningsgrupp

Nyckeltalet beskriver fördelningen av kvinnor och män i högsta ledningsgruppen. Det är jämställt om värdet är mellan 40 - 60 procent. Läs mer om det i avsnitt 1.1 Anställda.

#### Lika Chefskarriär

Nyckeltalet beskriver könsstrukturen bland chefer i relation till strukturen hos de anställda. Är värdet under 1,0 är kvinnor underrepresenterade på chefspositioner. Är värdet över 1,0 är män underrepresenterade. Läs mer om det i avsnitt 1.1 Anställda.

**Skillnad i lön**

Nyckeltalet beskriver skillnaden i lön mellan kvinnor och män oberoende av arbetsuppgifter. Om kvinnors och mäns medianlöner är lika stora är värdet 0 procent. Ju mer minus, desto lägre lön för kvinnor jämfört med män. Läs mer om det i avsnitt 2.1 Anställda.

**Skillnad i lång sjukfrånvaro**

Nyckeltalet beskriver långtidssjukfrånvaro från och med dag 15 i procent av arbetad tid. Om kvinnors och mäns långtidssjukfrånvaro är lika stora är värdet 0 procent. Den längre sjukfrånvaron över 15 dagar minskar något 2022 jämfört med året innan, det är kvinnorna som står för minskning medan männen ökar något. Detta ger en positiv förändring av nyckeltalet. Ett önskat resultat är självfallet att båda grupperna kommer ner på lägre nivåer. Läs mer om det på s. 33.

**Skillnad i uttag av föräldraledighet**

Nyckeltalet beskriver genomsnittlig skillnad i antal föräldralediga dagar som kvinnor och män tagit ut. Om värdet är högre än 0 tar kvinnor ut fler dagar än vad män tar ut. Läs mer om det i avsnitt 1.1 Anställda.

**Skillnad i sysselsättningsgrad**

Nyckeltalet beskriver skillnaden i andelen heltidstjänster för kvinnor och män. Gäller grundanställning för tillsvidareanställda. Läs mer om det i avsnitt 2.2 Lönestatistik och lönespridning.

**Skillnad i andel tillsvidareanställda**

Nyckeltalet beskriver skillnaden i andelen tillsvidareanställda kvinnor och män. Läs mer om det i avsnitt 1.1 Anställda.



### 3.13 Tabellavsnitt arbetsmiljö

Tabell 3.13.1 Sjukfrånvaro per personalgrupp i procent av ordinarie arbetstid

Personalgrupp	2020	2021	2022 kvinnor	2022 män	2022 totalt
Ledningsarbete	2,6	2,1	2,3	1,9	2,2
<b>Handlägg- och administrationsarbete</b>					
Handlägggararbete	4,7	3,0	3,6	3,1	3,4
Administratörsarbete	8,5	7,2	7,3	12,1	8,0
<b>Vård- och omsorgsarbete</b>					
Läkare	0,0	0,0	1,9	-	1,9
Psykolog	10,6	5,6	7,3	1,2	5,6
Sjuksköterska	8,4	6,4	6,7	3,9	6,4
Undersköterska	14,1	12,8	13,8	7,2	12,8
Vårdbiträde	12,1	10,7	11,6	9,0	10,7
<b>Rehabilitering och förebyggande arbete</b>					
Arbets- och fysioterapeut m.fl.	12,0	8,3	8,0	9,8	8,3
<b>Socialt och kurativt arbete</b>					
Socialsekreterare m.fl.	7,6	6,9	7,7	2,8	6,9
Behandlingsassistent, arbetsmarknadskonsulent	11,1	7,7	8,8	4,9	7,7
Stödpedagog, -assistent, vårdare	12,0	12,6	13,0	11,4	12,6
Personlig assistent, anhörigvårdare	9,5	9,4	10,2	6,7	9,4
Övrigt socialt och kurativt arbete	5,9	4,9	5,3	3,3	4,9

Personalgrupp	2020	2021	2022 kvinnor	2022 män	2022 totalt
<b>Skol- och förskolearbete</b>					
Grundskollärare	5,3	5,2	5,8	3,3	5,2
Gymnasielärare	2,4	2,7	3,3	1,9	2,7
Förskollärare	12,0	11,4	11,5	9,2	11,4
Fritidspedagog	10,6	9,8	10,8	7,8	9,8
Övrigt lärararbete	6,4	5,4	6,2	3,4	5,4
Barnskötare	12,4	11,8	11,8	11,8	11,8
Elevassistent	11,5	10,5	11,8	8,1	10,5
Övrigt skol- och förskolearbete	5,1	7,0	8,0	4,8	7,0
<b>Kultur, turism och friluftsbete</b>					
Fritidsledare	13,4	12,8	21,6	5,2	12,8
Bibliotekarie, biblioteksassistent	8,5	7,8	8,8	4,5	7,8
Övrig fritid kultur turism	5,6	5,0	5,8	4,1	5,0
<b>Teknikarbete</b>					
Teknisk handläggare	2,6	4,0	5,8	1,2	4,0
Ingenjör	3,1	4,1	2,1	4,9	4,1
Tekniker	3,6	4,4	1,9	4,8	4,4
Hantverkararbete	11,2	12,3	17,6	11,7	12,3
Köks- och måltidsarbete	8,9	9,2	9,5	7,9	9,2
Städ tvätt och renhållningsarbete	9,1	9,7	10,0	8,8	9,7

Personalgrupp	2020	2021	2022 kvinnor	2022 män	2022 totalt
Kod saknas	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
<b>Totalt kommunen</b>	<b>9,1</b>	<b>8,5</b>	<b>9,0</b>	<b>6,5</b>	<b>8,4</b>

Tabell 3.13.2 Sjukfrånvaro per nämnd i procent av ordinarie arbetstid

Nämnd	Kvinnor	Män	Totalt
Arbetslivsnämnden	7,0	10,1	8,3
Fritids- och folkhälsonämnden	9,2	5,9	7,8
Förskolenämnden	10,2	10,4	10,2
Grundskolenämnden	8,0	5,3	7,4
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden	4,9	3,1	4,3
Individ- och familjeomsorgsnämnden	8,7	6,8	8,3
Kommunstyrelsen	4,4	2,0	3,5
Kulturnämnden	5,9	4,1	5,3
Lokalförsörjningsnämnden	23,5	4,7	12,4
Miljö- och konsumentnämnden	5,8	3,8	5,3
Revisorskollegiet	0,0	0,0	0,0
Samhällsbyggnadsnämnden	3,9	2,3	3,1
Servicenämnden	6,8	6,2	6,4
Sociala omsorgsnämnden	11,1	8,4	10,5

Nämnd	Kvinnor	Män	Totalt
Tekniska nämnden	8,0	11,6	10,5
Vård- och äldrenämnden	10,6	7,7	10,0
<b>Totalt kommunen</b>	<b>9,0</b>	<b>6,5</b>	<b>8,4</b>

Tabell 3.13.3 Sjukfrånvaro bolag i procent av ordinarie arbetstid

Bolag	2019	2020	2021	2022 kvinnor	2022 män	2022 totalt
AB Bostäder i Borås	4,8	5,1	2,7	1,5	2,3	3,8
BoråsBorås TME AB	3,2	7,0	2	3,0	0,7	3,7
Borås Djurpark AB	14,6	11,0	5,1	9,8	2,9	7,0
Borås Elnät AB	2,9	2,4	1,0	1,8	1,4	1,5
Borås Energi och Miljö AB	4,6	4,7	4,5	5,7	4,0	4,4
Borås kommuns Parkerings AB	6,0	5,2	4,7	0,8	3,4	2,4
Boråsregionen Sjuhäradskommunalförbund	1,9	2,3	1,4	1,2	2,1	1,4
Fristadbostäder AB	3,3	5,6	6,4	8,4	26,5	19,8
IBAB			3,0	1,4	2,7	2,4
Inkubatorn i Borås AB	3	0,3	0,3	1,4	0,0	1,0
Södra Älvsborgs Räddningsförbund	1,7	2,7	2,4	8,8	11,1	10,9

Tabell 3.13.4 Sjukfrånvaro i procent av ordinarie arbetstid per åldersintervall

Åldersgrupp	2019	2020	2021	2022 kvinnor	2022 män	2022 totalt
29 år och yngre	7,0	8,4	8,0	8,6	6,7	8,0
30-49 år	7,0	8,7	8,1	8,4	5,6	7,7
50 år och äldre	7,9	10,0	9,3	10,3	7,5	9,5
<b>Totalt kommunen</b>	<b>7,3</b>	<b>9,1</b>	<b>8,5</b>	<b>9,0</b>	<b>6,5</b>	<b>8,4</b>

Tabell 3.13.5 Sjukfrånvaro över 60 dagar i procent av total sjukfrånvarotid

Kön	2019	2020	2021	2022
Kvinnor	57,1	45,4	47,3	46,2
Män	38,7	30,2	35,1	35,5
<b>Totalt kommunen</b>	<b>54,2</b>	<b>42,5</b>	<b>45,0</b>	<b>44,1</b>

Tabell 3.13.6 Sjukfrånvaro för heltids- och deltidsanställda i procent av ordinarie arbetstid

År	Deltid kvinnor	Deltid män	Deltid totalt	Heltid kvinnor	Heltid män	Heltid totalt
2019	10,1	6,1	9,0	8,4	4,6	7,5
2020	10,1	8,8	9,7	9,8	6,6	9,0
2021	11,6	8,8	10,8	9,1	5,9	8,3
<b>2022</b>	<b>11,7</b>	<b>9,5</b>	<b>11,2</b>	<b>9,0</b>	<b>6,1</b>	<b>8,3</b>

Tabell 3.13.7 Antal sjuktilfällen över 60 dagar per personalgrupp

Personalgrupp	2021	2022 Kvinnor	2022 Män	2022 Totalt	2022 Dagar per anställd
Ledningsarbete	26	16	5	21	4,4
<b>Handlägg- och administrationsarbete</b>					
Handlägggarbete	39	21	10	31	5,3
Administratörsarbete	46	38	6	44	18,6
<b>Vård- och omsorgsarbete</b>					
Psykolog	2	1	0	1	4,1
Sjuksköterska	34	28	3	31	13,9
Undersköterska	235	219	12	231	19,2
Vårdbiträde.	40	19	10	29	9,4
<b>Rehabilitering och förebyggande arbete</b>					
Arbets- och fysioterapeut m.fl.	14	16	3	19	21,4
<b>Socialt och kurativt arbete</b>					
Socialsekreterare m.fl.	37	27	2	29	14,2
Behandlingsassistent, arbetsmarknadskonsulent	13	11	4	15	20,3
Stödpedagog, -assistent, vårdare	104	81	21	102	20,8
Personlig assistent, anhörigvårdare	20	12	1	13	12,4
Övrigt socialt och kurativt arbete	8	11	0	11	15,3
<b>Skol- och förskolearbete</b>					
Grundskollärare	63	63	5	68	9,1

Personalgrupp	2021	2022 Kvinnor	2022 Män	2022 Totalt	2022 Dagar per anställd
Gymnasielärare	22	15	6	21	7,0
Förskollärare	137	118	2	120	16,2
Fritidspedagog	14	10	2	12	4,2
Övrigt lärararbete	23	14	3	17	6,7
Barnskötare	79	67	1	68	19,6
Elevassistent	31	42	6	48	15,4
Övrigt skol- och förskolearbete	3	9	1	10	8,5
<b>Kultur, turism och friluftsbete</b>					
Fritidsledare	17	10	2	12	23,6
Bibliotekarie, biblioteksassistent	9	7	0	7	13,1
Övrig fritid, kultur, turism	6	9	2	11	7,0
<b>Teknikarbete</b>					
Teknisk handläggare	6	4	0	4	6,8
Ingenjör	7	2	4	6	7,0
Tekniker	5	1	11	12	14,7
Hantverkararbete	44	5	34	39	17,3
Köks- och måltidsarbete	35	35	4	39	13,1
Städ, tvätt och renhållningsarbete	44	28	2	30	14,9
<b>Totalt kommunen</b>	<b>1 163</b>	<b>939</b>	<b>162</b>	<b>1 101</b>	<b>13,5</b>

Tabell 3.13.8 Sammanställning KIA 2022

Orsak	Risk-observation	Tillbud	Olycksfall
Akut överansträngning, fysisk	13	91	80
Arbetsbelastning ohälsosam (stress mm)	88	810	38
Arbetssjukdom			136
Arbetstidens förläggning	2	5	
Brand	18	23	1
Cykelolycka		2	9
Ergonomiska faktorer	6	24	13
Fall från höjd	7	15	29
Fall i samma nivå	10	58	251
Fast eller klämd mellan föremål	3	20	27
Fordonsolycka	1	2	12
Färdolycksfall			92
Hot och våld	30	708	231
Kontakt med elström/strömgenomgång	1	10	3
Kontakt med rörlig maskindel	1	2	4
Kontakt med skadligt ämne	6	17	4
Kontakt med vasst föremål	2	30	43
Psykisk överbelastning	11	96	9
Psykisk överbelastning (chock, hot)		6	1



Orsak	Risk-observation	Tillbud	Olycksfall
Psykosocial påverkan	14	325	12
Påkörd, klämd av fordon		4	6
Skadad av djur		1	6
Skada av egenhanterat föremål		8	25
Skada av egenhanterad kniv	1	4	10
Skadad av person	4	255	211
Slag mot fast föremål	2	23	26
Smitta (Corona)	6	253	1
Trakasserier		46	
Träffas av flygande eller fallande föremål	2	24	22
Utsatt för buller		38	7
Utsatt för kyla, hetta eller strålning	1	25	19
Övrigt	33	177	118
<b>Totalt kommunen</b>	<b>262</b>	<b>2 944</b>	<b>1 446</b>

## 4 Kompetensförsörjning och kompetensutveckling

Frågan om kompetensförsörjning är avgörande för hur kommunens verksamheter kommer att klara av att leverera välfärdstjänster i framtiden. Frågan berör hela samhället och vi som kommun behöver arbeta med helheten för att skapa en gemensam förståelse för hur vi ska hantera frågan, på både kort och lång sikt. Kompetensutveckling är en del av kompetensförsörjningsarbetet och kan röra sig om kurser och utbildningar likväl som kollegialt erfarenhetsutbyte eller att man lär sig saker genom att utföra sina arbetsuppgifter.

### Definition: Kompetensförsörjning

Kompetensförsörjning innebär att på både kort och lång sikt säkerställa att verksamheten har den kompetens som krävs för att fullgöra sina uppdrag.

### Definition: Kompetensutveckling

Kompetensutveckling är aktiviteter för att ge medarbetare och grupper kompetens att klara nuvarande och framtida arbetsuppgifter.

## 4.1 Kompetensförsörjning

### 4.1.1 Framtiden

Stora pensionsavgångar och demografiska förändringar är något som Borås Stad, liksom andra kommuner, har att brottas med. Konkurrenten om arbetskraft med rätt kompetens är hård och kommer med all sannolikhet att hårdna än mer under de närmsta åren. Befolkningsutvecklingen i Borås under perioden 2022-2031 utmärks av en ökning av både gruppen i gymnasieålder och gruppen äldre över 80 år. Ungdomar i gymnasieåldern (16-19 år) ökar med 17,2 procent. Äldre över 80 år ökar med 26,5 procent. Under samma period ökar befolkningen i arbetsför ålder (20-67 år) med bara 4,1 procent. Att den procentuella ökningen är större i de grupper som till stor utsträckning nyttjar de kommunala välfärdstjänsterna (främst gruppen 80 år och äldre, men även ungdomar i gymnasieålder) än gruppen i arbetsför ålder (20-67 år) skapar utmaningar gällande den framtida kompetensförsörjningen.

### Rekryteringsprognos utifrån pension och demografi för Borås Stad 2022 - 2031

Personalgrupp	Anställda 2022	Ökning på grund av demografi	Antal om pension vid 65 år	Antal om pension vid 67 år	Rekryteringsbehov (p g a demografi och pension vid 65 år)	Rekryteringsbehov (p g a demografi och pension vid 67 år)
Sjuksköterska	256	63	57	45	120	108
Undersköterska	1 346	330	382	281	712	611
Vårdbiträde	254	62	38	20	100	82
Grundskollärare	776	-29	144	118	115	89
Gymnasielärare	399	62	130	99	192	161
Förskollärare	776	-49	152	125	103	76

### 4.1.2 Strategiskt arbetssätt

Arbetet med kompetensförsörjning av stadens verksamheter pågår i respektive förvaltning och är en fråga som är direkt knuten till förvaltningarnas verksamheter, mål och uppdrag.

För en enhetlig struktur i arbetet med kompetensförsörjning finns ett gemensamt arbetssätt. Strukturen bygger på stegen Kompetensanalys – Kompetensplanering – Genomförande – Uppföljning. Utgångspunkten för planering av aktiviteter är AR(i)UBA-modellen (se 4.3) för att med rätt strategisk

inriktning skapa förutsättningar för att verksamheten ska klara sina mål. Förvaltningarna rapporterar årligen in kompetensutmaningar och huvudsakliga åtgärder till Kommunstyrelsen. Exempel på inrapporterade kompetensutmaningar är flera lärargrupper, socionomer, vissa ingenjörer, medarbetare inom vård och omsorg samt kvalificerade administrativa befattningar. Förvaltningarna har också identifierat betydande pensionsavgångar bland chefer och andra grupper. Åtgärder vidtas utifrån varje förvaltnings specifika behov, exempelvis genom arbete med marknadsföring, kompetensutveckling samt utveckling av anställningsvillkor och chefers förutsättningar.

Om ytterligare övergripande strategier inom kompetensförsörjningsområdet finns att läsa i avsnitt 4.2 ”De fem uppdragen”.

Arbetet med stadens arbetsgivarvarumärke är en viktig del av kompetensförsörjningen. Det syftar till att på ett enhetligt, tydligt och attraktivt sätt kommunicera Borås Stad som arbetsgivare till både framtida och nuvarande medarbetare. Ett inslag i detta arbete är en gemensam grafisk profil för Borås Stad som skapar igenkänning och tydlighet. Kanaler för att kommunicera vårt arbetsgivarvarumärke är bland annat internet, sociala medier, tryckt media, närvaro på arbetsmarknadsdagar samt personliga kontakter.

## 4.2 De fem uppdragen

Utifrån att Borås Stad behöver utmana traditionella arbetsätt och ha en beredskap för att möta omfattande förändringar, inte minst med anledning av den demografiska utvecklingen, så lyfte den personalekonomiska redovisningen fram fem uppdrag till nämnderna för 2018-2019. Under 2022 har de arbetsgrupper som startades till följd av detta delvis ändrat skepnad. Personal- och förhandling driver fortsatt, och tillsammans med förvaltningarna, dessa uppdrag som prioriterade områden:

- Motivera äldre medarbetare att vara kvar efter 65 (Arbeta länge)
- Motivera deltidstjänstgörande att arbeta heltid (Arbeta mer)
- Organisera verksamheten för att minska sjukfrånvaron (Minska ohälsan)
- Genom digitalisering frigöra värdeskapande tid
- Öka anställningsbarheten för de personer som står till arbetsmarknadens förfogande (Har uppgått i Socialt hållbart Borås)

Utöver detta ska Kommunstyrelsen ta sitt strategiska ansvar för kompetensförsörjningsprocessen vilket innebär att med rätt strategisk inriktning attrahera, rekrytera, utveckla och behålla medarbetare och därigenom skapa förutsättningar för att verksamheterna ska klara sina mål.

## 4.3 Genomförda aktiviteter utifrån AR(i)UBA

**AR(i)UBA-modellen innebär:**

- Attrahera: Åtgärder och aktiviteter för att öka upplevelsen av Borås Stad som attraktiv arbetsgivare och stärka arbetsgivarvarumärket.
- Rekrytera: Professionell, rättssäker och kompetensbaserad rekrytering. Arbeta för en breddad rekrytering med god kandidatupplevelse för att säkra nuvarande och framtida kompetenskrav
- Introducera: Genom god introduktion inkluderas nya medarbetare tidigt på arbetsplatsen. Syftet är att skapa trygghet och ge goda förutsättningar för att snabbt komma in i det nya arbetet.
- Utveckla: Åtgärder för att tillvarata medarbetare och den kompetens som redan finns i verksamheten samt se till att rätt kompetens finns för att klara dagens arbetsuppgifter och morgondagens utmaningar.
- Behålla: Systematiskt arbeta för god arbetsmiljö, ledarskap, medarbetarskap, löneutveckling, kompetensutveckling, karriärmöjligheter och attraktiva förmåner.
- Avveckla: Planering och förberedelse inför att medarbetare av olika orsaker väljer att lämna sin tjänst och/eller arbetsgivare.

## Attrahera

- Borås Stad har medverkat digitalt på STARK-dagen och på Framtidsmässan för att möta studenter
- Förvaltningarna har medverkat på verksamhetsspecifika arbetsmarknadsdagar för att möta studenter
- Aktivt deltagande i utbildningar på Högskolan i Borås, exempelvis föreläsningar och mottagande av praktikanter
- Uppdatering av de webbsidor som målgruppsinriktat marknadsför enskilda yrkesgrupper
- Omarbetning av plattform och strategi för arbetet med arbetsgivarvarumärket
- Borås Stad har utsetts till ”Karriärföretag 2023”
- Skapa goda interna ambassadörer genom arbetsvillkor och aktiviteter som skapar stolthet hos medarbetarna

## Rekrytera

- Socialt hållbart Borås har i uppdrag att främja breddad rekrytering, vilket är ett av ”de fem uppdragen” (se 4.2)
- Infört Heroma Rekrytering 2.0 för bemanningsenheterna
- Genomfört utbildning inom kompetensbaserad rekrytering
- Framtidens chef ökar rekryteringsbasen för chefer
- Se praktikanter som en bas för framtida rekrytering

## (Introducera)

- Arbetat med en central webbaserad introduktion för att ge alla nya medarbetare samma information om Borås Stad som organisation och arbetsgivare
- Förvaltningarna har tagit fram webbaserade introduktioner för medarbetare och chefer för att de snabbt ska komma in sin roll
- Förvaltningarna har tagit fram webbaserat utbildningsmaterial för att medarbetare och chefer ska lära sig specifika arbetsuppgifter och digitala system
- Intranätet arbetas om med syfte att öka tillgänglighet, tydlighet och göra det lätt att hitta det man behöver
- Utvecklat konceptet för central introduktion av nya chefer
- Mentorsavtal för medarbetare inom HSV

## Utveckla och Behålla

- Avslutat KAL-grupp avseende hälso- och sjukvårdsyrken
- Seminarier för chefer med målsättningen att öka deras kunskap om vilka faktorer som påverkar pensionsbeslutet och få dem att agera annorlunda än tidigare för att motivera medarbetare att vara kvar i arbetslivet länge
- Under 2022 fick Borås stad 657 480 från Omställningsfonden KOM-KR. Avtalet skapar förutsättningar för omställning och kompetensutveckling under hela arbetslivet.
- Utvecklat arbetssättet med årlig uppföljning inom arbetsmiljöområdet för att skapa goda arbetsplatser där medarbetare trivs och vill stanna.
- Arbetat med införande av kompetenskartläggningssystemet Heroma Kompetens för att på ett systematiskt sätt kunna kartlägga och planera för att utveckla medarbetares kompetens.
- Fritidsstudier 75 medarbetare har enligt uppgift från förvaltningarna beviljats fritidsstudiebidrag under året. Merparten av beviljade fritidsstudier är på Grundskoleförvaltningen.

### **Verksamhetsspecifik kompetensutveckling, exempel**

- Genomfört utbildning på betald arbetstid, bland annat inom ramen för äldreomsorgslyftet
- Stärkt språkkompetensen hos medarbetare, framför allt med fokus på yrkessvenska

### **Centralt anordnad kompetensutveckling, exempel**

Stadsledningskansliet arrangerar ett 50-tal utbildningar som riktar sig till hela organisationen.

- Löpande anordnat utbildningar inom det centrala utbildningsprogrammet
- Anordnat utbildning ”Skav och gruff” i syfte att stärka HR i stödet till chefer avseende vardaglig konfliktlösning
- Genom finansiering från Omställningsfonden utbildat 20 instruktörer i MHFA (Mental Health First Aid), vilket möjliggör fler utbildningar för medarbetare
- Utbildning i ”Hot och våld” har via CKS införlivats i det centrala utbildningsutbudet

### **Centralt anordnad ledarutveckling**

- Framtidens chef ger utvalda medarbetare möjlighet att rusta sig för framtida chefsuppdrag
- Systematiska chefsutvecklingsprogrammet, 16 centralt finansierade utbildningar som riktar sig till alla chefer. För en förstagångschef sprids utbildningsinsatserna över tre till fyra år
- Chef- och ledarskap i praktiken, utbildning omfattande nio dagar som riktar sig till alla chefer

## **A**vveckla

- Tillsammans med Omställningsfonden informerat om möjligheten att använda KOM-KR vid individuella överenskommelser. Detta för att kunna ge en medarbetare förutsättningar att skaffa nytt arbete när det inte är möjligt att kvarstå i anställning i Borås Stad.
- Använda avgångssamtal för att samla information om hur medarbetare upplevt sin anställning och varför medarbetaren slutar i syfte att förbättra verksamheten

## Definitioner

<b>Anställd</b>	Fysisk person med en eller flera anställningar i kommunen. Personen räknas endast en gång oavsett antal anställningar.
<b>Anställning</b>	En fysisk person kan ha flera befattningar, d.v.s. anställningar.
<b>Anställningsform</b>	Bestäms utifrån den anställningsform som gäller för grundanställningen. De anställda fördelas på anställningsformerna: <ul style="list-style-type: none"> <li>- tillsvidareanställd = person anställd utan tidsbegränsning</li> <li>- visstidsanställd = person anställd för begränsad tid. Hit räknas exempelvis projektanställda och vikarier.</li> </ul>
<b>Extern personalomsättning</b>	Andel tillsvidareanställda som slutat sin anställning i kommunen under året i procent av totalt antal tillsvidareanställda.
<b>Fyllnadstid</b>	Arbetstid som deltidsanställd fullgjort utöver ordinarie arbetstid upp till det arbetstidsmått som gäller för heltidsanställning.
<b>Medianlön</b>	Den mittersta lönen av det antal som ingår. Samtliga löner är omräknade till heltidslöner. Ersättning för över-, mer- och beredskapstid ingår inte.
<b>Nettoarbetstid</b>	Den del av överenskommen arbetstid som har utförts efter avdrag för olika typer av frånvaro. Över- och mertid ingår inte.
<b>Personalgrupp</b>	Utgår från klassificeringssystemet AID för kommuner och landsting.
<b>PO-pålägg</b>	Pålägg för personalomkostnader, d.v.s. lagstadgad arbetsgivaravgift och arbetsgivaravgift enligt avtal.
<b>Sjuktilfälle</b>	Antal tillfällen anställda har varit frånvarande p.g.a. sjukdom. Oavsett om den anställda varit sjuk 1 eller 300 dagar i följd räknas det som ett sjuktilfälle.
<b>Totalt arbetad tid</b>	Nettoarbetstid + övertid + fyllnadstid + flextid. Se också figur på sidan 13.
<b>Årsarbete</b>	Ett årsarbete motsvarar 1 700 h/år, vilket motsvarar 38,5 h/vecka under 44 veckor. De 44 arbetsveckorna erhålls genom att årets 52 veckor minskas med 6 veckors semester och 2 veckor helgdagar.
<b>Överenskommen arbetstid</b>	Den arbetstid som är överenskommen i anställningsavtal. Kan även kallas avtalad tid eller kontrakterad tid.
<b>Övertid</b>	Arbetstid som fullgjorts utöver ordinarie arbetstidsmått för heltidsanställning.

# Nr 61

## Redovisning av kommunalt partistöd för Centerpartiet i Borås

2023-04-17 Dnr KS 2023-00163 1.1.1.4

Från Kommunstyrelsen  
Till Kommunfullmäktige

### Kommunstyrelsen föreslår Kommunfullmäktige besluta

Kommunalt partistöd 2023 till Centerpartiet i Borås kan utbetalas.

### Ärendet i sin helhet

Centerpartiet i Borås har inkommit med redovisning av hur partistödet 2022 har använts. Till redovisningen finns en granskningsrapport bifogad

### Beslutsunderlag

1. Redovisning av kommunalt partistöd för Centerpartiet i Borås

### Kommunfullmäktiges beslut expedieras till

1. Centerpartiet i Borås  
Ulf Olsson  
Kommunstyrelsens ordförande

Svante Stomberg  
Stadsdirektör

Centerpartiet i Borås  
Kungsgatan 40  
50335 Borås

2023-02-13

BORÅS STAD  
Kommunstyrelsen

2023 -02- 16

Till: Borås stad

Betr: partistöd 2023

Översänder härmed underlag för partistöd 2023 i form av en granskningsrapport undertecknad av våra revisorer.

Redovisning av utbildningskostnader för våra förtroendevalda kommer inom kort

Med vänlig hälsning



Karl-Eric Nilsson  
kretsordförande



# Granskningsrapport från Centerpartiet i Borås

Kommunalråd, vice ordförande i kommunstyrelsen **Kerstin Hermansson**  
 Ordförande för kommunkretsstyrelsen **Karl-Eric Nilsson**  
 Sekreterare **Solweig Landegren**  
 Kassör **Bo Unosson**

Av årsmötet utsedda revisorer har granskat denna rapport.

## Intäkter till verksamheten under år 2022

Partistöd från Borås stad	<b>413 283</b>
Kommunkretsens andel av medlemsavgifter	<b>30 270</b>
Bidrag till aktiviteter	<b>3 750</b>
Övriga intäkter	<b>8 964</b>
<b>SUMMA</b>	<b>456 267</b>

- Kommunens bidrag till kurser **Se särskild sammanställning**

Tack vare Centerpartiets tidningsaffärer sker ingen överföring av partistödspengar till Centerpartiets distrikt, region eller riksorganisation.



## Borås stads partistöd 413 283 har under år 2022 använts till

Information till allmänhet och medlemmar (Ej valrörelsen)	<b>26 200</b>
Medlemsbladet "Borås Fyrklöver", kampanjer, annonser, hemsida osv.	
Möten (Ej valrörelsen),	<b>12 981</b>
Lön arbetsgivaravgift	<b>146 129</b>
Centerlokalen Kungsgatan. Hyra, el, försäkring. Kommunkretsens andel	<b>49 637</b>
Städning lokal	<b>4 505</b>
Avtackningar och till minne.	<b>5 556</b>
Avskrivning inventarier	<b>7 515</b>
Expeditionskostnad, dator, kopiator,	<b>15 204</b>
Utskick till alla hushåll och övriga broschyrer i valrörelsen	<b>465 244</b>
<b>Summa av ovanstående uppställning</b>	<b>732 971</b>



Ytterligare utgifter finns i valrörelsen exempelvis för digital marknadsföring men uppställningen visar att varenda krona av 2022 års partistöd har under året använts i verksamheten.



Kassör

Ovanstående siffror är kontrollerade och stämmer överens med bokföring och årsbokslut. Räkenskaperna är förda med ordning och verifikationer finnes.

Borås den 31 / 1 2023

Revisor

Revisor

# Nr 62

## Redovisning av kommunalt partistöd för Moderaterna i Borås Stad

2023-04-17 Dnr KS 2023-00151 1.1.1.4

Från Kommunstyrelsen  
Till Kommunfullmäktige

### **Kommunstyrelsen föreslår Kommunfullmäktige besluta**

Kommunalt partistöd 2023 till Moderaterna i Borås kan utbetalas.

### **Ärendet i sin helhet**

Moderaterna i Borås har inkommit med redovisning av hur partistödet 2022 har använts. Till redovisningen finns en granskningsrapport bifogad

### **Beslutsunderlag**

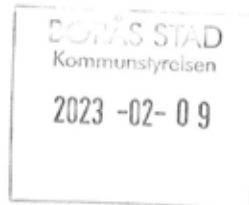
1. Redovisning av kommunalt partistöd för Moderaterna i Borås

### **Kommunfullmäktiges beslut expedieras till**

1. Moderaterna i Borås  
Ulf Olsson  
Kommunstyrelsens ordförande

Svante Stomberg  
Stadsdirektör

2023-02-06



*nytt* moderaterna

# Redovisning av partistöd

Enligt 11§ kommunallagen ska partier som uppbär partistöd årligen redovisa att utbetalt partistöd har använts för att stärka det politiska partiets ställning i den kommunala demokratin.

**Parti:** Moderaterna, Borås Stad

**Perioden avser:** 2022-01-01 till 2022-12-31

**Intäkter:**

Partistöd: 1.049.103 kr

Utbildningsbidrag: 219.351 + Räntor 12.692 + Sparade medel 1.138.000

Bidrag från MUF + gåva från Medlemmar 142.567

**Totalt 2.561.713 kr**

**Kostnader:**

Service- och kanslitjänster, förbund, valrörelse not 1: 1.296.037 kr

Övrigt not 2: 1.214.556 kr

Ej använda medel not 3: 51.120 kr

Sparade medel från tidigare år not 4: 3.214.228 kr

**Not 1:**

Service och kanslitjänster avser bl.a. försäkringar, medlemssystem, administrativ och IT-support, kassör, gruppleddare, presstjänst, utbildning, kopiering och tryckning av lokalt material. Valrörelse

**Not2:**


Utbildning av förtroendevalda, lokalhyra, It-utrustning, möten, opinionsbildande verksamhet.

**Not3:**

Medel som ej använts, avsätts bl.a för kommande valrörelser.

**Not4:**

Tidigare medel som avsätts bl.a. för kommande valrörelser.

  
Bertil Myhrberg, Kassör  
Moderaterna Borås Stad

2023-02-06

nysa  
moderaterna

# Granskningsrapport

Enligt 11§ ska en av mottagaren utsedd särskild granskare granska om redovisningen ger en rättvisande bild av hur mottagaren har använt partistödet.

**Parti:** Moderaterna Borås Stad

**Perioden avser:** 2022-01-01 till 2022-12-31

Nedanstående person är utsedd att granska Moderaterna i Borås Stads redovisning av hur det lokala partistödet har använts för verksamhetsåret 2020.

Den redovisning som inlämnats till Borås Stad från Moderaterna ger en rättvisande bild av hur det lokala partistödet har använts.



---

Paul-André Salko  
Utsedd granskare

# Nr 63

## Redovisning av kommunalt partistöd för Sverigedemokraterna i Borås Stad

2023-04-17 Dnr KS 2023-00208 1.1.1.4

Från Kommunstyrelsen  
Till Kommunfullmäktige

### Kommunstyrelsen föreslår Kommunfullmäktige besluta

Kommunalt partistöd 2023 till Sverigedemokraterna i Borås kan utbetalas.

### Ärendet i sin helhet

Sverigedemokraterna i Borås har inkommit med redovisning av hur partistödet 2022 har använts. Till redovisningen finns en granskningsrapport bifogad

### Beslutsunderlag

1. Redovisning av kommunalt partistöd för Sverigedemokraterna i Borås

### Kommunfullmäktiges beslut expedieras till

1. Sverigedemokraterna i Borås  
Ulf Olsson  
Kommunstyrelsens ordförande

Svante Stomberg  
Stadsdirektör



## Redovisning av partistöd 2022

Parti *Sverigedemokraterna Borås*  
 Organisationsnummer *802435-6530*  
 Räkenskapsår *2022-01-01 – 2022-12-31*

### Intäkter

Partistöd	794 775 kr
Erhållna kommunala bidrag	232 746 kr
<u>Övriga intäkter och ersättningar</u>	<u>37 479 kr</u>
<b>TOTALT</b>	<b>1 065 000 kr</b>

### Kostnader

Service- och kanslitjänster, förbund	Not 1	187 884 kr
Löpande verksamhetskostnader	Not 2	1 056 774 kr
<u>Kurser, resor, föreläsningar och hotell</u>	<u>Not 3</u>	<u>228 695 kr</u>
<b>TOTALT</b>		<b>1 473 353 kr</b>

**Not 1,** Service- och kanslitjänster avser bland annat medlemssystem, administration, IT-support, presstjänst, utbildningar samt framställande av opinionsbildande material. Valadministration inför allmänna val 2022.

**Not 2,** Kostnader för lokal, personal, trycksaker, kontorsmateriel, avskrivningar samt förbrukningsmaterial.

**Not 3,** Utbildning, resor, konferenser, logi. Opinionsbildande verksamhet.

Tidigare års överskott av partistöd, medlemsavgifter och övriga inkomster har fonderats till 2023 års verksamhet.

Niklas Hallberg  
 Kassör, SD Borås



## Granskningsrapport

Enligt 4 kap. 31 § KL ska en av mottagaren utsedd särskild granskare, granska om redovisningen ger en rättvisande bild av hur mottagaren har använt partistödet. Granskarens rapport över granskningen ska bifogas redovisningen.

Redovisningen ska i detta fall avse perioden 2022-01-01 till och med 2022-12-31 samt ska lämnas in till fullmäktige senast 6 månader efter periodens utgång.

Undertecknad är av Sverigedemokraterna i Borås utsedd granskare att granska redovisningen i enlighet med kommunallagens intentioner.

Granskningen avser	Sverigedemokraterna i Borås
Perioden avser	2022-01-01 t.om. 2022-12-31
Organisationsnummer	802435-6530

### Uttalande

Den redovisning som lämnats in till Borås Stad av Sverigedemokraterna i Borås ger en rättvisande bild av hur det lokala partistödet har använts.

Underskrift

Namnförtydligande  
KRISTIAN SILBETZ

# Nr 64

## Redovisning av kommunalt partistöd för Liberalerna i Borås Stad

2023-04-17 Dnr KS 2023-00209 1.1.1.4

Från Kommunstyrelsen  
Till Kommunfullmäktige

### **Kommunstyrelsen föreslår Kommunfullmäktige besluta**

Kommunalt partistöd 2023 till Liberalerna i Borås kan utbetalas.

### **Ärendet i sin helhet**

Liberalerna i Borås har inkommit med redovisning av hur partistödet 2022 har använts. Till redovisningen finns en granskningsrapport bifogad

### **Beslutsunderlag**

1. Redovisning av kommunalt partistöd för Liberalerna i Borås

### **Kommunfullmäktiges beslut expedieras till**

1. Liberalerna i Borås

Ulf Olsson

Kommunstyrelsens ordförande

Svante Stomberg  
Stadsdirektör





Till Borås stad

## Redovisning av kommunalt partistöd utbetalt till Liberalerna för 2022

### Intäkter

Liberalerna har mottagit 413 283 kr gällande 2022 års partistöd

Övriga intäkter: Utbildningsbidrag 22 365 kr och Medlemsavgifter 6 425 kr Diverse 5 163

**Totalt intäkter 447 436 kr**

### Kostnader

Serviceavgift 82 657 kr till länsförbundet Liberalerna Västsverige.

Kostnaderna avser del av ombudsmannatjänst, medlemsregister, hemsida, kampanjmaterial, administrativa omkostnader, IT-tjänster, presstjänst, viss del av utbildningskostnader för förtroendevald, valadministration och gemensamma utbildningsinsatser inför genomförande av nästa allmänna val.

Medlems och utbildningsaktiviteter 52 982 kr

Kampanjaktiviteter exkl val 10 102 kr

Valkostnader 1 036 411 kr

Övrigt (lokalhyra mm) 21 293 kr

**Totalt kostnader 1 203 445 kr**

**Underskott 756 009 kr. Medel som använts från överskott tidigare år.**

Borås den 1 februari 2023

Anne-Marie Ekström  
Kassör  
Liberalerna Borås



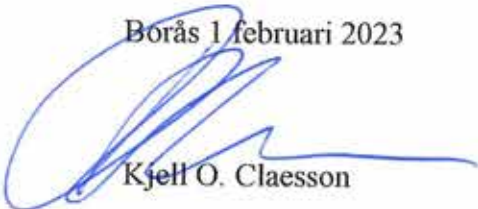
**Till Borås Stad**

**Granskningsintyg beträffande fördelning av partistöd för  
Liberalerna Borås 2022**

I egenskap av på årsmöte utsedd revisor för Liberalerna Borås har jag granskat redovisningen av det kommunala partistödet för 2022

Jag anser att redovisningen ger en rättvisande bild av hur stödet använts.

Borås 1 februari 2023



Kjell O. Claesson

# Nr 65

## Redovisning av kommunalt partistöd för Kristdemokraterna i Borås

2023-04-17 Dnr KS 2023-00230 1.1.1.4

Från Kommunstyrelsen  
Till Kommunfullmäktige

### Kommunstyrelsen föreslår Kommunfullmäktige besluta

Kommunalt partistöd 2023 till Kristdemokraterna i Borås kan utbetalas.

### Ärendet i sin helhet

Kristdemokraterna i Borås har inkommit med redovisning av hur partistödet 2022 har använts. Till redovisningen finns en granskningsrapport bifogad

### Beslutsunderlag

1. Redovisning av kommunalt partistöd för Kristdemokraterna i Borås

### Kommunfullmäktiges beslut expedieras till

1. Kristdemokraterna i Borås  
Ulf Olsson  
Kommunstyrelsens ordförande

Svante Stomberg  
Stadsdirektör



# Kristdemokraterna

Borås  
23 februari, 2023

## Redovisning av 2022 års användande av lokalt partistöd

### Bakgrund

Detta dokument syftar till att redogöra för hur Kristdemokraterna i Borås använt det lokala partistöd som utbetalats av kommunen under 2022.

Bakgrunden är det lagkrav som återfinns i Kommunallagen 2 kap, §11 att parterna skall redogöra för användandet av partistödet för att säkerställa att det använts till det ändamål som framgår av kap 2, §9, dvs för ”att stärka deras (politiska partiernas) ställning i den kommunala demokratin”.

Vidare krävs att ”en av mottagaren (partiet) utsedd särskild granskare skall granska om redovisningen ger en rättvisande bild av hur mottagaren har använt partistödet”. Därför bifogas en granskningsrapport till denna redogörelse påskriven av föreningens ordinarie revisor.

### Metod

En politisk lokalavdelning kan ha olika intäktskällor och det är normalt inte möjligt att koppla enskilda intäktsposter till enskilda utgiftsposter. Det gör att det inte är möjligt att endast redogöra för hur intäkterna från partistödet använts, även om det är det lagstiftningen tar sikte på. Kristdemokraterna i Borås har därför beslutat att redogöra för samtliga såväl intäkter som utgifter under 2022, för att skapa spårbarhet mot årsredovisningen samt ge en så rättvisande och transparent bild som möjligt av lokalavdelningens användande av det stöd man erhållit från kommunen.

### Redovisning

Nedan framgår vilka intäkter och kostnader Kristdemokraterna Borås haft under 2022 och därigenom hur det kommunala partistödet använts under året. Av årets underskott på 445kkr har 649kkr täckts av en valfond vars medel avsatts för att användas vid val. Detta är det sätt varpå partierna i allmänhet hanterar det faktum att man har extra kostnader i samband med val.

### Frågor

Frågor avseende denna redovisning besvaras av föreningens kassör Per-Jonas Carlsson, email: [perjonascarlsson@outlook.com](mailto:perjonascarlsson@outlook.com).



Summa		Specifikation
<b>Intäkter</b>		
Kommunalt partistöd	413 283	
Kommunalt utb bidrag	48 976	
Övrigt		
Medlemsavgifter	8 750	
<b>Totala intäkter</b>	<b>471 009</b>	
<b>Kostnader</b>		
Supporttjänster distrikt	-148 782	Se särskild not nedan
Lokalkostnader	-28 828	Hyra, el, försäkring etc
Kontorskostnader	-10 114	Kopiator, datorer, bredband, medlemsutskick etc
Adm kostnader	-1 369	Bank-och pgavgifter, räntor etc
Möten	-14 945	Styrelsemöten, förtroendemannamöten, medlemmöten
Utbildning	-43 601	
Övriga kostnader		
Valkostnader	-649 002	
<b>Summa kostnader</b>	<b>-896 641</b>	Fond att användas inför kommande val
<b>Resultat/Valfond</b>	<b>-425 632</b>	

### Supporttjänster Distrikt

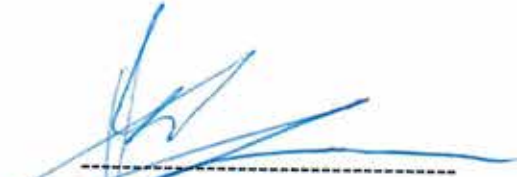
Under 2020 har Kristdemokraterna i Borås betalat 149kkr till Kristdemokraterna i Västra Götaland. Detta utgör ersättning för de tjänster lokalavdelningen får från KD Västra Götaland samt Kristdemokraternas riksorganisation. De tjänster som ersätts härigenom omfattar:

- Webbtjänster
  - Hosting av Kristdemokraterna i Borås hemsida
  - Supporttjänster kopplade till webben
- Del av ombudsman
  - Allmän support
  - Kampanjledning
  - Utbildningar
- Medlemsregister
- Intranät
  - För lokalavdelningen
  - Tillgång till information på partiets riks intranät
- Kampanjer
  - Kampanjmaterial
- Omvärldsbevakning
  - Information om relevanta händelser
- Utbildning



Kristdemokraterna

- Av medlemmar, förtroendevalda och funktionärer



---

Per-Jonas Carlsson

Balans 230307





Kristdemokraterna

### Granskningsrapport

Undertecknad, som också är ordinarie revisor för Kristdemokraterna i Borås 2021, har granskat ovanstående redogörelse för hur det kommunala partistödet 2021 har använts och intygar härmed att redogörelsen ger en rättvisande bild av hur partistödet 2021 har använts.

Granskare:

Harald Finlöf

Borås 23 februari, 2023



# Nr 66

## Taxa för rengöring och brandskyddskontroll

2023-04-17 Dnr KS 2023-00225 2.8.2.2

Från Kommunstyrelsen  
Till Kommunfullmäktige

### Kommunstyrelsen föreslår Kommunfullmäktige besluta

Taxa för rengöring och brandskyddskontroll fastställs enligt bilaga att gälla fr.o.m. 2023-06-01.

SÄRF ges i uppdrag att årligen besluta om justering av taxan i enlighet med aktuellt sotningsindex.

### Ärendet i sin helhet

Södra Älvsborgs Räddningstjänstförbund (SÄRF) har inkommit med beslut om ny taxa för rengöring (sotning) och brandskyddskontroll. Taxan ska fastställas av Kommunfullmäktige i respektive medlemskommun.

Direktionen för SÄRF har tecknat ett sexårigt avtal med GÖSAB Sotning AB avseende tjänsterna rengöring och brandskyddskontroll för kommunerna Bollebygd, Borås, Svenljunga, Tranemo och Ulricehamn då nuvarande avtal går ut 2023-06-01. Direktionen föreslår även att SÄRF får i uppdrag att årligen besluta om justering av taxan i enlighet med aktuellt sotningsindex, som överenskommit mellan Sveriges Skorstensfejarmästares Riksförbund och Sveriges Kommuner och Regioner.

### Beslutsunderlag

1. Beslut från Södra Älvsborgs Räddningstjänstförbund om ny Taxa för rengöring och brandskyddskontroll, 2023-03-06

### Kommunfullmäktiges beslut expedieras till

1. Södra Älvsborgs Räddningstjänstförbund

Ulf Olsson  
Kommunstyrelsens ordförande

Magnus Widén  
Ekonomichef





## Södra Älvsborgs Räddningstjänstförbund

---

**PROTOKOLLSUTDRAG**      Sida 1 av 1  
**DIREKTIONEN**  
 Sammanträdesdatum  
 2023-02-24

### § 18

#### **Taxa för rengöring och brandskyddskontroll (Dnr. 2023-000134)**

Under 2022 har en upphandling skett av tjänsterna rengöring (sotning) och brandskyddskontroll, för kommunerna Bollebygd, Borås, Svenljunga, Tranemo och Ulricehamn eftersom nuvarande avtal går ut 2023-06-01 för dessa kommuner. Upphandlingen är nu avslutad och avtal har tecknats med GÖSAB Sotning AB (556175-4762). Avtalet sträcker sig i sex år.

I upphandlingen har anbudsgivaren fått offerera timpris på de olika tjänsterna och detta timpris var sedan en del av den totala utvärderingen. Det offererade timpriset återfinns under punkt 3 i respektive taxa. Övriga priser är baserat på detta timpris utifrån tidsaspekten. Taxeförslaget framgår i bilaga.

Avtalet bygger på att timpriset (taxan) beslutas i respektive kommunfullmäktige då rengöring och brandskyddskontroll är en kommunal taxa. Kommunfullmäktige får utse och ge uppdrag till nämnd eller kommunalförbund att besluta om justering av beloppen i taxan. Förslaget är att medlemskommunernas fullmäktige ger SÄRF i uppdrag att årligen justera taxan i enlighet med aktuellt sotningsindex (cirkulär 2002:83), som överenskommits mellan Sveriges Skorstensfejarmästares Riksförbund och Sveriges Kommuner och Regioner.

Direktionen beslutar enhälligt

- att anta taxan för rengöring (sotning) och brandskyddskontroll för kommunerna Bollebygd, Borås, Svenljunga, Tranemo och Ulricehamn enligt bilaga
- att föreslå Kommunfullmäktige i berörda medlemskommuner att fastställa taxa för rengöring (sotning) och brandskyddskontroll att gälla fr. o m 2023-06-01
- att föreslå Kommunfullmäktige i medlemskommunerna att SÄRF ges i uppdrag att årligen besluta om justering av taxan i enlighet med aktuellt sotningsindex.

Rose-Marie Liljenby Andersson  
 ordförande

Ulf Rapp

Justeringen tillkännagiven på SÄRFs och medlemskommunernas anslagstavlor 2023-03-06  
 Rätt utdraget betygar;

# Södra Älvsborgs Räddningstjänstförbu nd



---

Taxa för rengöring och brandskyddskontroll

<b>Dokumentnamn:</b>	<b>Giltigt från:</b>
Södra Älvsborgs Räddningstjänstförbunds Taxa för myndighetsutövning	2023-06-01
<b>Diarienummer:</b>	<b>Reviderat:</b>
2022-000515	
<b>Upprättad av:</b>	<b>Beslutad av:</b>
Avdelningschef Förebyggande	Kommunfullmäktige Bollebygd 2023-XX-XX Kommunfullmäktige Borås 2023-XX-XX Kommunfullmäktige Svenljunga 2023-XX-XX Kommunfullmäktige Tranemo 2023-XX-XX Kommunfullmäktige Ulricehamn 2023-XX-XX

## Taxa för rengöring (sotning)

Tillämpning inom kommunerna Bollebygd, Borås, Svenljunga, Tranemo och Ulricehamn.

Taxan gäller från 2023-06-01

För utförande av rengöring (sotning) enligt lagen om skydd mot olyckor (SFS 2003:778) samt tillhörande föreskrifter utgår avgifter enligt denna taxa.

I taxan ingår lagstadgad moms med 25%

	Exkl moms	Inkl moms
<b>1 Regelbunden rengöring (sotning) av objekt i småhus</b>		
<b>1.1 Objektsavgift</b>		
För rengöring (sotning) av objekt med tillhörande rök- och förbindelsekanal eller bikanal i småhus utgår avgift enligt nedan. I avgiften ingår inställelse till objektet, rengöring, protokollföring, kontorsarbete och omhändertagande av de produkter (sot från konvektionsdelar och rökkanaler) som genererats vid rengöringsarbetet. <i>Detta gäller ej för restprodukter (aska), som uppstår vid förbränning av bränslet i eldstaden.</i>		
<b>1.1.1</b> Första objektet i varje byggnad	505,75 kr	632,25 kr
<b>1.1.2</b> Varje tillkommande objekt utöver första objektet	208,25 kr	260,50 kr
<b>1.2 Avvikelser</b>		

Om det vid utförandet av rengöring (sotning) enligt ovan föreligger omständigheter eller sådana avvikelser som medför att tidsåtgången för rengöringsarbetet avsevärt förlängs, uttas avgift för rengöring i stället i form av objektsavgift enligt punkt 1.1 samt timersättning enligt punkt 3.1. Tillägget blir tiden över påbörjad halvtimma.

*Vid dessa tillfällen ska rengöringsföretaget skriftligen informera fastighetsägaren om detta, samt vilka åtgärder som kan/bör vidtas för att underlätta arbetet vid framtida sotningar.*

## 2 Regelbunden rengöring (sotning) av övriga objekt

För rengöring (sotning) i byggnader som ej är småhus och/eller där värmepannans effekt överstiger 60 KW samt imkanaler i storkök, restauranger, gatukök och liknande större sotningsarbeten utgår avgift per skorstensfejare /timma med pris som anges i punkterna 2.1 och 3.1. Tid räknas för arbetstid på plats.

Parterna kan träffa överenskommelse om fast pris.

### 2.1 Inställelseavgift (övriga objekt, imkanaler storkök, restauranger mm)

För inställelse till rengöring enligt 2 till utgår en avgift per skorstensfejare/ tillfälle om

297,50 kr 372 kr

I inställelseavgift ingår resor till och från objektet, p-avgifter, verktygsvård protokollföring och kontorsarbete.

## 3 Timersättning

### 3.1 Timersättning

Timersättning utgår med  
För beräkning av arbetstid räknas påbörjad kvart som hel kvart

595 kr 743,75 kr

## 4 Övriga bestämmelser

### 4.1 Extra inställelse

Grundavgift vid extra inställelse i småhus  
I de fall aviserad rengöringsförrättning inte kan utföras på grund av att avbokning ej skett och tillträde inte är möjlig utgår grundavgift enligt ovan. För den rengöringsförrättning som sedan genomförs vid annat tillfälle debiteras enligt punkterna 1 eller 2 beroende på objektstyp.

267,75 kr 334,75 kr

I de fall ombokning sker och till tid då arbete pågår i området, tas ingen extra inställelseavgift enligt punkt 4.1, ut.

#### **4.2 Arbete utanför ordinarie arbetstid**

För arbete, som utförs utanför ordinarie arbetstid (07.00-15.30) orsakat av att objektet inte är tillgängligt under ordinarie arbetstid, uttas avgift per skorstensfejare/timme med pris som anges i punkt 3.1 samt övertidstillägg enligt centrala avtal.

#### **4.3 Speciell teknisk utrustning och förbrukningsmaterial**

I angivna ersättningar ingår kostnaden för konventionell teknisk utrustning. För användande av speciell teknisk utrustning exempelvis tvätt aggregat samt kemikalier och annat förbrukningsmaterial utgår tilläggsersättning enligt specifikation.

*Stoftsug anses vara konventionell utrustning.*

#### **4.4 Beställt arbete**

För undersökningsarbete, urbränning eller annat av kund beställt arbete inom ramen för den föreskrivna rengöringen uttas avgift per man och timma med pris som anges enligt punkt 3.1

### **5. Basår och årlig justering av taxan**

Taxans basår är 2023. Södra Älvsborgs Räddningstjänstförbund har till uppdrag att taxan revideras årligen från och med 2024 i enlighet med aktuellt sotningsindex (cirkulär 2002:83), som överenskommit mellan Sveriges Skorstensfejarmästares Riksförbund och Sveriges Kommuner och Regioner.

# Taxa för brandskyddskontroll

Tillämpning inom kommunerna Bollebygd, Borås, Svenljunga, Tranemo och Ulricehamn.

Taxan gäller från 2023-06-01

För utförande av brandskyddskontroll enligt lagen om skydd mot olyckor (SFS 2003:778) samt tillhörande föreskrifter utgår avgifter enligt denna taxa.

I taxan ingår lagstadgad moms med 25%

	Exkl moms	Inkl moms
<b>1 Brandskyddskontroll av objekt i småhus</b>		
<b>1.1 Objektsavgift</b>		
För brandskyddskontroll) av objekt med tillhörande rök- och förbindelsekanal eller bikanal i småhus utgår avgift enligt nedan. I avgiften ingår inställelse till objektet, kontrollen, protokollföring, kontorsarbete teknisk utrustning och förbrukningsmateriel.		
<b>1.1.1</b> Första objektet i varje byggnad	633,25 kr	791,75 kr
<b>1.1.2</b> Varje tillkommande objekt utöver första objektet	260,75 kr	326 kr
<b>1.2 Avvikelser</b>		
Om det vid utförandet av brandskyddskontroll enligt ovan föreligger omständigheter eller sådana avvikelser som medför att tidsåtgången för rengöringsarbetet avsevärt förlängs, uttas avgift för brandskyddskontrollen i stället i form av objektsavgift enligt punkt 1.1 samt timersättning enligt punkt 3.1.		
<i>Vid dessa tillfällen ska kontrollanten skriftligen informera fastighetsägaren om detta, samt vilka åtgärder som kan/bör vidtas för att underlätta arbetet vid framtida sotningar.</i>		
<b>2 Brandskyddskontroll av övriga objekt</b>		
För brandskyddskontroll i byggnader som ej är småhus och/eller där värmepannans effekt överstiger 60 KW samt imkanaler i storkök, restauranger, gatukök och liknande utgår avgift per förrättare/timme med pris som anges i punkterna 2.1 och 3.1. Tid räknas för arbetstid på plats.		
Parterna kan träffa överenskommelse om fast pris.		

<b>2.1</b>	<b>Inställelseavgift (övriga objekt, imkanaler storkök, restauranger mm)</b>		
	För inställelse till brandskyddskontroll enligt punkt 2 till utgår en avgift per förrättare/tillfälle om	372,50 kr	465,75 kr
	I inställelseavgift ingår resor till och från objektet, protokollföring, kontorsarbete, p-avgifter, verktygsvård, teknisk utrustning och förbrukningsmateriel.		
<b>3</b>	<b>Timersättning</b>		
<b>3.1</b>	<b>Timersättning</b>		
	Timersättning utgår med	<b>745 kr</b>	<b>931,25 kr</b>
	För beräkning av arbetstid räknas påbörjad kvart som hel kvart		
<b>4</b>	<b>Övriga bestämmelser</b>		
<b>4.1</b>	<b>Extra inställelse</b>		
	Grundavgift vid extra inställelse i småhus	335,25 kr	419,25 kr
	I de fall aviserad brandskyddskontroll inte kan utföras på grund av att avbokning ej skett och tillträde inte är möjlig utgår grundavgift enligt ovan. För den rengöringsförrättning som sedan genomförs vid annat tillfälle debiteras enligt punkterna 1 eller 2 beroende på objektstyp.		
	I de fall ombokning sker och till tid då arbete pågår i området, tas ingen extra inställelseavgift enligt punkt 4.1, ut.		
<b>4.2</b>	<b>Arbete utanför ordinarie arbetstid</b>		
	För arbete, som utförs utanför ordinarie arbetstid (07.00-15.30) orsakat av att objektet inte är tillgängligt under ordinarie arbetstid, uttas avgift per förrättare/ timme med pris som anges i punkt 3.1 samt övertidstillägg enligt centrala avtal.		
<b>4.3</b>	<b>Avgift för efterkontroll</b>		
	För separat utförd efterkontroll av förelagd brandskyddsåtgärd utgår avgift med pris som anges i punkt 4.1.		
<b>4.4</b>	<b>Fördjupad brandskyddskontroll</b>		
	För kontroll genom temperaturmätning, tryckmätning, rörtrycksprovning eller läckagemätning som kund beställt, uttas avgift per man och timma med pris som anges enligt punkt 3.1		

## **5. Basår och årlig justering av taxan**

Taxans basår är 2023. Södra Älvsborgs Räddningstjänstförbund har till uppdrag att taxan revideras årligen från och med 2024 i enlighet med aktuell sotningsindex (cirkulär 2002:83), som överenskommits mellan Sveriges Skorstensfejarmästares Riksförbund och Sveriges Kommuner och Regioner.







BORÅS STAD

POSTADRESS 501 80 Borås BESÖKSADRESS Stadshuset, Kungsgatan 55  
TFN 033-35 70 00 E-POST [boras.stad@boras.se](mailto:boras.stad@boras.se) WEBBPLATS [boras.se](http://boras.se)